

სოციალურ-ეკონომიკურ მდგომარეობათა
საერთაშორისო აკადემია
პოლიტიკური მდგომარეობის საერთაშორისო აკადემია
იურიდიულ მდგომარეობათა საერთაშორისო აკადემია

ალფრედ კურატაშვილი
ჰუმანოსოციალური
სახელმწიფოს
და მისი სამართლებრივი
სისტემის შემგნისა და
ფუნქციონირების
თეორიული
საფუძვლები

სახელმწიფო მართვის
რეგულაციურად ახალი –
სოციალურად გაძიზნული ფილოსოფიური,
სამართლებრივი და პოლიტიკურ-ეკონომიური
მეცნიერული თეორიები

თბილისი
საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”
2017

აღფრედ ანზორის ძე კურატაშვილი, კუმანოსოციალური სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შემადგენელი და ფუნდამენტური თეორიული საფუძვლები. სახელმწიფო მართვის რეგულაციურად ახალი – სოციალურად გამიზნული ფილოსოფიური, სამართლებრივი და პოლიტიკურ-ეკონომიური მეცნიერული თეორიები. თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2017. – 432 გვ.

სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტის, პოლიტიკური მენეჯმენტის საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტის და იურიდიულ მეცნიერებათა საერთაშორისო აკადემიის პრეზიდენტის, ნიუ-იორკის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრის, ამერიკის შეერთებული შტატების პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსის, საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესი”-ს და საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “იურისპრუდენციის პრობლემები”-ს დამაარსებლის და მთავარი რედაქტორის, ეკონომიკურ, ფილოსოფიურ და იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორ აღფრედ კურატაშვილის მონოგრაფიაში განხილულია კუმანოსოციალური სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შემადგენელი და ფუნდამენტური თეორიული საფუძვლები. კერძოდ, შემოთავაზებულია სახელმწიფო მართვის რეგულაციურად ახალი – სოციალურად გამიზნული ფილოსოფიური, სამართლებრივი და პოლიტიკურ-ეკონომიური მეცნიერული თეორიები.

მონოგრაფია გამოიცემა ავტორის რედაქციით

რეცენზენტები:

ლევონი ღეიშმანი (ნიუ-იორკი, აშშ) – მეცნ. დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
ირაკლი გაბისონია (თბილისი, საქართველო) – მეცნ. დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
მიხეილ როკეტლიშვილი (ნიუ-იორკი, აშშ) – მეცნ. დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
იგორ კვესელავა (თბილისი, საქართველო) – მეცნ. დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
ვალერი სელივანოვი (სანკტ-პეტერბურგი, რუსეთი) – მეცნ. დოქტორი,
პროფესორი, აკადემიკოსი
დავით კურტანიძე (ნიუ-იორკი, აშშ) – მეცნ. დოქტ., პროფ., აკადემიკოსი

©აღფრედ ანზორის ძე კურატაშვილი, 2017.

**INTERNATIONAL ACADEMY
OF SOCIAL-ECONOMIC SCIENCES
INTERNATIONAL ACADEMY OF POLITICAL MANAGEMENT
INTERNATIONAL ACADEMY OF JURIDICAL SCIENCES**

**ALFRED KURATASHVILI
THEORETICAL
BASES
OF CREATION
AND FUNCTIONING
OF HUMANOSOCIAL
STATE AND ITS
LEGAL SYSTEM**

**Revolutionarily new –
Socially aimed Philosophical,
Legal and Political-Economic
Scientific Theories
of State Management**

**Tbilisi
International Publishing House “Progress”
2017**

UDC 1+32+33+34+35

K 93

Alfred A. Kuratashvili. THEORETICAL BASES OF CREATION AND FUNCTIONING OF HUMANOSOCIAL STATE AND ITS LEGAL SYSTEM. Revolutionarily new - Socially aimed Philosophical, Legal and Political-Economic Scientific Theories of State Management. Tbilisi: International Publishing House "Progress", 2017. – 432 p.

In the monograph of the President of the International Academy of Social-Economic Sciences, President of the International Academy of Political Management and President of the International Academy of Juridical Sciences, Full Member of the New York Academy of Sciences and Academician of the Academy of Political Sciences of the USA, Founder and Editor-in-chief of the International Scientific Journal "Progress" and the International Scientific Journal "Problems of Jurisprudence", Doctor of Economic Sciences, Doctor of Sciences in Philosophy and Law, Professor Alfred A. Kuratashvili, are considered THEORETICAL BASES OF CREATION AND FUNCTIONING OF HUMANOSOCIAL STATE AND ITS LEGAL SYSTEM. In particular, there are proposed Revolutionarily new - Socially aimed Philosophical, Legal and Political-Economic Scientific Theories of State Management, created by the author.

***THE MONOGRAPHY IS PUBLISHED UNDER THE EDITION
OF THE AUTHOR***

Reviewers:

**Leonid Deutschman (New York, USA) – Doctor of Sciences,
Professor, Academician**

**Irakli Gabisonia (Tbilisi, Georgia) – Doctor of Sciences,
Professor, Academician**

**Mikhail Roketlishvili (New York, USA) – Doctor of Sciences,
Professor, Academician**

**Igor Kveselava (Tbilisi, Georgia) – Doctor of Sciences,
Professor, Academician**

**Vladimir Selivanov (St. Petersburg, Russia) – Doctor of Sciences,
Professor, Academician**

**David Kurtanidze (New York, USA) – Doctor of Sciences,
Professor, Academician**

© Alfred A. Kuratashvili, 2017.

ISBN 978-9941-9454-2-7

МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ
ПОЛИТИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА
МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК

АЛЬФРЕД КУРАТАШВИЛИ

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ
ОСНОВЫ
СОЗДАНИЯ И
ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ
ГУМАННО-
СОЦИАЛЬНОГО
ГОСУДАРСТВА И ЕГО
ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ**

**Революционно новые –
Социально нацеленные философские,
правовые и политико-экономические
научные Теории
государственного управления**

Тбилиси

Международное издательство "Прогресс"

2017

УДК 1+32+33+34+35

К 93

Кураташвили Альфред Анзорович. ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СОЗДАНИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ГУМАННОСОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА И ЕГО ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ. Революционно новые – Социально нацеленные философские, правовые и политико-экономические научные Теории государственного управления (монография на грузинском языке). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2017. – 432 с.

В монографии Президента Международной Академии социально-экономических наук, Президента Международной Академии Политического менеджмента и Президента Международной Академии Юридических наук, Действительного члена Нью-Йоркской Академии наук и Академика Академии политических наук США, Основателя и Главного редактора Международного научного журнала «Прогресс» и Международного научного журнала «Проблемы Юриспруденции», Доктора экономических, философских и юридических наук, Профессора Кураташвили Альфреда Анзоровича рассматриваются ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СОЗДАНИЯ И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ГУМАННОСОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА И ЕГО ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ. В частности, предлагаются созданные автором Революционно новые – Социально нацеленные философские, правовые и политико-экономические научные Теории государственного управления.

МОНОГРАФИЯ ВЫХОДИТ ПОД РЕДАКЦИЕЙ АВТОРА

Рецензенты:

Леонид Дейчман (Нью-Йорк, США) – доктор наук,
профессор, академик

Ираклий Габисония (Тбилиси, Грузия) – доктор наук,
профессор, академик

Михаил Рокетлишвили (Нью-Йорк, США) – доктор наук,
профессор, академик

Игорь Квеселава (Тбилиси, Грузия) – доктор наук,
профессор, академик

Валерий Селиванов (Санкт-Петербург, Россия) – доктор наук,
профессор, академик

Давид Куртанидзе (Нью-Йорк, США) – доктор наук,
профессор, академик

© Кураташвили Альфред Анзорович, 2017.

ISBN 978-9941-9454-2-7

**საზოგადოებრივ მემცნიერებებში
მსოფლიო დონეზე აღიარებულ
ლიდერებს და ლიდერობის
პრემიების მქონე პირებს!!!**

ვიწვევ მსოფლიოში ყველაზე გამოჩენილ, აღიარებულ და სახელგანთქმულ მეცნიერებს, მათ შორის, ნობელის პრემიის ლაურეატებს, ინტელექტუალურ “ბრძოლაში” მონაწილეობისათვის – ვიწვევ მათ მიიღონ მონაწილეობა მსოფლიო ჩემპიონატში მეცნიერულ შემოქმედებაში საზოგადოებრივ მეცნიერებათა სფეროში (სოციალურ-ფილოსოფიურ, თეორიულ-პოლიტიკურ, პოლიტიკურ-ეკონომიურ, იურიდიულ და სახელმწიფო მართვის მეცნიერებებში), და მზად ვარ ამ ჩემპიონატის ფინალში გასულ მეცნიერებს – თანაც ყველას ერთდროულად – “შევერკინო”, მაგრამ არა ციტირების ინდექსით (!?), რამეთუ ეს ჭეშმარიტი მეცნიერული ღონის მაჩვენებელი სულაც არ არის, არა ციფრებში გამოხატული რაღაცა “ანალიზებით”, რაც აგრეთვე მეცნიერული აღმოჩენების გამოშატველი ვერ იქნება, არა იურიდიულ კანონებზე და საერთოდ სხვების ნაშრომებზე გაკეთებული კომენტარებით, არა გამოკვეყნებული შრომების რაოდენობით, არა სამეცნიერო ტიტულებით, არა მიღებული პრემიებით და ჯილდოებით, არამედ ჩემს მიერ შექმნილი მსოფლიო მნიშვნელობის საკუთარი პრინციპულად ახალი მეცნიერული იდეებით – რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებით და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიებით, რათა გაირკვეს – ვინ ვინ არის მეცნიერებაში, რასაც პრინციპული მნიშვნელობა ექნება მეცნიერული და სოციალური პროგრესისათვის პლანეტარული მასშტაბით.

ალფრედ კურატაშვილი

**TO RECOGNIZED LEADERS IN THE FIELD
OF SOCIAL SCIENCES AT THE WORLD
LEVEL AND HAVING CLAIM
FOR LEADERSHIP!!!**

I call on the most eminent, recognized and well-known scientists in the world, including the Nobel Prize winners, to participate in the intellectual “battle” – I challenge them to take part in the World Championship in Scientific Creativity in Social Sciences (Social-Philosophical, Theoretical-Political, Political-Economic, Legal sciences and the Science of State management), and I am ready to “fight” with scientists who have reached the final of this Championship – moreover, simultaneously with all but *not by the citation index (?!), because this is not at all an indicator of the scientific level, not by some “analyzes” expressed in figures, which can not be an exponent of scientific discoveries, not by a comment on legal laws and in general on other people’s works, not by the number of published works, not by scientific titles, not received awards and bonuses, but by fundamentally new scientific ideas of the world-wide significance created by me “ revolutionary new scientific trends and revolutionary new scientific theories* In order to find out who is who in science, which will be of fundamental importance for scientific and social progress on a Planetary scale.

Alfred Kuratashvili

ПРИЗНАННЫМ ЛИДЕРАМ В ОБЛАСТИ ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК НА МИРОВОМ УРОВНЕ И ИМЕЮЩИМ ПРЕТЕНЗИЮ НА ЛИДЕРСТВО ЛИЦАМ!!!

Вызываю самых именитых, признанных и известных в мире ученых, в том числе, Лауреатов Нобелевской премии, для участия в интеллектуальном «бою» – вызываю их принять участие в Чемпионате Мира по Научному творчеству в сфере Общественных наук (социально-философские, теоретико-политические, политико-экономические, юридические науки и наука государственного управления), и я готов «сразиться» с учеными, вышедшими в финал этого Чемпионата – притом одновременно со всеми, но *не индексом цитирования (!?), ибо это вовсе не является показателем научного уровня, не какими-то «анализами», выраженными в цифрах, что также не может быть выразителем научных открытий, не комментариями на юридические законы и вообще на чужие труды, не количеством опубликованных трудов, не научными титулами, не полученными премиями и наградами, а созданными мной всемирно значимыми принципиально новыми научными идеями – революционно новыми научными направлениями и революционно новыми научными теориями, с тем, чтобы было выяснено – кто есть кто в науке, что будет иметь принципиальное значение для научного и социального прогресса в Планетарном масштабе.*

Альфред Кураташвили

**სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა
სამართაშორისო აკადემია**

**INTERNATIONAL ACADEMY
OF SOCIAL-ECONOMIC SCIENCES**

**МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ НАУК**

**პოლიტიკური მენეჯმენტის
სამართაშორისო აკადემია**

**INTERNATIONAL ACADEMY
OF POLITICAL MANAGEMENT**

**МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ
ПОЛИТИЧЕСКОГО МЕНЕДЖМЕНТА**

**იურიდიულ მეცნიერებათა
სამართაშორისო აკადემია**

**INTERNATIONAL ACADEMY
OF JURIDICAL SCIENCES**

**МЕЖДУНАРОДНАЯ АКАДЕМИЯ
ЮРИДИЧЕСКИХ НАУК**

**ჰუმანოსოციალური
– ჭეშმარიტად ადამიანური –
სახელმწიფოს და მისი
სამართლებრივი სისტემის
შექმენისა და ფუნქციონირების
თეორიული საფუძვლები**

სახელმწიფო მართვის
რეკოლუციურად ახალი –
სოციალურად გამიზნული
ფილოსოფიური, სამართლებრივი
და პოლიტიკურ-ეკონომიური
მეცნიერული თეორიები

* * *

შ ე ს ა ვ ა ლ ი

პრობლემის დასმა (თემის აქტუალობა).

მსოფლიოს თანამედროვე ცივილიზებულ
(ცივილიზებულად წოდებულ) სახელმწიფოებში

საყოველთაოდ აღიარებული და კონსტიტუციურად დაკანონებულია – “დემოკრატიული” სახელმწიფოს, სამართლებრივი სახელმწიფოს და სოციალური სახელმწიფოს არსებობა და ფუნქციონირება.

ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით, უპირველეს ყოვლისა, ყურადღებას იმსახურებს ის ფაქტი, რომ ცივილიზებულ (ცივილიზებულად წოდებულ) სახელმწიფოებში – განსაკუთრებით კი მეცნიერების და პოლიტიკის სფეროებში – სისტემატურად იმეორებენ ტერმინს “დემოკრატია” (!!).

ამასთანავე, ეს ხდება სრულიად უსაფუძვლოდ და ზედაპირულად, რამეთუ “დემოკრატიული” საზოგადოება და “დემოკრატიული” სახელმწიფო რეალურად არასოდეს არსად არ არსებულა, არ არსებობს და ვერც იარსებებს, რამეთუ ევრეთ წოდებული “დემოკრატიის” არსებობა – შეუძლებელია (!!).

“დემოკრატიის” არსებობა ყოვლად შეუძლებელი და წარმოუდგენელია, რადგან ევრეთ წოდებული

“დემოკრატია” – მთელი ხალხის მიერ (ყველა ადამიანის მიერ) უზენაესი ხელისუფლების ფლობა – საერთოდ განუხორციელებადია, ანუ “დემოკრატია” – აშკარა უტოპიაა (?!).

ხოლო რაც შეეხება ყველაფერ იმას, რასაც “დემოკრატია” უწოდებენ, უფრო სწორად კი – რასაც სრულიად უსაფუძვლოდ “დემოკრატია” მიაწერენ, ეს სრული უაზრობაა, რამეთუ “დემოკრატია” ნიშნავს მხოლოდ ერთადერთ რამეს – ნიშნავს იმას, რომ თითქოსდა სახელმწიფოში ხალხი (ყველა ადამიანი) არის ხელისუფალი – თითქოსდა სახელმწიფოში მთელი ხალხი (ყველა ადამიანი) ფლობს უზენაეს ხელისუფლებას, რაც აშკარად განუხორციელებადია, და რაც წარმოადგენს ყველაზე დიდ სისულელეს მსოფლიო ისტორიაში, მსოფლიოს პოლიტიკურ და სამართლებრივ მოძღვრებათა ისტორიაში, და აგრეთვე თანამედროვე მეცნიერებაში და პოლიტიკაში (?!).

კერძოდ, მაგალითად, რაც შეეხება ხალხის მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების არჩევას –

სახელმწიფოში არჩევნების ჩატარებას, რასაც შეცდომით თითქოსდა “დემოკრატიის” დამდასტურებელ პროცესად მიიჩნევენ, სინამდვილეში ეს კიდევ ერთხელ ადასტურებს სწორედ იმას, რომ ხალხი არ არის ხელისუფალი — ადასტურებს სწორედ იმას, რომ არ არსებობს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია”, რამეთუ სახელმწიფოში სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ხელისუფლების ფლობა — თუნდაც ხალხის მიერ არჩეული სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ხელისუფლების ფლობა — არ არის მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა.

მაშასადამე, სახელმწიფო ხელისუფლების არჩევნების არსებობა — არჩევნების ჩატარების სამართლებრივი მექანიზმების და არჩევნების ჩატარების პრაქტიკის არსებობა — ადასტურებს სწორედ იმას, რომ არ არსებობს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია”, და აგრეთვე უდავოდ ადასტურებს იმას, რომ, როგორც მე მას ვუწოდებ, ეს არის კრატოკრატია — ეს არის სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ სახელმწიფო

ხელისუფლების ფლობა, რამეთუ ხალხი რომ იყოს ხელისუფალი, საჭირო აღარ იქნებოდა სახელმწიფო ხელისუფლების არჩევა, რადგან სახელმწიფო ხელისუფლების არსებობა სრული უაზრობა იქნებოდა.

რაც შეეხება ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვას, რაც უმნიშვნელოვანეს პრობლემას წარმოადგენს, ეს არის არა “დემოკრატია” — ეს არის არა მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა, არამედ ეს აგრეთვე ადასტურებს მხოლოდ იმას, რომ ხალხი არ არის ხელისუფალი, და რომ სწორედ ამიტომ სახელმწიფო ხელისუფლება უზრუნველყოფს ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვას, ანუ ეს იმის მაჩვენებელია, რომ სახელმწიფო ამ შემთხვევაში არის არა ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიული” სახელმწიფო, არამედ ეს არის ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე გამიზნული — ჰუმანოსოციალური (ჰუმანარიტად ადამიანური) სახელმწიფო, ან ეს არის სახელმწიფო, რომელიც დგას ჰუმანოსოციალური — ჰუმანარიტად

ადამიანური — საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის მშენებლობის გზაზე.

სახელმწიფოში სიტყვის თავისუფლება კი, რაც აგრეთვე მეტად მნიშვნელოვანია, მხოლოდ იმის მაჩვენებელია, რომ ეს საზოგადოება და სახელმწიფო არის პლურალისტული და არა ვითომდა “დემოკრატიული” საზოგადოება და სახელმწიფო, რამეთუ სიტყვის თავისუფლება — აზრის თავისუფლად გამოთქმის უფლება — სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს ადგილი აქვს მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობას, ანუ არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს ადგილი აქვს ევრთ წოდებულ “დემოკრატიას”.

აქ აღარაფერს ვამბობ იმაზე, რომ ზოგიერთი სახელმწიფო ხელისუფლებისთვის ხალხის აზრს საერთოდ არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს — და ეს ზღბა მაშინ, როდესაც სახელმწიფო ხელისუფლებას ხალხის ინტერესები და ხალხის ბედი სულაც არ აღელვებს, და როდესაც სახელმწიფო ხელისუფლება

ხელმძღვანელობს პრინციპით: “ძალდი ყვეს, ქარავანი მიდის” (?!).

თუმცა, იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც სახელმწიფო ხელისუფლება ითვალისწინებს ხალხის აზრს, სახელმწიფოს მართავს მაინც სახელმწიფო ხელისუფლება, და არა ხალხი, ანუ მაინც ადგილი აქვს – კრატოკრატიას, და არა ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიას”.

ამრიგად, ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” არის განუხორციელებადი – მკედრად დაბადებული – იდეოლოგიური ზღაპარი, რომელიც შეიძლება გამოყენებული იქნეს მხოლოდ ხალხის ტვინის გასაბრუებლად (?!).

“დემოკრატია” რომ არსებობდეს – დემოკრატიის არსებობა საერთოდ შესაძლებელი რომ იყოს, ანუ ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა აშკარა უტოპიას რომ არ წარმოადგენდეს, მაშინ სახელმწიფო ხელისუფლება საერთოდ საჭირო აღარ იქნებოდა.

მაგრამ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – ხალხის მიერ (ყველა ადამიანის მიერ) უზენაესი ხელისუფლების ფლობა – აშკარად განუხორციელებადია, რამეთუ, როგორც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ აღვნიშნავდი:

იქ, სადაც არის სახელმწიფო – შეუძლებელია იყოს დემოკრატია, ხოლო იქ, სადაც არ არის სახელმწიფო – მით უმეტეს შეუძლებელია იყოს დემოკრატია.

მაშასადამე, სწორედ “დემოკრატიის” არარსებობა და განუხორციელებადობა ადასტურებს და განაპირობებს სახელმწიფო ხელისუფლების არსებობის აუცილებლობას და მის არსებობას.

ამასთანავე, სწორედ “დემოკრატიის” არარსებობა და განუხორციელებადობა ადასტურებს სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობას, ანუ ადასტურებს კრატოკრატიის არსებობას.

ამიტომ, ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” შესახებ იდეოლოგიური ზღაპრით ხალხის გაბრუების ნაცვლად,

სახელმწიფოები უნდა წავიდნენ ადამიანის ინტერესების უზენაესობის – ადამიანის ინტერესების უზენაესობის უზრუნველყოფის – გზით, რომელსაც უნდა დაექვემდებაროს კანონმდებლობა და სახელმწიფო ხელისუფლების საქმიანობა, რის გამოც განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება სახელმწიფო ხელისუფლების მოღვაწეობას და მის პასუხისმგებლობას სახელმწიფოს მართვაზე და ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე.

ამრიგად, მე წინააღმდეგი ვარ არა ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვის, წინააღმდეგი ვარ არა სიტყვის თავისუფლებისა და ასე შემდეგ, არამედ – პირიქით, რამეთუ მთელი ჩემი ცხოვრება ვიბრძვი ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვისათვის, ვიბრძვი ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების რეალიზაციისათვის, ვიბრძვი სიტყვის თავისუფლებისათვის, ვიბრძვი სამართლიანობისათვის და ა.შ., მაგრამ ეს ყველაფერი ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” არ არის – ეს ყველაფერი ხალხის

მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა არ არის, რის გამოც მე წინააღმდეგი ვარ ამ სრულიად უაზრო და უტოპური ტერმინისა – „დემოკრატია“, რადგან ეგრეთ წოდებული „დემოკრატია“ – საერთოდ და აშკარად განუხორციელებადია.

სწორედ „დემოკრატიის“ განუხორციელებადობის გამო მსოფლიოში ვერავენ ვერ დაამტკიცებს, რომ თითქოს არსებობს „დემოკრატია“, ან თითქოს საერთოდ შესაძლებელია ეგრეთ წოდებული „დემოკრატიის“ არსებობა.

თუმცა, მოუხედავად ამისა, სრულიად უსაფუძვლოდ (ანდა ხალხის ტვინის გაბრუების მიზნით), განსაკუთრებით ცივილიზებულ (ცივილიზებულად წოდებულ) სახელმწიფოებში, ყველა დონეზე იმეორებენ და იმეორებენ გონებაში „გამჯდარ“ (აღბათ გონებაში „ჩაცემენტებულ“) უაზრო ტერმინს – „დემოკრატია“ (?!).

ნუთუ ეს აშკარა უაზრობა ცივილიზებულობის მაჩვენებლად – ცივილიზებულობის კრიტერიუმად –

ან ცივილიზებულობის ერთ-ერთ მთავარ კრიტერიუმად შეიძლება ჩაითვალოს?!

ნუთუ დაძლეული ვერ უნდა იქნეს და არ უნდა იქნეს საუკუნეების მანძილზე ცივილიზებულ (ცივილიზებულად წოდებულ) სახელმწიფოებში მთელ მსოფლიოში დამკვიდრებული და სრულიად უსაფუძვლოდ აღიარებული ეს უაზრო ტერმინი – “დემოკრატია“?!

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, არავის არ ეურჩევ თავის შერცხვენას და ჩემთან უაზროდ დავას ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის“ შესახებ – არავის არ ეურჩევ იმის “მტკიცებას” ან იმის “მტკიცების” მცდელობას, რომ თითქოს მართლა არსებობს “დემოკრატია“, ან თითქოს საერთოდ შესაძლებელია ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის“ არსებობა.

ისევ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის“ მომხრეთა ინტერესებიდან გამომდინარე, არავის არ ეურჩევ აგრეთვე იმას, რომ ვისაც რა “მოეაზრება” და “მოეპრიანება”, უაზროდ და უსაფუძვლოდ იმას უწოდოს –

“დემოკრატია“, რასაც რეალურად არცთუ იშვიათად აქვს ადგილი მსოფლიოში, რამეთუ “დემოკრატია“ ნიშნავს მხოლოდ იმას, რომ თითქოს ხალხია ხელისუფალი – რომ თითქოს სახელმწიფოში ხალხი (ყველა ადამიანი) ფლობს უზენაეს სახელმწიფო ხელისუფლებას, რაც სრულიად განუხორციელებადი უაზრობაა (!!).

ხოლო თუ ვინმე მაინც შეეცდება ჩემს “კრიტიკას“, კერძოდ კი, თუ ვინმე ვერ გაერკვევა ჩემს მეცნიერულად ყოველმხრივ დასაბუთებულ არგუმენტაციაში და მაინც შეეცდება იმის ვითომდა “დასაბუთებას” და “დამტკიცებას“, რომ თითქოს არსებობს ეგრეთ წოდებული „დემოკრატია“, ან თითქოს საერთოდ შესაძლებელია ეგრეთ წოდებული „დემოკრატიის“ არსებობა, ვთხოვ კიდევ ერთხელ კარგად გაანალიზოს, კარგად გააცნობიეროს ჩემი მეცნიერულად დასაბუთებული პოზიცია ეგრეთ წოდებული „დემოკრატიის“ შესახებ და შეეცადოს დაძლიოს ცივილიზებულ (ცივილიზებულად წოდებულ)

სახელმწიფოებში საყოველთაოდ აღიარებული და კონსტიტუციურად “დაკანონებული” ვითომდა „დემოკრატიის“ არსებობის იდეოლოგიური “მარწუხები”, რათა სრული უაზრობის – „დემოკრატიის“ – “ბრმად” მხარდამჭერის როლში არ გამოვიდეს, და რათა, რბილად რომ ვთქვათ, თავისი თავი უხერხულ მდგომარეობაში არ ჩაიყენოს ამ აკვიატებული ტერმინის – „დემოკრატიის“ – უაზრო მხარდამჭერით, და მისი კიდეც და კიდეც გამეორებით.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა სიტყვის თავისუფლების პირობებში, რაც უდავოდ დიდი მონაპოვარია, ნებისმიერ ადამიანს აქვს აზრის გამოთქმის უფლება, და ყველა ვალდებულია პატივი სცეს სხვის აზრს, მოუხედავად იმისა, ეთანხმება მას თუ არა, მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს ვინმე ვალდებულია პატივი სცეს სხვის – სხვების – უაზრობას, რამეთუ უაზრობის პატივისცემა პიროვნებას არ შეეფერება და სამარცხვინოა.

ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” კი – აშკარა უაზრობაა (?!).

გარდა ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიისა”, საჭიროდ მიმაჩნია აგრეთვე ყურადღების გამახვილება კონსტიტუციურად დაკანონებულ ტერმინზე – სამართლებრივი სახელმწიფო, რომელიც უნდა შეიცვალოს სიტყვებით – “სამართლიანი და სამართლებრივად უზრუნველყოფილი სახელმწიფო”, რაც პრინციპული მნიშვნელობის აუცილებლობას წარმოადგენს.

ზემოაღნიშნული წინადადება განპირობებულია იმით, რომ „სამართლებრივი სახელმწიფო” ნიშნავს “სამართლის ბატონობას”, “კანონის უზენაესობას”, მაშინ როდესაც საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ჩემს მიერ შექმნილი ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის შესაბამისად, უნდა იყოს არა კანონის ბატონობა, არა კანონის უზენაესობა (მოუხედავად იმისა, რომ კანონის უზენაესობა – საზოგადოებრივ

მეცნირებათა სფეროს წარმომადგენელთა და პოლიტიკოსთა მიერ უსაფუძვლოდ და დაუსაბუთებლად აღიარებულია მთელ მსოფლიოში (?!), არამედ უნდა იყოს ხალხის ინტერესების უზენაესობა, ანუ უზენაესობა უნდა ეკუთვნოდეს ადამიანის ინტერესებს – ხალხის ინტერესებს, ხოლო კანონები (ისევე როგორც სამართალი საერთოდ, და აგრეთვე სამართლიანობაც კი), მათი უდავოდ პრინციპული მნიშვნელობის მიუხედავად, უნდა განიხილებოდეს მხოლოდ როგორც ხალხის ინტერესების რეალიზაციის აუცილებელი საშუალებები, რომლებსაც მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა ჰქონდეთ იურიდიული ძალა, თუ ისინი ემსახურებიან ხალხის ინტერესებს.

მაშასადამე, საზოგადოებაში და სახელმწიფოში უზენაესობა უნდა ეკუთვნოდეს არა კანონებს, არამედ ადამიანის – ხალხის – ინტერესებს.

სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში აგრეთვე ყურადღებას იმსახურებს – სოციალური სახელმწიფოს,

როგორც კონსტიტუციურად დაკანონებული ტერმინის გამოყენება, რომელიც უნდა შეიცვალოს ჩემს მიერ ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ შემოთავაზებული სიტყვებით – „სოციალურად გამიზნული“, ან სიტყვებით – „სოციალური მიზნის რეალიზაციაზე ორიენტირებული“, ან სიტყვებით – „სოციალურად ორიენტირებული“, ანდა სიტყვებით – „ჰუმანოსოციალური სახელმწიფო“.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში ტერმინ „სოციალური“-ს დატოვება ამ შემთხვევაში, საერთოდ, შეცდომას არ წარმოადგენს, რადგან „სოციალური“ – საზოგადოებრივს ნიშნავს, ხოლო ვიწრო გაგებით „სოციალური“ ნიშნავს მიმართულს ადამიანისაკენ, მაგრამ უფრო მეტი სიზუსტისათვის აუცილებლად მიმაჩნია გათვალისწინებული იქნეს ჩემი წინადადება, რათა კონსტიტუციაში დაფიქსირებული იყოს და საერთოდ გამოიყენებოდეს არა ტერმინი – „სოციალური სახელმწიფო“, ანუ არა ტერმინი – „საზოგადოებრივი

სახელმწიფო”, არამედ ტერმინი – „სოციალურად გამიზნული” ან „სოციალური მიზნის რეალიზაციაზე ორიენტირებული”, ან „სოციალურად ორიენტირებული”, ანდა „ჰუმანოსოციალური” სახელმწიფო, რათა მკვეთრად და გასაგებად გამოჩნდეს სახელმწიფოს ფუნქციონირების მიზნობრივი მიმართულება – ადამიანისაკენ!!!

სწორედ ზემოაღნიშნული და სხვა მრავალი სამართლებრივი, სოციალურ-ფილოსოფიური, პოლიტიკურ-ეკონომიკური და ჰუმანოსოციალური პრობლემის გადაჭრის აუცილებლობით არის განპირობებული ადამიანის ინტერესების რეალიზაციაზე გამიზნული ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების ჩემს მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი თეორიული საფუძვლების, როგორც საკვლევი თემის განსაკუთრებული აქტუალობა.

არსებული გამოკვლევების ანალიზი.

არსებული გამოკვლევების მეცნიერული ანალიზი გვიჩვენებს, რომ საერთაშორისო მასშტაბით, ჩემი სამეცნიერო შრომების გარდა, არ არსებობს და არ გვხვდება სამეცნიერო პუბლიკაციები, სადაც მოცემული იქნებოდა სახელმწიფოს პრინციპულად ახლებური ხედვა — როგორც ჰუმანოსოციალური, როგორც ჭეშმარიტად ადამიანური სახელმწიფოსი, და, მით უმეტეს, არ არსებობს და არ გვხვდება სამეცნიერო გამოკვლევები ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლების შესახებ.

თუმცა სწორედ აღნიშნული სერიოზული ნაკლოვანებით არის გამოწვეული მრავალი პრობლემა, როგორც ფართო გაგებით სოციალურ მეცნიერებებში, ისე კონკრეტულად — პოლიტიკურ მეცნიერებებში, პოლიტიკურ-ეკონომიურ მეცნიერებაში, სამართლის თეორიაში, კონსტიტუციურ სამართალში, ადამიანის

უფლებათა დაცვის თეორიებში, სახელმწიფო მართვის მეცნიერებაში და ა.შ., და აგრეთვე, შესაბამისად, სახელმწიფო მართვის პრაქტიკაში.

კვლევის მიზანი და ამოცანები.

კვლევის მიზანია: ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების ჩემს მიერ შექმნილი თეორიული საფუძვლების, კერძოდ, სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის, როგორც პრინციპული მნიშვნელობის მქონე რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიების – დანერგვა საერთაშორისო მასშტაბით, რის გარეშეც ყოველი ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და

ინტერესების ეფექტიანი დაცვა, სამართლიანობის დამკვიდრება, ადამიანის ინტერესების — ხალხის ინტერესების — რეალიზაციაზე გამიზნული სახელმწიფო მართვა და რეალური სოციალური პროგრესი ნებისმიერ სახელმწიფოში და მთელ მსოფლიოში — შეუძლებელი და წარმოუდგენელია.

კვლევის ამოცანას წარმოადგენს — ჩემს მიერ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის, როგორც პრინციპული საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიების, და როგორც ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლების, დასაბუთება.

მეცნიერული სიახლე.

კვლევის მეცნიერულ სიახლეს წარმოადგენს ჩემს მიერ შექმნილი – სოციალური მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის, როგორც პრინციპული საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე რეკოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და რეკოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიების, და როგორც ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლების შემოთავაზება და დასაბუთება.

* * *

მ ო ნ ო ბ რ ა ჯ ი ი ს
ძ ი რ ი თ ა ღ ი შ ი ნ ა ა რ ს ი

შემდეგ უკვე განვიხილავ ჩემს მიერ შექმნილ –
სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, ხალხის ინტერესების
უზენაესობის თეორიას და თანამდებობის პირთა
უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების
თეორიას, და აგრეთვე მათ განხორციელებასთან
დაკავშირებულ საერთაშორისო მნიშვნელობის
პრობლემებს.

* * *

**სოციალური
– კუმანოსოციალური –
მიზნის ფილოსოფია
პრინციპულად ახალი
მეცნიერული მიმართულება –
ჭეშმარიტად ადამიანური
საზოგადოებისა და სახელმწიფოს
ფორმირებისა და
ფუნქციონირების
ამოსავალი თეორიული
საფუძველი
[1; 2; და სხვა]*.**

ფილოსოფიური, პოლიტიკური, სამართლებრივი და ეკონომიკური აზრის განვითარების მთელი ისტორია, ისევე როგორც საზოგადოების, სახელმწიფოსა და მთლიანად კაცობრიობის ფუნქციონირებისა და

* ამასთანავე, სოციალური მიზნის ფილოსოფიის ძირითადი იდეები არაერთხელ იქნა გამოქვეყნებული ავტორის (ანუ ჩემს) მიერ ჯერ კიდევ 1970 წლიდან.

განვითარების პრობლემებზე მეცნიერთა, პოლიტიკოსთა და ა.შ. თანამედროვე შეხედულებები და მიდგომები, ჩემი ღრმა რწმენით, ემყარებოდა და ემყარება, როგორც მე მას ვუწოდებ, საშუალებათა ფილოსოფიას.

თუმცა ეს შეხედულებები და მიდგომები – როგორც ფილოსოფიური მიმართულება, როგორც საშუალებათა ფილოსოფია და როგორც ფილოსოფიური სისტემა ჩემამდე (ამ პრობლემებზე ჩემს მიერ სამეცნიერო ნაშრომების შექმნამდე და გამოქვეყნებამდე) საერთოდ არ არსებობდა.

შესაბამისად, სწორედ ამიტომ, ჩემს მიერ საშუალებათა ფილოსოფიის შექმნამდე არ არსებობდა თვითონ ტერმინიც კი – საშუალებათა ფილოსოფია.

ეს ტერმინი (საშუალებათა ფილოსოფია) არ არსებობდა – არც მეცნიერებაში, არც პოლიტიკაში და არც პრაქტიკაში.

აქვე უნდა გამახვილდეს ყურადღება იმაზე, რომ, ჩემი ღრმა რწმენით, აღნიშნული შეხედულებები და მიდგომები – ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე

აშკარა შეცდომას წარმოადგენს, როგორც მეთოდოლოგიური, ისე თეორიული და პრაქტიკული თვალსაზრისით, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ამ უდავოდ მცდარ შეხედულებებსა და მიდგომებს, რომლებიც რეალურად არსებობს, სათანადო მეცნიერული ანალიზი და ახალი თეორიული მიმართულების კონსტრუირება სჭირდება, რათა მზილებული და მეცნიერულად დასაბუთებული იქნეს აღნიშნული შეხედულებების მკდარობა, რაც მე განვახორციელე კიდევ საშუალებათა ფილოსოფიის შექმნის სახით, და რაც ხელს შეუწყობს საზოგადოების, სახელმწიფოს და კაცობრიობის სწორი მიმართულებით ფუნქციონირებას და განვითარებას ადამიანის — ხალხის — საკეთილდღეოდ.

ამასთან დაკავშირებით, აუცილებლად მიმაჩნია ყურადღების გამახვილება იმაზე, რომ საშუალებათა ფილოსოფიაში მე ვგულისხმობ ჩემს მიერ მეცნიერულად ჩამოყალიბებულ იმ ფილოსოფიურ შეხედულებათა სისტემას, რომელიც ჩემს მიერვე შექმნილი მიზნის ფილოსოფიისგან და სოციალური

მიზნის ფილოსოფიისგან განსხვავებით საზოგადოებრივ-პოლიტიკური წყობილების არსის კრიტერიუმად მიიჩნევს არა მიზანს, არა სოციალურ მიზანს და მის რეალიზაციას, არამედ საშუალებებს.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ საშუალებათა ფილოსოფიისგან განსხვავებით (რომლის შექმნითაც მე თეორიულად ავსახე მეცნიერებაში და პოლიტიკაში მსოფლიო ისტორიაში ჩემამდე არსებული, და აგრეთვე საერთაშორისო მასშტაბით ამჟამადაც გაბატონებული, თუმცა ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე მცდარი – მახინჯი – შეხედულებები და მიდგომები, და რომელიც ჩამოვაყალიბე როგორც ფილოსოფიური მიმართულება – როგორც საშუალებათა ფილოსოფია) ჩემს მიერვე შექმნილი მიზნის ფილოსოფია წარმოადგენს პრინციპულად ახალ მეცნიერულ მიმართულებას, რომელიც რადიკალურად განსხვავდება საუკუნეების მანძილზე მთელ ცივილიზებულ სამყაროში დამკვიდრებული მიდგომისაგან, რომელიც საშუალებებს ემყარება.

საშუალებათა ფილოსოფიასთან დაკავშირებით უდავოდ უნდა გამახვილდეს ყურადღება იმაზე, რომ საშუალებებზე დაფუძნებული და მთელ ცივილიზებულ მსოფლიოში დამკვიდრებული მახინჯი მიდგომის სიღრმისეული ანალიზის საფუძველზე ჩემს მიერ შექმნილი იქნა ზემოაღნიშნული მეცნიერული მიმართულება, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფია ვუწოდე, და რომლითაც (ე.ი. ამ მეცნიერული მიმართულებით) გახსნილი – აღმოჩენილი – იქნა ამ ანტისოციალური, ანტიჰუმანური და ანტიზნეობრივი მიდგომის მეცნიერულ-თეორიული საფუძვლები.

მაშასადამე, ჩემს მიერ ამ კონკრეტულ შემთხვევაში შექმნილი იქნა ახალი მეცნიერული მიმართულება – საშუალებათა ფილოსოფია – როგორც საუკუნეების მანძილზე არსებული რეალური სინამდვილის თეორიული ასახვა.

თუმცა მეცნიერული მიმართულება (და მეცნიერული თეორია) საერთოდ არა მარტო უნდა ასახავდეს რეალურ სინამდვილეს, არამედ უნდა

უჩვენებდეს გზას მეცნიერულ გამოკვლევებს და პრაქტიკას, რასაც, საბოლოო ჯამში, გარკვეული თვალსაზრისით ემსახურება ეს ახალი მეცნიერული მიმართულებაც, რამეთუ საშუალებათა ფილოსოფია არა მარტო ასახავს საუკუნეების მანძილზე არსებულ რეალურ სინამდვილეს, არამედ აგრეთვე ასახუთებს აღნიშნული მიდგომის მცდარობას და მიუღებლობას ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე.

ამრიგად, საშუალებათა ფილოსოფიის თანახმად, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი (საზოგადოებრივ-პოლიტიკური) სისტემების განსხვავების კრიტერიუმს წარმოადგენს საშუალებები, მაშინ როდესაც მიზნის ფილოსოფიის თანახმად — მიზანი, *ჩემი ღრმა რწმენით*, არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავებისა და ამ სისტემების კლასიფიკაციის ერთადერთი სწორი თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძველი.

ამასთან, ჭეშმარიტად ადამიანური მიზნის ფილოსოფია — *ჰუმანოლოგიური მიზნის ფილოსოფია*

— საშუალებათა ფილოსოფიისაგან განსხვავებით, უჩვენებს გზას თეორიას — მეცნიერულ კვლევაში, ხოლო პრაქტიკას — საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის სწორი მიმართულებით (ხალხის საკეთილდღეოდ) მართვაში.

საშუალებათა ფილოსოფიის პრაქტიკულ გამოვლინებას წარმოადგენს ფაქტები, როდესაც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემებს ერთმანეთისაგან განასხვავებენ საშუალებებით, *კერძოდ, ტექნიკით, სახელმწიფოს ინდუსტრიული განვითარების დონით და ა.შ.*

საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინების მაგალითებს წარმოადგენს აგრეთვე საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავება *საკუთრების ფორმებით, მართვის მეთოდებით და ა.შ.*

ხოლო ჩემს მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფიის პრაქტიკულ გამოვლინებას წარმოადგენს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების

ერთმანეთისაგან განსხვავება არა საშუალებების, არამედ მიზნის საფუძველზე.

კერძოდ, მიზნის ფილოსოფიის გამოვლინებას წარმოადგენს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავება იმ მიზნის საფუძველზე, რომელსაც ესა თუ ის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა ემსახურება:

ემსახურება ის სოციალურ მიზანს – ხალხის ინტერესების რეალიზაციას, თუ ემსახურება ეკონომიკურ მიზანს – ფულს, მოგებას, კაპიტალს?!

ამასთან, ჩემს მიერ შექმნილი ეკონომიკური მიზნის ფილოსოფია ფაქტობრივად წარმოადგენს საშუალებათა ეკონომიკური თვითმიზნის ფილოსოფიას, რაც საბოლოო ჯამში ისევ საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინების გარკვეულ სახესხვაობაზე დაიყვანება.

აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური მიზნის ფილოსოფია, ანუ საშუალებათა ეკონომიკური თვითმიზნის ფილოსოფია იმით განსხვავდება ფილოსოფიისაგან, რომელსაც მე საშუალებათა

ფილოსოფიას ვუწოდებ, რომ საშუალებათა ფილოსოფიისაგან განსხვავებით ეკონომიკური მიზნის ფილოსოფია გულისხმობს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავებას არა ტექნიკით, არა მართვის მეთოდებით და ა.შ., არამედ — ეკონომიკური მიზნით, რომელიც ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში მხოლოდ სოციალური მიზნის მიღწევის აუცილებელ საშუალებას უნდა წარმოადგენდეს, მაგრამ იმ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში, სადაც მიზანი ეკონომიკურია, ეს მიზანი ფაქტობრივად ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანზე დაიყვანება და სწორედ ამიტომ ეკონომიკური მიზნის ფილოსოფია ამავე დროს საშუალებათა ფილოსოფიის პრაქტიკული გამოვლინების გარკვეულ სახესხვაობას წარმოადგენს.

რაც შეეხება ჩემს მიერ შექმნილ სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, სოციალური მიზნის ფილოსოფია წარმოადგენს ფილოსოფიურ შეხედულებათა სისტემას, რომელიც ისევე როგორც მიზნის ფილოსოფია

საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი (საზოგადოებრივ-პოლიტიკური) წყობილების არსის კრიტერიუმად მიიჩნევა არა საშუალებებს, არამედ — მიზანს, რომელსაც ესა თუ ის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა ემსახურება.

ამასთანავე, სოციალური — ჰუმანოსოციალური — მიზნის ფილოსოფია განსხვავდება მიზნის ფილოსოფიისაგან იმით, რომ თუ მიზნის ფილოსოფია წარმოადგენს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავების კრიტერიუმს და მათი კლასიფიკაციის თეორიულ-მეთოდოლოგიურ საფუძველს, და თუ მიზნის ფილოსოფიას საერთოდ ფაქტობრივად მიეკუთვნება როგორც სოციალური მიზნის ფილოსოფია, ისე ეკონომიკური მიზნის ფილოსოფია, რომელიც საშუალებათა ფილოსოფიის პრაქტიკული გამოვლინების გარკვეულ სახესხვაობას წარმოადგენს, სოციალური — ჰუმანოსოციალური — მიზნის ფილოსოფია (ისევე, როგორც მიზნის ფილოსოფია) ამავე დროს არის პრინციპულად ახალი მეცნიერული

მიმართულება, რომელიც (ე.ი. სოციალური მიზნის ფილოსოფია – ფართო გაგებით მიზნის ფილოსოფიისაგან განსხვავებით) ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზნის ფილოსოფიას – ჭეშმარიტად ადამიანური მიზნის ფილოსოფიას – წარმოადგენს, და რომელიც ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ფორმირებისა და ფუნქციონირების ამოსავალი თეორიული საფუძველია.

ამრიგად, ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ანუ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში, რომელიც ხალხის ინტერესებს ემსახურება (რომელიც ხალხის ინტერესებს უნდა ემსახუროდეს), როგორც მეცნიერულ კვლევაში, ისე საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვაში, სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე დაყრდნობით უნდა ამოვდიოდეთ სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნიდან, და ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ფუნქციონირების შედეგების შეფასება უნდა

ხდებოდა სოციალური მიზნის რეალიზაციის — ხალხის ინტერესების რეალიზაციის — დონის შესაბამისად.

მაშასადამე, სოციალური მიზნის ფილოსოფია — ეს არის ფილოსოფიური სისტემა, რომელიც წარმოადგენს ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფორმირებისა და ფუნქციონირების მიზნობრივი მიმართულების თეორიულ-მეთოდოლოგიურ საფუძველს — ეს არის ფილოსოფიური სისტემა, რომელიც წარმოადგენს ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ფუნქციონირების სოციალური მიზნობრივი მიმართულების განსაზღვრის თეორიულ-მეთოდოლოგიურ საფუძველს, ანუ სოციალური მიზნის ფილოსოფია — ეს არის ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზნის ფილოსოფია.

აქედან ლოგიკურად გამომდინარეობს, რომ ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში მიზნის ფილოსოფია — ეს არის ფაქტობრივად სოციალური მიზნის ფილოსოფია.

ზოლო იმ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში, სადაც მიზანი ეკონომიკურია – ფული, მოგება, კაპიტალი, იქ მიზნის ფილოსოფია ეკონომიკური მიზნის ფილოსოფიას, ანუ ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის ფილოსოფიას წარმოადგენს, რაც ფაქტობრივად საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინების აშკარა მაგალითია.

ზემოაღნიშნულის სისწორეს ადასტურებს, მაგალითად, ის ფაქტი, რომ კაპიტალიზმის იდეოლოგიების შეხედულებები და ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის განვითარების პრაქტიკა ყოველთვის ეყრდნობოდა მიდგომას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფია, ანუ საშუალებათა თვითმიზნის ფილოსოფია ვუწოდე, რადგან კაპიტალიზმისათვის ყოველთვის მთავარი იყო მაქსიმალური მოგების მიღება, გამდიდრება, დაგროვება – როგორც მიზანი, რაც სინამდვილეში ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს – პრაქტიკაში საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინებას – წარმოადგენს, და რაც

ფუძემდებელ დამაზასიათებელია კაპიტალიზმის არსობრივი ბუნებისათვის, ანუ დამაზასიათებელია კაპიტალიზმისათვის ამ ტერმინის ჭეშმარიტი მნიშვნელობით.

იმ შემთხვევაში კი, თუ კაპიტალიზმი ხალხის ინტერესებს ემსახურება, მაშინ ეს უკვე კაპიტალიზმი — კაპიტალ “იზმი“ (ეკონომიკური მიზნის “იზმი“, კაპიტალის ბატონობა) — არ არის, და, შესაბამისად, მას სხვა სახელი უნდა ეწოდებოდეს.

ამასთან, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ საზოგადოებასა და სახელმწიფოში მაღალი მოგების მიღების გარეშე წარმოუდგენელია სოციალური მიზნის — ხალხის ინტერესების — რეალიზაცია, ანუ იმ მიზნის რეალიზაცია, რომელიც დამაზასიათებელია (დამაზასიათებელი უნდა იყოს) ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოსათვის.

მაგრამ მოგება — მოგების მიღება — ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებასა და სახელმწიფოში, ჩემს მიერ შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური კანონების

თეორიის თანახმად [3], უნდა განიხილებოდეს მხოლოდ როგორც სოციალური მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი პირობა, და არა როგორც ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანი, როგორც ეს დამახასიათებელია კაპიტალიზმისათვის.

ამრიგად, სრულიად ბუნებრივია, რომ უდიდესი მნიშვნელობა აქვს მიზნის მიღწევის საშუალებებს, რამეთუ მიზნის მიღწევა სათანადო საშუალებების გარეშე შეუძლებელია, მაგრამ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების პრობლემების კვლევისას, და აგრეთვე ამ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვის პროცესში, უნდა ამოვდიოდეთ არა ეკონომიკური საშუალებებიდან — როგორც თვითმიზნიდან, არამედ უნდა ამოვდიოდეთ სოციალური მიზნიდან და უნდა ვეფუძნებოდეთ ამ მიზანს, ამასთან მისი რეალიზაციის რეალური და პოტენციალური საშუალებების გათვალისწინებით.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ, მაგალითად, უტოპიური სოციალიზმი ფაქტობრივად ემყარებოდა

აგრეთვე საშუალებათა ფილოსოფიას, რადგან ამ მოძღვრების შემქმნელებისა და თეორეტიკოსებისათვის “კეთილდღეობა განისაზღვრება კერძო საკუთრების საერთო საკუთრებაში გარდაქმნით” [4], ე.ი. სოციალისტურობის კრიტერიუმად გვევლინება ისევ საშუალება.

რაც შეეხება მარქსისტულ ეგრეთ წოდებულ “მეცნიერულ სოციალიზმს“, რომელიც, *ჩემი ღრმა რწმენით*, არის არანაკლებ უტოპიური, ვიდრე უტოპიური სოციალიზმი, ის ასევე ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას.

კერძოდ, სოციალიზმში მარქსიზმი გულისხმობდა წარმოების საშუალებებზე კერძო საკუთრების მოსპობას: “...კომუნისტებს, – *წერდნენ კ. მარქსი და ფ. ენგელსი* “*კომუნისტური პარტიის მანიფესტში*“, – შეუძლიათ თავისი თეორია გამოხატონ ერთი დებულებით: კერძო საკუთრების მოსპობა“ [5, ტ. 4, გვ. 438].

გარდა ამისა, სოციალიზმში მარქსიზმი გულისხმობდა სასაქონლო-ფულადი ურთიერთობების,

ბაზრის, შრომის პროდუქტების გაცვლის ლიკვიდაციას – არარსებობას – და ა.შ.

ამასთან დაკავშირებით კ. მარქსი წერდა: “საზოგადოებაში, რომელიც დაფუძნებულია კოლექტიურ საწყისებზე, წარმოების საშუალებების საერთო ფლობაზე, მწარმოებლები თავის პროდუქტებს არ ცვლიან” [5, ტ. 19, გვ. 18].

ამრიგად, ზემოთ მოყვანილი დებულებები, *გერ-ერთი*, ადასტურებენ მარქსისტული სოციალიზმის უტოპიურობას, რადგან თუ კერძო საკუთრების მოსაზრება პრინციპში ორგანიზაციულად შესაძლებელია (სხვა საკითხია: რისკენ მივყავართ მას – რამდენად გონივრული და რაციონალურია ამის განხორციელება ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე?!), შრომის პროდუქტების გაცვლის მოსაზრება ყოველად შეუძლებელია – განუხორციელებადია – და უკვე ამიტომ მარქსიზმი უტოპიას წარმოადგენს.

და, *მეორეც*, აღნიშნული კიდევ ერთხელ ნათლად ადასტურებს იმას, რომ მარქსიზმი საშუალებათა

ფილოსოფიას ემყარება, რამეთუ მარქსიზმი რომ მიზნის ფილოსოფიას ემყარებოდეს, მაშინ გამოძლინარე თვითონ ტერმინიდან – “სოციალიზმი“, ჩემი ღრმა რწმენით, სოციალისტურობის კრიტერიუმად მარქსიზმს უნდა ეღიარებინა სოციალური მიზნის – ხალხის ინტერესების – რეალიზაცია, და არა კერძო საკუთრების მოსპობა და ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების არსებობა წარმოების საშუალებებზე, და არა აგრეთვე საბაზრო ურთიერთობების მოსპობა – არარსებობა – და ა.შ.

მაგრამ მარქსიზმი, უტოპიური სოციალიზმის ფუძემდებლების მსგავსად, სოციალიზმის მთავარ კრიტერიუმად მიიჩნევდა არა სოციალურ მიზანს – როგორც ხალხის ინტერესების რეალიზაციას, არამედ სოციალურს – როგორც ეგრეთ წოდებულ “საზოგადოებრივ” საკუთრებას წარმოების საშუალებებზე, რაც სიღრმისეულ შეცდომას წარმოადგენდა.

ყურადღება უნდა გამახვილდეს აქ აგრეთვე იმაზე, რომ განვითარებულ კაპიტალისტურ ქვეყნებში მიღებული (აღიარებული) და პოპულარული – ინდუსტრიული საზოგადოების, პოსტინდუსტრიული საზოგადოების, ინფორმაციული საზოგადოებისა და ა.შ. თეორიები და კონცეფციები, უკვე თავისი სახელწოდებებით ასევე ადასტურებენ მათ დაფუძნებას საშუალებათა ფილოსოფიაზე.

ამასთან, მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული თეორიების, კონცეფციებისა და შეხედულებების ავტორები და მომხრეები, როგორც წესი, ანტიმარქსისტებად მიიჩნევენ თავის თავს, ფაქტობრივად ისინი ასახავენ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავების მარქსისტულ – საშუალებათა ფილოსოფიაზე დამყარებულ – ღრმად მცდარ შეხედულებას (რაზედაც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ ვწერდი [6]), რომლის თანახმად “ეპოქები განსხვავდება არა იმით თუ რა იწარმოება, არამედ

იმით თუ როგორ, შრომის როგორი საშუალებებით იწარმოება“ [5, ტ. 23, გვ. 191].

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ამ შემთხვევაში კ. მარქსი წერდა ეკონომიკური ეპოქების განსხვავებაზე, მაგრამ ის იქვე (მანამდე) ანალოგიურ – *ფაქტობრივად იგივე* – კრიტერიუმზე დაყრდნობით მიუთითებდა “საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციების” განსხვავებაზეც.

ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით თუ გავითვალისწინებთ, რომ მარქსიზმის თანახმად ეკონომიკა – *ეკონომიკური სისტემა* – თითქოსდა განსაზღვრავს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების არსს და, შესაბამისად, მათ განსხვავებასაც, მაშინ ცხადი ხდება, რომ ეკონომიკური ეპოქების განსხვავებას კარლ მარქსი აიგივებდა “საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციების” განსხვავებასთან, *ანუ კარლ მარქსი ეკონომიკური ეპოქების განსხვავებას ფაქტობრივად აიგივებდა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავებასთან* –

აიგივებდა იმ სისტემების განსხვავებასთან, რომლის — საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების — თეორიაც ჩემი პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიდგომის საფუძველზე ჩემს მიერვე მრავალი წლის წინ იქნა შექმნილი [1; 2; 7; 8; და სხვა].

ამასთანავე, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების არსის განსაზღვრა შრომის საშუალებების განვითარების დონით, და, შესაბამისად, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავების ასევე შრომის საშუალებების განვითარების დონით განსაზღვრა — როგორც თითქოსდა ეკონომიკური ეპოქების განსხვავების განსაზღვრა, ფაქტობრივად კი — როგორც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავების განსაზღვრა, კარლ მარქსის აშკარა შეცდომას წარმოადგენს.

აღნიშნული შეცდომა მდგომარეობს იმაში, რომ, ჯერ-ერთი, კ. მარქსის ასეთი მიდგომა საშუალებათა ფილოსოფიას ემყარება, მაშინ როდესაც, ხალხის

ინტერესებიდან გამომდინარე, განმსაზღვრელი უნდა იყოს მიზნის – სოციალური მიზნის – ფილოსოფია.

და, მეორეც, იმის გათვალისწინებით, რომ ეპოქა, როგორც ცნობილია, დროს – დროის გარკვეულ პერიოდს – ნიშნავს, კ. მარქსის შეცდომა იმაშიც მდგომარეობს, რომ მას ვერ წარმოუდგინა ერთ ეპოქაში ერთდროულად სხვადასხვა “საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციების” – სხვადასხვა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების (კაპიტალიზმის და სოციალიზმის) – არსებობა, რის გამოც შრომის საშუალებების განვითარების დონე (რომელიც სხვადასხვა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემებში ერთ ეპოქაში – დროის გარკვეულ პერიოდში – შეიძლება დაახლოებით ერთნაირი იყოს, რასაც შემდგომში რეალურად ჰქონდა ადგილი) საფუძვლად დაუდო მათ განსხვავებას.

თუმცა ყოველ ეპოქაში – დროის გარკვეულ პერიოდში – რომ მხოლოდ ერთი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა ფუნქციონირებდეს, მაშინაც

კი შეცდომა იქნებოდა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების არსისა და ამ სისტემებს შორის განსხვავების განსაზღვრისას საშუალებათა ფილოსოფიაზე დაყრდნობა, რამეთუ, ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე, მთავარი და განმსაზღვრელი უნდა იყოს მიზანი, რომელსაც ესა თუ ის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა ემსახურება, რის გამოც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების არსისა და ამ სისტემებს შორის განსხვავების განსაზღვრა უნდა ეფუძნებოდეს მიზნის ფილოსოფიას, სოციალური მიზნის ფილოსოფიას.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ უდიდესი მნიშვნელობა აქვს შრომის საშუალებათა განვითარების ღონეს, საზოგადოების ინდუსტრიულ განვითარებას, საზოგადოებაში ინფორმაციული საშუალებების განვითარების ღონეს, სამართლებრივი ნორმების გამოყენებას და ა.შ., მაგრამ ყველაფერი ეს წარმოადგენს (უნდა წარმოადგენდეს) მხოლოდ მიზნის რეალიზაციის

საშუალებებს, რომლებიც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის მიზნობრივი მიმართულების გათვალისწინებით შეიძლება გამოყენებულ იქნეს, როგორც ხალხის დასამონებლად და გასანადგურებლადაც კი, ისე მათი კეთილდღეობის ასამაღლებლად და ა.შ.

აქვე განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ჩემს მიერ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის თეორიის — საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების თეორიის — შექმნა განპირობებული იყო შემდეგი პრინციპული მნიშვნელობის აუცილებლობით:

“*ჯერ-ერთი*, ჩემს მიერ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის თეორიის შექმნის აუცილებლობა გამოწვეული იყო ჩემი მხრიდან პრინციპული, მკვეთრად უარყოფითი — ამასთან მეცნიერულად დასაბუთებული — კრიტიკული დამოკიდებულებით მეცნიერებაში და პოლიტიკაში არსებული ტრადიციული შეხედულებებისა და მიდგომების მიმართ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს

ფუნქციონირებასთან დაკავშირებულ არსობრივ (ფუნდამენტურ) თეორიულ პრობლემაზე;

და, მეორეც, ჩემს მიერ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის თეორიის შექმნის აუცილებლობა გამოწვეული იყო ჩემს მიერვე შექმნილი რადიკალურად ახალი მეცნიერული მიდგომის და რადიკალურად ახალი მეცნიერული მიმართულების დანერგვის პრინციპული მნიშვნელობით, რომელიც გამოიხატება საზოგადოებისა და სახელმწიფოს, როგორც ერთიანი, მთლიანი, კომპლექსური სისტემის მეცნიერულ-თეორიულ კონსტრუირებაში, ჩემს მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფიის და სოციალური მიზნის ფილოსოფიის საფუძველზე” [8, გვ. 24-25]

ამასთანავე, ზემოაღნიშნულ – ჩემს მიერ შექმნილ – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის თეორიასთან (საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების თეორიასთან) დაკავშირებით, პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია ყურადღების გამახვილება ამ თეორიის არსის გახსნაზე და საზოგადოებრივ-

სახელმწიფოებრივი სისტემის რადიკალურ განსხვავებაზე საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციისაგან.

კერძოდ, განსაკუთრებით პრინციპული მნიშვნელობა აქვს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის (საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების) თეორიის არსის მეცნიერულად დასაბუთებულ ფორმულირებას.

აქედან გამომდინარე, ჩემს მიერ შექმნილ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის (საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების) თეორიის არსთან დაკავშირებით, და აგრეთვე საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის თეორიის — საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციის არსისაგან ფუნდამენტურ განსხვავებასთან დაკავშირებით, აღვნიშნავ შემდეგს:

“საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის თეორიის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ საზოგადოება (საზოგადოების ყველა სფეროს ფუნქციონირებისა და

მთლიანად საზოგადოებრივი ცხოვრების ჩათვლით) განიხილება როგორც ერთიანი, მთლიანი, ურთიერთგანპირობებული, კომპლექსური, მიზანმიმართული სისტემა, რომელიც ფუნქციონირებს მიზნის ფილოსოფიის საფუძველზე, და რომელიც ვლინდება ძირითადად ორი მიმართულებით:

— ან მიზნის ფილოსოფია ვლინდება როგორც საშუალებათა თვითმიზნის (ეკონომიკური თვითმიზნის) ფილოსოფია, რაც დამახასიათებელია კაპიტალიზმისათვის — საბაზრო-სახელმწიფოებრივი (თუმცა, უპირატესად საბაზრო) მართვით — მოგების, ფულის, კაპიტალის ინტერესებისათვის;

— ანდა მიზნის ფილოსოფია ვლინდება როგორც სოციალური მიზნის ფილოსოფია, რაც დამახასიათებელია ჭეშმარიტად ადამიანური (ჰუმანოსოციალური) საზოგადოებისათვის და ჭეშმარიტად ადამიანური (ჰუმანოსოციალური) სახელმწიფოსათვის — სოციალურად გამიზნული პოლიტიკური მენეჯმენტით (სოციალურად გამიზნული

სახელმწიფო მართვით), ამასთან მართვის, როგორც საბაზრო, ისე არასაბაზრო მექანიზმების გამოყენებით ყოველი ადამიანის ინტერესებისათვის, მთლიანად საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ინტერესებისათვის” [8, გვ. 25-26].

“რაც შეეხება საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის თეორიის ფუნდამენტურ განსხვავებას საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციის არსისაგან, საჭიროდ მიმაჩნია განსაკუთრებით აღვნიშნო, რომ მთავარი და განმსაზღვრელი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში არის ამ სისტემის მიზნობრივი მიმართულება, რომლის ეფექტიან რეალიზაციაში (ესე იგი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ეფექტიან რეალიზაციაში) უმთავრეს როლს თამაშობს არა ეკონომიკა – არა ეკონომიკური ბაზისი, არამედ მეცნიერულად დასაბუთებული პოლიტიკური მენეჯმენტი – როგორც თანამედროვე ტიპის მეცნიერულად დასაბუთებული სახელმწიფო მართვა.

სწორედ პოლიტიკური მენეჯმენტი თამაშობს (უნდა თამაშობდეს) ინტელექტუალური და

ორგანიზაციული ბაზისის როლს თვითონ ეკონომიკური ბაზისისათვის, რამეთუ (როგორც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლების წინაც აღვნიშნავდი) ეკონომიკას მართავს არა თვითონ ეკონომიკა, არამედ მართავს მას პოლიტიკა, ანუ სწორედ პოლიტიკა მართავს ეკონომიკას და საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სხვა სფეროს” [8, გვ. 27; და სხვა].

“მაშასადამე, პოლიტიკური მენეჯმენტი, ანუ სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის მართვა (როგორც მე ასევე ჯერ კიდევ მრავალი წლების წინაც აღვნიშნავდი) ღებულობს (იძენს) განსაკუთრებულ მნიშვნელობას საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის” [8, გვ. 28]*.

* განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ეს ციტატა გამოქვეყნებული იყო ჩემს მიერ ჯერ კიდევ 2003 წელს: Кураташвили Альфред А. Философско-правовые основы политического менеджмента. *Управленческое право и определяющий теоретический базис правовой системы истинно человеческого общества и социально-экономического прогресса* (монография на грузинском, английском и русском языках). Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2003. с. 145.

ამასთან დაკავშირებით პრინციპულად მნიშვნელოვანია აგრეთვე აღინიშნოს, რომ ჩემს მიერ შექმნილი – მატერიალური წარმოებისა და მთლიანად საზოგადოების ეკონომიკური ბაზისის მიმართ სულიერი წარმოების უპირატესი განვითარების თეორიის თანახმად:

მატერიალური წარმოებისა და მთლიანად საზოგადოების ეკონომიკური ბაზისის მიმართ სულიერი წარმოების – მეცნიერების, იდეოლოგიის, პოლიტიკისა და სამართლის, ანუ ეგრეთ წოდებული “ზედნაშენის” – უპირატესი განვითარება წარმოადგენს ეკონომიკური ბაზისის ფუნქციონირების განმსაზღვრელ ინტელექტუალურ, ორგანიზაციულ და მმართველობით საფუძველს [2, გვ. 9; 8, გვ. 28].

“რაც შეეხება საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციის არსს, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის არსისაგან განსხვავებით, ის (საზოგადოებრივ-

ეკონომიკური ფორმაციის არსი) ეფუძნება არა მიზნის ფილოსოფიას, რაც გასაკვირი არც არის, რადგან მიზნის ფილოსოფია შეიქმნა ჩემს მიერ XX საუკუნის 70-იან წლებში, არამედ ეფუძნება მეთოდოლოგიურ მიდგომას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფიას ვუწოდებ, რამეთუ ყოველი საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციის საფუძველში ძევს განსაზღვრული წარმოების წესი” [8, გვ. 29].

“მაშასადამე, საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციის არსი მდგომარეობს საზოგადოების ეკონომიკურ ბაზისში, მაშინ როდესაც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის არსი წარმოადგენს საზოგადოების (საზოგადოების ყველა სფეროს ფუნქციონირებისა და მთლიანად საზოგადოებრივი ცხოვრების ჩათვლით) და სახელმწიფოს ერთიან, მთლიან, ურთიერთგანპირობებულ, კომპლექსურ, მიზანმიმართულ სისტემას (სახელმწიფო ხელისუფლების ყველა შტოს და საერთოდ პოლიტიკური ხელისუფლების ჩათვლით),

რომელიც ფუნქციონირებს მიზნის ფილოსოფიის საფუძველზე” [8, გვ. 29].

მიზნის ფილოსოფიასთან, სოციალური მიზნის ფილოსოფიასთან და საშუალებათა ფილოსოფიასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ პრინციპული მნიშვნელობა აქვს წარმოების საშუალებებზე ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების პრობლემის კვლევას და ამ პრობლემის რეალურ – მეცნიერულად დასაბუთებულ – გადაწყვეტას, უფრო ზუსტად კი, ამ პრობლემის მეცნიერულად დასაბუთებულ ახსნას, რამეთუ ეს სრულიად უაზრო – არარსებული – ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრება მრავალი წლების მანძილზე ტვინს უბრუებდა მილიონობით ადამიანებს.

კერძოდ, მარქსისტულ-ლენინური გაგებით ეგრეთ წოდებულ “საზოგადოებრივ” საკუთრებასთან დაკავშირებით, რომელიც დამკვიდრებული იყო, როგორც მე მას ვუწოდებ, სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის პერიოდშიც და იმის შემდეგაც –

როგორც თითქოსდა საკუთრების ფორმა, და რომელიც – ისევ როგორც ვითომდა საკუთრების ფორმა – ამჟამადაც არის “სამეცნიერო” ბრუნვაში იურიდიულ, ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ლიტერატურაში, ზოგიერთ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში და ა.შ., უნდა აღინიშნოს, რომ ჯერ კიდევ XX საუკუნის 70-იანი წლების დასაწყისიდან ჩემს მიერ გამოქვეყნებულ სამეცნიერო შრომებში მრავალჯერ ვწერდი, ვამტკიცებდი და ვასაბუთებდი, რომ წარმოების საშუალებებზე “საზოგადოებრივი” საკუთრება საერთოდ არ არსებობს და არც შეიძლება არსებობდეს, რამეთუ შეუძლებელია ფორმით “საზოგადოებრივი” – ფაქტობრივად სრულიად აბსტრაქტული და აბსურდული – საკუთრების არსებობა.

ჩემი ზემოაღნიშნული პრინციპული პოზიცია გამომდინარეობდა და გამომდინარეობს იქიდან, რომ რეალურად საკუთრება შეიძლება არსებობდეს მხოლოდ კერძო, სახელმწიფო ან კოლექტიური ფორმით.

თუმცა, არარსებული და განუხორციელებადი ვერთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების მომხრეებმა – “მარქსიზმის” აპოლოგეტებმა – საბჭოთა კავშირში და სხვა სოციალისტურ ქვეყნებში თითქმის ყველა თავისი “სამეცნიერო” ნაშრომები მიუძღვნეს სწორედ “საზოგადოებრივი” საკუთრების პრობლემას და ამის “საფუძველზე” მეცნიერებათა “ლოქტორები” და “აკადემიკოსებიც კი” გახდნენ (?!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

კიდევ უფრო მეტ გაკვირებას იწვევს ის ფაქტი, რომ ფორმით “საზოგადოებრივი” საკუთრების თითქოსდა არსებობაზე წერდნენ არა მარტო საბჭოთა კავშირში კომუნისტური იდეოლოგიის ბატონობის გავლენით – ამ იდეოლოგიის “მონობაში” მყოფი “მეცნიერები”, არამედ ასევე ფორმით ვითომდა “საზოგადოებრივი” საკუთრების არსებობაზე წერენ აგრეთვე ცნობილი ამერიკელი და სხვა მეცნიერებიც, მაშინ როდესაც ფორმით “საზოგადოებრივი” საკუთრება არასოდეს არსად არ ყოფილა და ვერც იქნებოდა,

რამეთუ ეს როგორც მარქსამდელი, ისე მარქსისტულ-ლენინური უტოპიაა.

კერძოდ, ეკონომიკური სისტემების განხილვისას, ცნობილი ამერიკელი მეცნიერები კემპბელლ რ. მაკკონნელლი და სტენლი ლ. ბრიუ აღნიშნავენ, რომ “მსოფლიოს ინდუსტრიულად განვითარებული ქვეყნები ძირითადად განსხვავდებიან ორი ნიშნით: 1) საკუთრების ფორმით წარმოების საშუალებებზე და 2) წესით, რომლის მეშვეობითაც კოორდინირდება და იმართება ეკონომიკური საქმიანობა” [9, გვ. 47].

შემდეგ, მოკლედ იხილავენ რა “ეკონომიკური სისტემების ორი “პოლარული” მოდელის მთავარ ნიშნებს” [9, გვ. 47], კემპბელლ რ. მაკკონნელლი და სტენლი ლ. ბრიუ ხაზგასმით აღნიშნავენ, რომ არის “წმინდა კაპიტალიზმი, ანუ თავისუფალი კონკურენციის ეპოქის კაპიტალიზმი, რომელიც ხასიათდება რესურსებზე კერძო საკუთრებით და ბაზრებისა და ფასების სისტემის გამოყენებით ეკონომიკური საქმიანობისა და მართვის კოორდინაციისათვის”

[9, გვ. 47], და ასევე ხაზგასმით აღნიშნავენ, რომ “წმინდა კაპიტალიზმის პოლარულ ალტერნატივას წარმოადგენს მბრძანებლური ეკონომიკა, ანუ კომუნიზმი. ამ სისტემას ახასიათებს საზოგადოებრივი საკუთრება პრაქტიკულად ყველა მატერიალურ რესურსებზე და ეკონომიკური გადაწყვეტილებების კოლექტიურად მიღება ცენტრალიზებული ეკონომიკური დაგეგმვის მეშვეობით” [9, გვ. 47].

ამრიგად, *ჯერ-ერთი*, კემპბელს რ. მაკკონნელი და სტენლი ლ. ბრიუ, ეფუძნებიან არა ერთადერთ სწორ და მეცნიერულად დასაბუთებულ მიდგომას – ჩემს მიერ შექმნილ მიზნის ფილოსოფიას და სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, არამედ ეფუძნებიან მთელ ცივილიზებულ მსოფლიოში აღიარებულ, დამკვიდრებულ და ტრადიციულ, მაგრამ მაინც მცდარ მიდგომას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფია ვუწოდე [1; 2; და სხვა], და სწორედ ამ მცდარი მიდგომის შედეგს – საშუალებათა ფილოსოფიაზე დაფუძნების შედეგს წარმოადგენს ის, რომ ხსენებული

ცნობილი ამერიკელი მეცნიერები კაპიტალიზმს და სოციალიზმს, მარქსიზმის მსგავსად განასხვავებენ საკუთრების ფორმებით – კერძო საკუთრებით და ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრებით (?!).

ამიტომ, იქმნება შთაბეჭდილება, თითქოს კემპბელს რ. მაკკონნელს და სტენლი ლ. ბრიუს ზემოაღნიშნული მცდარი “იდეები” და “მოსაზრებები” მარქსიზმიდან ჰქონდეთ გადმოწერილი, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს ჩემს მიერ მრავალჯერ გამოთქმული დასაბუთებული შეშფოთების სისწორეს იმის შესახებ, რომ სოციალურ-ფილოსოფიური, პოლიტიკურ-ეკონომიური, იურიდიული და სახელმწიფოს მართვის მეცნიერებები მთელ მსოფლიოში ღრმა კრიზისშია (?!).

მეორეც, ცნობილ ამერიკელ მეცნიერებს – კემპბელს რ. მაკკონნელს და სტენლი ლ. ბრიუს, თანამედროვე ეგრეთ წოდებულ ცივილიზებულ სახელმწიფოებში მეცნიერებისა და პოლიტიკის

სფეროში მოღვაწე სხვა მრავალი წარმომადგენლის მსგავსად, ერთმანეთისგან ვერ გაურჩევიათ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა და მისი ერთ-ერთი სფერო, რისი დამადასტურებელიც არის ის, რომ ზემოთ მოყვანილ ციტატებში ისინი ერთმანეთს ადარებენ კაპიტალიზმს, რომელიც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას წარმოადგენს, და მის პოლარულ ალტერნატივას – მბრძანებლურ ეკონომიკას, რომელიც წარმოადგენს მხოლოდ ეკონომიკას, და არა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას. თუმცა, ეს გასაკვირიც არ არის, რადგან კაპიტალიზმში ყველაფერი დაიყვანება ეკონომიკაზე – ეკონომიკურ მიზანზე, ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანზე (?!).

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ როდესაც კემპბელს რ. მაკკონნელლი და სტენლი ლ. ბრიუ კაპიტალიზმის ალტერნატივასთან დაკავშირებით წერენ – “მბრძანებლური ეკონომიკა, ანუ კომუნიზმი”, ამით აიგივებენ მბრძანებლურ ეკონომიკას და კომუნიზმს, ე.ი. ისევ აიგივებენ ეკონომიკას და საზოგადოებრივ-

სახელმწიფოებრივ სისტემას, თუმცა იმის გათვალისწინებით, რომ კომუნიზმი აშკარა უტოპიაა, შესაძლოა “კომუნიზმში” გულისხმობდნენ სტალინური ტიპის “სოციალიზმს”, მაგრამ სოციალიზმიც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემაა და მისი დაყვანა ეკონომიკაზე უხეშ შეცდომას წარმოადგენს.

“რეალურ სინამდვილეში, — როგორც აღნიშნავენ შემდეგ რ. მაკკონნელი და სტენლი ლ. ბრიუ, — ეკონომიკური სისტემები განლაგებულია სადღაც წმინდა კაპიტალიზმისა და მბრძანებლური ეკონომიკის უკიდურესობებს შორის” [9, გვ. 48].

გარდა იმისა, რომ რ. მაკკონნელი და სტენლი ლ. ბრიუ ამ შემთხვევაშიც აიგივებენ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას და ეკონომიკას, რაც უხეშ შეცდომას წარმოადგენს, ისინი, და არა მარტო ისინი, როგორც უკვე აღინიშნა ჩემს მიერ, ეკონომიკურ სისტემებს, ფაქტობრივად კი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემებსაც, განასხვავებენ საკუთრების ფორმებით, მართვის მეთოდებით და ა.შ.,

ანუ ისინი ამ სისტემებს შორის ძირითად განსხვავებას ფაქტობრივად ხედავენ საშუალებებში, რაც, ჩემი ღრმა რწმენით, მცდარ მიდგომას წარმოადგენს, რადგან ეკონომიკური სისტემების და მთლიანად საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების მთავარ კრიტერიუმს უნდა წარმოადგენდეს არა საშუალებები, არამედ მიზანი, რომელსაც ეს სისტემები ემსახურება.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩემს მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფიისა და სოციალური მიზნის ფილოსოფიის საფუძველზე, ეკონომიკური სისტემების განვითარების პრინციპულად ახალი მიმართულებების შემუშავება, ისევე როგორც სახელმწიფოს რევოლუციურად ახალი სამართლებრივი სისტემის შექმნა, უნდა განიხილებოდეს როგორც მთლიანად საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის რევოლუციური განვითარების სტრატეგიული მიზნობრივი მიმართულების შემადგენელი ნაწილი, რომელიც კანონზომიერად უნდა წავიდეს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური –

საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით, რაც განმსაზღვრელი ობიექტური ტენდენციის სახით უკვე შეინიშნება თანამედროვე მსოფლიოში.

ისევ ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების პრობლემასთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ ფორმით ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრება შეიძლება ჩაითვალოს მხოლოდ ზღაპრად, რომელიც შეიძლება გამოყენებული იქნეს სუსტი ჭკუის ადამიანების მოსატყუებლად, ანდა ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრება უნდა ჩაითვალოს “მეცნიერულ” – უფრო ზუსტად კი ანტიმეცნიერულ – გაუგებრობად, რაც მეცნიერებისათვის სამარცხვინოა (?!).

რაც შეეხება საკუთრების შინაარსს, ჩემს მიერ შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორიის შესაბამისად [3; და სხვა], საკუთრების შინაარსი განისაზღვრება (შეიძლება განისაზღვროს) მისი – საკუთრების – გამოყენების მიზნობრივი მიმართულებით.

“იმის კრიტერიუმი, რომ საკუთრება შეიძლება იყოს საზოგადოებრივი (საზოგადოებრივი არა თავისი ფორმით, არამედ თავისი შინაარსით), – როგორც მე მრავალი წლის წინ, ჯერ კიდევ საკუთრების ევრეთ წოდებული საზოგადოებრივი ფორმის ბატონობის პერიოდში, და ჯერ კიდევ “პერესტროიკამდე” დიდი ხნით ადრე აღვნიშნავდი, – შეიძლება იყოს მხოლოდ ის, რომ საკუთრება ემსახურება მთელი საზოგადოების და მისი ყოველი წევრის ინტერესებს, ე.ი. სოციალურ მიზანს” [3, გვ. 22], ანუ “საკუთრება არა თავისი ფორმით, არამედ თავისი შინაარსით არის (შეიძლება იყოს) საზოგადოებრივი საკუთრება” [3, გვ. 24].

და შემდეგ იქვე აღვნიშნავდი, რომ: “სოციალური მიზანი ბადებს თავისი შინაარსით საზოგადოებრივ საკუთრებას” [3, გვ. 25], და რომ სწორედ მიზანი, ანუ “მიზნის ურთიერთობა განსაზღვრავს საკუთრების შინაარსს, და არა პირიქით” [3, გვ. 25], რაც ჩემს მიერ რევოლუციური გადატრიალების მოხდენას წარმოადგენდა და წარმოადგენს სოციალურ-

ფილოსოფიურ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და იურიდიულ მეცნიერებებში, რომელიც (ანუ რევოლუციური გადატრიალება) ეყრდნობოდა და ეყრდნობა ჩემს მიერვე შექმნილ რევოლუციურად ახალ მეცნიერულ მიმართულებებს და რევოლუციურად ახალ მეცნიერულ თეორიებს – მიზნის ფილოსოფიას და სოციალური მიზნის ფილოსოფიას [1; 2].

სწორედ მიზნის ფილოსოფიიდან და სოციალური მიზნის ფილოსოფიიდან გამომდინარე, კერძო საკუთრება – როგორც საკუთრების ფორმა – შეიძლება ჩაითვალოს საკუთრების კაპიტალისტურ ფორმად იმ შემთხვევაში, თუ ის ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას და ემსახურება კაპიტალიზმის ეკონომიკურ მიზანს, თუ ის ემსახურება ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს – ფულს, მოგებას, კაპიტალს, მაგრამ იგივე კერძო საკუთრება თავისი შინაარსით შეიძლება ჩაითვალოს საზოგადოებრივ საკუთრებად, შეიძლება ჩაითვალოს ჭეშმარიტად ადამიანურ საკუთრებად, თუ ის ეფუძნება სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, და თუ ემსახურება

სოციალურ მიზანს — თუ ის ხელმძღვანელობს ხალხის ინტერესებით, და თუ ის რეალურად ემსახურება სოციალური მიზნის — ხალხის ინტერესების — რეალიზაციას, რამეთუ ამ შემთხვევაში ფორმით კერძო საკუთრება, ჩემს მიერ შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორიის შესაბამისად [3: და სხვა], თავისი შინაარსით არის საზოგადოებრივი და საერთო-სახალხო საკუთრება.

ამასთანავე, ფორმით სახელმწიფო საკუთრება თავისი შინაარსით შეიძლება იყოს — კერძო საკუთრება, იმ შემთხვევაში, თუ ის ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას, და თუ ემსახურება ეკონომიკურ მიზანს — ფულს, მოგებას, კაპიტალს, თუ ის ემსახურება ცალკეული ადამიანების — ცალკეული თანამდებობის პირების, ცალკეული ბიზნესმენების ან კრიმინალური სამყაროს ცალკეული წარმომადგენლების და ა.შ. — ინტერესებს.

ზემოთ უკვე განხილულ სოციალიზმის პრობლემასთან და სოციალისტურობის კრიტერიუმთან

დაკავშირებით, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია გამახვილდეს ყურადღება აგრეთვე შემდეგზე:

კარლ მარქსის შემდეგ, როგორც ცნობილია, იყო ვ. ი. ლენინი, რომელიც სოციალიზმის არსებობის კრიტერიუმის საკითხში მთლიანად იზიარებდა კარლ მარქსის შეხედულებებს.

სწორედ ამიტომ, ახალი ეკონომიკური პოლიტიკის – НЭП-ის – დროსაც კი, როდესაც ვ. ი. ლენინმა აუცილებლად ჩათვალა და დაუშვა საბაზრო ურთიერთობების გამოყენების შესაძლებლობა, ის ამას კაპიტალიზმში უკან დახევად და კაპიტალიზმის დროებით დაშვებად მიიჩნევდა [10, ტ. 43, გვ. 147, 159, 222-223; ტ. 44, გვ. 8, 159-164; და სხვა], რამეთუ სოციალიზმი და ბაზარი – საბაზრო ურთიერთობები – ვ. ი. ლენინისთვის, ისვე როგორც კ. მარქსისთვის, სრულიად შეუთავსებადი იყო.

შემდეგ ი. ბ. სტალინის ხელმძღვანელობით აშენებული იქნა, როგორც მე მას საფუძვლიანად ეუწოდებ, სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი,

რომელიც ფაქტობრივად აღიარებდა საბაზრო ურთიერთობების არსებობის შესაძლებლობას სოციალიზმის დროს, რაც სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის პირობებში არსებულ პრაქტიკასთან ერთად იმითაც დასტურდება, რომ საბჭოთა კავშირის 1936 წლის სტალინური კონსტიტუციის მიღებით, *რომელსაც ასევე უწოდებდნენ “გამარჯვებული სოციალიზმის კონსტიტუციას”*, დაფიქსირებული იქნა სოციალიზმის საფუძვლების გამარჯვება [11].

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ეს მოხდა მაშინ, როდესაც საბჭოთა კავშირში უკვე აღარ არსებობდა კაპიტალიზმის დაშვების იდეაც კი, და, *მით უმეტეს*, აღარ არსებობდა კაპიტალიზმის დროებითი დაშვების ლენინური პრაქტიკა, მაგრამ როდესაც, *ამასთანავე*, არსებობდა საბაზრო – სასაქონლო-ფულადი – ურთიერთობები.

ამრიგად, სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი არ იყო სოციალიზმი არც მარქსამდელი

გაგებით, არც მარქსისტულ-ლენინური და არც საერთოდ სოციალიზმის მანამდე ცნობილი – ტრადიციული – გაგებით.

სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი იყო თვისებრივად ახალი – სტალინური ტიპის – სოციალიზმი თუნდაც უკვე იმიტომ, რომ სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის პირობებში სახელმწიფო საკუთრებასთან ერთად – როგორც თითქოსდა ეგრეთ წოდებულ “საზოგადოებრივ” (“საერთო-სახალხო”) საკუთრებასთან ერთად – დაშვებული იყო და არსებობდა (თუმცა შეზღუდულად) საბაზრო ურთიერთობები, შრომის პროდუქტების გაცვლა და ა.შ., რაც მარქსიზმ-ლენინიზმის თვალსაზრისით სრულიად გამორიცხული უნდა ყოფილიყო სოციალიზმის დროს.

მაშასადამე, ვ.ი. ლენინისგან განსხვავებით, რომელმაც, როგორც ზემოთ უკვე აღინიშნა, ახალი ეკონომიკური პოლიტიკის – НЭП-ის – დროს დროებით დაუშვა საბაზრო ურთიერთობების გამოყენების

შესაძლებლობა, რასაც ის კაპიტალიზმში უკან დაზევად – კაპიტალიზმში უკან დაბრუნებად – და კაპიტალიზმის დროებით დაშვებად მიიჩნევდა [10, ტ. 43, გვ. 147, 159, 222-223; ტ. 44, გვ. 8, 159-164; და სხვა], რამეთუ სოციალიზმი და საბაზრო ურთიერთობები ვ. ი. ლენინისთვის, ისევე როგორც კ. მარქსისთვის, სრულიად შეუთავსებადი და გამორიცხვული იყო, ი. ბ. სტალინმა ამის საპირისპიროდ დაუშვა საბაზრო ურთიერთობების, შრომის პროდუქტების გაცვლის და ა.შ. არსებობა სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის დროს, რაც, ჩემი ღრმა რწმენით, სრულიად ახალი ტიპის სოციალიზმს, სრულიად ახალ “იზმ”-ს – სტალინიზმს წარმოადგენდა.

თუმცა სტალინიზმთან დაკავშირებით აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მიუხედავად სოციალიზმის პრობლემებისადმი ი. ბ. სტალინის უდავოდ შემოქმედებითი მიდგომისა, მიუხედავად სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის პირობებში საბაზრო ურთიერთობების დაშვებისა და ამით მარქსიზმ-

ლენინიზმის დაძლევისა – ფაქტობრივად კი მოუხდევად ი. ბ. სტალინის მიერ მარქსიზმ-ლენინიზმის გადატრიალებისა – იქმნება შთაბეჭდილება, რომ თითქოს ი. ბ. სტალინი მაინც ბოლომდე ვერ გამოვიდა მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეურ-თეორიული “მარწუხებიდან”, რაზეც მეტყველებს ის ფაქტი, რომ თავის ცნობილ ნაშრომში “სოციალიზმის ეკონომიკური პრობლემები სსრ კავშირში” («Экономические проблемы социализма в СССР»), ი. ბ. სტალინი წერდა:

“რასაკვირველია, როდესაც ორი ძირითადი საწარმოო სექტორის, სახელმწიფოებრივი და საკოლმეურნეო სექტორების ნაცვლად გაჩნდება ერთი ყოვლისმომცველი საწარმოო სექტორი ქვეყნის მთელი სამომხმარებლო პროდუქციის განკარგვის უფლებით, მაშინ საქონლმიმოქცევა მისი “ფულადი მეურნეობითურთ” გაქრება, როგორც სახალხო მეურნეობის არასაჭირო ელემენტი” [12, გვ. 17].

ამრიგად, მიუხედავად იმისა, რომ ი. ბ. სტალინმა შექმნა სრულიად ახალი ტიპის სოციალიზმი, რომელსაც მე საფუძვლიანად და სამართლიანად სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი ვუწოდებ, და რომელშიც სოციალიზმის მარქსამდელი, მარქსისტული და ლენინური გაგებისგან განსხვავებით ი. ბ. სტალინის მიერ დაშვებული და აღიარებული იყო საბაზრო ურთიერთობების არსებობა და აუცილებლობა სტალინური სოციალიზმის დროს, ი. ბ. სტალინს მაინც მიაჩნდა, რომ მომავალში უნდა ყოფილიყო — *რომ თითქოსდა მომავალში იქნებოდა* — ერთიანი ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრება, და თითქოს გაქრებოდა საქონელმიმოქცევა, ფული და ა.შ., რაც უტოპიას წარმოადგენდა.

თუმცა, იმის გათვალისწინებით, რომ *მარქსიზმ-ლენინიზმისგან განსხვავებით*, სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი — საბაზრო ურთიერთობების დაშვებით და ფუნქციონირებით — ი. ბ. სტალინის სიცოცხლეში (მისი მოღვაწეობის

პერიოდში) რეალურად არსებობდა, ძნელია იმის განსაზღვრა და წარმოდგენა, თუ ი. ბ. სტალინის მიერ აღნიშნული ნაშრომის – “სოციალიზმის ეკონომიკური პრობლემები სსრ კავშირში” – დაწერის შემდეგ მისი შედარებით ხანგრძლივი სიცოცხლის შემთხვევაში სტალინურ ადმინისტრაციულ სოციალიზმს მომავალში – შემდგომში – რა მოვლენები ელოდა, მით უმეტეს, რომ იქვე – უშუალოდ ზემოთ მოყვანილი სიტყვების (ციტატის) შემდეგ – ი. ბ. სტალინი წერდა:

“მაგრამ ვიდრე ეს არ არის, ვიდრე რჩება ორი ძირითადი საწარმოო სექტორი, სასაქონლო წარმოება და საქონელმომოქცევა უნდა დარჩეს ძალაში, როგორც აუცილებელი და მეტად სასარგებლო ელემენტი ჩვენი სახალხო მეურნეობის სისტემაში” [12, გვ. 17].

მაშასადამე, თუ გავითვალისწინებთ, რომ ი. ბ. სტალინი ჯერჯერობით – განუსაზღვრელი დროით – მომავალშიც აუცილებლად მიიჩნევდა სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის პირობებში სასაქონლო წარმოებისა და საქონელმომოქცევის ძალაში

დარჩენას, სრულიადაც არ არის გამორიცხული, რომ როდესაც ი. ბ. სტალინი წერდა – შედარებით შორეულ მომავალში ერთიანი ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების მოსალოდნელ არსებობაზე და თითქოსდა საქონელმომოქცევის გაუქმებაზე, ფულის გაუქმებაზე და ა.შ. (რაც უდავოდ უტოპიას წარმოადგენდა და წარმოადგენს), შესაძლოა, ის ამას აკეთებდა იმიტომ, რომ “ჩრდილი” არ მიეყენებინა მარქსიზმ-ლენინიზმისათვის, და რომ ამით არ გამოეწვია გარკვეული გაუგებრობა და არეულობა, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე საერთაშორისო მასშტაბით.

გასათვალისწინებელია აგრეთვე, რომ იმის შესახებ, თუ ზემოაღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით მომავალში რა და როგორ უნდა ყოფილიყო, თვითონ ი. ბ. სტალინი იქვე – თავის ნაშრომში: “სოციალიზმის ეკონომიკური პრობლემები სსრ კავშირში” – წერდა: “ეს არის განსაკუთრებული საკითხი, რომელიც ცალკე განხილვას მოითხოვს” [12, გვ. 17], ანუ ფაქტობრივად

ი. ბ. სტალინს მიაჩნდა, რომ სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის მომავლის საკითხი, რომელიც განსაკუთრებულ საკითხს წარმოადგენდა – მომავალში უნდა განხილულიყო და გადაწყვეტილიყო.

ამით კიდევ უფრო არგუმენტირებული ხდება ჩემი მოსაზრება იმის შესახებ, რომ როდესაც ი. ბ. სტალინი წერდა – მომავალში ერთიანი ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების მოსალოდნელ არსებობაზე და თითქოსდა საქონელმომოქცევის გაუქმებაზე, ფულის გაუქმებაზე და ა.შ., შესაძლოა, ის ამას აკეთებდა იმიტომ, რომ “ჩრდილი” არ მიეყენებინა მარქსიზმ-ლენინიზმისათვის.

ზემოაღნიშნული მოსაზრება ვფიქრობ, ნამდვილად არ არის საფუძველს მოკლებული, თუ ამასთანავე გავითვალისწინებთ შემდეგს:

ი. ბ. სტალინს არა მარტო არსად არ უხსენებია, რომ აშენებდა მარქსიზმ-ლენინიზმისაგან პრინციპულად განსხვავებულ – რევოლუციურად განსხვავებულ – სოციალიზმს, არამედ, პირიქით, ი. ბ. სტალინმა სწორედ

მარქსიზმ-ლენინიზმის სახელით და მარქსიზმ-ლენინიზმის “დროშით” ააშენა მარქსიზმ-ლენინიზმის მოძღვრებისაგან რადიკალურად განსხვავებული სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი, და სიცოცხლის ბოლომდე მიჰყვებოდა ამ გზას.

ამიტომ, ძნელი წარმოსადგენია, უფრო ზუსტად კი, სრულიად წარმოუდგენელია, რომ შემდგომში – ი. ბ. სტალინის სიცოცხლის შემთხვევაში – თვითონ ი. ბ. სტალინი დაუბრუნდებოდა სოციალიზმის მარქსისტულ-ლენინურ უტოპიურ ხედვას, სოციალიზმის მარქსისტულ-ლენინურ უტოპიურ გაგებას და სოციალიზმის აშენების მარქსისტულ-ლენინურ უტოპიურ გზას, და ნამდვილად წარმოუდგენელია, რომ თვითონ ი. ბ. სტალინი შეეცდებოდა მარქსისტულ-ლენინური უტოპიური სოციალიზმის “აშენებას”, რაც შეუძლებელიც იქნებოდა, რამეთუ უტოპია სწორედ იმიტომ არის უტოპია, რომ ის განუხორციელებადია.

აქ განსაკუთრებით უნდა აღვნიშნო აგრეთვე შემდეგი:

ის ფაქტი, რომ ი. ბ. სტალინმა შექმნა ვითომდა მარქსისტულ-ლენინური, ფაქტობრივად კი მარქსიზმ-ლენინიზმისგან რადიკალურად განსხვავებული – სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი, და ის ფაქტი, რომ ი. ბ. სტალინი ამას აკეთებდა მარქსიზმ-ლენინიზმის “ღროშით”, ჩემთვის გასაკვირი სულაც არ არის.

უფრო მეტიც, აღნიშნული ფაქტი ჩემთვის სრულად გასაგებია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ როდესაც მე ჯერ კიდევ 1982 წელს, ანუ ჯერ კიდევ ეგრეთ წოდებულ “პერესტროიკამდე” – საბჭოთა კავშირში კომუნისტური იდეოლოგიის ბატონობის პერიოდში – გამოვაქვეყნე უდავოდ რევოლუციური მნიშვნელობის მქონე და მარქსიზმის “მონებისათვის” თავბრუდამხვევი მონოგრაფია [3], რომელშიც ჩამოყალიბებული იყო ჩემს მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულებები და პრინციპულად ახალი მეცნიერული თეორიები (მაშინ როდესაც საბჭოთა კავშირის ისტორიაში მეცნიერების

ამ სფეროში — ამ სფეროებში — მანამდე ახალი მეცნიერული მიმართულება და ახალი მეცნიერული თეორია არავის არ შეუქმნია), და რომელიც მეცნიერებაში გადატრიალებას წარმოადგენდა, რამეთუ თავდაყირა იყო დაყენებული მარქსიზმ-ლენინიზმიც და სოციალიზმზე და კაპიტალიზმზე მსოფლიოში მანამდე არსებული შეხედულებებიც, ამავე დროს მე ვწერდი — და თანაც ვცდილობდი შემექმნა “ილუზია”, რომ თითქოს ვეყრდნობოდი მარქსიზმ-ლენინიზმს, რამეთუ, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჯერ-ერთი, ეს მონოგრაფია იმ დროს არსებული ცენზურის პირობებში ვერანაირად ვერ გამოქვეყნდებოდა, და, მეორეც, მისი გამოქვეყნების შემთხვევაში, ეს მონოგრაფია უდავოდ აიკრძალებოდა, ხოლო მე, კომუნისტური “ტრადიციის” შესაბამისად თუ ვიტყვი, “ციმბირი აქეთ დამრჩებოდა”.

თუმცა, მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, მარქსიზმ-ლენინიზმის “მონები” და მარქსისტულ-ლენინური მოძღვრების “თუთიყუშები” ამ მონოგრაფიის გამოცემის შემდეგ მაინც მიხვდნენ, რომ ეს არ იყო მარქსიზმ-

ლენინიზმი, და რომ ეს არ იყო აგრეთვე სტალინიზმი, რომელსაც ისინი მარქსიზმ-ლენინიზმისგან ვერ განასხვავებდნენ, რის გამოც, მათი ჭკუით ჩემი “კრიტიკის” დროს, სტალინიზმს – ჩემი რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და მეცნიერული თეორიების ეგრეთ წოდებული “კრიტიკოსები” – საერთოდ არც ახსენებდნენ, რადგან მათ სტალინიზმიც ასევე მარქსიზმ-ლენინიზმად მიაჩნდათ (?!).

ამასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ამ შემთხვევაში ჩემი მოწინააღმდეგე “კრიტიკოსები” სწორად მიხვდნენ იმას, რომ ეს მონოგრაფია მარქსიზმ-ლენინიზმი არ იყო, და სწორედ ამის გამო მებრძოდნენ, მაგრამ ისინი ვერ მიხვდნენ იმას, ან არანაირად არ უნდოდათ გაეგოთ და ელთარებინათ (ამ არა ჭეშმარიტ “მეცნიერებს”, არამედ მარქსიზმის “თუთიყუშებს” და მავნებლებს მეცნიერებაში), რომ რადგან ეს იყო ჩემს მიერ შექმნილი რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულება

(მიმართულებები), ამიტომ ეს იყო ახალი “იზმი”, ანუ, რომ ეს იყო – ალფრედიზმი.

აღნიშნული მონოგრაფია ნამდვილად არ იყო და ვერც იქნებოდა მარქსიზმ-ლენინიზმი, რამეთუ, *ჯერ-ერთი*, ეს იყო სრულიად ახალი “იზმი”, და, *მეორეც*, როგორც ჩემს მიერ მრავალჯერ იქნა დასაბუთებული, მარქსიზმ-ლენინიზმი – ეს არის საშუალებათა ფილოსოფიაზე დამყარებული აშკარა უტოპია, მაშინ როდესაც ჩემი “იზმი” – ალფრედიზმი – ეს არის ჩემს მიერვე შექმნილ სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე დაფუძნებული რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულება.

ეს მონოგრაფია ნამდვილად არ იყო აგრეთვე სტალინიზმი, რადგან:

ჯერ-ერთი, სტალინიზმი – სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი – აღიარებდა წარმოების საშუალებებზე ფორმით ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების არსებობას და აუცილებლობას, მაშინ როდესაც მე ვამტკიცებდი და

ვამტკიცებ, რომ ფორმით ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრება საერთოდ არ არსებობს და არც შეიძლება არსებობდეს, რამეთუ ეს აშკარა უტოპიაა, რის გამოც – და არა მარტო ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრების უტოპიურობის გამო – მე ყოველთვის ვამტკიცებდი არა მარტო ფორმით “საზოგადოებრივი” საკუთრების საერთოდ არარსებობას, არამედ აგრეთვე ყოველთვის ვამტკიცებდი ფორმით – სახელმწიფო, კერძო და კოლექტიური საკუთრების არსებობის აუცილებლობას ჩემი გაგებით სოციალიზმის დროს.

მეორეც, სოციალისტურობის მთავარ და განმსაზღვრელ კრიტერიუმად სტალინიზმი – სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი – აღიარებდა ფორმით ეგრეთ წოდებულ “საზოგადოებრივ” საკუთრებას წარმოების საშუალებებზე, რაც საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინებას და ამავდროულად, ჩემი ღრმა რწმენით, როგორც უკვე აღინიშნა, აშკარა უტოპიას წარმოადგენს, მაშინ როდესაც ჩემს

მიერ შექმნილ სოციალური მიზნის ფილოსოფიისა და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის საფუძველზე ჩემს მიერვე შექმნილი პრინციპულად ახალი თეორიის – ჭეშმარიტი სოციალიზმის თეორიის – შესაბამისად სოციალისტურობის მთავარ და განმსაზღვრელ კრიტერიუმს წარმოადგენს არა საშუალებები, არამედ მიზანი – წარმოადგენს სოციალური (ჰუმანოსოციალური) მიზნის რეალიზაცია, ანუ სოციალისტურობის მთავარ და განმსაზღვრელ კრიტერიუმს, *ჩემი საფუძვლიანი და მეცნიერულად დასაბუთებული მტკიცებით*, წარმოადგენს (უნდა წარმოადგენდეს) ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების რეალიზაცია.

და, *მესამეც*, ჩემი გაგებით სოციალიზმში, რომელშიც მე ვგულისხმობდი ჰუმანოსოციალურ – ჭეშმარიტად ადამიანურ – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას, გამორიცხული უნდა ყოფილიყო ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნეობრივი მოვლენები, რაც სტალინიზმის – სტალინური

ადმინისტრაციული სოციალიზმის – პერიოდში ნამდვილად არ იყო გამორიცხული.

ამრიგად, უდავოა, რომ ჩემი სამეცნიერო ნაშრომები არ მიეკუთვნება არც მარქსიზმს, და არც რომელიმე სხვა “იზმს”, რამეთუ ამ ნაშრომებში ასახულია ჩემს მიერ შექმნილი რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებები და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიები, ანუ ეს არის ჩემი საკუთარი “იზმი” – აღფრედიზმი.

სწორედ იმიტომ, რომ აღნიშნულ მონოგრაფიაში ასახული იყო ჩემს მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულებები და პრინციპულად ახალი მეცნიერული თეორიები, რომელშიც, როგორც ჩემი მოწინააღმდეგეები აღნიშნავდნენ, მარქსისტულს ვერაფერს ვერ ნახავდით, მათ ჩემს წინააღმდეგ – როგორც ანტიმარქსისტის წინააღმდეგ – ატეხეს “მსოფლიო ომი”, რომელიც, საბოლოო ჯამში, ჩემი ტრიუმფალური გამარჯვებით დამთავრდა [2, გვ 7-44; და სხვა].

რაც შეეხება სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის — ი. ბ. სტალინის გარდაცვალების შემდგომ პერიოდს, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ი. ბ. სტალინის გარდაცვალების შემდეგ საბჭოთა კავშირში მოხდა სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის დეფორმირება, გახრწნა, ის გადაიზარდა ფსევდოსოციალიზმში, ხოლო შემდეგ სახელმწიფოში სათანადო დონის პოლიტიკური ლიდერის არარსებობის პირობებში საერთოდ დაიშალა — დაინგრა.

ი. ბ. სტალინის მიერ შექმნილ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას მე ვუწოდებ სწორედ სტალინურ ადმინისტრაციულ სოციალიზმს, რამეთუ, როგორც ზემოთაც აღვნიშნე, ეს იყო თვისებრივად ახალი — მანამდე გაუგონარი — სოციალიზმი, სადაც “გაბატონებული” იყო ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრება წარმოების საშუალებებზე, მაგრამ სადაც, ამავე დროს, მანამდე არსებული სოციალიზმის გავებისგან განსხვავებით, დაშვებული იყო საბაზრო ურთიერთობები (უპირველეს

ყოველისა, ფულის და გაცვლის არსებობის სახით), რის გამოც სრულიად ლოგიკურია, რომ მას ეწოდებოდეს სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი.

აქედან გამომდინარე, მიუხედავად სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის დადებითი თუ უარყოფითი მხარეებისა (რაც ცალკე კვლევის ღირს და სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენს), ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით, ი. ბ. სტალინის მიერ შექმნილ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას უდავოდ უნდა მიეცეს სოციალიზმის კვალიფიკაცია, და, შესაბამისად, მას უნდა ეწოდებოდეს სწორედ სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი – სტალინიზმი მოქმედებაში, რამეთუ ეს იყო სრულიად ახალი მიმართულება სახელმწიფოს მშენებლობაში და მართვაში, და ისევ მიუხედავად მისი დადებითი თუ უარყოფითი მხარეებისა – მიუხედავად იმ პერიოდში არსებული რეპრესიებისა და ა.შ., ეს ნამდვილად იყო ახალი “იზმი”.

აღსანიშნავია აგრეთვე, რომ, *ჩემი ღრმა რწმენით*, ახალი მიმართულება — ახალი “იზმი” — და მისი პრაქტიკული განხორციელება საერთოდ შეიძლება წარმოადგენდეს, როგორც დადებით, ისე უარყოფით მოვლენას (ანდა შეიძლება წარმოადგენდეს ერთდროულად ორივე — როგორც დადებით, ისე უარყოფით — მოვლენას) მეცნიერებაში, პოლიტიკაში და მსოფლიო ისტორიაში, რასაც სრულიად მიუკერძოებელი და სამართლიანი შეფასება სჭირდება.

სტალინიზმის პრობლემასთან და ი. ბ. სტალინის სახელთან დაკავშირებით, რომელიც, *როგორც არ უნდა “დავმალოთ” და მივაჩუმათოთ*, მსოფლიო ისტორიაში მაინც ვერ წაიშლება და ვერ დაიმალება, საჭიროდ მიმაჩნია აღინიშნოს, რომ, *ჩემი ღრმა რწმენით*, ი. ბ. სტალინის მოღვაწეობის ობიექტური შეფასება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ მაშინ, როდესაც მსოფლიო ისტორია კაპიტალიზმს “ჩაასვენებს” პოლიტიკურ “სამარეში”, ანუ როდესაც აღარ იარსებებს აღამიანზე — ხალხზე — ფულის ბატონობა, ბაზრის

ბატონობა, მოგების ბატონობა, კაპიტალის ბატონობა, რაც ადრე თუ გვიან აუცილებლად და კანონზომიერად მოხდება.

თუმცა კაპიტალიზმის “ჩასვენება” პოლიტიკურ “სამარეში” ჩემს მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი მეცნიერული თეორიების თანახმად გულისხმობს — არა კერძო საკუთრების არარსებობას, არა ფულის არარსებობას, არა ბაზრის არარსებობას, არა ბიზნესის არარსებობას, არა მდიდარი ადამიანების არარსებობას და ა.შ., არამედ გულისხმობს საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ადამიანის (ხალხის) ინტერესების ბატონობას ფულზე, ბაზარზე, კაპიტალზე — გულისხმობს ჩემს მიერ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის თეორიის მეცნიერულ საფუძველზე ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის შექმნას და ფუნქციონირებას, სადაც ყველაფერი დაექვემდებარება

ადამიანის ინტერესებს – დაექვემდებარება ხალხის კუთილდღეობის, ყოველი ადამიანის ცხოვრების მაღალი ხარისხის უზრუნველყოფას, და სადაც გამორიცხული იქნება ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნობრივი მოვლენები.

და როდესაც აღარ იარსებებს კაპიტალიზმი – როდესაც აღარ იარსებებს ფულის, ბაზრის, კაპიტალის ბატონობა ადამიანზე (ხალხზე), როდესაც აღარ იარსებებენ ი. ბ. სტალინის „კლასობრივი“ მტრები – როდესაც აღარ იარსებებენ კაპიტალიზმის, ანუ ფულის, ბაზრის, კაპიტალის “მონები”, კაპიტალიზმის აპოლოგეტები – და აგრეთვე როდესაც აღარ იარსებებენ ის ადამიანები, რომელთა ახლობლებსაც უშუალოდ შეეხოთ სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის პერიოდის რეპრესიები და ა.შ., მხოლოდ მაშინ იქნება შესაძლებელი მსოფლიო ისტორიაში ი. ბ. სტალინის როლის და მისი მოღვაწეობის ყოველმხრივი მიუკერძოებელი და სამართლიანი შეფასება.

ამჟამად კი ი. ბ. სტალინზე და მის მოღვაწეობაზე მხოლოდ ის შეიძლება ითქვას, რომ სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის დროს აღვილი ჰქონდა, როგორც უზარმაზარ გამარჯვებებს პოლიტიკურ, სამხედრო, ეკონომიკურ და სოციალურ ფრონტებზე, ისე საშინელ ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ მოვლენებს, რომელთა ობიექტური შეფასება, როგორც ჩემს მიერ უკვე აღინიშნა, მხოლოდ მომავალში იქნება შესაძლებელი.

ამასთანავე, უდავოდ ცხადია, რომ ი. ბ. სტალინი იყო დიქტატორი, და, ამავე დროს, მიუხედავად მისი დადებითი თუ უარყოფითი მხარეებისა, ი. ბ. სტალინი იყო მსოფლიო ისტორიაში ყველა დროის უდიდესი პოლიტიკური მენეჯერი – უდიდესი სახელმწიფო ლიდერი, რაც სრულიად აშკარაა, და რისი არაღიარებაც შეუძლებელია.

მაგრამ აქ ისმის კითხვა: მოიძებნება კი მსოფლიო ისტორიაში დიდი პიროვნება – მსოფლიო მნიშვნელობის სახელმწიფო ლიდერი, რომელიც არ

იყო დიქტატორი, და რომლის მოღვაწეობის დროსაც დიდ გამარჯვებებთან ერთად ადგილი არ ჰქონდა ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ მოვლენებს?!

ვფიქრობ, რომ არა (?!).

თუმცა ეს თავისთავად სულაც არ ამართლებს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ მოვლენებს, და, *მით უმეტეს*, არ ამართლებს საშინელ რეპრესიებს და ადამიანთა მსხვერპლს.

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, ხსენებული ანტისოციალური, ანტიჰუმანური მოვლენების ყოველმხრივი ობიექტური შეფასება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ იმ დროის კონკრეტული მოვლენების საფუძვლიანი და მიუკერძოებელი სიღრმისეული ანალიზის შედეგების გათვალისწინებით.

რაც შეეხება საბჭოთა კავშირში სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის შემდგომ დეფორმირებულ, გახრწნილ და ფსევდოსოციალიზმში გადაზრდილ მაზინჯ სახელმწიფოებრივ სისტემას, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს გორბაჩოვისეული

ევრეთ წოდებული “პერესტროიკის” («Перестройка») შესახებ, რომელზეც მე ჯერ კიდევ 1990 წლის მაისში ვწერდი:

“თუ რევოლუციური გარდაქმნა – ეს ნამდვილად არის რევოლუცია, და არა შენიღბული კონტრრევოლუცია, მაშინ ის უნდა გულისხმობდეს დეფორმირებული, გაუკუღმართებული სოციალიზმის (ანუ ფსევდოსოციალიზმის) რევოლუციურ გარდაქმნას ჭეშმარიტ სოციალიზმში (ე.ი. უნდა გულისხმობდეს გარდაქმნას სოციალიზმში არა მარქსისტულ-ლენინური ან ტრადიციული გაგებით, არამედ სოციალიზმის ჩემულო – კურატაშვილისეული – გაგებით, ანუ უნდა გულისხმობდეს გარდაქმნას სოციალიზმში – როგორც ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში, რომლის ფუნქციონირების კრიტერიუმი არის – უნდა იყოს – არა საკუთრების ევრეთ წოდებული საზოგადოებრივი ფორმის არსებობა, არა საბაზრო ურთიერთობების არარსებობა და ა.შ., არამედ სოციალური მიზნის რეალიზაციის სამსახურში – ხალხის ინტერესების

სამსახურში ყოფნა), და არა მის კონტრრევოლუციურ გარდაქმნას კაპიტალიზმში ან კონვერგენციას კაპიტალიზმთან” [13, გვ. 15].

შემდეგ, იმავე სამეცნიერო ნაშრომში მე ვწერდი, რომ “უნდა ვებრძოლოთ არა სოციალიზმს, რომელიც პრაქტიკულად არ არსებობს, არამედ ფაქტობრივად არსებულ ფსევდოსოციალიზმს მისი ჭეშმარიტ სოციალიზმში რევოლუციური გარდაქმნისათვის (იგულისხმება ისევ სოციალიზმი არა ტრადიციული, არამედ ჩემეული – ზემოაღნიშნული – ჰუმანოსოციალური საზოგადოების გაგებით), რამეთუ კაპიტალიზმის ალტერნატივა არის არა ფსევდოსოციალიზმი, არამედ ჭეშმარიტი, ე.ი. ჰუმანოსოციალიზმი, რის დადასტურებასაც ემსახურება (წარმოადგენს) კლასიკური კაპიტალიზმის ევოლუციური (და გარკვეული აზრით – რევოლუციური) გადაზრდა (გარდაქმნა) – სოციოკაპიტალიზმში” [13, გვ. 19], რომლის თეორიაც ჩემს მიერ იქნა შექმნილი, და რომელშიც თეორიულად

არის ასახული კლასიკური კაპიტალიზმის ევოლუციური ტრანსფორმაცია სოციალური ორიენტაციისაკენ.

ასე რომ, ეგრეთ წოდებული „რევოლუციური“ „პერესტროიკა“ («Революционная «Перестройка») საბჭოთა კავშირში – ამ ეგრეთ წოდებული „პერესტროიკის“ საყოველთაოდ ცნობილი ავტორისა და ლიდერის მიხეილ გორბაჩოვის საყვარელი ტერმინებით თუ ვიტყვი – აღმოჩნდა „ლაქლაქი“ («говори́льная») და განუხორციელებადი ეგრეთ წოდებული „დემოკრატია“, ანუ მე ვიტყოდი, რომ ეგრეთ წოდებული „პერესტროიკა“ აღმოჩნდა „დემოკრატიული ლაქლაქი“ («Демократическая говори́льная»), რომელიც დამთავრდა კონტრრევოლუციით (?!).

ამრიგად, სინამდვილეში ეს „პერესტროიკა“ აღმოჩნდა სწორედ კონტრრევოლუცია, რამეთუ ყველაფერს თავისი სახელი უნდა ეწოდოს, რომელიც უნდა ასახავდეს რეალურ ცხოვრებისეულ პროცესებს – რეალურ სინამდვილეს, და არა ვილაციის თავში

“მოფრენილ” უსაფუძვლო, დაუსაბუთებელ და უაზრო “აზრებს”, მიუხედავად იმისა, მოსწონს ვინმეს ეს რეალური სინამდვილე, თუ არა.

ზომ აშკარად სიღრმისეულ შეცდომას წარმოადგენს, რომ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის უკან დაბრუნებას – უკან გადაჩეხვას – აღმინისტრაციული სოციალიზმიდან, ან იმის შემდგომ არსებული ფსევდოსოციალიზმიდან – ველურ, მძარცველურ კაპიტალიზმში, ან თუნდაც “ზოგიერთებისათვის” “მიმზიდველ” კაპიტალიზმში, ეწოდოს რევოლუცია, ან თუნდაც სოციალიზმის ევოლუციური ტრანსფორმაცია კაპიტალიზმში (?!).

თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ამ პრობლემას ეძღვნება სპეციალური სამეცნიერო გამოკვლევები, რომელთა ავტორები ალტაცებით წერენ სოციალიზმის კაპიტალიზმში ეგრეთ წოდებულ “ტრანსფორმაციაზე” (?!).

კერძოდ, მაგალითად, სწორედ “სოციალიზმის კაპიტალიზმში ტრანსფორმაციის” (?) პრობლემას

ემდგნება პოლონეთის ეკონომიკური რეფორმების “მამის” ლეშეკ ბალცეროვიჩის წიგნი: “სოციალიზმი, კაპიტალიზმი, ტრანსფორმაცია” [14], რაზედაც მეტყველებს თვითონ წიგნის დასახელება.

ამასთანავე, ლეშეკ ბალცეროვიჩის აღნიშნული წიგნის პირველ ნაწილს ეწოდება – “სოციალიზმი და კაპიტალიზმი”, ხოლო მეორე ნაწილს – “სოციალიზმიდან კაპიტალიზმისაკენ” (!!).

და ეს ხდება მაშინ, როდესაც სოციალიზმის კაპიტალიზმში ეგრეთ წოდებული ტრანსფორმაცია, სინამდვილეში ეს არის – არა ტრანსფორმაცია, არა ევოლუციური გადასვლა სოციალიზმიდან კაპიტალიზმში, არამედ ეს არის აშკარა კონტრევოლუცია, რამეთუ ჭეშმარიტი კაპიტალიზმი იმყოფება არა წინ, არამედ იმყოფება – უკან.

რაც შეეხება ევოლუციას, ტრანსფორმაციას, და, მით უმეტეს, რევოლუციას, ისინი უნდა ამოძრავებდნენ საზოგადოებას და სახელმწიფოს მხოლოდ წინ, რამეთუ ევოლუცია, ტრანსფორმაცია ან რევოლუცია

საზოგადოებისა და სახელმწიფოს უკან დაბრუნებით — არ არსებობს, ხოლო თუ მაინც არსებობს გამონაკლისის სახით, რასაც რეალურად ადგილი ჰქონდა, მაგალითად, პოსტსაბჭოურ სივრცეში, ეს არის პოლიტიკური ანომალია, ეს არის ანტიკანონზომიერი მოვლენა, რომელიც საჭიროებს სერიოზულ, ფუნდამენტურ ფილოსოფიურ და სამართლებრივ გააზრებას, სიღრმისეულ მეცნიერულ კვლევას და სათანადო შემოქმედებითი დასკვნების საფუძველზე სახელმწიფო სისტემისათვის შესაბამისი რევოლუციური პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური “მკურნალობის” ჩატარებას, ანუ ეს არის მოვლენა, რომელიც ფუნდამენტურ რევოლუციურ ცვლილებებს მოითხოვს [15], რომლებიც ადამიანის — ხალხის — ინტერესებიდან გამომდინარე უნდა განხორციელდეს ჩემს მიერ ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და

პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე.

ბუნებრივია და ეჭვს არ იწვევს, რომ თავისუფლების მოპოვება და სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა – ეს საერთოდ ხალხების და სახელმწიფოების ღიდ მიღწევას წარმოადგენს, *მაგრამ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს თავისუფლება და დამოუკიდებლობა უნდა ემსახურებოდეს* სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაციას, უნდა ემსახურებოდეს ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს, და უნდა გამორიცხავდეს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს.

აღარაფერს არ ვამბობ ამ შემთხვევაში იმაზე, *თუმცა ეს პრინციპულად მნიშვნელოვანია*, რომ სახელმწიფოს თავისუფლება და დამოუკიდებლობა უნდა *გამორიცხავდეს* სახელმწიფოში ხალხის დამონებას, ხალხის ეკონომიკურ და მორალურ-ფსიქოლოგიურ გენოციდს და ხალხის ეკონომიკურ გაუპატიურებას სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან ან მისი

მხარდაჭერით, რასაც, ჩემი ღრმა რწმენით, ადგილი ჰქონდა პოსტსაბჭოურ სივრცეში ახლო წარსულში [16].

ღრმად ვარ დარწმუნებული, რომ მთელ მსოფლიოში არ მოიძებნება არცერთი ნორმალური ადამიანი, რომელიც შეძლებს დაამტკიცოს (*ან თუნდაც მხოლოდ თქვას – მხოლოდ განაცხადოს*), რომ ხალხის ეკონომიკური და მორალურ-ფსიქოლოგიური გენოციდი, და აგრეთვე ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურება, რომლებსაც ადგილი ჰქონდა (და ალბათ კიდევ აქვს) სოციალიზმის კაპიტალიზმში ეგრეთ წოდებული “ტრანსფორმაციის” შედეგად (?!), თითქოს არ არის პოლიტიკური და სოციალურ-ეკონომიკური ანომალია, და თითქოს ეს არის მოძრაობა წინ (?!).

სოციალიზმის პრობლემასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ადამიანის – ხალხის – ინტერესებიდან გამომდინარე, უარყოფითი და მიუღებელი, *უპირველეს ყოვლისა*, არის ის, რომ არა მარტო მარქსამდელი და მარქსისტული

სოციალიზმი, არა მარტო ტრადიციულად გაგებული სოციალიზმი, არამედ აგრეთვე სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი, ეგრეთ წოდებული საბაზრო სოციალიზმი და ა.შ., მიუხედავად მათი ერთმანეთისაგან რადიკალური განსხვავებისა, ეფუძნებიან (ეფუძნებოდნენ) არა სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, არამედ ეფუძნებიან – ისევ საშუალებათა ფილოსოფიას.

ამრიგად, თუმცა სოციალიზმის მარქსისტულ-ლენინური გაგებისაგან განსხვავებით სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის და ა.შ. შემთხვევაში დაშვებულია (დაშვებული იყო) ფულის არსებობა, შრომის პროდუქტების გაცვლის არსებობა (რომლის გარეშე ეკონომიკა საერთოდ არ არსებობს), საბაზრო ურთიერთობების არსებობა და ა.შ., რაც შეიძლებოდა ერთი შეხედვით (გარეგნულად) კვალიფიცირებული ყოფილიყო როგორც თითქოსდა უარის თქმა საშუალებათა ფილოსოფიის გამოყენებაზე, და როგორც გადასვლა მიზნის ფილოსოფიისაკენ – სოციალური მიზნის ფილოსოფიისაკენ, მაგრამ სოციალისტურობის

კრიტიერიუმად ამ სახელმწიფოებრივ სისტემებში ითვლება (ითვლებოდა) არა სოციალური მიზნის – არა ხალხის ინტერესების – რეალიზაცია, არამედ, ერთ შემთხვევაში, ითვლება (ითვლებოდა) აბსტრაქტული ეგრეთ წოდებული “საზოგადოებრივი” საკუთრება წარმოების საშუალებებზე – როგორც სოციალისტურობის მთავარი და განმსაზღვრელი კრიტერიუმი – და ა.შ., ხოლო, მეორე შემთხვევაში, ამასთან ერთად დასაშვებად ითვლება (ითვლებოდა) საბაზრო ურთიერთობების შედარებით ფართოდ გამოყენება და ა.შ.

ზემოაღნიშნული კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ სოციალისტურობის კრიტერიუმად ამ შემთხვევაშიც ითვლება (ითვლებოდა) არა სოციალური მიზნის – არა ხალხის ინტერესების – რეალიზაცია, არამედ ისევ საშუალებები, და, გარდა ამისა, რბილად რომ ვთქვათ, გამორიცხული არ არის (გამორიცხული არ იყო) ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნეობრივი მოვლენები (რეპრესიები და ა.შ.), მაშინ როდესაც

ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოება და სახელმწიფო ეფუძნება მიზნის ფილოსოფიას – სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, და ამ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების კრიტერიუმს, *ჩემს მიერ შექმნილი მეცნიერული თეორიების შესაბამისად*, წარმოადგენს სოციალური მიზნის – *ხალხის ინტერესების* – რეალიზაცია, რომელიც *ამავე დროს* გამორიცხავს (უნდა გამორიცხავდეს) ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს.

მაშასადამე, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის მშენებლობისა და ფუნქციონირების ამოსავალ და განმსაზღვრელ მეცნიერულ საფუძველს – *საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის საფუძველს*, რომელიც *ხალხის ინტერესებს ემსახურება*, უნდა წარმოადგენდეს არა მთელ მსოფლიოში საუკუნეების მანძილზე დამკვიდრებული მახინჯი ფილოსოფიური მიდგომა, *რომელსაც მე საშუალებათა*

ფილოსოფიას ეუწოდებ, არამედ უნდა წარმოადგენდეს ჩემს მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება — სოციალური მიზნის ფილოსოფია, რომელიც საფუძვლად უნდა დაედოს, როგორც მეცნიერულ კვლევას, ისე საზოგადოების ფუნქციონირებას — საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვას, და აგრეთვე საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემისა და სამართლებრივი სისტემის სახელწოდებას, რადგან საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი და სამართლებრივი სისტემების სახელწოდება, ჩემი ღრმა რწმენით, უნდა მიუთითებდეს მათი — ამ სისტემების — ფუნქციონირების განმსაზღვრელ მიზნობრივ მიმართულებაზე.

ამ თვალსაზრისით მე სწორად მიმაჩნია საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის სახელწოდება — “კაპიტალიზმი“, რადგან ეს არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, უფრო ზუსტად კი თავისი შინაარსით ეს არის — “საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაცია“, რომელიც

განმსაზღვრელ ეკონომიკურ მიზანს – ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს – ფულს, მოგებას, კაპიტალს ემსახურება, მაშინ როდესაც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას, რომელიც განმსაზღვრელ სოციალურ მიზანს – ადამიანის ინტერესებს, ხალხის ინტერესებს ემსახურება, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოება და სახელმწიფო უნდა ერქვას.

ამასთანავე, კლასიკურად და ტრადიციულად გაგებულ სოციალიზმს (მარქსადღელ, მარქსისტულ და საერთოდ კლასიკური და ტრადიციული გაგებით სოციალიზმს – კერძო საკუთრებისა და საბაზრო ურთიერთობების არსებობის გამორიცხვით და ა.შ.) – სოციალიზმი რომ არ რქმეოდა, მაშინ იმ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის სახელწოდება, რომელიც სოციალურ მიზანს – ხალხის ინტერესებს ემსახურება, სწორედ სოციალიზმი (სოციალური მიზნის “იზმი” – ხალხის ინტერესების ბატონობა) ანუ ჰუმანოსოციალიზმი უნდა ყოფილიყო [3; 17, გვ. 7, 9, 18, და სხვა; 18; და სხვა].

ზომ ძალიან ძნელია – და წარმოუდგენელიც კი არის – თანამედროვე ცივილიზებულ (თუ ევრეთ წოდებულ ცივილიზებულ) მსოფლიოში ისეთი მეცნიერის (მით უმეტეს, არა მეცნიერის მსგავსი ადამიანის, რომელსაც მეცნიერებაში არაფერი მნიშვნელოვანი – არაფერი საერთაშორისო მნიშვნელობის – არ შეუქმნია, რომელსაც ფაქტობრივად თავისი – მის მიერ შექმნილი – მეცნიერული სიახლე საერთოდ არ გააჩნია, მაგრამ რომელსაც თავისი თავი მაინც მეცნიერი ჰგონია, არამედ ჭეშმარიტი მეცნიერის) და/ან პოლიტიკოსის პოვნა, რომელიც ოფიციალურად და საჯაროდ სოციალური მიზნის რეალიზაციის – ხალხის ინტერესების რეალიზაციის – წინააღმდეგ გამოვიდოდა.

მაშასადამე, ისინი – მეცნიერების ეს წარმომადგენლები (რომლებიც შეიძლება იყვნენ ან არ იყვნენ მეცნიერები) და პოლიტიკოსები – ვერ გამოვიდოდნენ სოციალიზმის წინააღმდეგ იმ შემთხვევაში, სოციალიზმი კლასიკური და ტრადიციული

გაგებით რომ არ ნიშნავდეს კერძო საკუთრების, საბაზრო ურთიერთობების, შრომის პროდუქტების გაცვლის მოსახობას და ა.შ., და რომ ამის ნაცვლად სოციალიზმში, ჩემს მიერ შექმნილი – სოციალიზმის თვისებრივად ახალი მეცნიერული თეორიის შესაბამისად, იგულისხმებოდეს სოციალური მიზნის რეალიზაცია – ხალხის ინტერესების რეალიზაცია, რომლის მისაღწევადაც, როგორც მე ჯერ კიდევ 1980 წელს აღვნიშნავდი, ყველა გზა, ფორმა და მეთოდი გამართლებულია, თუ ისინი გამორიცხავენ ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს [3; 19, გვ. 93].

მაგრამ კაპიტალისტები და კაპიტალიზმის აპოლოგეტები, სოციალიზმის კლასიკური და ტრადიციული გაგებით მიუღებლობისა და თავისი საკუთრების, თავისი კაპიტალის დაკარგვის შიშის გამო მხარს უჭერენ ფულის ბატონობას, კაპიტალის ბატონობას საზოგადოებაში და სახელმწიფოში და გამოდიან სოციალიზმის თავგამოდებულ

მოწინააღმდეგეებად, რაც მათი მხრიდან სრულიად ბუნებრივი მოვლენაა (?!).

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ მე თვითონაც ყოველთვის გამოვდიოდი კლასიკურად და ტრადიციულად გაგებული სოციალიზმის წინააღმდეგ – *კერძო საკუთრების მოსაპოვის წინააღმდეგ, საბაზრო ურთიერთობების მოსაპოვის წინააღმდეგ (რაც – საბაზრო ურთიერთობების მოსაპოვა – პრინციპში საერთოდ განუხორციელებადია)* და ა.შ.

ამიტომ გასაკვირი არ არის, რომ კომუნიზმის აპოლოგეტი ზოგიერთი მეცნიერი XX საუკუნის 80-იან წლებში თავის შრომებში “მაკრიტიკებდა” – *უფრო ზუსტად კი, მებრძოდა* – მე როგორც ანტიმარქსისტს და გამოხატავდა გაკვირვებას იმაზე, რომ მე, *როგორც ისინი აღნიშნავდნენ*, რატომღაც არ ვიზიარებდი მარქსისტულ-ლენინურ შეხედულებებს ამა თუ იმ პრობლემებზე და ა.შ. (?!).

ამასთან, მოცემულ შემთხვევაში მე თავს ვიკავებ ამ ავტორების დასახელებისგან, რადგან, *ჯერ-ერთი*,

ზოგიერთი მათგანი უკვე საიქიოში განისვენებს და მათთან დავა უაზრობად მიმაჩნია, *მით უმეტეს*, რომ ისინი მარქსიზმ-ლენინიზმის მონობაში იმყოფებოდნენ და ამ ეგრეთ წოდებულ “მეცნიერებს” საკუთარი მეცნიერული პოზიცია საერთოდ არ გააჩნდათ (?!).

და *მეორეც*, მე თავს ვიკავებ აგრეთვე ამჟამად ცოცხალი ეგრეთ წოდებული “კრიტიკოსების” დასახელებისგან, რათა ჩემს მიერ შექმნილი მეცნიერული თეორიების ეს ვითომდა “კრიტიკოსები” – ეს ეგრეთ წოდებული “მეცნიერები”, *ფაქტობრივად კი მარქსიზმის “თუთიყუშები”*, რომლებიც მეცნიერებისათვის სიცოცხლეშივე მკვდრები – *უფრო ზუსტად კი, მკვდრად დაბადებულები* არიან, *რბილად რომ ვთქვათ*, არ ჩავადლო უხერხულ მდგომარეობაში, *მით უმეტეს იმის გათვალისწინებით*, რომ შემდგომში – საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ – ისინი არაერთხელ აღიარებდნენ, რომ ცდებოდნენ, როდესაც ჩემს წინააღმდეგ გამოდიოდნენ (?!).

განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს ის ფაქტი, რომ ზემოაღნიშნული “კრიტიკოსების” მიერ ჩემს მიმართ გამოცხადებული ბრძოლის სრული უსაფუძვლობა და უსუსურობა, რაც კომუნისტური იდეოლოგიის ბატონობის პერიოდში მათი მხრიდან აშკარად ვერაგულ ქმედებას წარმოადგენდა, და, ამავე დროს, ჩემი მეცნიერული პოზიციების სისწორე და საერთაშორისო მნიშვნელობა — ცხოვრებამაც დაადასტურა.

პრინციპულად მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ კლასიკური და ტრადიციული გაგებით სოციალიზმის კრიტიკასთან ერთად მე ყოველთვის გამოვდიოდი აგრეთვე კაპიტალიზმის წინააღმდეგ — ყოველთვის გამოვდიოდი ადამიანზე ფულის ბატონობის, ბაზრის ბატონობის, მოგების ბატონობის, კაპიტალის ბატონობის წინააღმდეგ, რამეთუ, მიუხედავად იმისა, რომ ზალზის ინტერესების რეალიზაციისათვის მე — როგორც საბაზრო, ისე არასაბაზრო მექანიზმების, ყველა გზების, ფორმებისა და მეთოდების ეფექტიანი გამოყენების

მომხრე ვარ, უდავოდ გასათვალისწინებელია, რომ ჩემი სამართლიანი და მეცნიერულად დასაბუთებული ფორმულირებით: “ბაზრის ფილოსოფია – ეს არის მოგება როგორც თვითმიზანი” [20, გვ. 114], ხოლო ჭეშმარიტი კაპიტალიზმი – საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ფულის ბატონობით, ბაზრის ბატონობით, მოგების ბატონობით, კაპიტალის ბატონობით – ეს არის ეკონომიკური ფაშიზმი.

უფრო მეტიც, თუმცა ჭეშმარიტი კაპიტალიზმის ძირითად დამახასიათებელ და განმსაზღვრელ თვისებას წარმოადგენს – საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობა, და, შესაბამისად, ეკონომიკური ფაშიზმი, მაგრამ, ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით, მხოლოდ ეკონომიკური ფაშიზმის ფარგლებში ჭეშმარიტი კაპიტალიზმი ვერ თავსდება... (?!).

ამრიგად, ჩემს მიერ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფიის და ჩემს მიერვე შექმნილი ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის საფუძველზე მე

ყოველთვის გამოვდიოდი ადამიანის ინტერესების უზენაესობის — ადამიანის ინტერესების დიქტატურის, ადამიანის ინტერესების ბატონობის — ინიციატორად და მხარდამჭერად, მე ყოველთვის ვიბრძოდი ადამიანის უფლებების დასაცავად, მე ყოველთვის ვიბრძოდი სოციალური მიზნის რეალიზაციისათვის — მე ყოველთვის ვიბრძოდი ხალხის ინტერესების რეალიზაციისათვის.

სოციალური მიზნის რეალიზაციის პრობლემასთან დაკავშირებით, განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს ის ფაქტი, რომ, როგორც მე ზემოთაც აღვნიშნავდი, სოციალიზმი მარქსადელი, მარქსისტული და საერთოდ კლასიკური გაგებით, აშკარა უტოპიაა.

ამიტომ, იმისათვის, რათა სოციალიზმის ჩემეული გაგება, რომელიც გამომდინარეობს სოციალური მიზნის ფილოსოფიიდან, ანუ რომელიც გამომდინარეობს სოციალური მიზნიდან და გულისხმობს სოციალური მიზნის რეალიზაციას, შეცდომით არ იქნეს გაგებული როგორც ამ ტერმინის მარქსისტული და საერთოდ

კლასიკური გაგება — კერძო საკუთრების მოსპობით, საბაზრო ურთიერთობების არსებობის უარყოფით და ა.შ., უფრო მიზანშეწონილია — საზოგადოებას და სახელმწიფოს, რომელიც ადამიანის — ხალხის — ინტერესებს ემსახურება, ეწოდებოდეს ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, და არა სოციალიზმი, და არა თუნდაც — ჰუმანოსოციალიზმი.

აქვე ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმაზე, რომ თუმცა ჰუმანოსოციალიზმი — სოციალიზმის ჩემს მიერ შექმნილი თვისებრივად ახალი მეცნიერული თეორიის თანახმად, ფაქტობრივად წარმოადგენს ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას, მაგრამ ჰუმანოსოციალიზმი — ტერმინის თვალსაზრისით მაინც სოციალიზმია, ხოლო ჰუმანოსოციალური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა — ეს არის ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რის გამოც (ანუ ტერმინოლოგიური გაუგებრობის თავიდან

ასაცილებლად) ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას სწორედ ჰუმანოსოციალური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა უნდა ერქვას.

ამასთანავე, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ჰუმანოსოციალურ – ჭეშმარიტად ადამიანურ – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას უდავოდ აქვს (თეორიულად) და ასევე უდავოდ ექნება (პრაქტიკულადაც) უპირატეობა კაპიტალიზმთან (ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობასთან საზოგადოებაში და სახელმწიფოში), რასაც მე ჯერ კიდევ მრავალი ათეული წლის წინ ვამტკიცებდი და მეცნიერულად ვასაბუთებდი [3], რამეთუ:

“კაპიტალიზმს ვერ ექნება

“უპირატესობა” სოციალურად

გამიზნულ პოლიტიკურ სისტემაზე ისევე,

როგორც ბნელი ღამე – ვერ იქნება

მზიან დღეზე უფრო ნათელი!!!”

[21, გვ. 31].

თუმცა კაპიტალიზმის მონობაში მყოფი პირებისათვის – ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის გავლენით გონებადბნელებული ადამიანებისათვის – ძნელია იმის გარკვევა, თუ სად არის “ბნელი ღამე” და სად არის “მზიანი ღლე” (!).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, კაპიტალიზმის აპოლოგეტებისთვის – ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის მონობაში მყოფი პირებისთვის, რომლებსაც კაპიტალიზმი “სამოთხე” ჰგონიათ, შესაძლოა, კაპიტალიზმის და სოციალურად გამიზნული პოლიტიკური სისტემის ზემოაღნიშნული ზატოვანი შედარება ძალიან ძნელად გასაგები აღმოჩნდეს (!).

საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზნობრივ მიმართულებასთან დაკავშირებით, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს აგრეთვე იმ გარემოებას, რომ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის მიზნობრივი მიმართულება და ამ სისტემის მიზნის რეალიზაციის დონე ერთდროულად არის აგრეთვე მიზნის რეალიზაციის საშუალებათა განვითარების

დონის მაჩვენებელიც, რადგან შესაბამისი რეალური და პოტენციალური საშუალებების გარეშე მიზნის რეალიზაცია შეუძლებელია.

მაგრამ ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების პირობებში, რომლისთვისაც დამახასიათებელია (დამახასიათებელი უნდა იყოს) სოციალური მიზნის რეალიზაცია, და არა საშუალებათა თვითმიზანი, როგორც ეს არის კაპიტალიზმის დროს, უნდა ამოვდიოდეთ მეცნიერულად დასაბუთებული სოციალური მიზნიდან და, ბუნებრივია, უნდა ვითვალიწინებდეთ მისი რეალიზაციის საშუალებებს.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ამჟამინდელ ცივილიზებულ სამყაროში (თუმცა, ჩემი ღრმა რწმენით, ინდუსტრიულად განვითარებული ქვეყანა ყოველთვის არ ნიშნავს ცივილიზებულს, რადგან ცივილიზებულობა, ჩემი გაგებით, ეს უპირველეს ყოვლისა ადამიანურობაა – ამაღლებული სულიერებაა, რომელიც ვლინდება საზოგადოების წევრთა მაღალ ინტელექტუალურ და

ზნეობრივ პოტენციალში და, ამასთან ერთად, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სოციალურ მიზნობრივ მიმართულებაში – მიმართულებაში ხალხის ინტერესების რეალიზაციისაკენ) მიღებულია მსჯელობა საბაზრო ეკონომიკაზე და ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიაზე” – როგორც თითქოსდა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაზე, რაც აგრეთვე წარმოადგენს საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინებას, რადგან საბაზრო ეკონომიკა და ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” (რომ აღარაფერი ეთქვათ ამ შემთხვევაში იმაზე, რომ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა – საერთოდ განუხორციელებადია) არ შეიძლება იყოს და არ უნდა იყოს ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზანი.

უფრო მეტიც, როგორც საბაზრო ეკონომიკა, ისე მართვის ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიული” – ფაქტობრივად კი პლურალისტული – მეთოდები ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და

სახელმწიფოში უნდა წარმოადგენდეს მხოლოდ სოციალური მიზნის რეალიზაციის საშუალებებს, და არა ეკონომიკური და პოლიტიკური საშუალებების თვითმიზანს.

რაც შეეხება ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიას”, რაიმონ არონი ნაშრომში „დემოკრატია და ტოტალიტარიზმი“ წერს, რომ არისტოტელემ ბერძნული პოლისების რეჟიმების ფუნქციონირების შედარებითი შესწავლის საფუძველზე „შექმნა სამი ძირითადი რეჟიმის თავისი სახელგანთქმული კლასიფიკაცია: მონარქიულისა – როდესაც უზენაესი ხელისუფლება ეკუთვნის ერთს; ოლიგარქიულისა – როდესაც უზენაესი ხელისუფლება ეკუთვნის რამოდენიმეს; დემოკრატიულისა – როდესაც უზენაესი ხელისუფლება ეკუთვნის ყველას“ [22, გვ. 856-857].

არისტოტელეს მიერ შექმნილ – სახელმწიფო რეჟიმების სახელგანთქმულ კლასიფიკაციასთან დაკავშირებით აუცილებლად უნდა გამახვილდეს ყურადღება იმაზე, რომ მან ეს შექმნა, როგორც *ზემოთ*

უკვე აღინიშნა, ბერძნული პოლისების ფუნქციონირების შესწავლის საფუძველზე, ხოლო ბერძნული პოლისები – ეს იყო “ანტიკური ქალაქები შავი ზღვისპირეთში, მონათმფლობელური პოლისები; აღმოცენდნენ ბერძნული კოლონიზაციის დროს მე-ნ საუკუნიდან ჩვენს წელთაღრიცხვამდე [23, გვ. 63].

მაშასადამე, მეცნიერულ ბრუნვაში და პრაქტიკაში ტერმინ “დემოკრატიის” – როგორც სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკური წყობის შემოტანა, *ჩემი ღრმა რწმენით*, თავიდანვე არისტოტელეს (*ყველა დროის ერთ-ერთი უდიდესი მოაზროვნის*) აშკარა შეცდომას წარმოადგენდა, რადგან მონათმფლობელურ პოლისებში არაფრით არ შეიძლებოდა ყოფილიყო ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა – უკვე იმიტომ, რომ მონები ვერ იქნებოდნენ ხელისუფალნი.

ზემოაღნიშნულიდან ლოგიკურად გამომდინარეობს, რომ ბერძნული მონათმფლობელური პოლისების ფუნქციონირების დროს, *არისტოტელეს სრულიად*

უსაფუძვლო მტკიცებით ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” არსებობის პირობებში, მონები არ ითვლებოდნენ ადამიანებად, ხოლო ყველა მონათმფლობელი ერთად — თითქოსდა ფლობდა სახელმწიფო ხელისუფლებას (!!).

ესეც ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” (!!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (!!).

გამოდის, რომ მონათმფლობელების ბატონობა მონებზე არის “დემოკრატია” იმ პირობებში, როდესაც მონები არ ითვლებიან ადამიანებად (!!).

თუმცა ამ თვალსაზრისითაც კი შეუძლებელი იყო ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” — მონათმფლობელების მიერ ხელისუფლების ფლობის არსებობა, როგორც თითქოსდა მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა, რადგან, *ჯერ-ერთი*, მონათმფლობელები მთელ ხალხს არ წარმოადგენდნენ, და, *მეორეც*, თუმცა მონათმფლობელები ბატონობდნენ მონებზე, მაგრამ ყველა ისინი (ე.ი. მონათმფლობელები) ერთად ვერ იქნებოდნენ სახელმწიფო ხელისუფლების

მფლობელნი, ყველას ერთად არ შეეძლოთ სახელმწიფოს ფლობა და მართვა იმ შემთხვევაშიც კი, თუ მონები ნამდვილად არ იქნებოდნენ ადამიანები.

ამასთან, თუ დამონებულ ხალხებს ამჟამადაც არ ჩავთვლით ადამიანებად, ან, უფრო მეტიც, თუ ხალხს საერთოდ არ ჩავთვლით ხალხად – ადამიანებად, და თუ ხალხად (ადამიანებად) ჩავთვლით მხოლოდ სახელმწიფო ხელისუფლებას – მხოლოდ სახელმწიფოებრივ თანამდებობის პირებს, მაშინ “შეიძლება ჩაითვალოს“, რომ ვითომდა არსებობს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია“ (!!).

ვერ უძლებს კრიტიკას აგრეთვე ის უაზრო ვითომდა “აზრი” – ის უაზრო ვითომდა “მოსაზრება”, და *მით უმეტეს* იმის უაზრო “მტკიცება”, რომ თითქოს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – „თანამედროვე საზოგადოებაში ნიშნავს: უმრავლესობის მიერ ხელისუფლების ფლობას უმცირესობის უფლებების დაცვით...“ [24, გვ. 153], მაშინ როდესაც “დემოკრატია” – ბერძნულად *demokratia* – ნიშნავს იმას, რომ ხალხია

ხელისუფალი (demos – ხალხი და kratos – ძალაუფლება, ხელისუფლება) [24, გვ. 153].

განსაკუთრებულ გაკვირვებას იწვევს ამ შემთხვევაში ის ფაქტი, რომ ერთი და იგივე – ცნობილ – “დიდ იურიდიულ ლექსიკონში” («Большой юридический словарь»), თანაც ერთსა და იმავე სტატიაში სახელწოდებით – “დემოკრატია”, რომელშიც სწორად არის თარგმნილი ბერძნულიდან ტერმინი “დემოკრატია” – “demokratia” – როგორც ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა [24, გვ. 153], შემდეგ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” იქვე სრულიად უსაფუძვლოდ განმარტებულია როგორც უმრავლესობის მიერ ხელისუფლების ფლობა უმცირესობის უფლებების დაცვით [24, გვ. 153] (!!).

იმის უსაფუძვლობა, რომ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” თითქოსდა ნიშნავს “უმრავლესობის მიერ ხელისუფლების ფლობას უმცირესობის უფლებების დაცვით...“, მდგომარეობს შემდეგში:

ჯერ-ერთი, ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” ნიშნავს, რომ უზენაეს ხელისუფლებას ფლობს ყველა – მთელი ხალხი – და არა მხოლოდ უმრავლესობა.

და, მეორეც, ხალხის უმრავლესობის მიერ ხელისუფლების ფლობა რეალურად არ არსებობს, რამეთუ ხალხის უმრავლესობა ვერანაირად ვერ იქნება სახელმწიფო ხელისუფლების მფლობელი, რადგან ეს – სრულიად განუხორციელებადია.

თუმცა რა გასაკვირია – აღარ არის გასაკვირი – მრავალი ავტორის მიერ დაწერილი და მრავალი “მეცნიერისა” და პოლიტიკოსის მიერ “გაჟღერებული” უსაფუძვლო და უაზრო სიტყვების “დიდ იურიდიულ ლექსიკონში” ასახვა – “გადმოწერა”, მაშინ როდესაც საზოგადოებრივ მეცნიერებებში მთელ მსოფლიოში ჭეშმარიტად მეცნიერული – შემოქმედებითი – აზროვნების დიდი დეფიციტი არსებობს, რომ აღარაფერი ეთქვათ იმაზე, რომ ასეთ უაზრობებს საყოველთაოდ ცნობილი და მსოფლიოში აღიარებული დიდი მოაზროვნეების ნაშრომებშიც კი ეხვდებით (!!).

მიუხედავად ამისა, მაინც გაკვირვებას იწვევს ისევ ზემოაღნიშნულ “დიდ იურიდიულ ლექსიკონში”, თანაც ისევ იმავე სტატიაში, იმის განმარტება, რომ “დემოკრატია – თანამედროვე გაგებით არის სახელმწიფოებრივი მოწყობის ფორმა, რომელიც დაფუძნებულია ისეთი პრინციპების აღიარებაზე, როგორიც არის კონსტიტუციისა და კანონების უზენაესობა, ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა...” [24, გვ. 153], ანუ ამ შემთხვევაშიც ურთიერთგამომრიცხავ “აზრებთან” – ფაქტობრივად საპირისპირო ვითომდა “მტკიცებულებებთან” – გვაქვს საქმე, რადგან თუ სახელმწიფოებრივი მოწყობა დაფუძნებულია კონსტიტუციისა და კანონების უზენაესობაზე, მაშინ როგორღა არის ის დაფუძნებული ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობაზე?!

და, პირიქით, თუ სახელმწიფოებრივი მოწყობა დაფუძნებულია ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობაზე, მაშინ როგორღა არის ის დაფუძნებული კონსტიტუციისა და კანონების უზენაესობაზე?!

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

უდავოდ გასაკვირია ზემოაღნიშნული სრულიად უსაფუძვლო და თანაც ურთიერთგამომრიცხავი ვითომდა მსჯელობა ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიაზე”, როდესაც ცნობილი “მეცნიერები” იმას ვერ ხვდებიან, რომ შეუძლებელია სახელმწიფოში ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა, ანუ რომ შეუძლებელია “დემოკრატიის” არსებობა, ზოლო თუ მათ რატომღაც მაინც “ეჩვენებათ”, რომ თითქოს შესაძლებელია სახელმწიფოში ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა – თითქოს შესაძლებელია “დემოკრატიის” არსებობა, მაშინ როგორ ვერ ხვდებიან, რომ ასეთ შემთხვევაში და ამავედროულად შეუძლებელია სახელმწიფოში კონსტიტუციისა და კანონების უზენაესობის – როგორც “დემოკრატიის” არსებობა (?!).

ისევ ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიასთან” დაკავშირებით, არასწორია და აგრეთვე სრულიად უსაფუძვლოა იმის მტკიცება, რომ თითქოსდა „დემოკრატია“ – ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა

– „როგორც სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკური მოწყობის ფორმა, წარმოიშვა სახელმწიფოს გაჩენასთან ერთად (ძველი ათენი)“ [24, გვ. 153] (?!).

აღნიშნული უაზრო “აზრის” მტკიცება უდავოდ სრულიად უსაფუძვლოა, რადგან “დემოკრატია” – ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა – არასოდეს არსად არ წარმოშობილა და არც შეიძლებოდა წარმოშობილიყო, მით უმეტეს მონათმფლობელური წყობილების პირობებში, რამეთუ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – განუხორციელებადია (?!).

უფრო მეტიც, იმ შემთხვევაში, თუ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” არსებობას ადგილი ექნებოდა სახელმწიფოს წარმოშობამდე, რაც სრულიად წარმოუდგენელია, სახელმწიფოს წარმოშობასთან ერთად “დემოკრატია” უნდა გამქრალიყო, ვინაიდან, სახელმწიფო და დემოკრატია – შეუთავსებადია.

მაგრამ ტერმინი “დემოკრატია“, და არა განუხორციელებადი ვითომდა “დემოკრატია” – როგორც თითქოსდა სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკური

მოწყობის ფორმა, შეცდომით წარმოიშვა სწორედ სახელმწიფოს წარმოშობასთან ერთად, თუმცა ეს ტერმინი – “დემოკრატია” – არ ასახავდა და არ ასახავს სახელმწიფოებრივი მოწყობის რეალურ არსს, რის გამოც ტერმინ “დემოკრატიის” წარმოშობა არ შეიძლება გაიგივებული იქნეს ვითომდა “დემოკრატიის” წარმოშობასთან.

ამრიგად, “დემოკრატიასთან” დაკავშირებით კიდევ ერთხელ ვადასტურებ მსოფლიო მეცნიერებაში და პოლიტიკაში საყოველთაოდ აღიარებული და დამკვიდრებული შეხედულებების რადიკალურად საწინააღმდეგო – ჩემი პრინციპული და მეცნიერულად ყოველმხრივ დასაბუთებული მტკიცების სისწორეს, რომ არსებობს არა ევრეთ წოდებული “დემოკრატია” – არა ხალხის მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობა, არამედ არსებობს მხოლოდ სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობა – რასაც მე კრატოკრატია ვუწოდებ.

ამიტომ, “დემოკრატიის” თითქოსდა არსებობაზე
– თითქოსდა ხალხის მიერ სახელმწიფო
ხელისუფლების ფლობაზე – მსჯელობა, და საერთოდ
ტერმინ “დემოკრატიის” ხსენებაც კი, ხალხის დაცინვად
და შეურაცხყოფად მიმაჩნია, რამეთუ “დემოკრატია”
– ხალხის მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობა
– სრულიად განუხორციელებადია.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება შეიძლება იყოს ან არ იყოს არჩეული ხალხის უმრავლესობის მიერ (რაც დამოკიდებულია არჩევნების ჩატარების სამართლიანობაზე, და არა არჩევნების ევრეთ წოდებულ “დემოკრატიულობაზე“, რამეთუ “დემოკრატიული“ არჩევნები საერთოდ არ არსებობს – არსებობს მხოლოდ სამართლიანი და უსამართლო არჩევნები, რადგან არჩევნების ჩატარება კიდევ ერთხელ ადასტურებს იმას, რომ ხალხი თვითონ არ არის ხელისუფალი – ადასტურებს იმას, რომ არ არსებობს ევრეთ წოდებული “დემოკრატია“), და ის – სახელმწიფო ხელისუფლება – შეიძლება რეალურად

წარმოადგენდეს ან არ წარმოადგენდეს უმრავლესობას, ანუ სახელმწიფო ხელისუფლება რეალურად შეიძლება იყოს ან არ იყოს უმრავლესობის წარმომადგენელი, მაგალითად, პარლამენტში, მაგრამ ნებისმიერ შემთხვევაში ეს არ არის ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – ეს არ არის მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა (და ეს არ არის არც ხალხის უმრავლესობის მიერ ხელისუფლების ფლობა, რაც შესაძლებელიც კი რომ იყოს, მაინც არ ექნებოდა ადგილი ეგრეთ წოდებულ “დემოკრაციას”), რამეთუ, როგორც არაერთხელ აღვნიშნე, ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – საერთოდ განუხორციელებადია.

ამასთან დაკავშირებით, ყურადღება უნდა გამახვილდეს შემდეგზე:

შესაძლებელიც რომ იყოს “დემოკრატიის განხორციელება“, ანუ შესაძლებელიც რომ იყოს ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა, ის კარგს არაფერს არ მოიტანდა, რადგან ადგილი ექნებოდა

ქაოსს და სრულ განუკითხობას საზოგადოებასა და სახელმწიფოში.

თუ, მაგალითად, სიმფონიურ ორკესტრს უდირიჟორებს არა ერთი დირიჟორი, არამედ ერთდროულად ორკესტრის ყველა წევრი – ყველა მუსიკოსი, აღვილი წარმოსადგენია როგორ შედეგს მივიღებთ (!?).

ხალხმა აქტიური მონაწილეობა უნდა მიიღოს სახელმწიფოს მართვაში – უფრო ზუსტად კი, ეფექტიანი მართვის ხელშეწყობაში, რაც შეიძლება სხვადასხვა ფორმით განხორციელდეს, მაგრამ ერთდროულად მთელი ხალხი სახელმწიფოს მართვას ვერასოდეს ვერ შეძლებს, რადგან ეს ორგანიზაციულად განუხორციელებადია, რის გამოც ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – სრული უაზრობაა, აშკარა აბსურდია.

სახელმწიფოში ხელისუფლების არჩევასთან დაკავშირებით, როგორც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ ვწერდი, პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია აღვნიშნო შემდეგი:

სახელმწიფოში უნდა შეიქმნას პრინციპულად ახალი საარჩევნო სისტემა, რომლის საფუძველზეც არჩევნებში (თანაც ნებისმიერ დონეზე), *მიუხედავად პარტიული კუთვნილებისა*, გამარჯვების ყველა მსურველმა – “ყოველმა მათგანმა ინდივიდუალურად უნდა მიიღოს მონაწილეობა არჩევნებში მაღალი სახელმწიფოებრივი თანამდებობების დასაკავებლად, ანუ არჩევნები უნდა ტარდებოდეს მხოლოდ მაჟორიტარული სისტემით.

ასეთ შემთხვევაში, უღირსი და არაკომპეტენტური ადამიანები უკვე ვეღარ შეძლებენ ღირსეული პოლიტიკური ლიდერის იმიჯს ამოფარებულნი პარტიული სიებით მოხვდნენ სახელმწიფოებრივ თანამდებობებზე, და ვერ შეძლებენ მიაყენონ ამომრჩევლებს და მთელ ხალხს მატერიალური და მორალური ზიანი.

ხოლო იმ სახელმწიფოებში, სადაც შენარჩუნებული იქნება სახელმწიფოებრივი თანამდებობების დასაკავებლად არჩევნებში პარტიული სიებით

მონაწილეობის წესი, შემოღებული უნდა იქნეს უმკაცრესი იურიდიული პასუხისმგებლობა იმ პოლიტიკური ლიდერების მიმართ, რომელთა პარტიული სიებით არჩეული იქნენ ადამიანები სახელმწიფოებრივ თანამდებობებზე, და რომელთა (პარტიული სიებით თანამდებობებზე არჩეულთა) ქმედებები შემდგომში შეუთავსებელი აღმოჩნდა ადამიანის, ხალხის, სახელმწიფოს ინტერესებთან, რამეთუ ხალხი არჩევნებზე, როგორც წესი, ფაქტობრივად ხმას აძლევს არა ამა თუ იმ პარტიას, არამედ – პოლიტიკურ ლიდერს.

ამიტომ პასუხისმგებლობაც პარტიული სიებით არჩეული, და აგრეთვე პარტიული კუთვნილების გათვალისწინებით დანიშნული თანამდებობის პირების ქმედებებზე, შესაბამისად, უპირველეს ყოვლისა პოლიტიკურ ლიდერებს უნდა დაეკისროთ” [2, გვ. 174-175].

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ, *ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით, ნებისმიერი ევრეთ წოდებული “დემოკრატია”, და*

საერთოდ ნებისმიერი სახელმწიფო ხელისუფლების არსებობა – ეს ყოველთვის დიქტატურაა, რამეთუ დიქტატურა – არის უფლებამოსილება, ხელისუფლება (ძალაუფლება) [25, გვ. 164].

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე მივდივარ ლოგიკურ დასკვნამდე, რომ, როგორც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ სრულიად საფუძვლიანად ვწერდი [2; და სხვა], თუ ნამდვილად არსებობს სახელმწიფო ხელისუფლება – ყოველთვის არსებობს დიქტატურა, მაგრამ ეს არის – ან პირდაპირი (უშუალო), ან არაპირდაპირი (ფარული) დიქტატურა.

პირდაპირი (უშუალო) დიქტატურის მაგალითებს წარმოადგენს ავტორიტარული და ტოტალიტარული მმართველობა, მაშინ როდესაც არაპირდაპირი (ფარული) დიქტატურის მაგალითია ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიული”, ხოლო სინამდვილეში თავისი ფორმით პლურალისტური (რამეთუ ადამიანებს – როგორც ხელისუფლების წარმომადგენლებს, ისე რიგით მოქალაქეებს – შეუძლიათ გამოთქვან თავისი აზრი და

გარკვეულწილად, და გარკვეული აზრით, შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ, ან თითქოსდა მონაწილეობა მიიღონ, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვაში), მაგრამ თავისი არსით კრატოკრატიული მმართველობა, როდესაც სახელმწიფო ხელისუფლებას ფლობს სახელმწიფო ხელისუფლება და არა ხალხი, რაც სრულიად ბუნებრივია, რამეთუ ხელისუფლებას სახელმწიფოში ყოველთვის ფლობს სახელმწიფო ხელისუფლება.

ამასთან, კრატოკრატიის პირობებში, ე.ი. სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობის პირობებში საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიანი მართვის პრობლემასთან დაკავშირებით მთავარი ის არის, თუ რა მიზანს ემსახურება დიქტატურის ესა თუ ის ფორმა, ე.ი. განმსაზღვრელი ისევ არის ჩემს მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფია — როგორც საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირებისა და მართვის ამოსავალი მეცნიერული საფუძველი.

სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობასთან – კრატოკრატიასთან – დაკავშირებით, მნიშვნელოვნად მიმაჩნია აღინიშნოს, რომ, მოუხედავად იმისა, კარგია ეს თუ ცუდი, ნებისმიერ, მათ შორის, ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიულ” სახელმწიფოებშიც, ხელისუფლების სხვადასხვა შტოების არსებობისა, და მათ მიერ მოჩვენებითი თუ რეალური ურთიერთკონტროლის პირობებში, როგორც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ აღვნიშნავდი [2, გვ. 137], სახელმწიფოს ფაქტობრივად მართავს, როგორც წესი, ერთი ადამიანი – სახელმწიფოს ლიდერი, მაგალითად, ქვეყნის პრეზიდენტი ან სხვა (ანუ ის, ვინც სახელმწიფოს რეალური მეთაურიც არის და ლიდერიც), თუნდაც (საუკეთესო – იდეალურ შემთხვევაში) ხალხის ინტერესებისა და აზრის გათვალისწინებით.

ხელისუფლების სხვა წარმომადგენლები კი ფაქტობრივად ასრულებენ სახელმწიფოს ლიდერის

თანაშემწეების (მომხრეები) ან კრიტიკოსების (ოპოზიციონერები) როლს [2, გვ. 137].

ეს არის რეალობა, ზოლო ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია”, ანუ ყველას (მთელი ხალხის მიერ) უზენაესი ხელისუფლების ფლობა – აშკარად განუხორციელებადია, რის გამოც ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – სრული უაზრობაა.

და კიდევ ერთი: სახელმწიფო ხელისუფლებისა და მისი შტოების არსებობა და აღიარება უკვე ადასტურებს იმას, რომ ხალხი არ არის ხელისუფალი, ანუ ადასტურებს იმას, რომ არ არსებობს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია”.

მაშასადამე, როგორც არაერთხელ აღვნიშნავდი, იქ სადაც არის სახელმწიფო – შეუძლებელია იყოს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია”, ზოლო იქ, სადაც არ არის სახელმწიფო – მით უმეტეს შეუძლებელია იყოს “დემოკრატია”, რამეთუ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – ხალხი როგორც ხელისუფალი, ანუ

მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა – რეალურად საერთოდ განუხორციელებადია.

ამრიგად, იქმნება შთაბეჭდილება, რომ “დემოკრატია” – ეს არის ზღაპარი ან იდეოლოგია, უფრო ზუსტად კი – ეს არის იდეოლოგიური ზღაპარი, რომელიც შექმნილია ხალხების გასაბრუებლად (?!).

უფრო ზუსტად კი, იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – როგორც თითქოსდა სახელმწიფო მოწყობის და მართვის ფორმა – თავიდან “დაიბადა” სრულიად უაზროდ და უსაფუძვლოდ, ხოლო თანამედროვე “ცივილიზებულ” სამყაროში ვითომდა ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიით” – “დემოკრატიის” “ჯროშით” – მანიპულირება შესაძლოა გამოიყენებოდეს მხოლოდ როგორც იდეოლოგიური ზღაპარი, რათა გარკვეულმა პოლიტიკურმა ძალებმა და სახელმწიფოებმა უზრუნველყონ თავისი ბატონობა ხალხზე (ხალხებზე და სახელმწიფოებზე) – ვითომდა თვითონ “ხალხის სახელით” (?!).

სხვა საფუძვლიანი ახსნა – ეგრეთ წოდებულ
“დემოკრატიას“, *ჩემი ღრმა რწმენით*, არ გააჩნია.

რაც შეეხება ეგრეთ წოდებულ “ცივილიზებულ”
სამყაროს, სრულიად გაუგებლად და მოუღებლად მიმაჩნია,
რომ “ცივილიზებულად” ითვლებოდეს ის
სახელმწიფოები, რომლებიც მანიპულირებენ ეგრეთ
წოდებული „დემოკრატიით“, და რომლებსაც არ ესმით,
ან ვითომ არ ესმით, რომ ეგრეთ წოდებული
„დემოკრატია“ – განუხორციელებადია (!!).

ამიტომ უნდა დამთავრდეს ხალხების ტვინის
გაბრუება ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიით“, რამეთუ
ნებისმიერი ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – ეს
არის უკეთეს შემთხვევაში, *როგორც მე მას ვუწოდებ*,
პლურალისტური დიქტატურა, ანუ – ეს არის
საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, სადაც
ადამიანებს უფლება აქვთ გამოთქვან თავისი აზრი,
მაგრამ საბოლოო ჯამში საზოგადოებისა და
სახელმწიფოს მართვა ხორციელდება ცენტრიდან –
უზენაესი სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ, იმ

ადამიანების აზრის (ხალხის აზრის) გათვალისწინებით ან გაუთვალისწინებლად, რომლებიც არ ფლობენ ამ ხელისუფლებას.

მაშასადამე, “დემოკრატიის” შესახებ იდეოლოგიზირებული ზღაპრით ხალხების გაბრუების ნაცვლად, სახელმწიფოები უნდა წავიდნენ ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – უზენაესობის გზით, რომელსაც უნდა დაექვემდებაროს სახელმწიფო ხელისუფლების საქმიანობა.

ნებისმიერ სახელმწიფო ხელისუფლებას უნდა ესმოდეს, რომ სახელმწიფო ხელისუფლებას ფლობს არა ხალხი, არამედ ფლობს თვითონ სახელმწიფო ხელისუფლება, და რომ ის ვალდებულია ემსახუროდეს ადამიანის ინტერესებს – ხალხის ინტერესებს – და რომ პასუხისმგებელია ხალხის ინტერესების რეალიზაციის უზრუნველყოფაზე, რამეთუ უზენაეს ხელისუფლებას სახელმწიფოში რომ ხალხი ფლობდეს (რაც შეუძლებელი და განუხორციელებადია), მაშინ

ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე პასუხისმგებელი იქნებოდა თვითონ ხალხი.

ამრიგად, ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე, სახელმწიფოს უნდა მართავდეს სახელმწიფო ხელისუფლება, რადგან სწორედ ამაში მდგომარეობს ხელისუფლების დანიშნულება, რამეთუ ხალხს რომ შეძლებოდა თვითონ ემართა ხალხი, მაშინ აღარ იქნებოდა საჭირო სახელმწიფოს არსებობა.

სახელმწიფო ხელმწიფის გარეშე, ე.ი. სახელმწიფო სახელმწიფო ხელისუფლების გარეშე – ეს უკვე სახელმწიფო არ არის.

ხატოვნად რომ ვთქვათ, სახელმწიფო ხელმწიფის გარეშე იგივეა, რაც ადამიანი უთავოდ.

სახელმწიფო, უპირველეს ყოვლისა, სწორედ იმიტომ არის სახელმწიფო, რომ მას ჰყავს სახელმწიფო ხელისუფლება, რომელიც განახორციელებს ხელისუფლებას ხალხზე, რადგან ხელისუფლება სახელმწიფოში ყოველთვის არის ხელისუფლების ფლობა ადამიანებზე.

ამით კიდევ ერთხელ დასტურდება, რომ ნებისმიერი ხელისუფლება საზოგადოებასა და სახელმწიფოში – ეს არის ხელისუფლება (ძალაუფლება) ადამიანებზე, ან კოლექტიური (თუმცა ამ შემთხვევაშიც ფაქტობრივად მართავს კოლექტიური ხელისუფლების ლიდერი), ან ერთპიროვნული, და ამიტომ – ეს მთელი ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა არ არის, ე.ი. ადგილი არა აქვს არავითარ “დემოკრატიას”.

“დემოკრატია” ისეთივე უტოპიაა, როგორც კომუნიზმი, მაგრამ კომუნიზმისგან – როგორც უდავო და აშკარა უტოპიისგან – განსხვავებით, ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” არის უტოპია “ი”-ურ ხარისხში, ანუ “დემოკრატია” = უტოპია”.

ამასთან, დემოკრატიის არსებობა შესაძლებელიც კი რომ ყოფილიყო, მაშინ ის შესაძლებელი იქნებოდა არა კაპიტალიზმის, არამედ “კომუნიზმის” დროს – სახელმწიფოს კვდომის შედეგად, რაც – როგორც თვითონ “კომუნიზმი”, ისე “კომუნიზმში” სახელმწიფოს “კვდომა” – ასევე აშკარა უტოპიაა, ხოლო

სახელმწიფოს არსებობა და ამავე დროს “დემოკრატია” – სრულიად შეუთავსებადია, გარდა იმისა, რომ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” – საერთოდ განუხორციელებადია.

სახელმწიფო ხელისუფლება – სახელმწიფოს არსებობის აუცილებელი ატრიბუტია, ხოლო სახელმწიფო ხელისუფლება და ერთდროულად საზოგადოებასა და სახელმწიფოში ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა, შეუთავსებადი და განუხორციელებადია, რადგან ისინი წარმოადგენენ ურთიერთგამომრიცხავ მოვლენებს.

ამრიგად, უკვე თვით სახელმწიფო ხელისუფლების (კარგისა თუ ცუდის, უნარიანისა თუ უუნაროს) არსებობა ადასტურებს ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” – ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობის – არსებობის შეუძლებლობას საზოგადოებისა და სახელმწიფოს არსებობის პირობებში.

უფრო მეტიც, “დემოკრატიის” არსებობა შეუძლებელი იქნებოდა სახელმწიფოს არარსებობის

პირობებშიც კი (ასეთი რამის წარმოდგენა რომ შეიძლებოდეს), რადგან ამ შემთხვევაშიც გამოიკვეთებოდა ლიდერი, რომელიც ხელისუფლებას თავის ხელში აიღებდა.

“დემოკრატიის“ დამყარება – ყველას (მთელი ხალხის) მიერ ხელისუფლების ფლობა – შეუძლებელია არა მარტო სახელმწიფო დონეზე (თუმცა “დემოკრატიის“ არსებობა – ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა – რომ შესაძლებელი ყოფილიყო, ის სწორედ სახელმწიფო მასშტაბით იქნებოდა), არამედ თუნდაც ერთ ოჯახში, ერთ ფირმაში, ერთ დაწესებულებაში, ან ერთ საზეიმო თუ სამგლოვიარო სუფრაზეც კი.

აქვე უნდა გამახვილდეს ყურადღება იმაზე, რომ თუ ტერმინში “დემოკრატია“ გულისხმობენ სახელმწიფო მმართველობის ფორმას, რომლის დროსაც თითქოსდა უმაღლეს ხელისუფლებას ფლობს ხალხი, მაგრამ რომლის დროსაც ხელისუფლება ხორციელდება ხალხის წარმომადგენლების მეშვეობით (ეგრეთ

წოდებული წარმომადგენლობითი “დემოკრატია”), ხალხის მიერ თავისი უფლებების ცალკეულ პირებზე ან პირთა ჯგუფზე დელეგირებით, მაშინ სინამდვილეში ეს “დემოკრატია”, ანუ მთელი ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობა კი არ არის, არამედ უკეთეს შემთხვევაში – ეს არის ხალხის წარმომადგენელთა ხელისუფლება, ანუ ხალხის წარმომადგენელთა მიერ ხელისუფლების ფლობა, რაც სულაც არ ნიშნავს ხალხის ხელისუფლებას – არ ნიშნავს ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობას.

რეალურად კი, ნებისმიერ საზოგადოებასა და სახელმწიფოში ეს არის ხელისუფლების მიერ ხელისუფლების ფლობა – ეს არის ხელისუფლება, რომელსაც ფლობს სახელმწიფო ხელისუფლება და არა ხალხი, ე.ი. ეს არის არა – ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია”, არამედ, როგორც მე მას ვუწოდებ, ეს არის – კრატოკრატია, მიუხედავად იმისა, თუ ვის ინტერესებს ემსახურება ის.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ხელისუფლების ხელისუფლება, ანუ ხელისუფლების მიერ ხელისუფლების ფლობა — კრატოკრატია — ობიექტურად აუცილებელია ნებისმიერ საზოგადოებასა და სახელმწიფოში, როგორც მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალება, რადგან წინააღმდეგ შემთხვევაში არ იქნება და ვერ იქნება წესრიგი ქვეყანაში, ხოლო, შესაბამისად, შეუძლებელი იქნება პრობლემების ეფექტიანი გადაჭრა სახელმწიფო მასშტაბით.

მნიშვნელოვნად მიმაჩნია აფრეთვე იმის აღნიშვნა, რომ მე საერთოდ არა ვარ წინააღმდეგი იმ პროცესებისა და ხელისუფლების იმ ინსტიტუტებისა, რომლებსაც “დემოკრატიულს” უწოდებენ, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ისინი რეალურად (და არა მხოლოდ ცარიელი სიტყვებით) ემსახურებიან სოციალური მიზნის — ადამიანის ინტერესების, ხალხის ინტერესების რეალიზაციას (თუმცა თუ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიული” პროცესები და ინსტიტუტები, და საერთოდ მართვის ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიული”

მეთოდები ემსახურება ადამიანის ინტერესებს – ხალხის ინტერესებს, მაშინ ეს მეთოდები სინამდვილეში წარმოადგენს არა “დემოკრატიულ”, არამედ მართვის ჰუმანისტურ მეთოდებს), რადგან ყველა ეს პროცესები და ხელისუფლების ინსტიტუტები არის (უნდა იყოს) მხოლოდ მიზნის რეალიზაციის პოლიტიკური საშუალებები.

ამასთან კაპიტალიზმის (განსაკუთრებით კლასიკური კაპიტალიზმის) დროს ეს საშუალებები ემსახურება ეკონომიკური მიზნის რეალიზაციას, რაც ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს წარმოადგენს და ამიტომ ასახავს საშუალებათა ფილოსოფიას, რაც ჩემთვის, ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე, კატეგორიულად მიუღებელია.

ხოლო ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პირობებში ეს პროცესები და ხელისუფლების ინსტიტუტები წარმოადგენენ (უნდა წარმოადგენდნენ) მხოლოდ საშუალებებს, რომლებიც ემსახურებიან (მოწოდებული უნდა იყვნენ ემსახურონ)

ჰუმანური სოციალური მიზნის – ადამიანის, ხალხის ინტერესების რეალიზაციას.

თუმცა აღნიშნულ შემთხვევაშიც კი გაუმართლებელი, დაუსაბუთებელი და სრულიად ალოგიკურია ლაპარაკი ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიაზე”.

მაშასადამე, ლოგიკური და კანონზომიერია ლაპარაკი არა ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობაზე, ე.ი. არა “დემოკრატიაზე” – არა ტერმინზე, რომელიც ან შეგნებულად გამოიყენება ხალხის ტვინის გასაბრუებლად, ანდა გამოიყენება ტერმინ „დემოკრატიის“ ჭეშმარიტი არსის არცოდნის, გაუცნობიერებლობისა და მცდარი მექანიკური აღქმის გამო, არამედ ლოგიკური და კანონზომიერია ლაპარაკი ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე – ხალხის ინტერესების ბატონობაზე, ხალხის ინტერესების უზენაესობაზე, რომელიც შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა ფორმით, რადგან, *ჩემი ღრმა რწმენით*, მთავარია არა თავისთავად საზოგადოებისა და

სახელმწიფოს ორგანიზაციისა და მართვის ესა თუ ის ფორმა, რომელიც არის (უნდა იყოს) მხოლოდ მიზნის რეალიზაციის საშუალება, არამედ თვითონ მიზანი, რომელსაც ის ემსახურება.

ამრიგად, მე წინააღმდეგი ვარ თვითონ ტერმინისა — “დემოკრატია“, რადგან ყველაფერს თავისი სახელი უნდა დაერქვას. *ხომ საიდუმლოებას არ წარმოადგენს, რომ, არც თუ იშვიათად, ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის”, ანუ ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობის ნიღბის ქვეშ ფაქტობრივად მიმდინარეობს ხალხის ძარცვა და გაღატაკება, მათი ეკონომიკური გაუპატიურება.*

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ტერმინი “დემოკრატია“ ალბათ, არც თუ იშვიათად, გამოიყენება, როგორც ჩემს მიერ ზემოთ უკვე აღინიშნა, ხალხის — ადამიანების — ტვინის გასაბრუებლად, მათი — მთელი ხალხის — “ხელისუფლებად“ ფიქტიური გამოცხადების გზით (!!).

და ეს ხდება მაშინ, როდესაც, როგორც მე მრავალი წლის წინ აღვნიშნავდი, “ნგრევა და გაპარტახება, ხალხის ძარცვა და ეკონომიკური გაუპატიურება არც თუ იშვიათად იწყება მხოლოდ იქ და მხოლოდ მაშინ, სადაც და როდესაც იწყება ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია”. თუმცა ეს ხდება არა მართვის იმ ფორმებისა და მეთოდების უვარგისობის გამო, რომლებსაც “დემოკრატიულს” უწოდებენ (მაგრამ რომლებიც რეალურად “დემოკრატიული” არ არის, რამეთუ ეს წარმოადგენს არა ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობას, არამედ ცალკეული ადამიანების ან ადამიანთა ჯგუფების – ხელისუფლების სხვადასხვა შტოების – ბატონობას), არამედ ეს შედეგია ან მართვის ეგრეთ წოდებულ “დემოკრატიულ” რელსებზე გადასვლის ფორმებისა და მეთოდების გაუკულმართებული გამოყენებისა, რომელსაც თან სდევს კორუფცია, სახელმწიფო სახსრების მომხვეჭელობა და სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ან მისი მხარდაჭერით ხალხის აქამდე გაუგონარი ძარცვა, ანდა

ეს სახელმწიფო ხელისუფლების უუნარობის ან სათანადო სურვილის – მართოს სახელმწიფო ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე – უქონლობის (არარსებობის) შედეგია” [2, გვ. 147-148].

“ზემოაღნიშნული პრობლემების განხილვის შეჯამებისას აუცილებლად მიმაჩნია კიდევ ერთხელ განსაკუთრებით გაგამახვილო ყურადღება იმაზე, რომ სახელმწიფოებრივი რეჟიმების, საზოგადოებრივი სისტემების, სახელმწიფოებრივ-პოლიტიკური წყობილებების კლასიფიკაციის, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი ეპოქების განსხვავების დღემდე ცნობილი ყველა კრიტერიუმი, ჩემი მეცნიერული მიდგომების გარდა, რომლებიც ეფუძნება ჩემს მიერვე შექმნილ ახალ მეცნიერულ მიმართულებებს – მიზნის ფილოსოფიას და სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, ეფუძნებიან ფილოსოფიას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფია ვუწოდე, და რომელიც, ჩემი ღრმა რწმენით, აშკარად არასწორი და მიუღებელია ხალხის

ინტერესებიდან გამომდინარე, რაც ჩემს მიერ ზემოთ უკვე იქნა მეცნიერულად დასაბუთებული.

კერძოდ, სახელმწიფოებრივი რეჟიმების კლასიფიკაციის კრიტერიუმი, რომელიც შემოღებული იქნა არისტოტელეს მიერ და რომელიც განისაზღვრება ადამიანთა რაოდენობით, რომლებიც ფლობენ უზენაეს ხელისუფლებას, ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას და უხეშ შეცდომას წარმოადგენს.

აქვე აუცილებლად უნდა მიექცეს ყურადღება უპირველეს ყოვლისა იმასაც, რომ არისტოტელეს კლასიფიკაციაში “დემოკრატიის” – “დემოკრატიული” რეჟიმის – არსებობა აშკარა შეცდომაა, რადგან, *ჰერ-ერთი*, წარმოუდგენელია ისეთი სახელმწიფოებრივი წყობილების არსებობა, რომელშიც უზენაესი ხელისუფლება ეკუთვნის ყველას – მთელ ხალხს, და, *მეორეც*, სახელმწიფოს არსებობა, რეჟიმის არსებობა გულისხმობს წესრიგს, ხოლო წესრიგს სახელმწიფოში განახორციელებს სახელმწიფო ხელისუფლება, რომელიც ფლობს ხელისუფლებას ადამიანებზე, რაც

გამორიცხავს სახელმწიფოში ხალხის მიერ ხელისუფლების ფლობის, ე.ი. “დემოკრატიის” არსებობას” [2, გვ. 160-161].

სწორედ “დემოკრატიის” არსებობის და საერთოდ “დემოკრატიის” განუხორციელებადობის მზილებას, ახსნას და მეცნიერულ დასაბუთებას ემსახურება ჩემს მიერ შექმნილი – ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიის” განუხორციელებადობის თეორია.

“საბაზრო ეკონომიკასთან” დაკავშირებით, რომელსაც ეგრეთ წოდებულ „დემოკრატიასთან“ ერთად “აღმერთებს” ცივილიზებულად მიჩნეული სამყარო და ფაქტობრივად სრულიად უსაფუძვლოდ სახელმწიფოებრივ სისტემად “აღიარებს”, აქვე უნდა გამახვილდეს ყურადღება იმაზე, რომ, *ჯერ-ერთი*, საბაზრო ეკონომიკა არ შეიძლება წარმოადგენდეს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი წყობილების სახელწოდებას უკვე იმიტომ, რომ საბაზრო ეკონომიკა მხოლოდ ეკონომიკაა, ხოლო საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის დაყვანა ეკონომიკაზე

– თუნდაც მიზნის რეალიზაციის უმნიშვნელოვანეს საშუალებებზე, ანუ ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანზე, რაც დამახასიათებელია კაპიტალიზმისათვის – მისი ეკონომიკური მიზნობრივი მიმართულებით, არამართლზომიერია და ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე უხეშ შეცდომას წარმოადგენს, და, მეორეც, საბაზრო ეკონომიკაში სინამდვილეში იგულისხმება სწორედ კაპიტალიზმი – იგულისხმება საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელშიც ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი ბატონობს ადამიანზე – ხალხზე, ე.ი. კაპიტალიზმი – ეს არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელშიც გაბატონებულია ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანი.

მაშასადამე, ჩემს მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფიის შესაბამისად კაპიტალისტურობის კრიტერიუმია საზოგადოებაში და სახელმწიფოში – ფულის, ბაზრის, კაპიტალის ბატონობა, ანუ ეკონომიკური მიზნის რეალიზაცია, და არა კერძო საკუთრებისა და

საბაზრო ურთიერთობების არსებობა, რამეთუ, ჯერ-ერთი, ეს ეკონომიკური კატეგორიები – კერძო საკუთრება და საბაზრო ურთიერთობები – დამახასიათებელია ნებისმიერი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემისათვის, და, მეორეც, ასეთი მიდგომა წარმოადგენს მცდარ მიდგომას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფია ვუწოდე.

თუმცა მთელ მსოფლიოში მეცნიერთა და პოლიტიკოსთა დიდ უმრავლესობას (ფაქტობრივად, ყველას ჩემს გარდა) კაპიტალისტურობის კრიტერიუმად შეცდომით მიაჩნია სწორედ კერძო საკუთრებისა და საბაზრო ურთიერთობების არსებობა, რაც ემყარება ტრადიციულად გაბატონებულ საშუალებათა ფილოსოფიას და ფაქტობრივად წარმოადგენს მარქსისტულ მცდარ მიდგომას, მოუხედავად იმისა, რომ ბევრი (ალბათ, თითქმის ყველა) ამ “მეცნიერთაგან” და პოლიტიკოსთაგან თავის თავს მიიჩნევს ანტიმარქსისტად (?!).

ამასთან, ყურადღებას იმსახურებს ის გარემოება, რომ კაპიტალიზმმა (კლასიკურმა კაპიტალიზმმა) დიდი ხანია მოჭამა თავისი დრო და ამჟამად განვითარებულმა კაპიტალისტურმა ქვეყნებმა თავს უშველეს ევოლუციური ტრანსფორმაციის გზით კლასიკური კაპიტალიზმიდან სოციოკაპიტალიზმში გადასვლით, ხოლო სოციალისტური (თუმცა თავისი არსებობის უკანასკნელ პერიოდში – ფსევდოსოციალისტური) სახელმწიფოები (იგულისხმება, უპირველეს ყოვლისა, ყოფილი საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში აღრე შემაგალი რესპუბლიკები) კონტრევოლუციური გზით გადაიჩენენ უკან კაპიტალიზმში, ამასთან – გადაიჩენენ ველურ, მძარცველურ კაპიტალიზმში, რასაც კაპიტალიზმის აპოლოგეტები – “მეცნიერები” და პოლიტიკოსები – „წინსვლას“ უწოდებენ (?!).

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ სოციოკაპიტალიზმი, რომლის თეორიაც, ისევე როგორც კლასიკური კაპიტალიზმის სოციოკაპიტალიზმში ევოლუციური ტრანსფორმაციის თეორია, ჩემს მიერ

მრავალი წლის წინ შეიქმნა და გამოქვეყნდა ჯერ კიდევ 1990 წელს [13], – ეს არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც კაპიტალიზმის ძირითად ეკონომიკურ მიზანთან – *ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი* – ერთად წინა პლანზე წამოსწევს და წყვეტს სოციალურ პრობლემებს.

მიუხედავად ამისა, ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ სოციალური პრობლემების გადაჭრა სოციოკაპიტალიზმისთვის წარმოადგენს ისევ კაპიტალიზმის არსობრივი ეკონომიკური მიზნის, ანუ ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის რეალიზაციის აუცილებელ პირობას და საშუალებას.

თუმცა თავისი განვითარების კვალობაზე სოციოკაპიტალიზმი, *ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის თანდათანობით დაძლევის კვალობაზე (იმ შემთხვევაში, თუ ამას რეალურად ექნება ადგილი)*, სულ უფრო დაშორდება კაპიტალიზმს და თანდათან წავა კაპიტალიზმიდან ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ, რის შედეგადაც სულ უფრო მეტად

წინა პლანზე წამოიწევს და გამოიკვეთება სოციალური პრობლემების გადაჭრის აუცილებლობა, შესაძლებლობა და მნიშვნელობა.

უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ არა მარტო სოციოკაპიტალიზმის თეორია, არამედ თვითონ ტერმინი “სოციოკაპიტალიზმიც” პირველად ჩემს მიერ იქნა კონსტრუირებული და შემოტანილი მეცნიერებაში.

სოციოკაპიტალიზმის თეორიასთან დაკავშირებით საჭიროდ მიმაჩნია განსაკუთრებული ყურადღება გავამახვილო ასევე შემდეგზე:

სოციოკაპიტალიზმი განსხვავდება კლასიკური კაპიტალიზმისგან იმით, რომ სოციოკაპიტალიზმი – ეს არის შუალედური რგოლი კლასიკური კაპიტალიზმიდან ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ და ჭეშმარიტად ადამიანური სახელმწიფოსაკენ ევოლუციური მოძრაობის – ევოლუციური განვითარების – გზაზე.

ამასთან ერთად, აუცილებლად და პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია ყურადღების გამახვილება იმაზე,

რომ სოციოკაპიტალიზმი – ეს არის სოციალურად ორიენტირებული კაპიტალიზმი, მაგრამ ეს არ არის სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკა, რამეთუ სოციოკაპიტალიზმი – ეს არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, მაშინ როდესაც სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკა – ეს არის მხოლოდ ეკონომიკა.

ამრიგად, სოციოკაპიტალიზმი – სულაც არ არის სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკა, თუმცა სოციოკაპიტალიზმისთვის დამახასიათებელია მასში – ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში – სწორედ სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკის არსებობა.

განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს აგრეთვე ის, რომ სოციოკაპიტალიზმი – ეს არ არის არც კონვერგენცია (და არც კონვერგენციის შედეგი), რამეთუ სოციოკაპიტალიზმი – ეს არ არის სოციალიზმის კაპიტალიზმთან დაახლოვება და შერწყმა საშუალებათა დაახლოვების საფუძველზე, ანუ სოციოკაპიტალიზმი

– ეს არ არის მართვის ეგრეთ წოდებული სოციალისტური და ეგრეთ წოდებული კაპიტალისტური ფორმებისა და მეთოდების დაახლოვება და შერწყმა, რაც საშუალებათა ფილოსოფიის გამოვლინების კიდევ ერთი მაგალითი იქნებოდა, ფაქტობრივად რაზედაც (საშუალებათა ფილოსოფიაზე – საშუალებებზე როგორც პოლიტიკური სისტემების განსხვავების კრიტერიუმზე) დაფუძნებულია კონვერგენციის თეორია.

სოციოკაპიტალიზმი – ეს არის ფორმით ევოლუციური, მაგრამ თავისი შინაარსით რევოლუციური განვითარების გზა კლასიკური კაპიტალიზმიდან – სოციალური მიზნის რეალიზაციისაკენ, ანუ სოციოკაპიტალიზმი – ეს არის ფორმით ევოლუციური, მაგრამ თავისი შინაარსით რევოლუციური განვითარების გზა კლასიკური კაპიტალიზმიდან ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ და ჭეშმარიტად ადამიანური სახელმწიფოსაკენ, რაც წარმოადგენს ჩემს მიერ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფიის გამოვლინებას, და რაზედაც (სოციალური მიზნის

ფილოსოფიაზე) დაფუძნებულია ჩემს მიერვე შექმნილი თეორიები — კლასიკური კაპიტალიზმის სოციოკაპიტალიზმში ევოლუციური ტრანსფორმაციის თეორია და სოციოკაპიტალიზმის თეორია [13].

სოციოკაპიტალიზმთან დაკავშირებით პრინციპულად მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ თუ არა კლასიკური კაპიტალიზმის ევოლუციური ტრანსფორმაცია სოციოკაპიტალიზმში, კაპიტალიზმი ვერ გადაურჩებოდა “ლპობას” და “კვდომას”, რითაც გამართლდებოდა ვ. ი. ლენინის სიტყვები, რომელთა თანახმად იმპერიალიზმი, როგორც კაპიტალიზმის უმაღლესი სტადია — ეს არის მონოპოლიური კაპიტალიზმი, ეს არის “პარაზიტული” ანუ “ლპობადი” კაპიტალიზმი, და ეს არის “მომაკვდავი” კაპიტალიზმი [10, ტ. 30, გვ. 163, 164, 165].

მაგრამ მარქსიზმ-ლენინიზმის ფუძემდებლები და მათი მომხრეები ღრმად ცდებოდნენ იმაში, რომ მათ ვერც კი წარმოედგინათ კლასიკური კაპიტალიზმის ევოლუციური ტრანსფორმაცია თვისებრივად ახალ

მდგომარეობაში, რომელსაც მე სოციოკაპიტალიზმი ვუწოდე, რამეთუ ისინი დარწმუნებული იყვნენ კაპიტალიზმის წიაღში თვისებრივად ახალი წარმოებითი ურთიერთობების აღმოცენების შეუძლებლობაში და კაპიტალისტური საზოგადოებრივ-ეკონომიკური ფორმაციის დაღუპვის გარდუვალობაში სოციალისტური (კომუნისტური) რევოლუციის გზით, პროლეტარიატის დიქტატურის დამყარების გზით და ა. შ. (?!).

სოციოკაპიტალიზმის თვისებრივ თავისებურებასთან დაკავშირებით აგრეთვე უნდა აღინიშნოს, რომ, *ჩემი ღრმა რწმენით*, კაპიტალიზმის უმაღლეს სტადიას წარმოადგენს სწორედ სოციოკაპიტალიზმი, და არა იმპერიალიზმი, როგორც “ამტკიცებდა” ამას ვ. ი. ლენინი [10, ტ. 27, გვ. 299-426].

კაპიტალიზმის პრობლემაზე აქ საჭიროდ მიმაჩნია მოვიყვანო მთელ მსოფლიოში ცნობილი ამერიკელი მეცნიერის, XX საუკუნის ერთ-ერთი გამოჩენილი ეკონომისტ-თეორეტიკოსის, სოციოლოგისა და

პოლიტოლოგის, ამერიკის შეერთებული შტატების პეზიდენტების – ჯონ კენედისა და ბილ კლინტონის მრჩეველის, და ამასთანავე კაპიტალიზმის ინტერესების ცნობილი დამცველის პროფესორ ჯონ კენეტ გელბრეიტის სიტყვები, რომლებიც (ე. ი. ჯონ კენეტ გელბრეიტის სიტყვები) კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ თუ კაპიტალიზმი დარჩებოდა ისეთი, როგორიც იყო ადრე, მაშინ ის ვერ გადარჩებოდა და უკვე დიდი ხნის წინ “მოკვდებოდა”.

კერძოდ, ჯონ კენეტ გელბრეიტი წერდა: “კაპიტალიზმი ვერ შეძლებდა გადარჩენას თავისი თავდაპირველი ანუ წმინდა ფორმით, მაგრამ ზეწოლის შედეგად მან შეძლო ადაპტირება” [26].

შემდეგ ჯონ კენეტ გელბრეიტი წერდა: “... ვინც ლაპარაკობს დაბრუნებაზე (ე. ი. სოციალიზმის დაბრუნებაზე – ა. კ.) სმიტის დროინდელი თავისუფალი ბაზრისაკენ, იმდენად არ არიან მართალნი, რომ მათი თვალსაზრისი შეიძლება ჩაითვალოს კლინიკური ზასიათის ფსიქიკურ აშლილობად. ეს ის

მოვლენაა, რომელიც ჩვენთან დასავლეთში არ არის, რომელსაც ჩვენ არ მოვითმენდით და რომელიც ვერ გადარებოდა” [26].

“აღმოსავლეთევერობებისთვის, – როგორც შემდეგ აღნიშნავდა ჯონ კენეტ გელბრეიტი – კაპიტალიზმი მისი წმინდა სახით ისევე მოუღებელი იქნებოდა, როგორც ის მიუღებელი იქნებოდა ჩვენთვის” [26].

ამრიგად, ჯონ კენეტ გელბრეიტი სამართლიანად აღიარებდა, რომ კაპიტალიზმი თავისი “თავდაპირველი ანუ წმინდა ფორმით” ვერ გადარებოდა, ის რომ ზეწოლის ქვეშ არ შეგუებოდა ცხოვრების ახალ მოთხოვნებს.

მაგრამ ამასთანავე, როგორც კაპიტალიზმის აპოლოგეტი – ჯონ კენეტ გელბრეიტი ეძებდა კაპიტალიზმის გადარჩენის გზას და ეყრდნობოდა საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ იმ მცდარ მდგომას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფია ეუწოდე.

სწორედ ამის მაგალითს წარმოადგენს ის, რომ ჯონ კენეტ გელბრეიტი, რომელიც კონვერგენციის

თეორიის მხარდამჭერი და ერთ-ერთი ავტორიც კი იყო (97 წლის ასაკში გარდაიცვალა 2006 წლის 29 აპრილს), თავის სამეცნიერო შრომებში აღიარებდა, რომ კაპიტალიზმი თავდაპირველი სახით ვერ გადარჩებოდა, და გამოსავალს ის ხედავდა კონვერგენციაში, რითაც ემყარებოდა საშუალებათა ფილოსოფიას, და რაც, *ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე*, პრობლემის გადაჭრის – *მით უმეტეს, პრობლემის რადიკალური გადაჭრის* – გზას და საშუალებას არ წარმოადგენდა.

განსაკუთრებით უნდა გამახვილდეს აქ ყურადღება იმაზე, რომ ჩემს მიერ შექმნილი სოციოკაპიტალიზმის თეორია, რომელიც ემყარება ჩემს მიერვე შექმნილ მიზნის ფილოსოფიას და სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, როგორც ჩემს მიერ უკვე აღინიშნა, კარდინალურად განსხვავდება ორი საპირისპირო საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის – კაპიტალიზმისა და სოციალიზმის – კონვერგენციის თეორიისაგან.

კონვერგენცია, რომელიც საშუალებათა ფილოსოფიას ეფუძნება, სოცოკაპიტალიზმის თეორიისგან განსხვავებით, წარმოადგენს არა მოძრაობას კაპიტალიზმიდან სოციალური მიზნის რეალიზაციისაკენ და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ და სახელმწიფოსაკენ, არამედ ფაქტობრივად – ეს არის საზოგადოების მოძრაობა სოციალიზმიდან (ან ეგრეთ წოდებული სოციალიზმიდან) კაპიტალიზმისაკენ, კაპიტალისტური სისტემის გადასარჩენად.

ამრიგად, კონვერგენცია – ეს არის კაპიტალიზმისა და სოციალიზმის დაახლოვება კაპიტალიზმის ბაზაზე, მართვის როგორც ეგრეთ წოდებული კაპიტალისტური, ისე ეგრეთ წოდებული სოციალისტური ფორმებისა და მეთოდების გამოყენების გზით, ე.ი. კონვერგენცია – ეს არის კაპიტალიზმისა და სოციალიზმის დაახლოვება იმ საშუალებების საფუძველზე, რომლებიც გამოიყენება როგორც კაპიტალიზმის, ისე სოციალიზმის დროს, მაშინ როდესაც, სოცოკაპიტალიზმი – ეს არის მიზნის ფილოსოფიაზე და სოციალური მიზნის

ფილოსოფიაზე დაფუძნებული მოძრაობა (თუმცა, შესაძლოა, ზოგიერთ შემთხვევაში, გაუცნობიერებლადაც კი, რამეთუ ეს არის ობიექტური პროცესი) კაპიტალიზმიდან ევოლუციური გზით სოციალური მიზნის რეალიზაციისაკენ და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისაკენ.

რაც შეეხება საშუალებებს – შრომის საშუალებებს, მართვის ფორმებსა და მეთოდებს და ა.შ., ჩემი ღრმა და დასაბუთებული რწმენით, ნებისმიერი საშუალებები მოცემულ კონკრეტულ შემთხვევაში წარმოადგენს კაპიტალისტურ საშუალებებს – შეიძლება ჩაითვალოს კაპიტალისტურ საშუალებებად, იმ შემთხვევაში, თუ ისინი ემსახურებიან ეკონომიკურ მიზანს – როგორც საზოგადოებისა და სახელმწიფოს უმაღლეს მიზანს, და თუ, შესაბამისად, ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში ადამიანი – ხალხი – ფაქტობრივად განიხილება მხოლოდ როგორც ეკონომიკური მიზნის რეალიზაციის საშუალება.

ამასთანავე, ნებისმიერი საშუალებები წარმოადგენს ჭეშმარიტად ადამიანურ საშუალებებს – წარმოადგენს ჰუმანოსოციალურ საშუალებებს, იმ შემთხვევაში, თუ ისინი ემსახურებიან სოციალურ მიზანს – როგორც ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და საზელმწიფოს უმაღლეს მიზანს, და თუ ეკონომიკური შედეგების მიღწევა განიხილება მხოლოდ როგორც სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალება, და აგრეთვე თუ ამასთან ერთად (ანუ თუ ამ საშუალებების გამოყენებისას, და საერთოდაც) გამოირიცხება ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნეობრივი მოვლენები [3; 19, გვ. 93; და სხვა].

* * *

მიზნის ფილოსოფიასთან და სოციალური მიზნის ფილოსოფიასთან დაკავშირებით პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია განსაკუთრებით აღინიშნოს,

რომ ჩემს მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფიის და სოციალური მიზნის ფილოსოფიის საფუძველზე, *ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ*, ჩემს მიერვე შეიქმნა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების (“სახელმწიფო რეჟიმების”) პრინციპულად ახალი – რევოლუციურად ახალი – კლასიფიკაცია [2, გვ. 178-190].

საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების ზემოთ აღნიშნული რევოლუციურად ახალი კლასიფიკაცია, *ჩემი ღრმა რწმენით*, უნდა ეფუძნებოდეს და ეფუძნება მიზნის ფილოსოფიას, მაშინ როდესაც მართვის ფორმებითა და მეთოდებით ეს სისტემები შეიძლება იყოს ავტორიტარული, ტოტალიტარული ან პლურალისტული.

ამრიგად, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების სიღრმისეული მეცნიერული ანალიზისა და თვისებრივად ახლებური – შემოქმედებითი – გააზრების საფუძველზე, *როგორც უკვე აღინიშნა*, ჩემს

მიერ შექმნილი — კონსტრუირებული — იქნა ამ სისტემების პრინციპულად ახალი კლასიფიკაცია.

საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების ჩემს მიერ შექმნილი მიზნობრივი კლასიფიკაციის თანახმად, ანუ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების მიზნობრივი მიმართულების შესაბამისად, გამოყოფილი უნდა იქნეს ორი ტიპის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა:

1. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას — ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის ფილოსოფიას, და რომელიც ემსახურება მიზნის მიღწევის საშუალებებს, ანუ ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს;

2. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ეფუძნება სოციალური — ჰუმანოსოციალური — მიზნის ფილოსოფიას, და რომელიც ემსახურება ხალხის (ყოველი ადამიანის) ინტერესებს — სოციალური მიზნის რეალიზაციას.

უფრო რელიეფურად და დაზუსტებულად, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების ჩემს მიერ შექმნილი მიზნობრივი კლასიფიკაციის თანახმად – კლასიფიკაციისა, თანამედროვე გარდამავალი რევოლუციური და კონტრრევოლუციური საზოგადოებრივი სისტემების ჩათვლით – შეიძლება გამოყოფილი იქნეს ხუთი ტიპის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა:

1. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას – ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის ფილოსოფიას, და რომელიც ემსახურება მიზნის მიღწევის საშუალებებს, ანუ ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს, რომლის აშკარა მაგალითია კაპიტალიზმი (ჭეშმარიტი კაპიტალიზმი), სადაც ბატონობს – ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი;

2. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ეფუძნება (უნდა ეფუძნებოდეს) სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის ფილოსოფიას, და

რომელიც ემსახურება ყოველი ადამიანის ინტერესებს, ემსახურება ხალხის ინტერესებს, ემსახურება სოციალური — ჰუმანოსოციალური — მიზნის რეალიზაციას, რომლის მისაღწევადაც ეს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა იყენებს (ჩემს მიერ შექმნილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად უნდა იყენებდეს) ყველა გზებს, ფორმებსა და მეთოდებს, თუ ისინი გამოირიცხავენ ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს [3; 19, გვ. 93; და სხვა].

აღნიშნული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის მაგალითი უნდა გახდეს ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოება და სახელმწიფო, რომელიც, ჩემს მიერ შექმნილი შესაბამისი მეცნიერული თეორიების თანახმად, სოციალურად გამიზნული, ცივილიზებული და ჰუმანისტური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის უმაღლეს და მუდმივად განვითარებად სტადიად უნდა მოგვევლინოს;

3. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ძირითადად ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას – ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის ფილოსოფიას, მაგრამ რომელსაც ამავე დროს ობიექტურად განპირობებული ორიენტაცია აქვს სოციალური მიზნის ფილოსოფიის პრაქტიკულ რეალიზაციაზე, და რომელიც, შესაბამისად, ეკონომიკურ მიზანთან ერთად წინა პლანზე წამოსწევს სოციალურ ორიენტაციას, ანუ სოციალური პრობლემების გადაჭრის აუცილებლობას, რომლის ნათელი მაგალითია სოციოკაპიტალიზმი, რომლის თეორიაც, ისევე როგორც კლასიკური კაპიტალიზმის სოციოკაპიტალიზმში ევოლუციური ტრანსფორმაციის თეორია, როგორც ზემოთ უკვე აღვნიშნე, ჩემს მიერ ადრე იქნა შექმნილი და გამოქვეყნებული ჯერ კიდევ 1990 წელს [13], და რომელიც, ჩემი ღრმა რწმენით, კაპიტალიზმის უმაღლეს და თვისებრივად ახალ სტადიას წარმოადგენს.

ამასთან, სოციოკაპიტალიზმი ფაქტობრივად ტრადიციული გაგებით კაპიტალიზმი (კლასიკური

კაპიტალიზმი) აღარ არის, რამეთუ სოცოკაპიტალიზმი არის ფორმით ევოლუციური, მაგრამ თავისი შინაარსით რევოლუციური გარდამავალი პერიოდი კლასიკური კაპიტალიზმიდან – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ და ჭეშმარიტად ადამიანური სახელმწიფოსაკენ.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ სოცოკაპიტალიზმი – ეს არც სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკაა და არც კონვერგენციაა, რაც ჩემს მიერ ზემოთ უკვე იქნა სათანადოდ დასაბუთებული.

მაშასადამე, სოცოკაპიტალიზმი – ეს არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც წარმოადგენს შუალედურ რგოლს კლასიკური კაპიტალიზმიდან – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ მიმავალ ფორმით ევოლუციურ, მაგრამ თავისი შინაარსით რევოლუციურ გზაზე.

ამასთან, თავისი განვითარების კვალობაზე სოცოკაპიტალიზმი თანდათან სულ უფრო შორდება

კაპიტალიზმს და მიდის ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ.

4. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ხელმძღვანელობს სოციალური – კუმანოსოციალური – მიზნით, და რომელიც წარმოადგენს ფორმით ევოლუციურ, მაგრამ თავისი შინაარსით რევოლუციურ გარდამავალ პერიოდს სტალინური ტიპის ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ, *კაპიტალიზმში უკან დაბრუნების გარეშე*, რომლის ნათელ პრაქტიკულ მაგალითს წარმოადგენს თანამედროვე ჩინეთის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ჩინური სპეციფიკით არსებული სტალინური ტიპის ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან, *ჩემი ღრმა რწმენით*, მიდის არა უკან კაპიტალიზმისაკენ, არამედ მიდის წინ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით.

მნიშვნელოვანია აქ ყურადღება გამახვილდეს იმაზე, რომ მე სულაც არ ვცდილობ ვამტკიცო თითქოსდა ამჟამად ჩინეთი არის უფრო განვითარებული ქვეყანა საერთოდ, და, კერძოდ, ხალხის ინტერესების რეალიზაციის თვალსაზრისით, ვიდრე მსოფლიოს განვითარებული კაპიტალისტური ქვეყნები – ამერიკის შეერთებული შტატები, იაპონია, დასავლეთ ევროპის ქვეყნები, სკანდინავიის ქვეყნები და ა.შ., რომლებიც თავისი განვითარების დონით იმყოფებიან სოცოკაპიტალიზმის სტადიაზე, და რომლისკენაც (სოცოკაპიტალიზმისკენ) ისინი მიდიოდნენ ასწლეულობით.

მაგრამ ჩინეთის მაგალითზე მე ვცდილობ დავასაბუთო, თუ როგორ შეუძლია სტალინური ტიპის ადმინისტრაციული სოციალიზმის ქვეყანას დაჩქარებული ტემპებით მიდიოდეს წინ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით – ხალხის ინტერესების რეალიზაციის გზით, ნაცვლად უკან დაბრუნებისა

ველური, მძარცველური, კრიმინალური კაპიტალიზმისაკენ – ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობით ხალხზე, რაც გამოიწვევდა ხალხის ეკონომიკურ და მორალურ-ფსიქოლოგიურ გენოციდს, ხალხის ეკონომიკურ გაუპატიურებას და საზოგადოებისა და სახელმწიფოს განვითარების დამუხრუჭებას მრავალი წლით.

ამრიგად, პოლიტიკური სისტემა, რომელიც მიდის სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ და სახელმწიფოსაკენ, ანუ რომელიც მიდის ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით, არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ფაქტობრივად ეფუძნება სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის ფილოსოფიას (რაც ჩემს მიერ შექმნილი სოციალური მიზნის ფილოსოფიის სისწორის პრაქტიკულ დადასტურებას წარმოადგენს), და რომელიც იყენებს ყველა გზებს, ფორმებსა და

მეთოდებს სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაციისათვის, თუ ეს გზები, ფორმები და მეთოდები, როგორც მე ჯერ კიდევ 1980 წელს აღვნიშნავდი, გამორიცხავენ ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს [3; 19, გვ. 93].

ამასთანავე, ეს სულაც არ ნიშნავს სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმის – კაპიტალიზმში უკან დაბრუნებას (როგორც ეს ზოგიერთ “ექსპერტს” ეჩვენება, რომლებიც კაპიტალიზმის აპოლოგეტები არიან, მაგრამ ცნობიერად თუ ქვეცნობიერად მარქსიზმის მონობაში იმყოფებიან, რის გამოც მათ მიაჩნიათ, რომ თითქოს კაპიტალიზმი – ეს არის კერძო საკუთრება, ხოლო სოციალიზმი – ეს არის ევრეთ წოდებული საზოგადოებრივი საკუთრება, და რომლებსაც, ამასთან ერთად, ეჩვენებათ თითქოსდა კაპიტალიზმი იმყოფება წინ, და არა უკან ?!), რამეთუ ჭეშმარიტი კაპიტალიზმი არის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას – ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის ფილოსოფიას.

მაშასადამე, კაპიტალიზმი — ეს არის პოლიტიკური სისტემა, რომლის მიზანია — ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი, და რომელიც აგრეთვე იყენებს ყველა გზებს, ფორმებსა და მეთოდებს, მაგრამ რომელიც იყენებს, მათ შორის, ხალხის ინტერესების თვალსაზრისით მიუღებელ გზებს, ფორმებსა და მეთოდებს, რამეთუ ეს გზები, ფორმები და მეთოდები გამოიყენება არა ადამიანის ინტერესების რეალიზაციისათვის, არა ხალხის ინტერესების რეალიზაციისათვის — არა სოციალური მიზნის რეალიზაციისათვის, არამედ გამოიყენება ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის რეალიზაციისათვის;

5. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, რომელიც ეფუძნება საშუალებათა ფილოსოფიას — ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის ფილოსოფიას, და რომელიც რეალურად წარმოადგენს კონტრრევოლუციურ გარდამავალ პერიოდს (და არა ევოლუციურ პოსტკომუნისტურ ტრანსფორმაციას კაპიტალიზმში, როგორც თვლიან ზოგიერთი მეცნიერები

და პოლიტიკოსები) სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან (რომელიც ი. ბ. სტალინის გარდაცვალების შემდეგ გადაიზარდა ფსევდოსოციალიზმში) – უკან კელური, მძარცველური კაპიტალიზმისაკენ, ანუ – უკან იმ კაპიტალიზმისაკენ, რომელმაც თავს უშველა – თავი დააღწია “ლპობას” და “კვდომას” – სოციოკაპიტალიზმში ევოლუციური ტრანსფორმაციის გზით.

უფრო ზუსტად კი, ეს არის კონტრრევოლუციური გარდამავალი პერიოდი სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან (პოსტსტალინური ფსევდოსოციალიზმიდან) – მაზინჯი და კრიმინალური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემისაკენ, რომლისთვისაც მრავალ სხვა უბედურებასთან ერთად დამახასიათებელია ადამიანების მარცვის “ახალი მეთოდი” – ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურება სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ, ან მისი მხარდაჭერით.

ამის მაგალითებს შეიძლება წარმოადგენდეს: საბანკო დაწესებულებებში მოქალაქეთა ფულადი ანაბრების – ხალხის ფულადი ანაბრების – გაუქმება; ხელფასების, პენსიების, სტიპენდიების და ა.შ. გაუცემლობა და სხვა.

ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურების მაგალითებს წარმოადგენს აგრეთვე – ანტიკონსტიტუციური კანონებისა და სხვა ანტიკონსტიტუციური ნორმატიული აქტების საფუძველზე აღამიანთა უფლებების შელახვა, მათი ძარცვა იურიდიული და ფიზიკური პირებისათვის – მეწარმეებისა და სხვა მოქალაქეებისათვის – ანტიკონსტიტუციური გადასახადების დაწესების გზით და ა.შ.

ხალხის ეკონომიკურ გაუპატიურებას უდავოდ ხელს უწყობს აგრეთვე ისეთი სახელმწიფო პოლიტიკა, რომელიც უშვებს (დაუშვებს) კერძო ფირმის მონოპოლიას პირველადი საჭიროების – პირველადი მოხმარების – საქონლის და მომსახურების წარმოებასა და/ან რეალიზაციაზე, მისთვის სახელმწიფო საკუთრების

გადაცემის (მიყიდვის) გზით და ა.შ., მაშინ როდესაც ასეთი კერძო სტრუქტურები, ჩემი ღრმა რწმენით, სახელმწიფო სტრუქტურების პარალელურად – დამატებით უნდა იქმნებოდეს, და დამატებით უნდა აწარმოებდეს პროდუქციას – საქონელს და მომსახურებას, ან კიდევ ერთი და იგივე პირველადი საჭიროების მოხმარების საქონლისა და მომსახურების წარმოებისა და/ან რეალიზაციისათვის უნდა იქმნებოდეს მრავალი კერძო სტრუქტურა, რათა არ იქნეს დაშვებული ერთი კერძო ფირმის მონოპოლია ამ საქონლისა და მომსახურების ბაზარზე.

ხალხის ეკონომიკური გაუპატოვრების მაგალითად შეიძლება ჩაითვალოს აგრეთვე კერძო საფინანსო ორგანიზაციების (ე. წ. “ფინანსური პირამიდები“-ს) “საქმიანობა“, რომლებიც იქმნებოდა სახელმწიფო ხელისუფლების ნებართვისა და, მაშასადამე, მისი მხარდაჭერის საფუძველზე, და რომლებიც ძარცვავდნენ ხალხს ან სახელმწიფო ხელისუფლების უშუალო

მხარდაჭერით, ან მისი (სახელმწიფო ხელისუფლების) ეგრეთ წოდებული “გულგრილობის“ გამო (!?)

გარდა ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურებისა, სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან (უფრო ზუსტად კი პოსტ სტალინური ფსევდოსოციალიზმიდან) – მაზინჯი და კრიმინალური პოლიტიკური სისტემისაკენ კონტრევოლუციური გარდამავალი პერიოდისათვის დამახასიათებელია აგრეთვე ხალხის ეკონომიკური გენოციდი, რომელიც გამოიხატება იმაში, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება აღგენს ქვეყნის მოსახლეობის დიდი ნაწილისათვის მინიმალური ხელფასის, პენსიის, სტიპენდიის და ა.შ. ოდენობას რეალურ საარსებო მინიმუმზე ბევრად უფრო დაბალ დონეზე, რაც ადამიანს (ხალხს) უსპობს სიცოცხლის კონსტიტუციურ უფლებას.

ამრიგად, აღნიშნული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა არის ის პოლიტიკური სისტემა, რომელშიც გამოიყენება ყველა გზა, ფორმა და მეთოდი, მაგრამ, მათ შორის, აგრეთვე –

ანტიკონსტიტუციური და კრიმინალური გზები, ფორმები და მეთოდები, უკანონოდ “დაკანონებული” და ფარული საშუალებები და ხერხები სახელმწიფოსა და ხალხის მარცვის ხარჯზე ცალკეული ადამიანების გასამდიდრებლად.

აღნიშნულ პოსტფსევდოსოციალისტურ მაზინჯ და კრიმინალურ პოლიტიკურ სისტემასთან დაკავშირებით საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალ “პროგრესში” 2001 წელს მე ვწერდი:

“საჭიროდ მიმაჩნია განსაკუთრებით აღინიშნოს, რომ, როგორც ცნობილია, არ არსებობს ცუდი კარგის გარეშე («нет худа без добра»), და ესე იგი არსებობს გარკვეული დადებითი მომენტები ამ მაზინჯ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაშიც კი.

კერძოდ, მაგალითად, ადამიანის უფლებები და თავისუფლებები ფორმალურად გახდა უფრო რეალური, რამეთუ მათ (ადამიანებმა) მიიღეს (გაუჩნდათ) გარკვეული კონსტიტუციური უზრუნველყოფა. მაგრამ, სინამდვილეში რეალურად ეს გამოიხატება ძირითადად

სიტყვის თავისუფლებაში, პრესის თავისუფლებაში, კერძო მეწარმეობის თავისუფლებაში და ა.შ.

თუმცა, გქონდეს თავისუფლად ლაპარაკის და წერის უფლება იმ პირობებში, როდესაც თანამდებობის პირები ყველაფერ ამას თითქმის არ ღებულობენ მხედველობაში, არ არის პიროვნების უფლებებისა და თავისუფლებების რეალური დაცვა, რამეთუ რეალურად იქმნება (თუ უკვე არ არის შექმნილი) პირობები, როდესაც, ი. ბ. სტალინის სიტყვებით რომ ვთქვათ” [27, გვ. 18], – როგორც მე შემდეგ იქვე მოვახდინე ი. ბ. სტალინის სიტყვების ციტირება, რომელიც კაპიტალიზმს ეხებოდა, მაგრამ რომელიც აგრეთვე აქტუალურია პოსტფსევდოსოციალისტური მახინჯი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემისათვის: “პიროვნების უფლებები ახლა აღიარებულია მხოლოდ მათთვის, ვისაც აქვს კაპიტალი (ან მაღალი სახელმწიფოებრივი თანამდებობები – ა. კ.), ხოლო ყველა სხვა მოქალაქეები ითვლებიან ნედლ

ადამიანისეულ მასალად, რომელიც გამოსადეგია მხოლოდ ექსპლუატაციისათვის” [28, გვ. 11].

უფრო მეტიც, როგორც მე ამის შემდეგ დავაზუსტე ჩემი აზრი ი. ბ. სტალინის აღნიშნულ ციტატასთან დაკავშირებით: “ხოლო ახალ პირობებში, – “ყველა სხვა მოქალაქეები (ი. ბ. სტალინის სიტყვებით თუ ვიტყვით) ითვლებიან ნედლ ადამიანისეულ მასალად”, – რომელიც გამოსადეგია, როგორც პრაქტიკა აჩვენებს, მხოლოდ მათი ეკონომიკური გაუპატიურებისათვის. მით უმეტეს, რომ ხშირ შემთხვევაში და უმეტესად პრაქტიკაში “დაკანონებულადაც” კი ილახება არა მარტო ცალკეული ადამიანების, არამედ მოსახლეობის უმრავლესობის უფლებები, რაც არცთუ იშვიათად გამოიხატება სწორედ ხალხის ეკონომიკურ გაუპატიურებაში [27, გვ. 18].

“რაც შეეხება მეწარმეობის თავისუფლებას, – როგორც შემდეგ იქვე აღვნიშნავდი, – ეს საერთოდ უდავოდ დადებითი მოვლენაა, მაგრამ ის უკან ტრიალდება ხალხის ინტერესების წინააღმდეგ, როდესაც

ცალკეული (ყოფილი ან ამჟამინდელი) თანამდებობის პირების ან სხვა კრიმინალური ელემენტების მხრიდან აღვილი აქვს მთელი ხალხის ხარჯზე შექმნილი სახელმწიფო საკუთრების მიმტაცებლობას – მითვისებას” [27, გვ. 18].

და როგორც ამის შემდეგ იქვე ვწერდი: “... ხალხის ინტერესებს ეწინააღმდეგება აგრეთვე ზემოაღნიშნული “დაკანონებული” უკანონობა, რომელიც ლახავს მესაკუთრეთა – მეწარმეთა – უფლებებს, და რომელიც იწვევს მათ “დაკანონებულ” ძარცვას” [27, გვ. 18].

“ამიტომ, მიუხედავად ცალკეული დადებითი მომენტებისა, მთლიანობაში – ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე – ეს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა არის აუტანელი, რამეთუ ის არის ანტიადამიანური და კრიმინალური, რაც კიდევ და კიდევ ადასტურებს საზოგადოების და სახელმწიფოს ორიენტაციაში რადიკალური ცვლილებების (ცვლილებების განხორციელების) ობიექტურ აუცილებლობას.

უფრო მეტიც, საზოგადოების და სახელმწიფოს ორიენტაციაში რადიკალური ცვლილებების აუცილებლობის ზღვარზე იმყოფება კაცობრიობა მთლიანობაში, რამეთუ ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე და, ამასთან ერთად, მთელი კაცობრიობის ინტერესებიდან გამომდინარე, — როგორც მე აღვნიშნავდი, — აუცილებელია რადიკალურად შეიცვალოს მათი (სახელმწიფოებისა და მთლიანად კაცობრიობის) მოღვაწეობა (საქმიანობა) სოციალური — ჰუმანოსოციალური — მიზნის რეალიზაციისაკენ, რის გარეშეც შეუძლებელი იქნება მათი მოღვაწეობის (მათი საქმიანობის) ადამიანის ინტერესებისადმი დაქვემდებარება, შეუძლებელი იქნება (საერთაშორისო, შიდასახელმწიფოებრივი — ფიზიკური, ეკონომიკური, სამედიცინო და ა.შ.) ტერორიზმის, კორუფციის და სხვა ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნეობრივი მოვლენების დაძლევა.

აუცილებლად მიმაჩნია განსაკუთრებით ხაზი გაესვას აქ იმასაც, რომ მე გამოვდივარ არა

კონკრეტული თანამდებობის პირების წინააღმდეგ, არამედ სახელმწიფოთა იდეოლოგიის და პოლიტიკის წინააღმდეგ, როდესაც ხელისუფლებათა საქმიანობა ეწინააღმდეგება ხალხის ინტერესებს, რამეთუ სახელმწიფო 'ხელისუფლება უნდა იყოს მხოლოდ მიზნის რეალიზაციის საშუალება, ხოლო მთავარი პრობლემა – ეს არის სოციალური მიზნის რეალიზაცია, და არა ის, თუ ვინ ახორციელებს მის რეალიზაციას" [27, გვ. 19].

ხალხის ეკონომიკურ გაუპატიურებასთან დაკავშირებით, რაზედაც ჩემს მიერ ზემოთ გამხზილებული იქნა ყურადღება, მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ აღვნიშნავდი შემდეგს:

„საჭიროდ მიმაჩნია აგრეთვე აქ ყურადღება მიექცეს იმას, რომ “ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურება“ განსხვავდება “კაპიტალისტური ექსპლუატაციისაგან“ (რომელსაც ადრე ორი საპირისპირო საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის იდეოლოგიური ბრძოლის პირობებში მწვავედ აკრიტიკებდნენ) იმით, რომ თუ

ექსპლუატაცია, როგორც ცნობილია, ეს არის – სხვისი შრომის შედეგების მითვისება, მაგრამ ექსპლუატირებულის თანხმობით, ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურება, წარმოადგენს ხალხის ძარცვას და დაყაჩაღებას სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან ან მისი მხარდაჭერით ამ ხალხის აზრის გაუთვალისწინებლად და მისი თანხმობის გარეშე.

მაშასადამე, ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურება წარმოადგენს თვისებრივად ახალ მოვლენას, რომელიც ბევრად უფრო უარესია, ვიდრე კლასიკური კაპიტალიზმის ეპოქის კაპიტალისტური ექსპლუატაცია, თუმცა კაპიტალისტური ექსპლუატაციის არსისა და მექანიზმის ტრადიციული გაგებაც პრინციპულად არასწორად მიმაჩნია, რაც ჩემს მიერ მრავალი წლის წინ იქნა მეცნიერულად დასაბუთებული” [16, გვ. 186].

რაც შეეხება ზემოთ მოყვანილ ციტატას ი. ბ. სტალინის გამოსვლიდან 1952 წელს 14 ოქტომბერს სკკპ XIX ყრილობაზე, აღნიშნული ციტატა გამოვიყენე იმიტომ, რომ ის არა მარტო ასახავს ჭეშმარიტი

კაპიტალიზმისათვის დამახასიათებელ სურათს, არამედ აგრეთვე უდავოდ გამოკვეთილად ეხმაურება პოსტფსევდოსოციალიზმისათვის დამახასიათებელ მაზინჯ მოვლენებს, რომელიც “გამდიდრებული” იქნა “ახალი” სიმაზინჯეებით.

პრინციპულად მნიშვნელოვანია აქვე აღინიშნოს, რომ მე არა ვარ არც მარქსისტი, არც სტალინისტი, და საერთოდ არა ვარ არავისი – “ისტი” (სწორედ რის გამოც ჩემს – როგორც ანტიმარქსისტის – წინააღმდეგ გააფთრებული ბრძოლა მიმდინარეობდა მარქსიზმის “მონების” მხრიდან XX საუკუნის 80-იანი წლების დასაწყისიდან – საბჭოთა კავშირის დაშლამდე [2, გვ. 7-44; 15, გვ. 7-40; 16, გვ. 7-40; და სხვა]), რამეთუ როდესაც პიროვნებას საკუთარი იდეები და საფუძვლიანი პრეტენზიები გააჩნია მეცნიერებაში, ის უნდა იყოს არა ვინმეს “ისტი” – არა, მაგალითად, მარქსისტი, ან სტალინისტი, ანდა სხვისი – თუნდაც ნებისმიერი გენიოსის – “ისტი”, რაც იმის აღიარება

და დადასტურება იქნებოდა, რომ ის არ არის მეცნიერი, არამედ ის უნდა იყოს თავისი თავის “ისტის”.

ამრიგად, ჩემს კონკრეტულ შემთხვევაში, მე უნდა ვიყო და ვარ კიდევ – ალფრედისტი (კურატაშვილისტი), რაც იმას ნიშნავს, რომ მე ვარ ჩემი საკუთარი – ჩემს მიერ შექმნილი – რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიების ავტორი, რაც წარმოადგენს სწორედ ახალ “იზმს” – ალფრედისმს.

შესაბამისად, ჩემს სამეცნიერო მოღვაწეობაში მე ვეფუძნები სწორედ ჩემს მიერვე შექმნილ რევოლუციურად ახალ მეცნიერულ მიმართულებებს და რევოლუციურად ახალ მეცნიერულ თეორიებს, განსხვავებით მეცნიერების სფეროს იმ წარმომადგენლებისაგან, რომლებსაც საკუთარი საერთაშორისო მნიშვნელობის შემოქმედებითი იდეები – ახალი მეცნიერული მიმართულებები, ახალი მეცნიერული თეორიები და ა.შ. არ გააჩნიათ, რაც

სირცხვილი სულაც არ არის, რამეთუ ვერავენ ვერავის ვერ მოსთხოვს პასუხს იმაზე, რომ მას არ გააჩნია მსოფლიო ღონის მეცნიერული შემოქმედების ნიჭი და უნარი, მით უმეტეს, რომ საერთოდ ასეთი ნიჭი და უნარი უიშვიათეს ერთეულთა ზეგდრია.

მაგრამ სირცხვილი, მეცნიერების შეურაცხყოფა და დაცინვა არის ის, რომ ეს ვითომდა “მეცნიერები” (ზოგიერთი მათგანი) სხვებსაც „ატყუებენ” და თვითონაც თავს “იტყუებენ”, როდესაც თავის თავს “მეცნიერებად” აცხადებენ და თავისი თავი მართლა ჭეშმარიტი “მეცნიერები” ჰგონიან (?!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

სწორედ აღნიშნულმა ვითარებამ, რომელსაც ადგილი აქვს საერთაშორისო მასშტაბით, იძულებული გამხადა ხატოვნად დამეწერა:

“ისევე, როგორც ადამიანის მსგავსი

მაიმუნი – ადამიანი არ არის,

მეცნიერის მსგავსი ადამიანი –

მეცნიერი არ არის” [29, გვ. 54].

ამასთან, უნდა აღინიშნოს, რომ ყველა ადამიანი – მათ შორის, ყველა დასაქმებული მეცნიერების სფეროში – უდავოდ იმსახურებს პატივისცემას, თუ ის თავის საქმეს კეთილსინდისიერად აკეთებს, მაგრამ მეცნიერების სფეროში ყველა კი არა, არამედ 1%-იც კი ვერ იქნება ჭეშმარიტი მეცნიერი, რაც სრულიად ბუნებრივია, და რაზედაც ვერავის ვერ დაემდურები, თუმცა მათ ვერც ჭეშმარიტ მეცნიერებად ვერ აქცევ, რამეთუ, როგორც მსოფლიოს ერთ-ერთი უდიდესი მეცნიერი, ნობელის პრემიის ლაურეატი, აკადემიკოსი პეტრე ლეონიდეს ძე კაპიცა აღნიშნავდა: “კოჭლს ვერ ასწავლი სირბილს, რამდენი ფულიც არ უნდა ხარჯო ამაზე. იგივეა მეცნიერებაშიც” [30, გვ. 198].

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, რაც, ჩემი აზრით, სადავო არ არის, სრულიად დაუშვებელია, რომ მეცნიერების სფეროში ყველამ თავისი თავი

“მეცნიერად” გამოაცხადოს, რამეთუ ყველამ თავისი ადგილი უნდა იცოდეს მეცნიერების სფეროში*.

კერძოდ, ჭეშმარიტ მეცნიერთა გარდა, მეცნიერების სფეროში მრავლად არიან ღირსეული მუშაკები მეცნიერებაში, რომლებიც ჭეშმარიტი მეცნიერები არ არიან, მაგრამ რომლებიც კეთილსინდისიერად აკეთებენ თავის საქმეს და პატივისცემასაც იმსახურებენ.

თუმცა არიან აგრეთვე მავნებლები მეცნიერებაში, რომლებიც, გარდა იმისა, რომ მეცნიერებაში არაფერ ახალს არ ქმნიან და ვერ ქმნიან, ამავე დროს, ისინი

* განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ “უმაღლესი განათლების შესახებ” საქართველოს კანონის შესაბამისად (მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება. პუნქტი “წ”)) „მეცნიერი“ არის – “დამოუკიდებელი სამეცნიერო-კვლევითი ერთეულის სამეცნიერო თანამდებობის მქონე პირი, რომელიც ახორციელებს სამეცნიერო-კვლევით საქმიანობას და რომელსაც უფლება აქვს, მონაწილეობა მიიღოს სასწავლო პროცესში და უხელმძღვანელოს სტუდენტების სამეცნიერო-კვლევით მუშაობას;”. თუმცა, ჩემი ღრმა რწმენით, ეს უნდა იყოს არა მეცნიერის, არამედ მეცნიერების სფეროში დასაქმებული მუშაკის ტერმინის განმარტება, ხოლო მეცნიერის (ჭეშმარიტი მეცნიერის) ტერმინის განმარტება უნდა იყოს შემდეგი:

„მეცნიერი არის საერთაშორისო მნიშვნელობის მქონე პრინციპულად ახალი იდეების – ახალი მეცნიერული მიმართულებების, ახალი მეცნიერული თეორიების და ა.შ. – შემქმნელი”.

ხელს უშლიან – ხელოვნურ დაბრკოლებებს უქმნიან – ჭეშმარიტ მეცნიერებს და მეცნიერების განვითარებას, რაც მკაცრ სამართლებრივ რეაგირებას მოითხოვს [31, გვ 11-32].

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიების შექმნა, ანდა თუნდაც მხოლოდ ერთი პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულების ან ახალი მეცნიერული თეორიის შექმნა, შეიძლება შეძლონ მეცნიერების სფეროში დასაქმებული მილიონობით ადამიანებიდან მხოლოდ ერთეულებმა, რომლებიც ჭეშმარიტ მეცნიერთა რიცხვს მიეკუთვნებიან.

ამასთანავე, როგორც ჩემს მიერ უკვე აღინიშნა, ჭეშმარიტ მეცნიერთა გარდა, მეცნიერების სფეროში მრავლად არიან ღირსეული მუშაკები, რომლებიც თუმცა ახალ მეცნიერულ მიმართულებებს და ახალ მეცნიერულ თეორიებს ვერ ქმნიან, მაგრამ რომლებიც კეთილსინდისიერად აკეთებენ თავის საქმეს, რითაც

ხელს უწყობენ მეცნიერების განვითარებას და ამის გამო პატივისცემასაც იმსახურებენ.

მაგრამ იმისათვის, რათა მეცნიერების სფეროში დასაქმებულმა ზემოთ ხსენებულმა ბუშაკებმა ნამდვილად დაიმსახურონ პატივისცემა, პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია, რომ ისინი არ შემოიფარგლონ მხოლოდ ჭეშმარიტ მეცნიერთა მიერ შექმნილი იდეების შესწავლით და გამეორებით, და, *მით უმეტეს*, რომ არ შემოიფარგლონ მეცნიერების სფეროში “შეპარული” “თუთიყუშების” მიერ სხვებისგან გადმოწერილი “დამყაყუბული” “იდეების” მექანიკური გამეორებით, რამეთუ მათი ღირსების და შემოქმედებითი მოღვაწეობის მაგალითი იქნება, თუ აღნიშნული ბუშაკები მექანიკურად კი არ გაიმეორებენ სხვების იდეებს, არამედ თუ ისინი პროგრესული მეცნიერული მიმართულებებისა და მეცნიერული თეორიების საფუძველზე შეიმუშავებენ არსებული პრობლემების გადაჭრის კონკრეტულ გზებს და მექანიზმებს (*ან თუ შეძლებისდაგვარად შეეცდებიან მაინც, რომ შეიმუშაონ აღნიშნული გზები და*

მექანიზმები) მეცნიერებისა და პრაქტიკის სხვადასხვა სფეროებში, რადგან ახალ მეცნიერულ მიმართულებებსა და ახალ მეცნიერულ თეორიებს სჭირდება შემდგომი კონკრეტიზაცია და გამოყენება სფეროებისა და დარგების მიხედვით, რასაც მხოლოდ ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელები ფიზიკურადაც კი ვერ შეძლებენ.

მაშასადამე, ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელებსა და ამ მიმართულებებისა და თეორიების სხვადასხვა დარგებში პრაქტიკულ გამოყენებას შორის არსებობს სერიოზული პოლიტიკურ-სამართლებრივი, სოციალურ-ეკონომიკური და ორგანიზაციული პრობლემები, რომელთა გადაჭრა შეუძლებელია მეცნიერების სფეროს მრავალრიცხოვან წარმომადგენელთა აქტიური და ნაყოფიერი მონაწილეობის გარეშე, რომელთა მიერ პროგრესული მეცნიერული მიმართულებებისა და მეცნიერული თეორიების საფუძველზე შესაბამისი

გზებისა და მექანიზმების შემუშავება, და შემდეგ უკვე სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ და/ან მისი მხარდაჭერით ამ გზებისა და მექანიზმების შესაბამისი პრაქტიკული განხორციელება სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის ერთ-ერთ პრიორიტეტულ ამოცანას წარმოადგენს.

ამრიგად, არა მარტო ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელთა, არამედ აგრეთვე მეცნიერების სფეროს მრავალრიცხოვან წარმომადგენელთა როლი მეტად მნიშვნელოვანია საზოგადოების, სახელმწიფოს და მთლიანად კაცობრიობის პროგრესული განვითარების საქმეში.

თუმცა ზემოაღნიშნული სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს შესაძლებელი და გამართლებულია ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და ახალი მეცნიერული თეორიების შემქმნელების და მათი მოღვაწეობის მნიშვნელობის გათანაბრება მეცნიერების სფეროს მუშაკებთან და მათ საქმიანობასთან, რამეთუ, *სხვა რომ*

აღარაფერი ვთქვათ, ჭეშმარიტ მეცნიერთა იდეები – მათი შემოქმედებითი მოღვაწეობის შედეგები – საკაცობრიო მნიშვნელობისაა და ისინი უკვდავია, მაშინ როდესაც მეცნიერების სფეროს ჩვეულებრივ მუშაკთა საქმიანობის შედეგები – ამ მუშაკთა ფიზიკურ სიკვდილთან ერთად კვდებიან.

სწორედ ამასთან დაკავშირებით მე ჯერ კიდევ 1980 წელს ვწერდი:

“ჭეშმარიტი მეცნიერი არის
მხოლოდ ის, ვისთან ერთადაც
მისი სამეცნიერო შრომები –
მისი ქმნილებები – არ კვდებიან”
[19, გვ. 79].

* * *

საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების
ჩემს მიერ შექმნილ და ზემოთ განხილულ

კლასიფიკაციასთან დაკავშირებით, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს აგრეთვე, რომ გარდა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების უკვე განხილული მიზნობრივი კლასიფიკაციისა, მართვის ფორმებისა და მეთოდების გათვალისწინებით საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების ჩემს მიერვე შექმნილი კლასიფიკაციის თანახმად, გამოყოფილი უნდა იქნეს პოლიტიკური (საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი) სისტემების სამი ტიპი:

1. ავტორიტარული სახელმწიფოებრივი სისტემა, როდესაც უზენაეს ხელისუფლებას ფლობს მხოლოდ ერთი პიროვნება, ანუ როდესაც სახელმწიფოს მართვა ხდება მხოლოდ ერთი პიროვნების ნებისა და სურვილის შესაბამისად, ხალხის ნების, სურვილისა და ინტერესების გათვალისწინებით ან გათვალისწინების გარეშე;

2. ტოტალიტარული სახელმწიფოებრივი სისტემა, როდესაც უზენაეს ხელისუფლებას ფლობს ადამიანთა ერთი ჯგუფი, ანუ როდესაც ადამიანთა გაბატონებული ჯგუფი მართავს სახელმწიფოს, ხალხის ნების,

სურვილისა და ინტერესების გათვალისწინებით ან გათვალისწინების გარეშე.

თუმცა ამ შემთხვევაშიც განმსაზღვრელ როლს თამაშობს, როგორც წესი, ერთი პიროვნება – სახელმწიფოს ლიდერი, რის გამოც ტოტალიტარული სახელმწიფო შეიძლება ამავე დროს ფაქტობრივად იყოს ავტორიტარული სახელმწიფო;

3. პლურალისტული სახელმწიფოებრივი სისტემა, როდესაც არსებობს ხელისუფლების სხვადასხვა შტოები და როდესაც ადამიანებს შეუძლიათ აქტიურად გამოთქვან თავისი აზრი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ფუნქციონირებისა და მართვის ამა თუ იმ საკითხებზე, თუმცა ამ შემთხვევაშიც შეიძლება ფაქტობრივად ადგილი ჰქონდეს ავტორიტარულ და/ან ტოტალიტარულ მმართველობას.

ამრიგად, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების აღნიშნული სამივე ტიპი შეიძლება

არსებობდეს და მოგვევლინოს სხვადასხვა ფორმით, მაგრამ ჩემს მიერ შექმნილი ახალი მეცნიერული მიმართულების – მიზნის ფილოსოფიის – შესაბამისად მთავარია მიზანი, რომელსაც ესა თუ ის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა ემსახურება, და, შესაბამისად, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს ამ სისტემების მიზნობრივ კლასიფიკაციას, ანუ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის კლასიფიკაციას მათი მიზნობრივი მიმართულების მიხედვით, რამეთუ ჩემს მიერ შექმნილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად, როგორც უკვე არაერთხელ აღინიშნა, ყველა გზა, ფორმა და მეთოდი გამართლებულია, თუ ისინი ემსახურებიან ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს და თუ ამავე დროს გამორიცხავენ ანტიისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს [19, გვ. 93].

ყოველივე ზემოაღნიშნულის შედეგად ლოგიკურად დასტურდება ჩემს მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი

მეცნიერული მიმართულების – მიზნის ფილოსოფიის, როგორც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების არსის განსაზღვრის, და აგრეთვე როგორც ამ სისტემების კლასიფიკაციისა და საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ ეპოქათა განსხვავების კრიტერიუმის განსაზღვრის თეორიულ-მეთოდოლოგიური საფუძვლის სისწორე, და დასკვნა იმის შესახებ, რომ სოციალური მიზნის ფილოსოფია როგორც აგრეთვე ჩემს მიერ შექმნილი პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფორმირებისა და ფუნქციონირების ამოსავალი მეცნიერული საფუძველია, რომელიც, ამასთან ერთად, საფუძვლად უნდა დაედოს კაცობრიობის განვითარების ორიენტაციას და სოციალურ-ეკონომიკურ პროგრესს [2, გვ. 178-190].

* * *

სოციალური მიზნის ფილოსოფიის შესაბამისად ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე გამიზნული

საზოგადოებისა და სახელმწიფოს უმნიშვნელოვანესი პრობლემა უნდა იყოს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობა, ანუ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის აშენება, რომელიც რეალურად იქნება ყოველი ადამიანის ინტერესების რეალიზაციის – სოციალური მიზნის რეალიზაციის – სამსახურში.

პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია აგრეთვე განსაკუთრებით აღინიშნოს, რომ მიზნის ფილოსოფიის და სოციალური მიზნის ფილოსოფიის საფუძველზე ჩემს მიერ შექმნილი საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების კლასიფიკაციის გარდა, სოციალური მიზნის ფილოსოფიის საფუძველზე ჩემს მიერ შემუშავებული იქნა აგრეთვე ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და

სახელმწიფოს მშენებლობის გზები და მექანიზმები [32; 33; და სხვა]*.

აქვე უნდა გამახვილდეს ყურადღება იმაზე, რომ მსოფლიო განვითარება – თუმცა ძალიან ძნელად, მაგრამ ობიექტურად მაინც მიდის სწორედ ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით, რამეთუ ეს არის მსოფლიო განვითარების ბუნებრივი და კანონზომიერი პროცესი.

* თუმცა, ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზები და მექანიზმები ჩემს მიერ შემუშავებული იქნა ბევრად უფრო ადრე და გამოქვეყნდა XX საუკუნის 70-იან, 80-იან, 90-იან წლებში, როგორც საქართველოში, ისე საზღვარგარეთის სახელმწიფოებში, ხოლო შემდეგ უფრო სრულყოფილად მან ასახვა ჰპოვა ჩემს მონოგრაფიაში:

კურატაშვილი ალფრედ. ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება და მმართველობითი სამართლის, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების სამართლებრივი სისტემისა და მთლიანად სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა სისტემატანად თეორია (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა "პროგრესი", 2003, გვ. 182-192.

ამასთან, სათანადო კვლევის შედეგად მიღებული ლოგიკური დასკვნამდე, რომ არსებობს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის ჩემს მიერ შემუშავებული და მეცნიერულად სასაბუთოებული სამი გზა, და, შესაბამისად, არსებობს ხალხის ინტერესების უზენაესობის პრაქტიკული რეალიზაციისა და დამკვიდრების იგივე სამი გზა.

ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის პირველი და, ამასთანავე, ყველაზე უფრო მოკლე გზა – ეს არის ადმინისტრაციული სოციალიზმის (როგორც მე მას ვუწოდებ, და რომელშიც იგულისხმება სტალინური ტიპის სოციალიზმი) ევოლუციური თავისი ფორმით, მაგრამ რევოლუციური თავისი შინაარსით, განვითარების გზა ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის მიმართულებით.

ადმინისტრაციული სოციალიზმის სწორი გზით – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და

სახელმწიფოს მშენებლობის გზით განვითარების თვალსაჩინო მაგალითს წარმოადგენს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა, რომელიც ჩინური სპეციფიკით არსებული სტალინური ტიპის ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან, ხოლო ამჟამად უკვე ჩინეთში არსებული ადმინისტრაციულ-საბაზრო სოციალიზმიდან (მაგრამ მაინც – სწორედ სოციალიზმიდან, ჩინეთის ფუნქციონირების სოციალური მიზნობრივი მიმართულების გათვალისწინებით, და მისი რელიზაციისათვის საბაზრო ურთიერთობების აქტიური და ეფექტიანი გამოყენებით), მიღის არა უკან კაპიტალიზმისაკენ, არამედ მიღის წინ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით, მიუხედავად იმისა, რომ ჩინეთს შეცდომით, თანაც არცთუ იშვიათად, კაპიტალისტურ სახელმწიფოდ მიიჩნევენ.

თუმცა ჩინეთში არ არსებობს არა მარტო
არავითარი კაპიტალიზმი, არამედ
— სოცოკაპიტალიზმიც კი.

ჩინეთის საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი
სისტემის ასეთი შეფასების (რომ თითქოს ჩინეთში
არის კაპიტალიზმი) მცდარობა ზოგიერთი “მეცნიერის”
და პოლიტიკოსის მხრიდან (თუ მათი დიდი და, უფრო
ზუსტად კი, უდიდესი უმრავლესობის მხრიდან არა)
გამოწვეულია იმით, რომ ამ შეფასებათა ავტორები,
თვლიან რა თავის თავს ანტიმარქსისტებად,
ფაქტობრივად ცნობიერად ან ქვეცნობიერად, როგორც
ჩემს მიერ ზემოთაც აღინიშნა, მარქსიზმის “ტყვეობაში”
— მარქსიზმის “მონობაში” — იმყოფებიან, რის
შედეგადაც სახელმწიფოში კერძო საკუთრებისა და
საბაზრო ურთიერთობების არსებობას კაპიტალიზმთან
აიგივებენ (?!).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩინეთში კერძო
საკუთრების და საბაზრო ურთიერთობების არსებობა
ამ “მეცნიერთათვის” და პოლიტიკოსთათვის

წარმოადგენს ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის “კაპიტალისტურობის” “კრიტერიუმს” (!?).

სინამდვილეში კი, ჩემი ღრმა რწმენით, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემები ჩემს მიერ შექმნილი მიზნის ფილოსოფიის [1; 2; და სხვა] და სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორიის შესაბამისად [3; 34; 35; და სხვა], ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან არა მათში საკუთრების ამა თუ იმ ფორმის არსებობით ან არარსებობით, არა საბაზრო ურთიერთობების არსებობით ან არარსებობით (თუმცა საბაზრო ურთიერთობები ყველგან არსებობს) და ა.შ., ანუ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემები ერთმანეთისაგან განსხვავდებიან არა საშუალებებით, როგორც შეცდომით აღიარებულა მთელ “ცივილიზებულ” მსოფლიოში, არამედ განსხვავდებიან ამ სისტემების შინაგანი მიზნობრივი მიმართულებით – მიზნით, რომელსაც ისინი ემსახურებიან.

მაშასადამე, როგორც არაერთხელ აღმინიშნავს, და როგორც კიდევ არაერთხელ გავიმეორებ, რათა ყველამ

— ვინც ჯერ კიდევ ვერ გარკვეულა და მარქსიზმის “ტყვეობაში” იმყოფება — გაიგოს, რომ კაპიტალისტურობის კრიტერიუმი არის არა კერძო საკუთრებისა და საბაზრო ურთიერთობების არსებობა, არამედ არის საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების ეკონომიკური მიზნობრივი მიმართულება — საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ფულის, ბაზრის, კაპიტალის ბატონობა, ისევე როგორც ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის და ფუნქციონირების კრიტერიუმი არის არა კერძო საკუთრებისა და საბაზრო ურთიერთობების არარსებობა, არამედ არის ამ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების სოციალური მიზნობრივი მიმართულება — ზალხის ინტერესების უზენაესობა და მისი პრაქტიკული რეალიზაცია.

ამრიგად, სახელმწიფოს, რომელიც მიდის ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან (მაგრამ რომელიც კონტრარეკოლუციური გზით არ გადაიჩეხა უკან კელურ,

მხარცველურ, კრიმინალურ კაპიტალიზმში, ზოგიერთი ყოფილი “სოციალისტური” სახელმწიფოს მსგავსად, რომლებიც კონტრრევოლუციის შედეგად განვითარებული ქვეყნებიდან გადაიქცნენ განუვითარებელ ან განვითარებად ქვეყნებად, და რომლებიც მრავალი ათეული წლებით ჩამორჩნენ განვითარების იმ ღონესაც კი, რომელზეც ისინი ადრე იმყოფებოდნენ) ხალხის ინტერესების რეალიზაციის გზით, ამასთან, კერძო საკუთრების, საბაზრო ურთიერთობების და ა.შ. ეფექტიანი გამოყენებით, არანაირად არ შეიძლება ეწოდებოდეს კაპიტალისტური სახელმწიფო ან თუნდაც სოციოკაპიტალიზმი, რამეთუ ეს არის სოციალურად გამიზნული სახელმწიფო, რომელიც მიდის ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან უშუალოდ ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით.

ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის მეორე და, ამასთანავე, ბევრად უფრო გრძელი, მაგრამ

ბუნებრივი, ევოლუციური გზა – ეს არის გზა კლასიკური კაპიტალიზმიდან სოცოკაპიტალიზმისაკენ (რომლის თეორიაც, როგორც ზემოთაც აღვნიშნე, მე შევქმენი და გამოვაქვეყნე ჯერ კიდევ 1990 წელს [13]), და იქიდან ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ, რამეთუ სოცოკაპიტალიზმი წარმოადგენს შუალედურ რგოლს კაპიტალიზმიდან – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ მიმავალ გზაზე, ე.ი. სოცოკაპიტალიზმი – ეს ჯერ კიდევ არის კაპიტალიზმი, მაგრამ ამასთან ერთად – ეს უკვე არის თვისებრივად ახალი კაპიტალიზმი, ანუ ეს არის – სოცოკაპიტალიზმი, რომელიც გარკვეულწილად წავიდა, უფრო ზუსტად კი, რომელიც ევოლუციური გზით მიდის ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით.

ფაქტობრივად სწორედ ამ გზით მიდიან მთელი მსოფლიოს განვითარებული კაპიტალისტური ქვეყნები,

რომლებიც ამჟამად იმყოფებიან თავისი განვითარების – სოციოკაპიტალიზმის სტადიაზე.

აუცილებლად მიმაჩნია აგრეთვე აღინიშნოს შემდეგი: კიდევაც რომ არ არსებულებო სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი (რამეთუ მარქსისტული და ლენინური სოციალიზმი – როგორც კერძო საკუთრების, ისე საბაზრო ურთიერთობების ლიკვიდაციით, ფულის, შრომის პროდუქტების გაცვლის ლიკვიდაციით და ა.შ. – არასოდეს არსად არ არსებობდა და არც შეიძლებოდა ეარსება, რადგან ეს – აშკარა უტოპიაა), კიდევაც რომ არ არსებულებო მსოფლიო სოციალისტური სისტემა, კაპიტალიზმი მაინც განვითარდებოდა სოციოკაპიტალიზმის გზით და სოციოკაპიტალიზმიდან ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით, რადგან, ჩემი ღრმა რწმენით, როგორც უკვე აღვნიშნე, ეს არის მსოფლიო განვითარების ბუნებრივი და კანონზომიერი პროცესი.

ამასთანავე, რომ არ არსებულიყო სტალინური ადმინისტრაციული სოციალიზმი, კაპიტალისტური ქვეყნების განვითარება სოცოკაპიტალიზმის მშენებლობის გზით და აქედან ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის გზით მოხდებოდა ბევრად უფრო ნელი ტემპებით, რადგან სტალინურ ადმინისტრაციულ სოციალიზმს, *მოუხდავად მისი დადებითი თუ უარყოფითი მხარეებისა*, აშკარად ჰქონდა დადებითი გავლენა კაპიტალიზმის დაჩქარებულ განვითარებაზე — სოცოკაპიტალიზმისაკენ და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისაკენ, რადგან კაპიტალისტური ქვეყნები რომ არ წასულიყვნენ სოციალური ორიენტაციის გზით, მაშინ იქაც მოხდებოდა სოციალისტური რევოლუციები სათანადო შედეგებით კაპიტალიზმისათვის (?!).

აქვე კიდევ ერთხელ უნდა აღინიშნოს, რომ ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის მეორე გზა ბევრად უფრო ხანგრძლივია, ვიდრე პირველი გზა,

რამეთუ თანამედროვე მსოფლიოს განვითარებული კაპიტალისტური ქვეყნები, რომლებიც თავისი განვითარების დონით იმყოფებიან სოცოკაპიტალიზმის სტადიაზე, განვითარების ამ სტადიის მიღწევამდე, ანუ კლასიკური კაპიტალიზმიდან – სოცოკაპიტალიზმამდე მიდიოდნენ ასწლეულობით.

რაც შეეხება მესამე გზას, *ჩემი ღრმა რწმენით*, ეს არის მახინჯი და შეძოვლითი, თანაც ყველაზე გრძელი გზა მოძრაობისა ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ, რამეთუ, მესამე გზა – ეს არ არის ადმინისტრაციული სოციალიზმის, ანდა უკვე ფსევდოსოციალიზმის, მოძრაობის გზა წინ უშუალოდ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ.

მესამე გზა – ეს არ არის აგრეთვე გზა კლასიკური კაპიტალიზმის მოძრაობისა წინ სოცოკაპიტალიზმისაკენ და იქიდან ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ.

ხოლო რაც შეეხება სხვა რეალურ და ეფექტიან გზას ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ, ასეთი გზა არ არსებობს.

ამიტომ, მესამე გზა – ეს არის მახინჯი, სიღრმისეულად მცდარი გზა ადმინისტრაციული სოციალიზმის კონტრევოლუციური მოძრაობისა უკან ველური, მძარცველური, კრიმინალური კაპიტალიზმისაკენ – ფულის, ბაზრის, კაპიტალის ბატონობით ადამიანზე, რომელსაც თან სდევს ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების კლასიკური კაპიტალიზმისთვისაც კი გაუგონარი შელახვა, რომელსაც თან სდევს ხალხის ეკონომიკური და მორალურ-ფსიქოლოგიური გენოციდი, ხალხის ეკონომიკური გაუპატიურება და მისი დამონება.

მაგრამ – ეს არის გზა, რომელსაც ხალხის ძარცვის და განადგურების ხარჯზე გამდიდრების მოყვარულები, და მათი მომხრეები – კაპიტალიზმის აპოლოგეტები,

მათ შორის, აგრეთვე “მეცნიერები” და პოლიტიკოსები, რატომღაც უწოდებენ – “მოძრაობას წინ” (?!).

თუმცა ზოგიერთისთვის, კერძოდ კი, მათთვის, ვინც ისარგებლა ეკონომიკისა და ყველა სხვა სფეროს ნგრევის პროცესებით და გამდიდრდა ხალხის ძარცვის ხარჯზე – ეს ნამდვილად არის “მოძრაობა წინ” (?!).

და ასეთი პირობები ხალხის მძარცველებს სავსებით აწყობთ, რამეთუ, როგორც ცნობილია: “მღვრიე წყალში თევზის ჭერა ადვილია” (?!).

ამასთან, მესამე გზა – ეს არ არის უბრალოდ გზა ადმინისტრაციული სოციალიზმის მოძრაობისა უკან მხოლოდ ადრე ცნობილი ჩვეულებრივი ველური, მძარცველური, კრიმინალური კაპიტალიზმისაკენ, არამედ ეს არის მოძრაობა უკან ისეთი კაპიტალიზმისაკენ, რომელშიც გაჩნდა აგრეთვე ხალხის დამონების სრულიად ახალი ფორმები და მეთოდები, რომლებიც დაიბადა აღნიშნული კაპიტალიზმის პირობებში ფსევდოსოციალიზმის ნიადაგზე, ანუ ეს არის ხალხის დამონების სრულიად ახალი ფორმები და მეთოდები,

რომლებიც გაჩნდა ფსევდოსოციალიზმის ნიადაგზე
ველური, მძარცველური, კრიმინალური კაპიტალიზმის
დამყნობის – *განაყოფიერების* – შედეგად.

უნდა აღინიშნოს, რომ ფსევდოსოციალიზმი
(როგორც მე მას ვუწოდებ) გაჩნდა სტალინური
ადმინისტრაციული სოციალიზმის შემდეგ. უფრო
ზუსტად კი, სტალინური ადმინისტრაციული
სოციალიზმი შემდგომში (ი. ბ. სტალინის
გარდაცვალების შემდეგ) გადაიზარდა
ფსევდოსოციალიზმში – სახელმწიფოში (საბჭოთა
კავშირში) სათანადო დონის ლიდერის არარსებობის
შედეგად, და სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან
საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვის სათანადო
დონის არარსებობის გამო.

აუცილებელია აქ აგრეთვე გამახვილდეს
ყურადღება იმაზე, რომ მესამე გზა – ეს არის ახალი
გზა, რომელიც დაიბადა მხოლოდ საბჭოთა კავშირის
დაშლის პროცესში, როდესაც თითქოსდა ხალხის
ინტერესებისათვის სოციალიზმის გორბაჩოვისეული

“პერესტროიკის” («Перестройка») “ნიღბის” ქვეშ, და განუხორციელებადი ეგრეთ წოდებული “დემოკრატიული” გარდაქმნების ლოზუნგით ფაქტობრივად განხორციელდა კონტრრევოლუცია, რომლის შედეგად საბჭოთა კავშირის ყოფილმა რესპუბლიკებმა თუმცა კი მიიღეს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა, რაც საერთოდ ძალიან მნიშვნელოვანია, მაგრამ აღმოჩნდნენ ფსევდოსოციალიზმის ნიადაგზე დამყნობილი და კიდევ უფრო გაუარესებული – ველური, მმარცველური, კრიმინალური კაპიტალიზმის პირობებში.

ამრიგად, აღმინისტრაციული სოციალიზმის (რომელიც საბჭოთა კავშირის დაშლამდე დიდი ხნით ადრე გადაიქცა ფსევდოსოციალიზმად) – ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებად და სახელმწიფოდ რევოლუციური გარდაქმნის ნაცვლად, რომლის მშენებლობის გზითაც შეიძლებოდა წასულიყვნენ საბჭოთა კავშირის ყოფილი რესპუბლიკები – როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფოები, მოხდა

კონტრრევოლუცია ხალხისათვის შესაბამისი, რბილად რომ ვთქვათ, ნეგატიური შედეგებით (!!).

თუმცა საერთოდ კონტრრევოლუცია, ისევე როგორც რევოლუცია, ჩემი ღრმა რწმენით, შეიძლება იყოს დადებითი ან უარყოფითი მოვლენა იმის მიხედვით, თუ ვის ან რას ემსახურება ის, და როგორ შედეგებამდე მივყავართ მას.

მაგრამ, თუ რევოლუცია არ ამართლებს ხალხის იმედებს, კონტრრევოლუციური გზით უკან დაბრუნების ნაცვლად, ბევრად უფრო გამართლებულად მიმაჩნია ახალი რევოლუციური გზით წინსვლა, რამეთუ ყოველი ახალი მოძრაობა საზოგადოებისა და სახელმწიფოს განვითარების გზაზე უნდა იყოს მოძრაობა წინ, და არა — უკან.

ამასთანავე, მიუხედავად იმისა, რომ მესამე გზა იწყება ადმინისტრაციული სოციალიზმის — ანდა უკვე ფსევდოსოციალიზმის — დაბრუნებით უკან ველური, მძარცველური, კრიმინალური კაპიტალიზმისაკენ, რაც არაფრით არ შეიძლება ჩაითვალოს დადებით მოვლენად,

დარწმუნებული ვარ, რომ, საბოლოო ჯამში, ეს მაინც არის გზა (მაგრამ გრძელი შემოვლითი გზა), რომელსაც ლოგიკური აუცილებლობით უნდა მოჰყვეს ახალი რევოლუციური გარდაქმნები, რაც, თავის მხრივ, წაგვიყვანს ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ.

მაშასადამე, მესამე გზა – ეს არის ზელოვნურად გაგრძელებული და ხალხისათვის უმძიმესი გზა ადმინისტრაციული სოციალიზმიდან ყველაზე პროგრესული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემისაკენ – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ, რადგან მესამე გზა იწყება საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მოძრაობით უკან – უფრო ზუსტად კი, გადაჩეხვით უკან, რომელსაც თან სდევს ხალხისათვის დიდი მატერიალური და მორალური დანაკარგები. და მხოლოდ ამ სტადიიდან, ხალხის მრავალი წლის უმძიმესი ცხოვრების შემდეგ, დაიწყება ჯერ კიდევ იმ კაპიტალიზმის მშენებლობა, რომლიდან გაქცევითაც

თავს უშველა თანამედროვე განვითარებულმა კაპიტალიზმმა.

კაპიტალიზმის განვითარების გარკვეული დონიდან კი დაიწყება სოცოკაპიტალიზმის მშენებლობა, რომელიც შორეულ მომავალში (თუ მანამდე არ მოხდა ამ პროცესის დაჩქარება მეცნიერულად დასაბუთებული და მიზანდასახული პოლიტიკური მენეჯმენტის გზით) გადაიზრდება ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობაში.

თუმცა, სახელმწიფო ხელისუფლებაში სათანადო დონის ლიდერის არსებობის პირობებში, და, ამასთანავე, სახელმწიფო ხელისუფლებაში სათანადო ინტელექტუალური ბაზის მქონე, და, ამავე დროს, შემოქმედებითი აზროვნების და სათანადო ორგანიზატორული ნიჭის მქონე პატიოსანი ადამიანების არსებობის პირობებში, რომლებიც იქნებოდნენ თავისი ქვეყნის პატრიოტები და ხალხის ინტერესებისათვის მებრძოლნი, მესამე გზა ჭეშმარიტად ადამიანური

საზოგადოებისა და სახელმწიფოსაკენ უკვე ზედმეტი იქნებოდა.

ასეთ შემთხვევაში ადმინისტრაციულ სოციალიზმს შეეძლო წასულიყო არა უკან – ნგრევისა და ზალხის ძარცვის გზით, არამედ მას შეეძლო ემოძრავა წინ საზოგადოებრივი ყოფიერების ყველა სფეროს რევოლუციური გარდაქმნების გზით ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისაკენ მართვის ნებისმიერი ფორმებისა და მეთოდების გამოყენებით, რომლებიც იქნებოდა ადამიანის ინტერესების სამსახურში, და რომლებიც გამოირიცხავდა ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს [19, გვ. 93].

ამრიგად, ადმინისტრაციულ სოციალიზმს შეეძლო გამოეყენებინა მისთვის ოპტიმალური პირველი გზა მოძრაობისა წინ – უშუალოდ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისაკენ.

ამასთანავე, ზალხის ინტერესებიდან გამოძვინარე, ყველაფერი უნდა გაკეთდეს იმისთვის, რათა მოხდეს

საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების რადიკალური გარდაქმნა, მათ შორის, საბჭოთა კავშირის ყოფილ რესპუბლიკებში — ამჟამად კი დამოუკიდებელ სახელმწიფოებში, ანუ უნდა მოხდეს საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების გარდაქმნა თვისებრივად ახალი მიმართულებით — უშუალოდ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისაკენ, სათანადო პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური მექანიზმების შექმნისა და გამოყენების მეშვეობით.

ასეთია, ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის ჩემს მიერ შემუშავებული გზები და მექანიზმები.

* * *

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური —

საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის პრობლემებთან დაკავშირებით, პრინციპულად მნიშვნელოვანია ყურადღება გამახვილდეს იმაზე, რომ მიუხედავად არსებული სირთულეებისა – განსაკუთრებით კი პოსტსაბჭოურ სახელმწიფოებში, რომლებიც პოსტფსევდოსოციალისტური კონტრრევოლუციის შედეგად ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისაკენ მიდიან ძალიან გრძელი და ნეგატიური მოვლენებით სავსე – მესამე გზით, *ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით*, შესაძლებელია, და აუცილებელიც არის რევოლუციური გარღვევა ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისაკენ, რომელიც უნდა განხორციელდეს ჩემს მიერ შექმნილი რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებებისა და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიების: სოციალური მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის

პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის
ბალანსირების თეორიის საფუძველზე.

რაც შეეხება უშუალოდ ჰუმანოსოციალური –
ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და
სახელმწიფოს ჩამოყალიბებას და ფუნქციონირებას,
რომლისთვისაც დამახასიათებელია (რომლისთვისაც
დამახასიათებელი უნდა იყოს) სოციალური –
ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაცია, და არა
საშუალებათა თვითმიზანი, როგორც ეს არის
კაპიტალიზმის დროს, და როგორც ეს დაძლეული არ
არის არც სოციალკაპიტალიზმის დროს, ამ
მიმართულებით მიმავალ გზაზე უნდა ამოვდიოდეთ
მეცნიერულად დასაბუთებული სოციალური მიზნიდან
და, ბუნებრივია, უნდა ვითვალისწინებდეთ მისი
რეალიზაციის რეალურ და პოტენციალურ საშუალებებს,
ანუ ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური
– საზოგადოებისა და სახელმწიფოს
ფუნქციონირებისთვის განმსაზღვრელი მნიშვნელობა

აქვს მის დაფუძნებას, უპირველეს ყოვლისა, სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის ფილოსოფიაზე.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამართლებრივ სისტემას, რომელიც დაფუძნებულია (რომელიც დაფუძნებული იქნება) სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე, სრულად ლოგიკურია, რომ ეწოდოს, და უნდა ეწოდოს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს სამართლებრივი სისტემა, ისევე როგორც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას, რომელიც დაფუძნებულია (რომელიც დაფუძნებული იქნება) სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე, უნდა ეწოდოს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა.

* * *

ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია

პრინციპულად ახალი

მეცნიერული მიმართულება და

მმართველობითი სამართლის,

ჭეშმარიტად ადამიანური

საზოგადოებისა და სახელმწიფოს

სამართლებრივი სისტემისა

და მთლიანად საზოგადოებრივ

მეცნიერებათა სისტემატმნადი თეორია

[36; 37; და სხვა]*.

ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს შექმნისა და ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის, და, შესაბამისად, ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვისა და ყოველი

* ამასთანავე, ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – უზენაესობის თეორიის ძირითადი იდეები არაერთხელ იქნა გამოქვეყნებული ავტორის (ანუ ჩემს) მიერ ჯერ კიდევ 1970 წლიდან.

ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – რეალიზაციისათვის პრინციპული მნიშვნელობა აქვს საზოგადოებაში და სახელმწიფოში კანონის უზენაესობის პრობლემაზე თანამედროვე ცივილიზებულ მსოფლიოში ტრადიციული და დამკვიდრებული შეხედულებების კრიტიკულ ანალიზს, რომელიც – ე.ი. კანონის უზენაესობის პრობლემა – თანამედროვე მეცნიერებაში და თანამედროვე პოლიტიკაში ფაქტობრივად ითვლება (ფაქტობრივად მიჩნეულია) გადაწყვეტილად (?!).

მაშასადამე, თანამედროვე ცივილიზებულ მსოფლიოში კანონის უზენაესობის პრობლემაზე ტრადიციული და დამკვიდრებული შეხედულებების “სამართლიანობა”, ანუ იმის “სამართლიანობა”, რომ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში უზენაესობა ეკუთვნის კანონს, თითქოსდა ეჭვს არ იწვევს, და თითქოსდა გადახედვას არ ექვემდებარება (?!).

სინამდვილეში კი, ჩემი ღრმა რწმენით, როგორც მეცნიერულ კვლევაში, ისე საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვაში, ჩემს მიერ შექმნილი ზალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიიდან გამომდინარე, აუცილებელია ვხელმძღვანელობდეთ არა კანონის უზენაესობით*, არა საშუალებათა უზენაესობით, არამედ

* და არა სამართლის უზენაესობით, რამეთუ სამართლის უზენაესობა ისევე გაუმართლებელია, როგორც გაუმართლებელია კანონის უზენაესობა, რადგან “სამართალი არის ბუნებით განპირობებული ადამიანთა უფლება-მოვალეობების განშაზღვრელი ზოგადსაველდებულო ქცევის წესების ერთობლიობა და საზოგადოებრივი ურთიერთობების მოწესრიგების სისტემა, რომელსაც ახასიათებს ნორმატიულობა, ფორმალური განსაზღვრულობა, სისტემაურობა და მათი შესრულება სახელმწიფოებრივი ზემოქმედებით არის უზრუნველყოფილი” (სამართალი.

<https://ka.wikipedia.org/wiki/%E1%83%A1%E1%83%90%E1%83%9B%E1%83%90%E1%83%A0%E1%83%97%E1%83%90%E1%83%9A%E1%83%98>), ზოლო სამართლის უზენაესობა არის “სამართლებრივი დოქტრინა, რომლის თანახმად არავინ არ შეიძლება იყოს კანონზე მაღლა...” (Верховенство права.

https://go.mail.ru/search?fr=ffhp1.0.4&sbmt=1500408486678
&frm=main&gp=818404&q=%0%0%B2%D0%B5%D1%80%D1%85
%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%

ანუ სამართლის უზენაესობა – ეს ისევ კანონის (სამართლებრივი ნორმების), ანუ საშუალებათა უზენაესობაა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში.

მიზნის უზენაესობით – სოციალური მიზნის უზენაესობით, ყოველი ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – უზენაესობით, რაც წარმოადგენს პრინციპულად ახალ მიმართულებას ფილოსოფიურ, იურიდიულ, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სახელმწიფო მართვის მეცნიერებებში, და რომელიც გამომდინარეობს ჩემს მიერვე შექმნილი სტრატეგიული მეცნიერული მიმართულებებიდან – მიზნის ფილოსოფიიდან და სოციალური მიზნის ფილოსოფიიდან (და არა ფილოსოფიიდან, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფიას ვუწოდებ), და აგრეთვე რომელიც გამომდინარეობს ჩემს მიერ შექმნილი – სოციალურ-

მაშასადამე, უზენაესობა უნდა ეკუთვნოდეს სწორედ ადამიანის – ხალხის – ინტერესებს, მაგრამ ამ ინტერესების რეალიზაცია უნდა ხორციელდებოდეს არა უბრალოდ კანონის, და არა უბრალოდ სამართლის – სამართლებრივი ნორმების – გამოყენებით, არამედ ეს უნდა ხდებოდეს მხოლოდ სამართლიანი კანონების გამოყენებით, რამეთუ სამართლიანობის დაცვა – ხალხის ინტერესების რეალიზაციის აუცილებელი პირობაა.

ამრიგად, ჩემს მიერ შექმნილი ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია არის რევოლუციურად ახალი თეორია, რომელიც რადიკალურად განსხვავდება, როგორც კანონის უზენაესობისგან, ისე სამართლის უზენაესობისგან.

ეკონომიკური კანონების თეორიიდან [3; 34; 35; და სხვა], სოციალურ-ეკონომიკური მართვის თეორიიდან [38; და სხვა] და ა. შ.

ამრეად, კანონის უზენაესობა, როგორც ცნობილია, საყოველთაოდ აღიარებულია თანამედროვე ცივილიზებულ მსოფლიოში.

მაგრამ ის — კანონის უზენაესობა — არცთუ იშვიათად ქმნის სერიოზულ დაბრკოლებებს ხალხის ინტერესების რეალიზაციის საქმეში, ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების დაცვაში, ხოლო ზოგჯერ იწვევს ადამიანების ძარცვას, ხალხის ეკონომიკურ გენოციდს, ადამიანების ეკონომიკურ გაუპატიურებას და დამონებას.

თუმცა ზემოაღნიშნული სულაც არ ნიშნავს საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვაში კანონებისა და სხვა სამართლებრივი აქტების გამოყენების აუცილებლობის უარყოფას.

ზემოაღნიშნული არ ნიშნავს აგრეთვე უკანონობის წინააღმდეგ უმკაცრესი ბრძოლის აუცილებლობის უარყოფას.

მაშასადამე, აქ მსჯელობა მიდის მხოლოდ იმაზე, თუ ვის ან რას უნდა ეკუთვნოდეს უზენაესობა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, რამეთუ აღნიშნული პრობლემის გადაჭრას განსაკუთრებით პრინციპული მეცნიერულ-თეორიული, პოლიტიკური და პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს, რაც უშუალოდ არის დაკავშირებული ყოველი ადამიანის უფლებების და თავისუფლებების დაცვის და ყოველი ადამიანის ინტერესების რეალიზაციის პრობლემასთან.

კანონის უზენაესობის პრობლემა, კანონშემოქმედებისა და კანონების გამოყენების პრობლემა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში განსაკუთრებით მწვავე ხასიათს ღებულობს ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობის პირობებში, როდესაც ყიდვა-გაყიდვას ექვემდებარება ყველა და ყველაფერი.

ასეთ პირობებში, როგორც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ აღვნიშნავდი, ზოგიერთი სახელმწიფო მოხელეები, ან სხვა პირები, რომლებიც გამდიდრდნენ ხალხის პარცვის ხარჯზე, აღწევენ მაღალ სახელმწიფოებრივ თანამდებობებს ხელისუფლებაში, რომლებიც მათ შეიძლება გამოიყენონ, ერთი მხრივ, იმისათვის, რომ თავიდან აიცილონ პასუხისმგებლობა მათ მიერ ჩადენილი დანაშაულებებისათვის, და, მეორე მხრივ, თავიანთი თანამდებობები შეიძლება გამოიყენონ მათ მიერვე ნაპარცვი სახსრების უკანონოდ “დაკანონებისათვის“, და აგრეთვე მათ მიერ ხალხის შემდგომი პარცვისათვის.

გარდა ამისა, რეფორმების გატარების “აუცილებლობის” ლოზუნგით, ზოგიერთმა თანამდებობის პირმა შეიძლება მიაღწიოს ისეთი კანონებისა და სხვა სამართლებრივი აქტების მიღებას და ცხოვრებაში განხორციელებას, რომლებიც აშკარად იწვევს ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების შელახვას (?!).

ამასთან, მე გამოვდივარ არა რეფორმების გატარების წინააღმდეგ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, არამედ პირიქით.

მაგრამ მე გამოვდივარ მახინჯი და დანაშაულებრივი – ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნობრივი (უზნო) – რეფორმების გატარების წინააღმდეგ.

მე გამოვდივარ იმის წინააღმდეგ, რომ რეფორმების გატარება გადაიქცეს თვითმიზნად, ან ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების შელახვის საშუალებად, გამოვდივარ იმის წინააღმდეგ, რომ რეფორმები გადაიქცეს ხალხის უკანონოდ “დაკანონებული” ძარცვისა და დამონების საშუალებად.

მე მხარს ვუჭერ რეფორმების გატარებას, მაგრამ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს რეფორმები ხალხის ინტერესების რეალიზაციას ემსახურება და თუ ამ რეფორმების გატარება გამოირიცხავს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს.

ამიტომ მე გამოვდივარ რეფორმების “უზენაესობის” წინააღმდეგ ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების მიმართ, რამეთუ რეფორმების გატარება უნდა წარმოადგენდეს არა თვითმიზანს, და არა ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს, არამედ უნდა წარმოადგენდეს მხოლოდ ხალხის ინტერესების რეალიზაციის აუცილებელ საშუალებას.

მე გამოვდივარ თანამდებობის პირთა ისეთი დამოუკიდებლობის წინააღმდეგ, რომელთა ქმედებები უკანონო გზით, ანდა უკანონოდ – კანონსწინააღმდეგოდ – “დაკანონებული” გზით ადამიანებს დამოკიდებულს ხდის ამ თანამდებობის პირებზე, ნაცვლად იმისა, რომ თანამდებობის პირები ემსახურებოდნენ ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს.

პრინციპულად მნიშვნელოვანია ყოველთვის იქნეს გათვალისწინებული, რომ, *ჩემი ღრმა რწმენით*, “დამოუკიდებლობას მხოლოდ მაშინ აქვს აზრი და ღირებულება (ценность), როდესაც ის ვრცელდება

საზოგადოების ყოველ წევრზე და ემსახურება ხალხის ინტერესებს, რამეთუ თანამდებობის პირთა დამოუკიდებლობა ერის დამოუკიდებლობა არ არის“ [39, გვ. 160].

მაშასადამე, სახელმწიფო ხელისუფლების წარმომადგენლების პატიოსნებისა თუ უპატიოსნობის, მათი კომპეტენტურობისა თუ არაკომპეტენტურობის მიხედვით, კანონები შეიძლება იქმნებოდეს და გამოიყენებოდეს როგორც ხალხის ინტერესების რეალიზაციისათვის, ისე ხალხის ძარცვისა და დამონებისათვის.

და ეს პრობლემა, როგორც უკვე აღინიშნა, განსაკუთრებით მწვავე ხასიათს ატარებს ფულის ბატონობის, ბაზრის ბატონობის, მოგების ბატონობის, კაპიტალის ბატონობის პირობებში, როდესაც ფულის გავლენით, ბაზრის გავლენით, მოგების გავლენით, კაპიტალის გავლენით ზოგიერთი ადამიანი აკეთებს ყველაფერს იმისათვის, რათა კანონები და სხვა

სამართლებრივი აქტები ემსახურებოდას მის უკანონო გამდიდრებას (?!).

მე აღაშინების გამდიდრების მომხრე ვარ, მაგრამ მათ მიერ თავიანთი უნარების პატიოსნად გამოყენების და მათი პატიოსანი გონებრივი და ფიზიკური შრომის ხარჯზე, და არა ხალხის ძარცვის და გაუბედურების ხარჯზე.

საბაზრო ურთიერთობების არსებობის აუცილებლობა ეჭვს არ იწვევს, რამეთუ ეკონომიკური ურთიერთობების არსებობა ბაზრის გარეშე შეუძლებელია, რის გამოც ამ დებულების დამატებით მტკიცება ზედმეტად მიმაჩნია.

ამასთან, ჩემი ღრმა რწმენით, საბაზრო ურთიერთობები გენეტიკურად ანტაგონისტურ ხასიათს ატარებს, რაზედაც მე ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ – 1982 წელს და მანამდეც – ვწერდი, “და ამიტომ შესაბამისი იდეოლოგიური და ორგანიზაციული უზრუნველყოფის გარეშე შეუძლიათ გამოამჟღავნონ თავისი გენეტიკურად ანტაგონისტური ბუნება იმის

მსგავსად, როგორც პრაქტიკულად ჯანმრთელ ადამიანს შეიძლება გამოუმჟღავნდეს ძველი ავადმყოფობა შესაბამისი რეჟიმის დაუცველობის შემთხვევაში და ა.შ.” [3, გვ. 4], რაც აუცილებელს ხდის სახელმწიფო ხელისუფლების (სახელმწიფოთა ხელისუფლებების) აქტიურ მოღვაწეობას ისეთი პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური მექანიზმების შექმნის მიმართულებით, რომელთა გამოყენებით ეს ურთიერთობები სოციალური მიზნის რეალიზაციას დაექვემდებარება, ანუ რომელთა გამოყენების შედეგადაც საბაზრო ურთიერთობები ჭეშმარიტად ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების სამსახურში ჩადგება.

ზემოაღნიშნულთან დაკავშირებით საჭიროდ მიმაჩნია ყურადღების გამახვილება იმაზე, რომ ჩემს სამეცნიერო შრომებში, რომლებიც გამოქვეყნებულია ჯერ კიდევ საბჭოთა კავშირში ჩატარებულ ევრეთ წოდებულ “პერესტროიკაზე” დიდი ხნით ადრე მე ვწერდი ხალხის ინტერესებისათვის ბაზრის, სასაქონლო-ფულადი

ურთიერთობების ეფექტიანი გამოყენების აუცილებლობაზე, მაგრამ ყოველთვის წინააღმდეგი ვიყავი ბაზრის ბატონობისა ადამიანზე.

ამრიგად, საბაზრო ურთიერთობები და ხალხის ინტერესებისათვის მათი ცივილიზებული გამოყენება წარმოადგენს ობიექტურ აუცილებლობას ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისა და ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის.

მაგრამ საბაზრო ურთიერთობების გენეტიკურად ანტაგონისტური ბუნების გათვალისწინებით, იმის გათვალისწინებით, რომ ამ ურთიერთობებს უნარი გააჩნიათ ბაზრის სრული თავისუფლების პირობებში ეკონომიკურად, მორალურად და ფიზიკურად გათელონ ხალხი — გათელონ ადამიანის უფლებები, თავისუფლებები და სასიცოცხლო ინტერესები, აუცილებლად მიმაჩნია, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება ღებულობდეს ისეთ კანონებს, რომლებიც, ერთი მხრივ, ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე მისცემდნენ მაქსიმალურად დასაშვებ თავისუფლებას ყოველ

ადამიანს, მათ შორის, მეწარმეებს, ბიზნესმენებს და ა.შ., ზოლო, მეორე მხრივ, რომ ეს კანონები ემსახურებოდეს ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სოციალურ მიზანს, და რომ ისინი, როგორც მე ჯერ კიდევ 1980 წელს აღვნიშნავდი, გამორიცხავდნენ ანტისოციალურ, ანტიზნეობრივ, ანტიჰუმანურ მოვლენებს [19, გვ. 93] – რომ ისინი გამიზნული იყოს ყოველი ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების დასაცავად.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა სახელმწიფოში ეკონომიკური ეფექტიანობის გარეშე, სახელმწიფო ბიუჯეტის ზრდის გარეშე სოციალური პრობლემების გადაჭრა წარმოუდგენელია, რამეთუ ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრა სოციალური პრობლემების გადაჭრის აუცილებელ საშუალებას წარმოადგენს, მაგრამ სახელმწიფომ საშუალებები მიზნად და თვითმიზნად არ უნდა გადააქციოს, რადგან ეს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს გამოიწვევს.

ამრიგად, ნებისმიერი სახელმწიფოს მიზანი, თუ ეს სახელმწიფო თავისი არსით და ფუნქციონირებით მართლა ხალხის ინტერესებს ემსახურება, უნდა იყოს არა ფული, არა ბაზარი, არა მოგება, არა კაპიტალი, არამედ უნდა იყოს ადამიანი, ანუ ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი უნდა ემსახუროდეს ადამიანებს – ხალხს, და არა – პირიქით.

მაშასადამე, ჭეშმარიტად ადამიანურ სახელმწიფოში – იმ სახელმწიფოში, რომელიც ხალხის ინტერესებს ემსახურება – ყოვლად დაუშვებელია, რომ ფულის “კეთება”, ფულის “შოვნა”, და თუნდაც სახელმწიფო ბიუჯეტის ზრდა ხდებოდეს მრავალი ადამიანის ფაქტობრივად “დაკანონებული” ძარცვისა და გაუბედურების ხარჯზე.

იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ზოგიერთ სახელმწიფოებრივ სისტემაში ადამიანი – ხალხი – არსებობს სახელმწიფოსათვის და ცალკეული პირების (მათ შორის, არა მარტო ცალკეული პრივილეგირებული ბიზნესმენების, არამედ აგრეთვე, შესაძლოა, ცალკეული

სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირების) გამდიდრებისათვის ხალხის ძარცვის ხარჯზე, რაც ადამიანის – ხალხის – ინტერესებიდან გამომდინარე სრულიად დაუშვებელია, და რაც უდავოდ ადასტურებს, რომ ამ შემთხვევაში საქმე გვაქვს აღნიშნული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის სიმახინჯესთან – მისი ფუნქციონირების სიმახინჯის აშკარა გამოვლინებასთან, სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნობრივი კანონების მიღებასთან და აღსრულებასთან, საქმე გვაქვს სახელმწიფოში ფულის ბატონობასთან, ბაზრის ბატონობასთან, მოგების ბატონობასთან, კაპიტალის ბატონობასთან ადამიანზე – ხალხზე, რაც ჭეშმარიტი და დრომოჭმული კაპიტალიზმის აშკარა გამოვლინებას წარმოადგენს.

ზემოაღნიშნულის აშკარა დადასტურებაა სახელმწიფოში აზარტული “თამაშების” დაშვება და “დაკანონება” [40], რაც ადამიანების ეკონომიკური, მორალურ-ფსიქოლოგიური და ფიზიკური განადგურების

იარაღს და ადამიანის უმთავრესი კონსტიტუციური უფლების – სიცოცხლის უფლების – უხეში გათელვის უდავო მაგალითს წარმოადგენს (?!).

თუ კარგად გაგანალიზებთ აღნიშნულ პრობლემას, უდავოა, რომ სახელმწიფოში აზარტული “თამაშების” დაშვება და “დაკანონება” – მათ შორის, აზარტული “თამაშების” დაშვება ინტერნეტის, მობილური კავშირის და ა.შ. საშუალებებით – ფაქტობრივად სახელმწიფოს მხრიდან ადამიანებისათვის თვითმკვლელობის უფლების “დაკანონების” ფაქტს, და, ამგვ დროს, ადამიანებისათვის – ხალხისათვის – გენოციდის შენიღბული ფორმით “დაკანონების” ფაქტს წარმოადგენს, რაც ადამიანურობის წინააღმდეგ ჩადენილი სისხლის სამართლის დანაშაულის აშკარა მაგალითია (?!).

უფრო მეტიც, სახელმწიფოში აზარტული “თამაშების” დაშვება და “დაკანონება” – მათ შორის, აზარტული “თამაშების” დაშვება ინტერნეტის, მობილური კავშირის და ა.შ. საშუალებებით – ფაქტობრივად წარმოადგენს არა მარტო სახელმწიფოს

მზრიდან ადამიანებისათვის თვითმკვლელობის უფლების “დაკანონების” ფაქტს, და, *ამავე დროს*, წარმოადგენს არა მარტო ხალხისათვის გენოციდის შენიღბული ფორმით დაშვების “დაკანონებას”, არამედ ფაქტობრივად წარმოადგენს აგრეთვე სახელმწიფო ხელისუფლების მზრიდან ადამიანების და მათი ოჯახების გაუბედურების, ადამიანების თვითმკვლელობის, ხალხის გენოციდის ყოველმხრივ ხელშეწყობას და პროპაგანდას, რასაც უდავოდ ადამიანურობის წინააღმდეგ ჩადენილი დანაშაულის კვალიფიკაცია უნდა მიეცეს [41, მუხლი 408].

ამიტომ, ნებისმიერმა სახელმწიფო ხელისუფლებამ, რომელიც არა ფიქტიურად, არამედ რეალურად და ფაქტობრივად ხალხის ინტერესებს ემსახურება, თუ აქამდე ვერ ხვდებოდა, რომ სახელმწიფოში აზარტული “თამაშების” დაშვება და “დაკანონება” – მათ შორის, აზარტული “თამაშების” დაშვება ინტერნეტის, მობილური კავშირის და ა.შ. საშუალებებით – ფაქტობრივად წარმოადგენს ადამიანურობის წინააღმდეგ

ჩადენილ სისხლის სამართლებრივად დასჯად დანაშაულს, მან ეხლა (ამის შემდეგ) მაინც უნდა გააცნობიეროს (თუ მას ჯერ კიდევ გააცნობიერებული არა აქვს, და თუ ის შენიღბული ფორმით ხალხის დაყაჩაღებაში თვითონაც “შეგნებულად” არ მონაწილეობს) იმის აუცილებლობა, რომ შესაბამისი სამართლებრივი მექანიზმების შექმნისა და ამოქმედების საშუალებით დაუყოვნებლივ აღკვეთოს აზარტული ეგრეთ წოდებული “თამაშები” თავის სახელმწიფოში (რომლებიც სინამდვილეში “თამაშებს” კი არა, არამედ ფაქტობრივად საკუთარი მოსახლეობისათვის სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ნებადართულ ტერორისტულ აქტებს წარმოადგენს), რამეთუ, თუმცა სახელმწიფომ უდავოდ ხელი უნდა შეუწყოს ბიზნესის განვითარებას და აღამიანების გამდიდრებას, მაგრამ არა სხვა მრავალი აღამიანის ძარცვის, გაღატაკების, გაუბედურებისა და განადგურების ხარჯზე.

სრულიად უდავოა აგრეთვე, რომ სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან – თუნდაც უნებლიე, მაგრამ

ნებისმიერ შემთხვევაში ანტისოციალური, ანტიკუმანური, ანტიზნეობრივი ქმედებების მხარდაჭერასთან – სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ დანაშაულებრივ უმოქმედობასთან – გვაქვს საქმე, როდესაც სახელმწიფოში აღგილი აქვს დაუსჯეულ დანაშაულებრივ ქმედებებს, რომლებიც გამოიხატება ადამიანების – ხალხის – დაყაჩაღებაში შენიღბული ფორმით, რომელსაც სახელმწიფო ხელისუფლების მხარდაჭერით და/ან სახელმწიფო ხელისუფლების მიყრუებით – რაც ასევე დანაშაულია, თაღლითური ხერხებით და მეთოდებით ახორციელებენ კომერციული ბანკები, ზოგიერთი სხვა კერძო საფინანსო კომპანიები და ა.შ., როდესაც ისინი ტელევიზიის, ინტერნეტის, მობილური კავშირის და სხვა საშუალებებით ხალხს სისტემატურად (დღე და ღამე) სთავაზობენ სესხებს, რითაც ადამიანებს ფაქტობრივად ახალი ტიპის ზაფანგს უგებენ, ისევე როგორც მონადირეები მხეცებს უგებენ ზაფანგს ტყეში, რისი მსხვერპლიც, სამწუხაროდ, მრავალი ადამიანი ხდება, რომლებიც ვეღარ იხდიან მათთვის

თაღლითურად თავს მოხვეულ სესხებს, რის გამოც ისინი ვალებში ვარდებიან, კარგავენ თავისი და მთელი ოჯახის (შშობლების და ახლობლების) ქონებას (ბინებს და ა.შ.) და ღატაკდებიან, რამაც, შესაძლოა, მათი ფიზიკური განადგურებაც კი გამოიწვიოს.

ზემოაღნიშნულ – უდავოდ დანაშაულებრივ ქმედებებთან დაკავშირებით, რაც სახელმწიფოში ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობის და, შესაძამად, დრომოჭმული მტაცებლური კაპიტალიზმის შინაგანი ბუნების აშკარა გამოვლინებას წარმოადგენს, უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის თანახმად “კერძო სამართლის იურიდიულ პირს უფლება აქვს განახორციელოს კანონით აუკრძალავი ნებისმიერი საქმიანობა” [42, მუხლი 25, ნაწილი მე-2], მაგრამ მას არავითარი უფლება არა აქვს ვითომდა “კანონიერი”, ფაქტობრივად კი შენიღბული თაღლითური ხერხებით და მეთოდებით დააყაროს ადამიანები (მოსახლეობა), რამეთუ ასეთი

ქმედება სისხლისსამართლებრივად დასჯად დანაშაულს წარმოადგენს [41, გუხლი 180].

ყოველივე აღნიშნული კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება უნდა ხელმძღვანელობდეს – არა კანონის უზენაესობით, რომელიც ამ კონკრეტულ შემთხვევაში (როდესაც კერძო სამართლის იურიდიული პირები იყენებენ კანონით აუკრძალავი ნებისმიერი საქმიანობის განხორციელების უფლებას და ა.შ.) ხალხის განადგურების დაუნდობელ იარაღს წარმოადგენს, არამედ ის უნდა ხელმძღვანელობდეს ხალხის ინტერესების უზენაესობით – უნდა ხელმძღვანელობდეს ჩემს მიერ შექმნილი – ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიით [36; 37; და სხვა], და, შესაბამისად, სახელმწიფო ხელისუფლებამ კანონით უნდა აკრძალოს დანაშაულებრივი ქმედებები, რამეთუ სახელმწიფო ხელისუფლება ვალდებულია დაიცვას ყოველი ადამიანის სასიცოცხლო უფლებები და ინტერესები, რაც მან უნდა განახორციელოს ადამიანების დაყაჩაღების არა

მარტო აშკარა, არამედ აგრეთვე შენიღბული თაღლითური ფორმების, ხერხების და მეთოდების გამოყენების კანონით აკრძალვის და ხალხის ინტერესებისადმი კანონის დაქვემდებარების გზით.

უფრო მეტიც, მსოფლიოს სახელმწიფოთა ხელისუფლებებმა თავიანთ სახელმწიფოებში კანონით უნდა აკრძალონ არა მარტო ადამიანების აშკარა დაყაჩაღება (ანუ სახელმწიფოთა ხელისუფლებები არა მარტო უნდა შემოიფარგლონ იმით, რაც ისედაც აკრძალულია), და მათ არა მარტო კანონით უნდა აკრძალონ ადამიანების დაყაჩაღება შენიღბული თაღლითური ფორმების, ხერხების და მეთოდების გამოყენებით, არამედ აგრეთვე აუცილებლად მიმაჩნია, რომ ხალხის ინტერესების უზენაესობიდან გამომდინარე, გათვალისწინებული იქნეს *ჩემს ძიერ მრავალი ათეული წლის წინ შეშუშავებული და ჯერ კიდევ 1980 წელს გამოქვეყნებული მეთოდოლოგიური მიდგომა*, რომლის თანახმად ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოებისა და სახელმწიფოს

მშენებლობისა და ფუნქციონირებისათვის ყველა გზა, ფორმა და მეთოდი გამართლებულია, თუ ისინი ემსახურებიან ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს, და თუ ამავე დროს ისინი გამორიცხავენ ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს [19, გვ. 93], და, შესაბამისად, სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში ასახული იქნეს შემდეგი სამართლებრივი ნორმა:

“დაუშვებელია და სისხლისსამართლებრივად დასჯადია ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც საზოგადოებაში და სახელმწიფოში იწვევს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს”.

რაც შეეხება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის ზემოაღნიშნული 25-ე მუხლის მე-2 ნაწილს, რომლის თანახმად: “კერძო სამართლის იურიდიულ პირს უფლება აქვს განაზოგადოების კანონით აუკრძალავი ნებისმიერი საქმიანობა” [42, მუხლი 25, ნაწილი მე-2], მას აგრეთვე უნდა დაემატოს სიტყვები: “რომელიც არ იწვევს

ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს”, და სამოქალაქო კოდექსის 25-ე მუხლის მე-2 ნაწილი [42] უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგი სახით:

“კერძო სამართლის იურიდიულ პირს უფლება აქვს განაზოცოცელოს კანონით აუკრძალავი ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც არ იწვევს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს”.

ამრიგად, ადამიანის – ხალხის – ინტერესებიდან გამომდინარე, და, შესაბამისად, ხალხის ინტერესების უზენაესობის ჩემს მიერ შექმნილი თეორიიდან გამომდინარე [36; 37; და სხვა], სახელმწიფო ხელისუფლება უნდა ხელმძღვანელობდეს არა კანონის უზენაესობით, რომელიც, როგორც ზემოთ განხილული მაგალითებიც აჩვენებს, ზოგჯერ იწვევს ხალხის გაღატაკებას და განადგურებას, არამედ ის უნდა ხელმძღვანელობდეს ხალხის ინტერესების უზენაესობით, ხოლო კანონებს სახელმწიფო ხელისუფლება უნდა ქმნიდეს და იყენებდეს სწორედ ხალხის ინტერესების უზენაესობის რეალიზაციისათვის.

მაშასადამე, სოციალურად გამიზნული კანონების მიღებისა და მათი აღსრულების უმკაცრესი დაცვის პირობებში, ანუ – არა კანონის უზენაესობის, არამედ **ხალხის ინტერესების უზენაესობის პირობებში**, საბაზრო ურთიერთობები, ისევე როგორც თვითონ კანონები და სამართალი მთლიანად, დაექვემდებარება ხალხის ინტერესების ეფექტიან რეალიზაციას.

სოციალური მიზნის რეალიზაციისათვის – **ხალხის ინტერესების რეალიზაციისათვის** – აუცილებლად მიმაჩნია ჩემს მიერ შემოთავაზებული ხალხის ინტერესების უზენაესობის პრინციპის აღიარება სახელმწიფოთა ლიდერების მიერ (რადგან სწორედ სახელმწიფოთა ლიდერები თამაშობენ გადამწყვეტ როლს საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვაში), და მისი პრაქტიკაში გატარება, ნაცვლად საყოველთაოდ აღიარებული, მაგრამ მცდარი – კანონის უზენაესობისა.

სწორედ ჩემს მიერ შექმნილი ხალხის ინტერესების უზენაესობის პრინციპის ცხოვრებაში განხორციელების მნიშვნელობისა და აუცილებლობის მეცნიერული

დასაბუთებისათვის ჩემს მიერვე შექმნილი იქნა ადამიანის ინტერესების უზენაესობის – ხალხის ინტერესების უზენაესობის – თეორია, რამეთუ ხალხის ინტერესების უზენაესობის პრინციპი უნდა ეფუძნებოდეს და ეფუძნება ხალხის ინტერესების უზენაესობის პოლიტიკურ-სამართლებრივ თეორიას, რომელიც მეცნიერულად ასაბუთებს ამ პრინციპის ცხოვრებაში განხორციელების აუცილებლობას.

ამასთან, სახელმწიფოთა ლიდერები, და აგრეთვე სხვა პოლიტიკოსები და მეცნიერები, რომლებიც აღიარებენ კანონის უზენაესობას საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ალბათ ამაში გულისხმობენ, რომ კანონები და სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტები და ა.შ. არ უნდა იყოს უსამართლო, არ უნდა იყოს ანტიკონსტიტუციური, არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს ადამიანის ინტერესებს.

უფრო მეტიც, ის სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირები, პოლიტიკოსები და მეცნიერები, რომლებიც აღიარებენ კანონის უზენაესობას საზოგადოებაში და

სახელმწიფოში, ალბათ ვერც კი წარმოიდგენენ (ყოველ შემთხვევაში, ვერც კი წარმოიდგენს ბევრი მათგანი მაინც), რომ თვითონ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებშიც კი შეიძლება იყოს (და მრავლადაც არის) “სამართლებრივი” “ნორმები”, რომლებიც ეწინააღმდეგება თვითონ კონსტიტუციის პრინციპებს, და რომლებიც ლახავს მრავალი ადამიანის უფლებებს, თავისუფლებებს და ინტერესებს, მაშინ როდესაც აღნიშნულ თანამდებობის პირებს, პოლიტიკოსებს და მეცნიერებს ალბათ ჰგონიათ, რომ თითქოს ყველა კანონი ემსახურება ყოველი ადამიანის – ხალხის – ინტერესებს.

თუმცა, ჯერ-ერთი, პრაქტიკაში არცთუ იშვიათად ადგილი აქვს წინააღმდეგობებს, რაც გამოიხატება იმაში, რომ ზოგჯერ ღებულობენ და კანონსაწინააღმდეგოდ ფუნქციონირებს ისეთი კანონები და სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტები და ა.შ., რომლებიც აშკარად ლახავს ადამიანის უფლებებს, თავისუფლებებს და სამართლიან ინტერესებს, ხოლო ამ წინააღმდეგობათა

დაძლევა შესაძლებელია ჩემს მიერ შექმნილი ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის საფუძველზე, რამეთუ ამ თეორიის საფუძველზე ყველა კანონი და ყველა სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტი და ა.შ., და, უპირველეს ყოვლისა, სახელმწიფოთა კონსტიტუციები, მოყვანილი უნდა იქნეს შესაბამისობაში ყოველი ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – უზენაესობასთან.

და, მეორეც, ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში – საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, რომელიც ხალხის ინტერესებს ემსახურება – იურიდიული კანონები და სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტები და ა.შ. არ შეიძლება წარმოადგენდეს თვითმიზანს, რამეთუ ისინი, ჩემი ღრმა რწმენით, წარმოადგენს (უნდა წარმოადგენდეს) მხოლოდ სოციალური მიზნის რეალიზაციის საშუალებებს – წარმოადგენს (უნდა

წარმოადგენდეს) მხოლოდ ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – რეალიზაციის აუცილებელ საშუალებებს, ხოლო საშუალებებს არ შეიძლება ჰქონდეს უზენაესობა ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში.

ამრიგად, კანონებს არ შეიძლება ჰქონდეს უზენაესობა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში არა მარტო იმიტომ, რომ ზოგჯერ ღებულობენ ისეთ კანონებს და სხვა სამართლებრივს აქტებს, და, შესაბამისად, ფუნქციონირებს ისეთი კანონები და სხვა სამართლებრივი აქტები, რომლებიც ლახავს ადამიანის უფლებებს, თავისუფლებებს და ინტერესებს, არამედ, უპირველეს ყოვლისა, იმიტომ, რომ ადამიანი კი არ იბადება და ცხოვრობს კანონებისათვის, არამედ კანონები იქმნება და ფუნქციონირებს ადამიანისათვის – ხალხისათვის.

ამასთან, ზემოაღნიშნული შეიძლება გამოხატული იქნეს ჩემს მიერ შექმნილი შემდეგი ფორმულით:

“ადამიანის ინტერესების უზენაესობა:

ბ (ადამიანი) – ბ (კანონი) – ბ (ადამიანი),

და არა კანონის უზენაესობა:

ბ (კანონი) – ბ (ადამიანი) – ბ (კანონი),

რამეთუ კანონი უნდა ემსახურებოდეს ადამიანს,

და არა ადამიანი კანონს” [37, გვ. 161].

ზემოთ მოყვანილი ფორმულა თვალნათლივ უჩვენებს, რომ კანონი იქმნება ადამიანის მიერ თვითონ ადამიანის ინტერესების რეალიზაციისათვის, ე.ი. ეს ფორმულა კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ კანონი არის მხოლოდ ადამიანის ინტერესების რეალიზაციის საშუალება, და ამიტომ კანონს არ შეიძლება ჰქონდეს უზენაესობა ადამიანზე.

მაშასადამე, ყველა კანონი და ყველა სხვა სამართლებრივი აქტი საზოგადოებაში და სახელმწიფოში კიდევაც რომ ემსახურებოდეს ყოველი ადამიანის ინტერესებს – ხალხის ინტერესებს, მაშინაც კი ისინი (კანონები და სხვა სამართლებრივი აქტები) დარჩებოდა (უნდა დარჩენილიყო) მხოლოდ ადამიანის ინტერესების რეალიზაციის საშუალებებად –

დარჩებოდა (უნდა დარჩენილიყო) მხოლოდ ხალხის ინტერესების უზენაესობის სამართლებრივი უზრუნველყოფის საშუალებებად.

ამიტომ, ჩემს მიერ შექმნილი ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია, რომელიც თავის მხრივ ეფუძნება არა საშუალებათა ფილოსოფიას, არამედ ეფუძნება ჩემს მიერვე შექმნილ სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, *ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით*, არის უმნიშვნელოვანესი პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორია, რომელიც განსაზღვრავს ადამიანის ადგილს ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ, როგორც *საყოველთაოდ ცნობილია*, ადამიანის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები განისაზღვრება იურიდიული კანონებით და, *უპირველეს ყოვლისა*, სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით.

ამასთან, კონსტიტუციას ეკუთვნის უზენაესობა “ყველა სხვა კანონისა და კანონქვემდებარე აქტის

მიმართ“ [24, გვ. 524], რაც ასევე საყოველთაოდ ცნობილია.

თუმცა, კონსტიტუციის უზენაესობა სხვა სამართლებრივი აქტების მიმართ სულაც არ ნიშნავს კანონის უზენაესობას საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, რამეთუ ეს სრულიად განსხვავებულ პრობლემას წარმოადგენს.

კერძოდ, კონსტიტუციის უზენაესობა მიუთითებს მხოლოდ იმაზე, რომ კონსტიტუცია არის სახელმწიფოს ძირითადი კანონი, და რომ სხვა სამართლებრივი აქტები, რომლებიც მოქმედებს სახელმწიფოში, მოყვანილი უნდა იქნეს შესაბამისობაში სახელმწიფოს კონსტიტუციასთან, ანუ კონსტიტუციის უზენაესობა მიუთითებს მხოლოდ ნორმატიული აქტების იერარქიაზე, რაც სულაც არ ნიშნავს (და არც უნდა ნიშნავდეს) კანონის უზენაესობას საზოგადოებაში და სახელმწიფოში.

ამასთანავე, როგორც უკვე აღინიშნა, ყველა ნორმატიული და სხვა სამართლებრივი აქტი, და, უპირველეს ყოვლისა, თვითონ სახელმწიფოთა

კონსტიტუციები მოყვანილი უნდა იქნეს შესაბამისობაში ხალხის ინტერესების უზენაესობასთან, რამეთუ უზენაესობა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ეკუთვნის (უნდა ეკუთვნოდეს) არა კანონს, არამედ ეკუთვნის (უნდა ეკუთვნოდეს) ადამიანს, ადამიანის ინტერესებს – ხალხის ინტერესებს.

აღსანიშნავია, რომ როდესაც მე ხალხის ინტერესების უზენაესობის ჩემს მიერ შექმნილი თეორიის შესაბამისად ვამახვილებ ყურადღებას სახელმწიფოთა კონსტიტუციების ხალხის ინტერესებთან შესაბამისობაში მოყვანაზე – აქ, უპირველეს ყოვლისა, იგულისხმება ჩემს მიერვე შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე პარლამენტის წევრების პასუხისმგებლობის შემოღების აუცილებლობა, მათ მიერ ანტიკონსტიტუციური კანონების ან კანონების ანტიკონსტიტუციური მუხლების, ანდა ცალკეული ანტიკონსტიტუციური პუნქტების მიღებისათვის,

რომლებიც ღაზავს ადამიანის უფლებებს, თავისუფლებებს და ინტერესებს.

აღნიშნული პასუხისმგებლობა უდავოდ დაფიქსირებული უნდა იყოს, უპირველეს ყოვლისა, სწორედ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში, რამეთუ ასეთ ქმედებებზე ამჟამად არავის არ ეკისრება პასუხისმგებლობა.

თუმცა ანტიკონსტიტუციური სამართლებრივი აქტების მიღება, რომლებიც იწვევს ასობით, ათასობით, ხოლო ზოგჯერ მილიონობით ადამიანთა უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების შელახვას, ფაქტობრივად წარმოადგენს მძიმე დანაშაულს ხალხის წინააღმდეგ, რომელიც მოითხოვს შესაბამისი არა მარტო პოლიტიკური და ადმინისტრაციული, არამედ აგრეთვე სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის შემოღებას, რაზედაც შემდგომში გვექნება მსჯელობა.

გარდა ამისა, ანალოგიური პასუხისმგებლობა გათვალისწინებული უნდა იყოს სახელმწიფო ხელისუფლების ყველა სხვა შტოს წარმომადგენელთა

მიმართაც, რაზედაც აგრეთვე შემდგომში საფუძვლიანად გაეცამახვილებთ ყურადღებას.

კანონის უზენაესობის პრობლემასთან დაკავშირებით, განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა მე უკანონობისა და თვითნებობის კატეგორიული წინააღმდეგი ვარ, რამეთუ ასეთ შემთხვევაში ადგილი ექნებოდა უკანონობის უზენაესობას, მაგრამ, როგორც უკვე აღინიშნა, ეს სრულიადაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს უზენაესობა საზოგადოებასა და სახელმწიფოში უნდა ეკუთვნოდეს კანონს.

უზენაესობა ჰუმანოსოციალურ – ჭეშმარიტად ადამიანურ – საზოგადოებაში და სახელმწიფოში უნდა ეკუთვნოდეს ჰუმანოსოციალურ მიზანს, ხოლო იურიდიული კანონები უნდა განიხილებოდეს არა როგორც თვითმიზანი, არამედ მხოლოდ როგორც მიზნის მიღწევის საშუალებები – როგორც ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ჰუმანოსოციალური მიზნის მიღწევის აუცილებელი საშუალებები, ისევე როგორც იმ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში,

რომელშიც უზენაესობა ეკუთვნის არა ადამიანს (არა ხალხს), არამედ ფულს, ბაზარს, მოგებას, კაპიტალს, კანონები წარმოადგენს ეკონომიკური მიზნის (საშუალებების ეკონომიკური თვითმიზნის – ეკონომიკური საშუალებების თვითმიზნის) რეალიზაციის საშუალებებს.

ამრიგად, განსაკუთრებით უნდა გაესვას ხაზი იმას, რომ ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია სულაც არ ამართლებს კანონსაწინააღმდეგო ქმედებებს საზოგადოებაში და სახელმწიფოში.

პირიქით, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია გულისხმობს კანონების და სხვა ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტების და ა.შ. გამოყენების აუცილებლობას ხალხის ინტერესების რეალიზაციისათვის.

შესაბამისად, სამართლებრივი აქტები ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში უნდა ითვლებოდეს კანონიერად და უნდა მოქმედებდეს – უნდა ჰქონდეს მათ იურიდიული ძალა – მხოლოდ

მაშინ, როდესაც ისინი ემსახურება საზოგადოებისა და სახელმწიფოს უზენაეს მიზანს – ყოველი ადამიანის ინტერესებს, რამეთუ, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ადგილი ექნება კანონსაწინააღმდეგოდ „დაკანონებული“ უკანონო „კანონების“ ფუნქციონირებას, რასაც, სამწუხაროდ, არცთუ იშვიათად აქვს კიდეც ადგილი, და რაც იწვევს მრავალი ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების უხეშ შელახვას – იწვევს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ და ანტიზნეობრივ მოვლენებს.

მაშასადამე, უზენაესობა ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ჩემს მიერ შექმნილი ძირითადი – მამოძრავებელი – სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიის შესაბამისად [3; 34; 35; და სხვა], უნდა ეკუთვნოდეს ადამიანს – ადამიანის ინტერესებს, ხალხის ინტერესებს, ე.ი. უზენაესობა უნდა ეკუთვნოდეს სოციალურ მიზანს, რომლის რეალიზაციისთვისაც, როგორც მე ჯერ კიდევ 1980 წელს გამოქვეყნებულ სამეცნიერო ნაშრომში

აღვნიშნავდი, ყველა გზა, ფორმა და მეთოდი გამართლებულია, თუ ისინი გამორიცხავენ ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლუატაციას და ყველა სხვა ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ და ანტიზნეობრივ მოვლენებს [19, გვ. 93].

სწორედ აღნიშნული მეთოდოლოგიური მიდგომიდან გამომდინარე, ჩემს მიერ შექმნილი იქნა ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – უზენაესობის თეორია, ანუ ხალხის ინტერესების დიქტატურის თეორია [3; 20; 34; 35; 36; 37; 43; 44; 45; და სხვა], რომლის სიღრმისეული საფუძვლები შექმნილი იქნა ჩემს მიერვე ჯერ კიდევ XX საუკუნის 70-ნი წლების დასაწყისში.

* * *

რაც შეეხება ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ჩემს მიერ შექმნილ ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური

კანონის (მოდრაობის კანონის) თეორიას, რომლის შესახებაც ზემოთ იყო აღნიშნული, ეს თეორია არის ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პოლიტიკური ეკონომიის, ანუ “ახალი (მომავალი) საზოგადოების პოლიტიკურ-ეკონომიური მეცნიერების ქვაკუთხედი” [3, გვ. 46], რამეთუ ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს კვლავწარმოებით ურთიერთობებს, (რომლის თეორიაც, ისევე როგორც ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს თეორია, აგრეთვე ჩემს მიერ იქნა შექმნილი, “სჭირდება... თავისი ქვაკუთხედი – მისი მოძრაობის კანონის თეორია” [3, გვ. 46], ესე იგი სჭირდება ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის (მისი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების) ძირითადი კანონის – მოძრაობის კანონის – თეორია.

„ამრიგად, საზოგადოებას მართავს – არეგულირებს მოძრაობის კანონი (უფრო ზუსტად კი, საზოგადოების

და სახელმწიფოს რეგულირება ხდება საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ძირითადი კანონის – მოძრაობის კანონის – შესაბამისად) სხვა კანონებთან და კატეგორიებთან დიალექტიკურ ურთიერთკავშირში, რომლებიც ფუნქციონირებენ მოცემულ საზოგადოებაში” [3, გვ. 16].

ამასთან, აუცილებელია აღინიშნოს, რომ, *ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით*, ნებისმიერ საზოგადოებას სჭირდება ამ საზოგადოების ძირითადი კანონის – მოძრაობის კანონის – თეორია, ანუ სჭირდება ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის (*მისი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების*) მართვის ძირითადი კანონის თეორია (*რამეთუ პოლიტიკური ეკონომია არის მეცნიერება კვლავწარმოებითი ურთიერთობების მართვის კანონების შესახებ*), და საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის (*მისი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების*) მართვის ძირითად კანონში – მოძრაობის კანონში – ასახული უნდა იყოს მოცემული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის

ფუნქციონირების განმსაზღვრელი მიზნობრივი მიმართულება, რომელიც საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სტრატეგიული განვითარების ორიენტირი უნდა გახდეს.

პოლიტიკური ეკონომიის კანონებთან – როგორც კვლავწარმოებითი ურთიერთობების მართვის კანონებთან – დაკავშირებით, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს იმაზე, რომ „კაპიტალისტური წარმოების მიზანი – ზედმეტი ღირებულების წარმოება – ეკონომიკურია” [3, გვ. 49], რადგან კაპიტალისტურ საზოგადოებაში „მოხმარება განიხილება როგორც ეკონომიკური ურთიერთობა – მხოლოდ როგორც წარმოების აუცილებელი პირობა, იმის გამო, რომ მოხმარება კაპიტალიზმის დროს, ისევე როგორც მთელი კვლავწარმოებითი პროცესი, ექვემდებარება წარმოებას – ზედმეტი ღირებულების წარმოებას” [3, გვ. 49-50], ექვემდებარება ფულს, ბაზარს, მოგებას, კაპიტალს.

კ ა პ ი ტ ა ლ ი ზ მ ი ს ა გ ა ნ პ რ ი ნ ც ი პ უ ლ ა დ (რევოლუციურად) განსხვავებულია (განსხვავებული

იქნება) ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა, სადაც „წარმოება ექვემდებარება (დაექვემდებარება) მთელი საზოგადოებისა და მისი ყოველი წევრის მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას და პიროვნების ყოველმხრივ განვითარებას, ესე იგი სოციალურ მიზანს [3, გვ. 50].

ასე რომ, „მოხმარება, როგორც რგოლი კაპიტალისტური კვლავწარმოების ჯაჭვში, სადაც ყველაფერი „ბრუნავს“ წარმოების ირგვლივ და წარმოებისთვის, ექვემდებარება (ემორჩილება) წარმოებას, ეკონომიკურ მიზანს, და ამიტომ ურთიერთობები – წარმოებითი ურთიერთობებია, ხოლო მისი განვითარების კანონები – ეკონომიკური კანონებია” [3, გვ. 50].

ჰუმანოსოციალურ (ჭეშმარიტად ადამიანურ) საზოგადოებაში კი, როგორც უკვე აღინიშნა, „კვლავწარმოების პროცესი ექვემდებარება მთელი საზოგადოებისა და მისი ყოველი წევრის ინტერესებს – სოციალურ ინტერესებს. და აქედან გამომდინარე,

მოხმარებას აქვს არა რაღაც დაქვემდებარებული მდგომარეობა წარმოების მიმართ, თუმცა კი დამოკიდებულია წარმოებაზე, როგორც მიზნის რეალიზაციის საშუალებაზე, არამედ გამოხატავს შინაგან, ობიექტურ მიმართულებას, გამოხატავს წარმოებისა და თვითონ საზოგადოების მიზანს (სოციალურ მიზანს) და, ამის გათვალისწინებით, წარმოება, გაცვლა, განაწილება და მოხმარება წარმოადგენს ერთიან არა წარმოების, არამედ კვლავწარმოების პროცესს” [3, გვ. 50], სადაც მოხმარების მნიშვნელობა უდავოა წარმოებისათვის, როგორც სოციალური მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალებისათვის, მაგრამ სადაც, ჩემს მიერ შექმნილი მეცნიერული თეორიებიდან – სოციალური მიზნის ფილოსოფიიდან, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიიდან და ჰუმანოსოციალური (ჰეშმარიტად ადამიანური) საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიიდან გამომდინარე, მოხმარების მიზანია არა წარმოება, არამედ ხალხის ინტერესების

რეალიზაცია – სოციალური (ჰუმანოსოციალური) მიზნის რეალიზაცია.

აქედან, ჩემი ღრმა რწმენით, ლოგიკურად გამოძიწარეობს, რომ ჰუმანოსოციალურ (ჰუმმარიტად აღამიანურ) საზოგადოებაში – კვლავწარმოების პროცესში – „მოხმარება (იგულისხმება საზოგადოების ყველა წევრის პირადი მოხმარება, და არა მწარმოებლური მოხმარება, რომელიც, საბოლოო ჯამში, ასევე ექვემდებარება პირად მოხმარებას) განიხილება არა როგორც წარმოება, არა როგორც მოხმარება ღირებულების წარმოების მიზნისათვის და ინტერესებისათვის, არამედ როგორც მოხმარება აღამიანების ცხოვრებისა და განვითარების ინტერესებისათვის, სოციალური პრობლემების გადაჭრის ინტერესებისათვის” [3, გვ. 50].

შესაბამისად, ხაზი უნდა გაესვას იმას, რომ, ჩემს მიერ შექმნილი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების თეორიის თანახმად, ჰუმანოსოციალური (ჰუმმარიტად აღამიანური) საზოგადოების „წარმოებითი

ურთიერთობები – ეს, უფრო ზუსტად, არის კვლავწარმოებითი ურთიერთობები (ადამიანის – ხალხის – ინტერესების რეალიზაციაზე გამიზნული ურთიერთობები, ანუ, უპირველეს ყოვლისა, ეს არის – ადამიანთა კვლავწარმოებითი ურთიერთობები), ზოლო მისი განვითარების კანონები – სოციალურ-ეკონომიკური კანონები” [3, გვ. 50].

კაპიტალიზმის პირობებში კი, „თუმცა წარმოებით ურთიერთობებში იგულისხმება მოხმარებაც, მაგრამ მხოლოდ როგორც პირობა (როგორც საშუალება), რომელიც ექვემდებარება (ემორჩილება, ემსახურება) წარმოებას” [3, გვ. 50], რაც დამატებითელია სწორედ კაპიტალიზმისათვის.

პოლიტიკური ეკონომიის საგნის განსაზღვრასთან და წარმოებით ურთიერთობებთან დაკავშირებით უნდა აღინიშნოს, რომ კარლ მარქსი და ფრიდრიხ ენგელსი ყველაზე უფრო ფართო გაგებით პოლიტიკური ეკონომიის საგნის განსაზღვრისას წერდნენ, რომ ეს არის მეცნიერება კანონების შესახებ, რომლებიც

მართავენ მატერიალური ცხოვრების სიკეთეების წარმოებას და გაცვლას, მაგრამ ისინი არც კი ახსენებდნენ მოხმარებას [5, ტ. 20, გვ. 150; ტ. 23, გვ. 6], ზოლო შეძლევ, პოლიტიკური ეკონომიის საგნის განმარტებაში ფრიდრიხ ენგელსი ახსენებდა აგრეთვე პროდუქტების განაწილებას, რომელიც, მისი სიტყვებით თუ ვიტყვით, ხდება წარმოებისა და გაცვლის შესაბამისად [5, ტ. 20, გვ. 153-154].

ასეთი მიდგომა, როდესაც მოხმარება არ ფიგურირებს პოლიტიკური ეკონომიის საგნის განსაზღვრისას სრულიად გამართლებულია კაპიტალიზმის პოლიტიკური ეკონომიის საგნის მიმართ, რამეთუ მოხმარება კაპიტალიზმის დროს – კაპიტალისტურ წარმოებით ურთიერთობებში – წარმოადგენს მხოლოდ წარმოების მომენტს, თუმცა კარლ მარქსის და ფრიდრიხ ენგელსის მიერ პოლიტიკური ეკონომიის საგნის ასეთი განსაზღვრა უხეშ შეცდომად და სრულიად მიუღებლად მიმაჩნია ჰუმანო-სოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური –

საზოგადოების და მისი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების მიმართ.

გარდა ამისა, აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ კარლ მარქსი და ფრიდრიხ ენგელსი პოლიტიკური ეკონომიის საგნის განსაზღვრისას არც კი ახსენებდნენ სულიერ წარმოებას და, საერთოდ, სულიერი ცხოვრების სფეროს, რაც გასაკვირი არც არის იმ თვალსაზრისით, რომ ისინი წერდნენ ეკონომიკურ – წმინდა ეკონომიკურ – კანონებზე, რომელთა ფუნქციონირება დამახასიათებელია კაპიტალიზმისათვის, სადაც ყველა სფერო და საერთოდ ყველაფერი, მათ შორის, სულიერი წარმოებაც, ემსახურება ზედმეტი ღირებულების წარმოებას, ფულს, ბაზარს, მოგებას, კაპიტალს, ანუ სადაც ყველაფერი ემსახურება ეკონომიკურ მიზანს, ემსახურება ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზანს.

სწორედ ზემოაღნიშნულის გამო არ არის გასაკვირი, რომ სულიერი წარმოება არ ფიგურირებს პოლიტიკური ეკონომიის საგნის კარლ მარქსის და ფრიდრიხ ენგელსის მიერ ფორმულირებულ

განსაზღვრაში, მით უმეტეს, რომ სულიერი წარმოება, რომელსაც ჭეშმარიტი კაპიტალიზმის პირობებში „შთანთქავს“ ეკონომიკური მიზანი, — ეკონომიკა არ არის.

თუმცა, მიუსგადად ამისა, კაპიტალიზმის — ჭეშმარიტი კაპიტალიზმის — პირობებში სულიერი წარმოება განიხილება როგორც ეკონომიკური მიზნის მიღწევის საშუალება და იგულისხმება ეკონომიკურ ურთიერთობებში, ანუ ჭეშმარიტი კაპიტალიზმის პირობებში სულიერი წარმოება — დაყვანილია ეკონომიკაზე, რაც ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე — უდავო შეცდომას წარმოადგენს.

ამასთან ერთად, კარლ მარქსის და ფრიდრიხ ენგელსის უხეშ შეცდომას წარმოადგენს აგრეთვე ის ფაქტი, რომ მათ მიერ ფორმულირებული პოლიტიკური ეკონომიის საგნის განსაზღვრა, მათივე მცდარი „მტკიცებით“, თითქოსდა წარმოადგენს პოლიტიკური ეკონომიის საგნის განსაზღვრას — „ყველაზე უფრო ფართო გაგებით“ [5, ტ. 20, გვ. 150].

მაშასადამე, ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარეობს, რომ პოლიტიკური ეკონომიის საგნის კარლ მარქსის და ფრიდრიხ ენგელსის მიერ ფორმულირებული განსაზღვრა თითქოსდა ეხება ყველა საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას (მარქსისტული გაგებით – თითქოსდა ეხება ყველა „საზოგადოებრივ-ეკონომიკურ ფორმაციას“), მაშინ როდესაც ჩემს მიერ შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორიის თანახმად, ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის პოლიტიკური ეკონომია და პოლიტიკური ეკონომიის საგანი რადიკალურად განსხვავდება კაპიტალიზმის პოლიტიკური ეკონომიისაგან და კაპიტალიზმის პოლიტიკური ეკონომიის საგნისაგან.

კერძოდ, *ჯერ-ერთი*, ჰუმანოსოციალურ – ჭეშმარიტად ადამიანურ – საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ყველაფერი ემსახურება (ყველაფერი უნდა ემსახურებოდეს) არა ეკონომიკურ მიზანს, არამედ

სოციალურ მიზანს – ხალხის (ყოველი ადამიანის) ინტერესების რეალიზაციას.

და, მეორეც, ჩემს მიერ შექმნილი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების თეორიის თანახმად, რომელიც დამახასიათებელია ჰუმანოსოციალური (ჭეშმარიტად ადამიანური) საზოგადოებისათვის – კვლავწარმოებითი ურთიერთობები, *კაპიტალისტური წარმოებითი ურთიერთობებისაგან განსხვავებით*, მოიცავს არა მარტო ეკონომიკურ ურთიერთობებს, *სადაც სულიერი წარმოება ეკონომიკურ ურთიერთობებში „იგულისხმება“* და ეკონომიკურ მიზანს ემსახურება, არამედ მოიცავს აგრეთვე სულიერი წარმოების სფეროს, რომელიც ძვეს ეკონომიკის გარეთ – იმ თვალსაზრისით, რომ სულიერი წარმოება მატერიალური წარმოება არ არის (*მიუხედავად იმისა, რომ მატერიალური წარმოების და საერთოდ ეკონომიკის, და არა მარტო ეკონომიკის, განვითარებაში სულიერი წარმოების როლი და მნიშვნელობა განუზომელია*), მაგრამ რომელიც ფუნქციონირებს საზოგადოებრივ კვლავწარმოებით

ურთიერთობებში (რამეთუ, ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით, კვლავწარმოება – საზოგადოებრივი კვლავწარმოება – მხოლოდ ეკონომიკა არ არის), და რომელიც ემსახურება – სოციალური მიზნის რეალიზაციას.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ თუმცა კაპიტალისტური წარმოებითი ურთიერთობები მოიცავს მარტო ეკონომიკურ ურთიერთობებს, მაგრამ მარტო ეკონომიკურ ურთიერთობებს კაპიტალისტური წარმოებითი ურთიერთობები მოიცავს იმ თვალსაზრისით, რომ კაპიტალიზმის მამოძრავებელი ეკონომიკური მიზნიდან – ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი – გამომდინარე, კაპიტალიზმი საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროს (ურთიერთობებს ყველა სფეროში) განიხილავს როგორც ეკონომიკურ – როგორც წარმოებით – ურთიერთობებს.

ამრიგად, უფრო ზუსტად თუ ვიტყვით, კაპიტალისტური წარმოებითი ურთიერთობები მოიცავს არა მარტო ეკონომიკურ ურთიერთობებს, არამედ

მოიცავს საზოგადოებაში არსებულ ნებისმიერ ურთიერთობებს, მაგრამ კაპიტალიზმის მამოძრავებელი ეკონომიკური მიზნიდან გამომდინარე – კაპიტალიზმი მათ განიხილავს როგორც ეკონომიკურ ურთიერთობებს.

პრინციპულად მნიშვნელოვანია ამასთან დაკავშირებით აღინიშნოს, რომ, თუმცა კაპიტალიზმს ყველაფერი დაჰყავს ეკონომიკურ მიზანზე – ეკონომიკური მიზნის რეალიზაციაზე, მაგრამ პოლიტიკური ეკონომიის დაყვანა ეკონომიკაზე – უხეშ თეორიულ, პოლიტიკურ და პრაქტიკულ შეცდომას წარმოადგენს, რამეთუ პოლიტიკური ეკონომია – ეკონომიკა არ არის (?!).

პოლიტიკური ეკონომია არის ეკონომიკისა და მთლიანად საზოგადოებრივი ყოფიერების ფუნქციონირების „რეჟისურის“ – პოლიტიკური მენეჯმენტის (სახელმწიფო მართვის) – მეთოდოლოგიური და თეორიული საფუძველი.

ხოლო ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების პოლიტიკური ეკონომია,

სოციალური მიზნის ფილოსოფიასთან და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიასთან ერთად, არის სოციალურად (პუმანოსოციალურად) გამიზნული პოლიტიკური მენეჯმენტის (სახელმწიფო მართვის) მეთოდოლოგიური და თეორიული საფუძველი.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ფუნდამენტური მნიშვნელობის თეორიულ, პოლიტიკურ და პრაქტიკულ შეცდომად მიმაჩნია პოლიტიკური ეკონომიის ჩანაცვლება – „ეკონომიკსით“ (ეკონომიკით), რამეთუ „ეკონომიკსს“ ნამდვილად აქვს არსებობის უფლება, მაგრამ არა პოლიტიკური ეკონომიის გაუქმების ხარჯზე.

პოლიტიკური ეკონომია, როგორც საზოგადოებრივი – როგორც თეორიული – მეცნიერება, იკვლევს არა მარტო ეკონომიკურ პროცესებს, არამედ ის იკვლევს მთლიანად საზოგადოებრივი ცხოვრების ანატომიას [5, ტ. 13, გვ. 6], რომელიც მოიცავს არა მარტო მატერიალური წარმოების სფეროს, არამედ მოიცავს საზოგადოებრივ ცხოვრებას – საზოგადოებრივ ყოფიერებას – მთლიანად, ხოლო პოლიტიკური

ეკონომიის კანონები, ჩემი ღრმა რწმენით, იკვლევს საზოგადოებრივი ცხოვრების ფიზიოლოგიას, მაშინ როდესაც კონკრეტული ეკონომიკური პროცესების კვლევა წარმოადგენს კონკრეტული ეკონომიკური მეცნიერებების კვლევის საგანს.

შესაბამისად, პოლიტიკური ეკონომიის სპეციალისტი არის – პოლიტეკონომი, და თუ ის მართლა პოლიტეკონომია და არა მხოლოდ ეკონომისტი, ესე იგი ის, ამავე დროს, არის – საზოგადოებათმცოდნე, ხოლო ეკონომიკის სპეციალისტი არის – ეკონომისტი, რომელიც ძირითადად ეკონომიკის – კონკრეტული ეკონომიკური პროცესების – ჩარჩოებში ახორციელებს კვლევას.

ამასთანავე, თუ გავითვალისწინებთ, რომ პოლიტიკური ეკონომია არის თეორიული მეცნიერება, რომ პოლიტიკური ეკონომია არის ჭეშმარიტი – ფუნდამენტური – საზოგადოებრივი მეცნიერება, რომელიც წარმოადგენს ეკონომიკისა და მთლიანად საზოგადოებრივი ცხოვრების მეცნიერული კვლევის

მეთოდოლოგიას, და, ამგე დროს, რომელიც წარმოადგენს კონკრეტული პრობლემების არა მარტო კვლევის, არამედ სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის პრაქტიკის – სახელმწიფო მართვის – მეცნიერულ გზამკვლევს, აშკარა ხდება პოლიტიკური ეკონომიის უდავო და განსაკუთრებული მნიშვნელობა სახელმწიფოს და მთლიანად კაცობრიობის ეფექტიან ფუნქციონირებაში და მართვაში.

აქვე განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ვინაიდან პოლიტიკური ეკონომია არის მეცნიერება კანონთა შესახებ..., სრულიად ლოგიკურია დავასკვნათ, რომ ჩემს მიერ შექმნილი – ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის (მოდრაობის კანონის) თეორია, და, საერთოდ, სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორია, წარმოადგენს რევოლუციურად ახალ პოლიტიკურ ეკონომიას – წარმოადგენს მომავლის პოლიტიკურ ეკონომიას, წარმოადგენს მომავლის სოციალურ ეკონომიას, ანუ ჩემს მიერ შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორია

წარმოადგენს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პოლიტიკურ ეკონომიას (სოციალურ ეკონომიას).

სწორედ ამასთან – ანუ ჩემს მიერ შექმნილ სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორიასთან – დაკავშირებით [3; და სხვა], ცნობილი იურისტი და ეკონომისტი, ეკონომიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი, საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის უცხოელი წევრი, ამერიკის შეერთებული შტატებისა და სხვა არაერთი საერთაშორისო აკადემიის აკადემიკოსი მიხეილ როკეტლიშვილი (ნოუ-იორკი, აშშ), ჯერ კიდევ მრავალი წლების წინ – კერძოდ, აღნიშნულ პრობლემაზე ჩემს მიერ 1982 წელს გამოცემული მონოგრაფიის [3] გამოქვეყნებიდან მე-15-ე წლისთავისათვის, ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ნოუ-იორკში, საერთაშორისო გაზეთ (ფაქტობრივად კი, ჟურნალ) “მოსტ“-ში («МОСТ»), № 2 (75), 28 თებერვალი – 7 მარტი 1997 წელი, გვ. 43) გამოქვეყნებულ რეცენზიაში (რომელიც შემდეგ

გამოქვეყნდა აგრეთვე მის წიგნში: Михаил Рокетлишвили. Политико-экономические проблемы общества и очерки об известных мне людях. Нью-Йорк, 2003 г., с. 52-53; და სხვა), სათაურით: “ქართველი მეცნიერი – ნოვატორი აღწერა კურატაშვილი“, აღნიშნავდა შემდეგს:

“მონოგრაფიის ავტორმა (აღწერა კურატაშვილმა) გაბედა შემოეთავაზებინა მის მიერ შემუშავებული პრინციპულად ახალი თეორია – სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორია, რომელიც იყო ახალი მეცნიერული მიმართულება და რომელიც საფუძვლად უნდა დაედოს როგორც მეცნიერულ გამოკვლევებს, ისე საზოგადოებრივი ცხოვრების ყველა სფეროს მართვას თანამედროვე მსოფლიოში. სწორედ თანამედროვე მსოფლიო განვითარება განსაკუთრებული დამაჯერებლობით ადასტურებს პროფესორ კურატაშვილის მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგიური მიდგომის სისწორეს და სიცოცხლისუნარიანობას.

პროფესორმა ალფრედ კურატაშვილმა, მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეოლოგიისაგან განსხვავებით, რომელშიც განმსაზღვრელ კრიტერიუმად ითვლება საკუთრების ფორმა, მთავარ ქვაკუთხედად დააყენა სოციალური მიზანი (საზოგადოების ყველა წევრის ინტერესები), რომლის რეალიზაციისათვისაც მას ჯერ კიდევ “გარდაქმნამდე” (ეგრეთ წოდებულ „პერესტროიკამდე“) დასაშვებად მიაჩნდა ყველა გზის, ფორმისა და მეთოდის გამოყენება, მათ შორის, საკუთრების ფორმების პლურალიზმი, საბაზრო ეკონომიკა და ა.შ., თუ ისინი გამორიცხავენ ანტისოციალურ მოვლენებს.

მონოგრაფიის ავტორის მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგიური მიდგომა საფუძველშივე განსხვავდება ამ პრობლემისადმი კაპიტალისტური მიდგომიდანაც, რამეთუ კაპიტალიზმის დროს ეკონომიკისა და მთლიანად საზოგადოების ეფექტიანი ფუნქციონირების მთავარ კრიტერიუმს წარმოადგენს ეკონომიკური მიზანი — მომგებიანობა, მაშინ როდესაც რეცენზირებად ნაშრომში მთავარია სოციალური მიზნის რეალიზაცია,

ხოლო მომგებიანობა განიხილება მხოლოდ როგორც ამ მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალება.

მონოგრაფიის ავტორი ამსხვრევს დამკვიდრებულ შეხედულებებს პოლიტიკური ეკონომიის ყველა პრობლემებზე. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ ავტორის მიერ შემუშავებული და აქ შემოთავაზებულია შრომის საშუალებების ნომინალური და რეალური ღირებულების თეორია, რომელშიც პირველად არის მეცნიერულად დასაბუთებული მარქსის ზედმეტი ღირებულების თეორიის უსაფუძვლობა და გაშლილად არის მოცემული კურატაშვილის თეორია ზედმეტი ღირებულების, მოგების შექმნის ახალ რეალურ მექანიზმზე სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის პირობებში.

მთლიანობაში ალფრედ კურატაშვილის მიერ გამოცემული მონოგრაფია იყო ახალი პოლიტიკური ეკონომია — ჭეშმარიტად პროგრესული საზოგადოების სოციალური ეკონომია“ [2, გვ. 31-32].

ისევ ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების ჩემს მიერ შექმნილ ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიასთან, და აგრეთვე ჩემს მიერ შექმნილ კვლავწარმოებითი ურთიერთობების (საზოგადოებრივი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების) თეორიასთან დაკავშირებით, განსაკუთრებით საყურადღებოა, რომ „კვლავწარმოება, როგორც უკვე აღინიშნა, წარმოადგენს წარმოების, გაცვლის, განაწილების და მოხმარების ერთიან პროცესს” [3, გვ. 50], რომელშიც ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების პირობებში „მოხმარება ღებულობს თვისებრივად ახალ, უფრო ზუსტად კი, თავის ბუნებრივ შინაარსს” [3, გვ. 50], ანუ ჩემს მიერ შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური კანონების თეორიის, და, უპირველეს ყოვლისა, ჰუმანოსოციალური (ჭეშმარიტად ადამიანური) საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-

ეკონომიკური კანონის თეორიის – მოძრაობის კანონის თეორიის – თანახმად, მოხმარება განიხილება არა როგორც წარმოების მომენტი – განიხილება არა როგორც წარმოების საშუალება, როგორც ეს არის კაპიტალიზმის დროს, არამედ განიხილება როგორც სოციალური მიზანი.

ამრიგად, ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების მოძრაობის სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიის შესაბამისად, ლოგიკურად გამომდინარეობს, რომ ჰუმანოსოციალური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის პოლიტიკური ეკონომია, როგორც მე ჯერ კიდევ 1980 წელს ვწერდი, „არის მეცნიერება კანონების შესახებ, რომლებიც მართავს (რომლების შესაბამისადაც მართავენ) მატერიალური და სულიერი ცხოვრების სიკეთეების წარმოებას, გაცვლას, განაწილებას და მოხმარებას ადამიანურ საზოგადოებაში – იმ საზოგადოებაში, სადაც ყველაფერი ექვემდებარება (ემსახურება) ადამიანს“ [19, გვ. 85; აგრეთვე: 3, გვ. 56],

სადაც ყველაფერი გამიზნულია ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების რეალიზაციაზე, და სადაც ისევ ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების მოძრაობის სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიის შასაბამისად „მოხმარება განიხილება არა როგორც წარმოების მომენტი, არამედ როგორც ობიექტური სოციალური მიზანი – განიხილება როგორც მიზანი, რომელიც ძვეს მატერიალური წარმოების გარეთ – ეკონომიკის გარეთ, მაგრამ რომელიც არის ეკონომიკისა და მთელი საზოგადოებრივი ყოფიერების შინაგანი (მამოძრავებელი) მიზანი, რომლის რეალიზაციასაც ექვემდებარება (ემორჩილება, ემსახურება) საზოგადოებრივი ყოფიერების ყველა სფერო და ღარგი” [19, გვ. 85; აგრეთვე: 3, გვ. 56-57].

მაშასადამე, მოხმარება როგორც სოციალური მიზანი – როგორც სოციალური მიზნის რეალიზაციის შემადგენელი ნაწილი – ძვეს ეკონომიკის გარეთ, რამეთუ ჰუმანოსოციალურ (ჭეშმარიტად ადამიანურ) საზოგადოებაში მოხმარება არსებობს (მოხმარება

იარსებებს) არა მატერიალური წარმოებისთვის (თუმცა ის მატერიალური წარმოებისთვისაც აუცილებელია – როგორც სოციალური მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალებისათვის), არამედ არსებობს (იარსებებს) თვითონ ადამიანისთვის – მისი კეთილდღეობისათვის.

სწორედ ამის გამო ჰუმანოსოციალურ (ჭეშმარიტად ადამიანურ) საზოგადოებაში მოხმარება – როგორც სოციალური მიზანი – ძვეს ეკონომიკის გარეთ, მაგრამ ის ეკონომიკისგან მოწყვეტილი კი არ არის, არამედ, პირიქით, სოციალური მიზანი ამავე დროს არის ეკონომიკის და მთელი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების შინაგანი მამოძრავებელი მიზანი, რის გამოც ჰუმანოსოციალური (ჭეშმარიტად ადამიანური) საზოგადოების – მისი კვლავწარმოებითი (და არა წარმოებითი) ურთიერთობების – ძირითადი კანონი (და მთლიანად მისი კანონთა სისტემა) არის არა წმინდა ეკონომიკური, არამედ – სოციალურ-ეკონომიკური, რაშიც მდგომარეობს ჰუმანოსოციალური

– ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების ჩემს მიერ შექმნილი ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის (ანუ მოძრაობის კანონის, და საერთოდ სოციალურ-ეკონომიკური კანონების) თეორიის არსი.

ამიტომ სრულიად კანონზომიერად მიმაჩნია, რომ ჰუმანოსოციალურ – ჭეშმარიტად ადამიანურ – საზოგადოებაში წარმოებითი ურთიერთობები „განიხილებოდეს როგორც კვლავწარმოებითი ურთიერთობები, და რომ ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრისადმი მიდგომა იყოს არა წარმოების პოზიციიდან, არამედ კვლავწარმოების პოზიციიდან, *ესე იგი*, რომ მიდგომა ითვალისწინებდეს მთელი საზოგადოებისა და მისი ყოველი წევრის მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების და პიროვნების თავისუფალი ყოველმხრივი განვითარების ხარისხს” [3, გვ. 50-51] – როგორც სოციალური მიზნის რეალიზაციის მაჩვენებელს.

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ ჩემს მიერ შექმნილი კვლავწარმოებითი ურთიერთობების თეორიის

არსი – კვლავწარმოებითი ურთიერთობებისა, რომელიც დამახასიათებელია ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისათვის, მღვდმარეობს იმაში, რომ კაპიტალისტური წარმოებითი ურთიერთობებისაგან განსხვავებით, სადაც მოხმარება განიხილება როგორც წარმოების მომენტი, რის გამოც წარმოებით ურთიერთობებში მოხმარება არც კი ფიგურირებს, ჰუმანოსოციალური საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის არა წარმოებით, არამედ კვლავწარმოებით ურთიერთობებში მოხმარება განიხილება როგორც სოციალური (ჰუმანოსოციალური) მიზნის რეალიზაცია – მოხმარება განიხილება როგორც კვლავწარმოებითი ურთიერთობების უმთავრესი და უმნიშვნელოვანესი შემადგენელი ნაწილი, რომლის რეალიზაციასაც ექვემდებარება – ემსახურება – მთელი კვლავწარმოებითი ურთიერთობები.

ამრიგად, „კვლავწარმოებითი მიდგომა – ეს არის არა ვიწროეკონომიკური, არამედ სისტემური, კომპლექსური სოციალურ-ეკონომიკური მიდგომა,

რომელიც პასუხობს მთელი საზოგადოებისა და მისი ყოველი წევრის ინტერესებს. ეს არის პოლიტიკურ-ეკონომიური მიდგომა პრობლემების გადაჭრისადმი, ხოლო პოლიტიკურ-ეკონომიური მიდგომა, სადაც პოლიტიკა ემსახურება სოციალურ ინტერესებს, არის სოციალურ-ეკონომიკური მიდგომა” [3, გვ. 51].

ასევე „უნდა აღინიშნოს, რომ კაპიტალიზმის პირობებში სოციალური პრობლემები ვერ გადაიჭრება ვერავითარი მაკროეკონომიკური მიდგომითაც კი, რადგან მაკროეკონომიკური, და თუნდაც გარეგნულად (ერთი შეხედვით) „სოციალურ-ეკონომიკური” მიდგომა კაპიტალიზმის დროს არის სწორედ ეკონომიკური – წმინდა ეკონომიკური – მიდგომა, რომელიც ემსახურება ბურჟუაზიული საზოგადოების მოძრაობის ეკონომიკური კანონის წმინდა ეკონომიკურ მიზანს, ესე იგი ურთიერთობები კაპიტალიზმის პირობებში ყოველთვის რჩება წმინდა ეკონომიკური” [3, გვ. 51].

ამასთანავე, ურთიერთობები კაპიტალიზმის პირობებში ყოველთვის რჩება წმინდა ეკონომიკური

იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ხალხის ცხოვრების დონე მაღალია, რამეთუ კაპიტალიზმი უზრუნველყოფს ხალხის ცხოვრების მაღალ დონეს მხოლოდ იმისთვის, რომ ეს ხალხი გამოიყენოს როგორც რესურსი – როგორც საშუალება – მაღალი მოგების მისაღებად.

აქვე საჭიროდ მიმაჩნია ყურადღების გამახვილება იმაზე, რომ თუმცა მე ჩემს სამეცნიერო შრომებში ჯერ კიდევ მრავალი წლების წინ ვამხილე და მეცნიერულად დავასაბუთე მარქსის ზედმეტი ღირებულების თეორიის მცდარობა, რაც ჩემამდე მსოფლიოში ვერავინ ვერ შეძლო, და თუმცა აგრეთვე დავასაბუთე მარქსისტულ-ლენინური სოციალიზმის (და არა მარტო კომუნიზმის) აშკარა უტოპიურობა, მაგრამ კაპიტალიზმთან დაკავშირებით, ისევე როგორც მრავალი წლების წინ, ამ შემთხვევაშიც უნდა მოვიყვანო ფრიდრიხ ენგელსის სიტყვები, რომელიც წერდა:

„ფაბრიკანტის დამოკიდებულება მუშისადმი არის – არა ადამიანური, არამედ წმინდა ეკონომიკური.

ფაბრიკანტი არის „კაპიტალი“, ხოლო მუშა – „შრომა“ [5, ტ. 2, გვ. 497; 3, გვ. 51].

ამრიგად, თუ ჰუმანოსოციალურ – ჭეშმარიტად ადამიანურ – საზოგადოებაში და სახელმწიფოში „საზოგადოებრივი ყოფიერების ყველა სფერო და დარგი ექვემდებარება თვითონ ადამიანის კვლავწარმოებას და მის ყოველმხრივ განვითარებას, კაპიტალიზმის დროს თვითონ ადამიანის კვლავწარმოება ექვემდებარება ზედმეტი ღირებულების წარმოებას“ [3, გვ. 51], ექვემდებარება ფულს, ბაზარს, მოგებას, კაპიტალს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჩემს მიერ შექმნილი – სოციალური ძივნის ფილოსოფიის, ზღვების ინტერესების უზენაესობის თეორიის და ჰუმანოსოციალური (ჭეშმარიტად ადამიანური) საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიის შესაბამისად, ყოველი ადამიანის ინტერესების რეალიზაცია განიხილება როგორც ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის უზენაესი – სოციალური (ჰუმანოსოციალური) – მიზანი.

მაშასადამე, მეცნიერული გამოკვლევები ადასტურებს, რომ ნებისმიერ საზოგადოებას სჭირდება მისი მოძრაობის კანონის თეორია – როგორც საზოგადოებისა და სახელმწიფოს პრაქტიკული ორიენტაციისა და მიზანმიმართული ფუნქციონირების თეორიული საფუძველი და თეორიული მოდელი.

თუმცა, მიუხედავად მისი აქტუალობისა, ეს პრობლემა და ამ პრობლემაზე მსჯელობაც კი არ აინტერესებთ იმათ – *კერძოდ კი, ფულის, ბაზრის, მოგების, კაპიტალის მონებს და კაპიტალიზმის აპოლოგეტებს*, ვის მთავარ და საბოლოო მიზანსაც წარმოადგენს არა ადამიანის ინტერესების რეალიზაცია – არა ხალხის ინტერესების რეალიზაცია, არამედ ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი, ანუ ეკონომიკურ საშუალებათა თვითმიზნის რეალიზაცია.

საშუალებათა თვითმიზანი კი წარმოადგენს მსოფლიო ისტორიაში და თანამედროვე „ცივილიზებულ“ სამყაროში საყოველთაოდ აღიარებული, მაგრამ, *მიუხედავად ამისა, მაინც მაზინჯი*

— ანტაიადამიანური, ანტისოციალური, ანტიჰუმანური, ანტიზნობრივი. — მიდგომის პრაქტიკულ გამოვლინებას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფია ვუწოდე.

ამასთან, ეკონომიკური საშუალებები ჰუმანოსოციალურ — ჭეშმარიტად ადამიანურ — საზოგადოებაში, ამ საზოგადოების ძირითადი კანონის — მოძრაობის კანონის — სოციალური მიზნობრივი მიმართულების შესაბამისად, უნდა განიხილებოდეს მხოლოდ როგორც სოციალური მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი ეკონომიკური საშუალებები.

საზოგადოების ფუნქციონირებისა და განვითარების ძირითადი კანონის განხილვისას განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს ის, რომ, როგორც მე აღრე ვწერდი, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიიდან (მოძრაობის კანონის თეორიიდან) გამომდინარე — “კანონისა, რომლის ჭეშმარიტი — სოციალურ-ეკონომიკური — არსი და ფუნქციონირების მექანიზმი” [3, გვ. 47], ანუ რომლის თეორიაც ჩემს მიერ იქნა

შექმნილი, „და რომლის (ამ კანონის) ობიექტური სოციალური მიზნიდანაც, ჩემი აზრით, აუცილებლად უნდა ამოვდიოდეთ როგორც მეცნიერულ გამოკვლევებში, ისე პრაქტიკული საქმიანობის ნებისმიერ სფეროში“ [3, გვ. 47], ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური (სწორედ სოციალურ-ეკონომიკური, და არა ეკონომიკური) კანონი არის მიზნის კანონი – არის სოციალური (და არა ეკონომიკური) მიზნის კანონი.

ამრიგად, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონი წარმოადგენს კანონს, რომელშიც გამოხატულია ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნობრივი მიმართულება.

სწორედ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ფუნქციონირებისა და განვითარების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნობრივი მიმართულებიდან

გამომდინარე, ეს კანონი არის სოციალურ-ეკონომიკური, და არა ეკონომიკური კანონი, მაშინ როდესაც იმ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ძირითადი კანონი, რომელსაც აქვს თავისი ფუნქციონირების ეკონომიკური მიზნობრივი მიმართულება, არის ეკონომიკური, და არა სოციალურ-ეკონომიკური კანონი.

აუცილებელად მიმაჩნია განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს აგრეთვე იმას, რომ ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონი, *ჩემი ღრმა რწმენით*, მოქმედებს არა ადამიანების ნებისა და ცნობიერებისაგან დამოუკიდებლად (თუმცა ცალკეული ადამიანები შეიძლება ამას არც კი აცნობიერებდნენ), არამედ თვითონ ადამიანების, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ცნობიერი და მიზანმიმართული მოქმედების საფუძველზე.

“ობიექტურ მოთხოვნილებებთან – მოძრაობის კანონის ობიექტურ მიზანთან ადამიანების მიზნის (საზოგადოების მიზნის) შეუსაბამობა კი

დამახასიათებელია, – როგორც მე მრავალი წლის წინ აღვნიშნავდი, – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების წინაისტორიისათვის, და, კერძოდ, კაპიტალიზმისათვის, სადაც მშრომელთა მიზანი, მათი ნება და ცნობიერება ბურჟუაზიული (კაპიტალისტური) საზოგადოების მოძრაობის კანონის მიზანთან დიამეტრალურ დაპირისპირებაში იმყოფება, და სადაც ამიტომ ობიექტური კანონები მოქმედებენ ნამდვილად ადამიანების ნებისა და ცნობიერებისაგან დამოუკიდებლად, მაშინ როდესაც” [3 გვ. 13]

ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების პირობებში “ობიექტური კანონები გამოხატავენ (უნდა გამოხატავდნენ) მთელი საზოგადოებისა და მისი ყოველი წევრის ინტერესებს და მოქმედებენ (უნდა მოქმედებდნენ) მათი ნებისა და ცნობიერების შესაბამისად, რაც შეესაბამება თვითონ ყოფიერების ობიექტურ მოთხოვნილებებს – ობიექტურ მიზანს – ამ საზოგადოების მოძრაობის კანონის ობიექტურ სოციალურ მიზანს“ [3 გვ. 13].

ამასთან, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონი მოქმედებს (შეუძლია მოქმედებდეს) მხოლოდ იმ პირობებში, როდესაც სახელმწიფო ხელისუფლება ხელმძღვანელობს ხალხის ინტერესებით, როდესაც სახელმწიფო ხელისუფლება ემსახურება ხალხის ინტერესებს, და როდესაც ის ეფექტიანად მართავს საზოგადოებასა და სახელმწიფოს ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე.

მაშასადამე, ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების ძირითად სოციალურ-ეკონომიკურ კანონს არ შეუძლია მოქმედება ადამიანების ნებისა და ცნობიერებისაგან დამოუკიდებლად, რამეთუ, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ის ვერ შეძლებს შეასრულოს ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის ფუნქცია.

უფრო მეტიც, ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის მოქმედების გარეშე, შეუძლებელია

თვითონ ამ პოლიტიკური სისტემის – ჰუმანოსოციალური (ჰემმარიტად ადამიანური) საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის – არსებობა და ფუნქციონირება, რამეთუ ჰუმანოსოციალური – ჰემმარიტად ადამიანური – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის რეალური არსებობა შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის ემსახურება ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს, და თუ ის გამოიცხავს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს.

ამრიგად, ჰუმანოსოციალური – ჰემმარიტად ადამიანური – საზოგადოებისა და სახელმწიფოს არსებობა და ფუნქციონირება შესაძლებელია მხოლოდ ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის მოქმედების პირობებში, ხალხის აქტიური და ადეკვატური – სოციალურად (ჰუმანოსოციალურად) – მიზანმიმართული მოღვაწეობის თანხლებით, რამეთუ,

თუმცა აღნიშნული კანონი გამოხატავს საზოგადოებრივი ყოფიერების ფუნქციონირების ბუნებრივ – ობიექტურ – მიმართულებას ხალხის (ყოველი ადამიანის) სოციალური (ჰუმანოსოციალური) მიზნის რეალიზაციისაკენ, მაგრამ ამ მიზნის რეალიზაცია შესაძლებელია მხოლოდ თვითონ ხალხის (ადამიანების) აქტიური და მიზანდასახული საქმიანობით სოციალური (ჰუმანოსოციალური) მიმართულებით, რასაც ეფექტიანად უნდა წარმართავდეს ხალხის სამსახურში მყოფი კომპეტენტური სახელმწიფო ხელისუფლება სათანადო დონის სახელმწიფო მეთაურის – სახელმწიფოს ღირსეული და გამოკვეთილი ლიდერის – ხელმძღვანელობით.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოების ძირითად სოციალურ-ეკონომიკურ კანონს არ შეუძლია მოქმედება საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მიზანმიმართული მოღვაწეობის გარეშე,

რამეთუ — ეს კანონი არის ადამიანებს შორის მიზანმიმართულ ურთიერთობათა კანონი, და სწორედ ამიტომ მას არ შეუძლია მოქმედება თვითონ ადამიანების ცნობიერი და მიზანმიმართული მოღვაწეობის გარეშე.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ობიექტურ კანონებს უწოდებენ იმ კანონებს, რომლებიც მოქმედებს ადამიანების ნებისა და ცნობიერებისაგან დამოუკიდებლად, მაგრამ, *ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით*, კანონების ობიექტურობის ასეთი გაგება დამახასიათებელია არა ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოებისათვის, არამედ ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის წინაისტორიისათვის.

სწორედ ამიტომ, კარლ მარქსის სიტყვები იმის შესახებ, რომ ეკონომიკური კანონები არის ადამიანების „ნებისგან, პოლიტიკისგან და ა.შ. დამოუკიდებელი“ [5, ტ. 26, ნაწილი I, გვ. 12], შეიძლება გამართლებული იყოს მხოლოდ კაპიტალიზმის მიმართ, რამეთუ:

ჯერ-ერთი, ეკონომიკური (წმინდა ეკონომიკური) კანონების მოქმედება დამახასიათებელია კაპიტალიზმისათვის.

და, მეორეც, არა მარტო კაპიტალისტურ წარმოებით ურთიერთობებს, არამედ აგრეთვე პოლიტიკასაც კაპიტალიზმის პირობებში, ადამიანების ნებისა და ცნობიერებისაგან დამოუკიდებლად, მართავს — ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი.

მაგრამ ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოების პირობებში, ჩემი ღრმა რწმენით, ობიექტურია კანონები, რომლებიც მოქმედებს საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ადამიანების ნებისა და ცნობიერების შესაბამისად — მათი ნებისა და ცნობიერების შესაბამისად, რომლებიც ამავე დროს შეესაბამება ცხოვრების ობიექტურ მოთხოვნილებებს, გამდიდრებულს ადამიანთა შემოქმედებითი ცნობიერებით, და რომლებიც ითვალისწინებს ამ მოთხოვნილებათა რეალიზაციის რეალურ და პოტენციალურ შესაძლებლობებს.

წინააღმდეგ შემთხვევაში, ანუ ცხოვრების ობიექტური მოთხოვნილების რეალიზაციის რეალური და პოტენციური შესაძლებლობების გაუთვალისწინებლად ადგილი ექნებოდა არა ობიექტური კანონების ფუნქციონირებას, არამედ უტოპიურ შეხედულებებს აღნიშნული კანონების შესახებ.

ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონი — ეს არის კანონი, რომელიც გამოხატავს ძირითად, სოციალურად (ჰუმანო-სოციალურად) მიზანმიმართულ, განმსაზღვრელ, სიღრმისეულ მუდმივად განმეორებად მიზეზ-შედეგობრივ კავშირებს, ურთიერთკავშირებს და ურთიერთდამოკიდებულებებს ადამიანებს შორის, მაშინ როდესაც იმ საზოგადოების ძირითადი ეკონომიკური (და არა სოციალურ-ეკონომიკური) კანონი, სადაც ეს კანონი მოქმედებს ადამიანების ნებისა და ცნობიერებისაგან დამოუკიდებლად, ის გამოხატავს ამ საზოგადოებისათვის დამახასიათებელ ძირითად, ეკონომიკურად მიზანმიმართულ, განმსაზღვრელ,

სიღრმისეულ, მაგრამ ხალხისათვის იძულებით მუდმივად განმეორებად მიზეზ-შედეგობრივ კავშირებს, ურთიერთკავშირებს და ურთიერთდამოკიდებულებებს ადამიანებს შორის.

ამასთანავე, ადამიანების ცნობიერ და მიზანმიმართულ მოქმედებაში ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების პირობებში იგულისხმება არა მოქმედება ცალკეული ადამიანების დაუსაბუთებელი სუბიექტური ზრახვებისა და მიზნების საფუძველზე, არამედ იგულისხმება მოქმედება ცხოვრების მოთხოვნილებების მეცნიერული – შემოქმედებითი – გააზრების საფუძველზე (თვითონ ადამიანების ობიექტური მოთხოვნილებების მეცნიერული – შემოქმედებითი – გააზრების საფუძველზე), რომლებიც (ცხოვრების მოთხოვნილებები) გამოხატულია ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის სოციალურ (ჰუმანოსოციალურ) მიზნობრივ მიმართულებაში – რომლებიც (ცხოვრების მოთხოვნილებები) ამ მეცნიერული მიმართულებით

გამოხატულია ცხოვრების ობიექტური მოთხოვნილებების თეორიულ მოდელში, რომელშიც ცხოვრების მოთხოვნილებები გამდიდრებულია მეცნიერული – შემოქმედებითი, მაგრამ ობიექტურად განპირობებული იდეებით.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ შემოქმედებითად გააზრებული ცხოვრების მოთხოვნილებები შეიძლება განხორციელდეს რეალურად ცხოვრებაში ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის სოციალური (ჰუმანოსოციალური) მიზნის რეალიზაციის არსებული, როგორც რეალური, ისე პოტენციალური შესაძლებლობების გამოყენებით.

მაგრამ სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაცია, და, მამასადამე, ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – უზენაესობის პრაქტიკული რეალიზაციაც შესაძლებელია მხოლოდ სახელმწიფო ხელისუფლების შესაბამისი მეცნიერულად დასაბუთებული გადაწყვეტილებების არსებობის დროს,

იმ პირობებში, როდესაც, ამასთან ერთად, სახელმწიფო ხელისუფლებას გააჩნია უნარი ეფექტიანად მართოს საზოგადოება და სახელმწიფო ხალხის ინტერესებიდან გამომდინარე.

თუმცა საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვა ს უ ლ ა ც ა რ გ უ ლ ი ს ხ მ ო ბ ს ა დ ა მ ი ა ნ ე ბ ი ს დამოუკიდებლობისა და მოქმედების თავისუფლების დაუსაბუთებელ შეზღუდვას და ამიტომ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვამ არ უნდა გამოიწვიოს მათი ასეთი შეზღუდვები.

უფრო მეტიც, ხალხის ინტერესების რეალიზაცია შესაძლებელია მხოლოდ ადამიანების დამოუკიდებლობისა და მოქმედების თავისუფლების (ცხოვრებისა და მოღვაწეობის თავისუფლების) მეცნიერულად დასაბუთებული შეხამების დროს მთლიანად საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიან მართვასთან სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან, რამეთუ მთელ ხალხს არ შეუძლია მართოს ხალხი, მთელ ხალხს არ შეუძლია მართოს საზოგადოება და

სახელმწიფო, რადგან ეგრეთ წოდებული „დემოკრატია“ (ხალხი როგორც ხელისუფლება – ხალხის მიერ უმაღლესი ხელისუფლების ფლობა) – ეს მითია, ეს აშკარა უტოპიაა, რამეთუ „დემოკრატიის“ რეალური განხორციელება (ამ ტერმინის არსის და აზრის ჭეშმარიტი გაგებით) არანაკლებ (არამედ ბევრად უფრო მეტადაც კი) უტოპიურია, ვიდრე მარქსისტული კომუნიზმის აშენება და ფუნქციონირება, თუმცა კომუნიზმიც აშკარა უტოპიაა.

ამრიგად, ეგრეთ წოდებული „დემოკრატია“, როგორც მრავალჯერ აღინიშნა ჩემს მიერ, საერთოდ განუხორციელებადია, თუმცა მთელი ცივილიზებული სამყარო ლაპარაკობს „დემოკრატიაზე“ და მხარს უჭერს ეგრეთ წოდებულ „დემოკრატიას“, რაც ალბათ, გამოწვეულია იმით, რომ ტერმინში „დემოკრატია“, ტერმინში „დემოკრატიული საზოგადოება“ ყველგან იგულისხმება პლურალიზმი საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა, სახელმწიფო ხელისუფლების

სხვადასხვა შტოს არსებობა და ა.შ., რაც პრინციპში ძალიან მნიშვნელოვანია, მაგრამ ყველაფერი ეს არ არის “დემოკრატია“, რამეთუ “დემოკრატია“ — ეს ნიშნავს, რომ ხალხია ხელისუფალი, “დემოკრატია“ — ეს ნიშნავს თითქოსდა მთელი ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობას სახელმწიფოში, რაც აშკარად განუხორციელებადია.

ამასთანავე, მართვის ის ფორმები და მეთოდები, რომლებსაც უწოდებენ “დემოკრატიულს“, როგორც მე მრავალჯერ აღმინიშნავს, სრულიად მისაღებია, მაგრამ მხოლოდ მაშინ, როდესაც ისინი რეალურად ემსახურება ყოველი ადამიანის ინტერესებს — ხალხის ინტერესებს, და არა მაშინ, როდესაც “დემოკრატიის“ ლოზუნგით, “დემოკრატიული რეფორმების“ ლოზუნგით ადგილი აქვს ხალხის ეკონომიკურ გენოციდს და მის დამონებას.

თუმცა მაშინაც კი, როდესაც მართვის ეგრეთ წოდებული „დემოკრატიული“ ფორმები და მეთოდები ემსახურება ადამიანის ინტერესებს — ხალხის ინტერესებს, როდესაც სახელმწიფო ხელისუფლება

ხელმძღვანელობს ხალხის ინტერესებით და ემსახურება ხალხის ინტერესებს, ეს მაინც არ არის და ვერც იქნება “დემოკრატია” — ეს მაინც არ არის და ვერც იქნება ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა, რამეთუ ეგრეთ წოდებული “დემოკრატია” — განუხორციელებადია.

ამიტომ ყველაფერს თავისი სახელი უნდა ეწოდოს.

მაშასადამე, ეგრეთ წოდებული „დემოკრატიის“ განუხორციელებადობის გამო, და, საერთოდაც, რეალობას ყველგან წარმოადგენს პოლიტიკური მმართველობის ფორმა, რომელსაც მე ვუწოდებ კრატოკრატიას, ანუ რეალობას ყველგან წარმოადგენს ხელისუფლების მიერ ხელისუფლების ფლობა — სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ სახელმწიფო ხელისუფლების ფლობა, რამეთუ ნებისმიერ სახელმწიფოში, რომელშიც არსებობს ამ სახელმწიფოს რეალური ხელისუფლება, ხელისუფლებას ყველგან ფლობს სწორედ ამ სახელმწიფოს სახელმწიფო ხელისუფლება, ხოლო ამა თუ იმ სახელმწიფოს ან მისი ნაწილის სხვა

სახელმწიფოს მიერ ოკუპირების შემთხვევაში, უმაღლეს ხელისუფლებას ოკუპირებულ სახელმწიფოში ან მისი ტერიტორიის ოკუპირებულ ნაწილში ფლობს ოკუპანტი სახელმწიფოს სახელმწიფო ხელისუფლება, რაც უდავო ფაქტს წარმოადგენს.

მაგრამ საერთოდ მთავარია არა სახელმწიფოში პოლიტიკური მმართველობის ესა თუ ის ფორმა, არამედ ის, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება და მის მიერ შექმნილი იურიდიული კანონები ემსახურებოდეს ხალხის ინტერესებს.

ამრიგად, ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის სოციალური — ჰუმანოსოციალური — მიზნობრივი მიმართულების შესაბამისად, უზენაესობა უნდა ეკუთვნოდეს არა იურიდიულ კანონებს, არამედ უნდა ეკუთვნოდეს ადამიანის ინტერესებს — ხალხის ინტერესებს.

იურიდიული კანონები კი ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებასა და სახელმწიფოში – როგორც სოციალური მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალებები – უნდა დაექვემდებაროს ყოველი ადამიანის ინტერესებს, უნდა დაექვემდებაროს ხალხის ინტერესებს. და ხალხის ინტერესებისადმი იურიდიული კანონების დაქვემდებარებას მუდმივად უნდა უზრუნველყოფდეს სახელმწიფო ხელისუფლება.

საჭიროდ მიმაჩნია აგრეთვე ყურადღების გამახვილება იმაზე, რომ, როგორც უკვე მრავალჯერ აღვნიშნე, ნებისმიერ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში იურიდიული კანონი სინამდვილეში არის მხოლოდ ამა თუ იმ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების მიზნობრივი მიმართულების რეალიზაციის აუცილებელი საშუალება, და ამიტომ იურიდიულ კანონს არსად – არც ერთ სახელმწიფოში – არ შეიძლება ჰქონდეს უზენაესობა.

ასე, მაგალითად, საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში, სადაც ბატონობს ეკონომიკური მიზანი –

ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი, და სადაც ადამიანი განიხილება როგორც რესურსი – მხოლოდ როგორც ეკონომიკური მიზნის რეალიზაციის საშუალება, უზენაესობა ეკუთვნის არა იურიდიულ კანონს, არამედ ეკუთვნის – ფულს, ბაზარს, მოგებას, კაპიტალს (?!).

შესაბამისად, იურიდიული კანონები მოცემულ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემაში – როგორც ეკონომიკური მიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალებები, ან როგორც საშუალებათა ეკონომიკური თვითმიზნის რეალიზაციის აუცილებელი საშუალებები – ექვემდებარება ფულს, ბაზარს, მოგებას, კაპიტალს (?!).

და თუმცა ფულის გარეშე, ბაზრის გარეშე, მოგების გარეშე, კაპიტალის გარეშე შეუძლებელია სოციალური მიზნის რეალიზაცია, მაგრამ ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ჩემს მიერ შექმნილი: სოციალური მიზნის ფილოსოფიის შესაბამისად, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური კანონის თეორიის

შესაბამისად და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის შესაბამისად – ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი განიხილება (უნდა განიხილებოდეს) მხოლოდ როგორც სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაციის, და არა როგორც საშუალებათა ეკონომიკური თვითმიზნის რეალიზაციის, აუცილებელი საშუალებები.

ამრიგად, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირების შეფასების განმსაზღვრელი კრიტერიუმი – საზოგადოებისა და სახელმწიფოსი, რომელიც მოწოდებულია ემსახურებოდეს და რომელიც რეალურად ემსახურება ყოველი ადამიანის ინტერესებს, უნდა იყოს სოციალური მიზნის – ხალხის ინტერესების – რეალიზაცია, ანუ ხალხის ინტერესების უზენაესობა.

* * *

ყოველივე ზემოთ განხილულიდან გამომდინარე კიდევ ერთხელ ლოგიკურად დასტურდება ჩემი მეცნიერულად დასაბუთებული პოზიციის სისწორე იმის

შესახებ, რომ ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია, ისევე როგორც სოციალური მიზნის ფილოსოფია, წარმოადგენს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნისა და ფუნქციონირების თეორიულ საფუძველს.

მაშასადამე, სამართლებრივ სისტემას, რომელიც დაფუძნებულია (რომელიც დაფუძნებული იქნება) ჩემს მიერ შექმნილ სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიაზე, უნდა ეწოდოს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს სამართლებრივი სისტემა, ისევე როგორც საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივ სისტემას, რომელიც დაფუძნებულია (რომელიც დაფუძნებული იქნება) სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიაზე, უნდა ეწოდოს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემა.

* * *

**თანამდებობის პირთა
უფლებებისა და
პასუხისმგებლობის
ბალანსირების თეორია
პრინციპულად ახალი**

**მეცნიერული მიმართულება –
ადამიანის ინტერესების დაცვისა და
სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის
აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი
[46; 47; და სხვა]*.**

ადამიანის უფლებების, თავისუფლებებისა და ინტერესების დაცვის, ისევე როგორც მთლიანად საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიანი ფუნქციონირების ერთ-ერთ ძირითად მეცნიერულ

* ამასთანავე, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის ძირითადი იდეები შემუშავებული იქნა ავტორის (ანუ ჩემს) მიერ ჯერ კიდევ XX საუკუნის 70-იანი წლების დასაწყისში და არაერთხელ იქნა გამოქვეყნებული ჯერ კიდევ 1972 წლიდან.

მიმართულებას და აუცილებელ ინტელექტუალურ საფუძველს წარმოადგენს ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია.

თანამდებობის პირთა უფლებებთან დაბალანსებული იურიდიული პასუხისმგებლობის პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური საფუძვლების, და აგრეთვე სამართლებრივი მექანიზმების შექმნა და პრაქტიკაში განხორციელება – სოციალური სამართლიანობის დამკვიდრებისა და საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ეფექტიანი ფუნქციონირების აუცილებელი პირობაა.

უფრო მეტიც, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის გამოყენების აუცილებლობა და განსაკუთრებული მნიშვნელობა სულ უფრო აშკარა ხდება თანამედროვე მსოფლიოში.

ამასთან ერთად, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის

მნიშვნელობა იზრდება არა მარტო საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიანი ფუნქციონირების შიდა პრობლემების გადასაჭრელად, არამედ მთელი მსოფლიო საზოგადოების ნორმალური ცხოვრებისა და მოღვაწეობისათვის, რამეთუ, რომ არსებულის მსოფლიო მასშტაბით თანამდებობის პირთა მკაცრი იურიდიული პასუხისმგებლობა (იგულისხმება როგორც უმაღლესი სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირების პასუხისმგებლობა, ისე ნებისმიერი დონისა და მასშტაბის ლიდერების პასუხისმგებლობა, რომლებსაც აქვთ გარკვეული უფლებები და მოვალეობები, მაგრამ რომლებიც იყენებენ ამ უფლებებსა და მოვალეობებს ხალხის ინტერესების საზიანოდ, ან რომლებიც იღებენ თავის თავზე ისეთ უფლებებს, რომელთა პრაქტიკული რეალიზაცია ეწინააღმდეგება ცალკეული ადამიანების ინტერესებს, ხოლო ზოგჯერ საზოგადოებისა და მთლიანად კაცობრიობის ინტერესებსაც კი), რომელიც დაბალანსებული იქნებოდა მათ უფლებებთან, მაშინ, ალბათ, არ ექნებოდა ადგილი საშინელ ტერორისტულ

აქტებს და კონფლიქტებს, როგორც საერთაშორისო, ისე შიდასახელმწიფოებრივი მასშტაბით,

განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ არცთუ იშვიათად შიდასახელმწიფოებრივ კონფლიქტებზე გაველენას ახდენენ გარეშე ძალებიც, ხოლო ზოგჯერ ადგილი აქვს კონფლიქტების პროვოცირებას სწორედ გარეშე ძალების მიერ, და აგრეთვე მათ უშუალო მონაწილეობას ამ კონფლიქტებში.

მაშასადამე, იმიტომაც, რომ მომავალში არ გახდეს აუცილებელი ახალი “ნიურნბერგის პროცესების” ორგანიზება და ჩატარება, ყველა სახელმწიფოთა ლიდერებმა და ყველა სხვა შესაბამისმა თანამდებობის პირებმა უნდა გააცნობიერონ პასუხისმგებლობა მათ მიერ თავისი უფლებების გამოყენებაზე, უნდა გააცნობიერონ პასუხისმგებლობა თავიანთი ხალხებისა და მთლიანად კაცობრიობის წინაშე.

მაგრამ ეს ისევ მოითხოვს თანამდებობის პირთა უფლებებთან დაბალანსებული მკაცრი პასუხისმგებლობის სამართლებრივი მექანიზმების

შექმნას, რამეთუ ასეთი პასუხისმგებლობის არსებობის გარეშე სახელმწიფოში დადებითი – რეალური და ეფექტიანი – პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური შედეგების მიღწევა უტოპიას წარმოადგენს.

ამასთანავე, ამა თუ იმ სახელმწიფოს თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა საერთაშორისო მასშტაბით უნდა განისაზღვრებოდეს მხოლოდ ამ სახელმწიფოს კანონებით და საერთაშორისო სამართლის ნორმებით (საერთაშორისო ხელშეკრულებებით, საერთაშორისო შეთანხმებებით და ა.შ.).

თანამდებობის პირთა უფლებებთან მათი პასუხისმგებლობის დაბალანსებასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით გასათვალისწინებელია შემდეგი:

თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა საერთაშორისო მასშტაბით უნდა განისაზღვრებოდეს მხოლოდ სახელმწიფოთა სამართლიანი და ადამიანური კანონებით და საერთაშორისო სამართლის ასევე სამართლიანი და ადამიანური ნორმებით, რომლებიც

უნდა გამოდიოდეს ადამიანის, საზოგადოებისა და მთელი კაცობრიობის ინტერესებიდან, ყოველი პიროვნების — ყოველი ადამიანის — უფლებებისა და თავისუფლებების უზრუნველყოფის აუცილებლობის გათვალისწინებით.

და ამიტომ, მით უფრო ყოვლად დაუშვებელია, რომ ამა თუ იმ სახელმწიფოს უმაღლესი თანამდებობის პირების პასუხისმგებლობა საერთაშორისო მასშტაბით განისაზღვრებოდეს რომელიმე სხვა სახელმწიფოს, ან სახელმწიფოთა ჯგუფის მიერ, ანდა მათი გავლენით, ამ უცხო სახელმწიფოს ლიდერის (*უცხო სახელმწიფოთა ლიდერების*) სუბიექტური ზრახვებიდან და ინტერესებიდან გამომდინარე.

აუცილებლად უნდა იქნეს გათვალისწინებული, რომ თანამდებობის პირთა უფლებებთან დაბალანსებული მათი პასუხისმგებლობა არსებობდეს უპირველეს ყოვლისა თავიანთი ხალხების წინაშე სახელმწიფოების შიგნით, რამეთუ საზოგადოების ყოველი წევრის და მთლიანად თავისი ხალხის უფლებების, თავისუფლებებისა და ინტერესების დაცვისას

თანამდებობის პირები პირდაპირ ან არაპირდაპირ ამით ხელს უწყობენ მთელი კაცობრიობის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების დაცვას, მაგრამ ეს ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც თანამდებობის პირები თავის საქმიანობაში ხელმძღვანელობენ არა ვიწრო ნაციონალური, არამედ ეროვნულ-ზოგადსაკაცობრიო ინტერესებით, ვინაიდან ზოგადსაკაცობრიო ინტერესების გათვალისწინების გარეშე ნაციონალური ინტერესების, ყოველი ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – სრულფასოვანი რეალიზაცია შეუძლებელია.

მაშასადამე, როგორც მე ჯერ კიდევ 1991 წელს აღვნიშნავდი, “მეცნიერულ საფუძველზე დამყარებული ეროვნულ-ზოგადსაკაცობრიო იდეოლოგიისა და პოლიტიკის დაუფლების გარეშე ეფექტიანი წინვლა შეუძლებელია” [48, გვ. 2].

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ადამიანის და მთლიანად საზოგადოების ინტერესების დაცვა და რეალიზაცია ზოგადსაკაცობრიო ინტერესების

გათვალისწინებით არის — უნდა იყოს — სახელმწიფოს ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ფუნქცია, რამეთუ ადამიანი ჰუმანოსოციალურ — ჭეშმარიტად ადამიანურ — საზოგადოებაში და სახელმწიფოში არის (იქნება) სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის მთავარი მიზანი და მთავარი მამოძრავებელი ძალა.

პრინციპულად მნიშვნელოვნად მიმაჩნია აქვე აღინიშნოს, რომ ჰუმანოსოციალური — ჭეშმარიტად ადამიანური — საზოგადოებისა და სახელმწიფოს არსი და ამ საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის ფუნქციონირების სოციალური მიზნობრივი მიმართულება კონცენტრირებულად გამოხატულია ფორმულით, რომელიც მრავალი წლის წინ იქნა შექმნილი ჩემს მიერ და გამოქვეყნდა ჯერ კიდევ 1980 წელს.

ეს ფორმულაა: “ა — მ — ა¹, სადაც ამოსავალი არის ა — ადამიანი, მისი ობიექტურად განპირობებული სოციალური მიზნით, საიდან გამომდინარეც და რომლის შედეგადაც იწყება: მ — მოღვაწეობა, და როგორც შედეგი

ისევ $\underline{1}$ – ადამიანი, მაგრამ უკვე ადამიანის მიზნის რეალიზაცია და ახალი მოთხოვნილებებისა და მიზნის დაბადება (სწორედ ამიტომ – $\underline{1}$), რომელსაც შემდეგ მოჰყვება კვლავ მოღვაწეობა და როგორც შედეგი $\underline{2}$ და ა.შ. $\underline{1}^{\dots n}$ [49, გვ. 39; და სხვა].

ამრიგად, ადამიანის პიროვნული პოტენციალის რეალიზაცია, მიმართული თვითონ ადამიანისა და მთლიანად საზოგადოების ინტერესების რეალიზაციაზე – სოციალური მიზნის რეალიზაციაზე, ობიექტური აუცილებლობით მოითხოვს მისი პრაქტიკული განხორციელების შესაბამისი თეორიულ-სამართლებრივი საფუძვლების შექმნას, ზოლო ამ საფუძვლების უკვე არსებობის შემთხვევაში, მათ დაუყოვნებლივ ამოქმედებას.

ამასთან დაკავშირებით, ჩემი ღრმა რწმენით, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს, უპირველეს ყოვლისა, ჰუმანოსოციალური სახელმწიფოებრივი სისტემის ჩამოყალიბებისა და ფუნქციონირების სოციალურ-ფილოსოფიური, პოლიტიკურ-სამართლებრივი და

სოციალურ-ეკონომიკური (სოციალურად გამიზნული პოლიტიკურ-ეკონომიური) საფუძვლების შექმნას, ხოლო, როგორც უკვე აღინიშნა, ამ საფუძვლების უკვე არსებობის შემთხვევაში, მათ დაუყოვნებლივ ამოქმედებას, ანუ მათ პრაქტიკულ განხორციელებას.

უფრო ზუსტად კი, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში განსაკუთრებით პრინციპული მნიშვნელობა აქვს ჰუმანოსოციალური სახელმწიფოს ფუნქციონირების ჩემს მიერ მრავალი წლის წინ უკვე შექმნილი სოციალურ-ფილოსოფიური, პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური (სოციალურად გამიზნული პოლიტიკურ-ეკონომიური) საფუძვლების გახსნას, მსოფლიოს წამყვან სახელმწიფოთა ლიდერების მიერ ამ საფუძვლების არსისა და მნიშვნელობის სათანადო აღქმას – სათანადო გაგებას, ამ საფუძვლების პრაქტიკული რეალიზაციის აუცილებლობის გაცნობიერებას და ცხოვრებაში ეფექტიან განხორციელებას.

მაშასადამე, მოცემულ შემთხვევაში, ჩემს მიერ, უპირველეს ყოვლისა, იგულისხმება არა საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვის ორგანიზაციის ფორმა, არამედ სახელმწიფოებრივი მოწყობის შინაგანი მიზნობრივი მიმართულება – მიზანი, რომელსაც ის ემსახურება.

და თუ სახელმწიფო, მიუხედავად მისი მართვის ორგანიზაციის ფორმისა, ემსახურება ყოველი ადამიანის ინტერესების რეალიზაციას – თუ სახელმწიფო ემსახურება სოციალური (ჰუმანოსოციალური) მიზნის რეალიზაციას, და, მაშასადამე, თუ სახელმწიფო ქმნის ადამიანის პიროვნული პოტენციალის გახსნისა და რეალიზაციის პოლიტიკურ, სამართლებრივ, ორგანიზაციულ და სოციალურ-ეკონომიკურ (სოციალურად გამიზნულ პოლიტიკურ-ეკონომიურ) საფუძვლებს და მექანიზმებს ყოველი ადამიანისა და მთლიანად საზოგადოების ინტერესებისათვის, მაშინ ასეთი სახელმწიფო არის ჭეშმარიტად ადამიანური სახელმწიფო – არის სახელმწიფო, რომლის თეორიაც

ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ იქნა შექმნილი და არაერთხელ გამოქვეყნებული ჩემს მიერ [3; 19; 49; 50; 51; 52; და სხვა].

კერძოდ, ჩემს მიერ შექმნილი თეორიების – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების თეორიისა და ჭეშმარიტად ადამიანური სახელმწიფოს თეორიის – შესაბამისად:

ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისა და ფუნქციონირების საქმეში ყველა გზა, ფორმა და მეთოდი გამართლებულია, თუ ისინი ემსახურებიან სოციალურ (ჰუმანოსოციალურ) მიზანს – თუ ემსახურებიან ხალხის (ყოველი ადამიანის) ინტერესებს, და თუ ისინი ამავე ღროს გამორიცხავენ ანტი სოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნეობრივ მოვლენებს [19, გვ. 93].

ამრიგად, ჯერ კიდევ მრავალი წლის წინ (ჯერ კიდევ 1980 წლამდე, ხოლო უფრო ზუსტად – ჯერ კიდევ XX საუკუნის 70-იანი წლების დასაწყისში) ჩემს მიერ შექმნილი და შემოთავაზებული იქნა

მომავალი – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისა და ფუნქციონირების ფილოსოფიურ-მეთოდოლოგიური და პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძვლები, ანუ შექმნილი იქნა იმ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობისა და ფუნქციონირების თეორიული საფუძვლები, რომელიც ხალხის ინტერესებს – სოციალური მიზნის რეალიზაციას – ემსახურება.

აქედან გამომდინარე, ნებისმიერი სახელმწიფო – ნებისმიერი ზნეობრივი სახელმწიფო, რომელსაც პრეტენზია აქვს, რომ ცივილიზებულად ითვლებოდეს, ან რომელსაც პრეტენზია აქვს, რომ ცივილიზებულ სახელმწიფოდ ჩამოყალიბდეს, უნდა ხელმძღვანელობდეს სწორედ ჩემს მიერ კონსტრუირებული ზემოაღნიშნული მეთოდოლოგიური მიდგომით, რამეთუ წინააღმდეგ შემთხვევაში ხალხი მხოლოდ მიზნის მიღწევის საშუალებად იქნება გამოყენებული და ხალხის ინტერესები მხოლოდ ცარიელ – ხალხისავე მოსატყუებელ – ცრუ ღოზუნგად დარჩება, რასაც

ჭეშმარიტ ცივილიზებულობასთან არაფერი საერთო არ ექნება.

ამასთან ერთად, აუცილებელია აღინიშნოს, რომ სოციალური მიზნის რეალიზაცია ავტომატურად – თავისთავად – არ ხდება.

ამიტომ, სოციალური მიზნის რეალიზაცია შეიძლება განხორციელდეს ცხოვრებაში მხოლოდ შესაბამისი პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური (სოციალურად გამიზნული პოლიტიკურ-ეკონომიური) საფუძვლებისა და მექანიზმების შექმნის – არსებობის – და გამოყენების მეშვეობით, რაც ხელს შეუწყობს სოციალური მიზნის რეალიზაციას.

სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის რეალიზაციის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს, უპირველეს ყოვლისა, სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ ზემოაღნიშნული პოლიტიკურ-სამართლებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური საფუძვლებისა და მექანიზმების ცხოვრებაში დანერგვა, რაც განხორციელებული უნდა იქნეს საზოგადოებისა და

სახელმწიფოს მართვის პროცესში შესაბამისი ორგანიზაციული ღონისძიებების გატარების მეშვეობით.

ადამიანის – საზოგადოების ყველა წევრის – უფლებების, თავისუფლებებისა და ინტერესების დაცვის აუცილებელ, თუმცა არასაკმარის, პირობას, ადამიანის პიროვნული პოტენციალის რეალიზაციისა და მთლიანად საზოგადოების ეფექტიანი ფუნქციონირების აუცილებელ პირობას, წარმოადგენს თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირება ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე.

მაგრამ, სამწუხაროდ, მოქმედ სამართლებრივ თეორიაში, კონსტიტუციურ სამართალში, სისხლის სამართალში და პრაქტიკაში არ არსებობს თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა მათი დანაშაულებრივი “მოღვაწეობის” შედეგებზე – არ არსებობს თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა,

რომელიც დაბალანსებული იქნებოდა მათ უფლებებთან (?!).

ზემოაღნიშნული, ჩემი ღრმა რწმენით, გამოწვეულია იმით, რომ, *ჯერ-ერთი*, ჩემს მიერ თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის შექმნამდე არ არსებობდა ასეთი ან ამის მსგავსი თეორია, და, *მეორეც*, მიუხედავად იმისა, რომ თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიას საფუძვლები ჩემს მიერ ჩაეყარა XX საუკუნის 70-იანი წლების დასაწყისში და გამოქვეყნდა ჯერ კიდევ 1972 წელს, 1976 წელს და ა.შ., ხოლო მოგვიანებით არაერთგზის იქნა გამოქვეყნებული უკვე როგორც ჩამოყალიბებული თეორია, მან ჯერ კიდევ ვერ ჰპოვა სათანადო პრაქტიკული გამოყენება.

და ეს გასაკვირიც არ არის, რადგან ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე სათანადო პოლიტიკურ-სამართლებრივი

მექანიზმების დაკანონება უნდა მოხდეს სახელმწიფოს უმაღლესი თანამდებობის პირების მიერ საჭირო ნორმატიული აქტების მიღების გზით, ხოლო მათ (ამ თანამდებობის პირებს), ალბათ, არ აწყობთ ასეთი პასუხისმგებლობის დაკანონება, რადგან ასეთ შემთხვევაში ზოგიერთ სახელმწიფოში თანამდებობის პირთა უმრავლესობა (თუ ყველა არა), *მათთვის უკეთეს შემთხვევაში*, დაკარგავენ მათ მიერ დაკავებულ მაღალ თანამდებობებს.

თუმცა, *ჩემი ღრმა რწმენით*, სახელმწიფოთა ლიდერები და სხვა სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირები უნდა ითვალისწინებდნენ, რომ, *ლეონარდო და ვინჩის* სიტყვებით თუ ვიტყვი:

“თეორია — მხედართმთავარია, პრაქტიკა — ჯარისკაცები“ [53, გვ. 53; 54, გვ. 6].

სწორედ ამიტომ, ნებისმიერი საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ეფექტიანი ფუნქციონირება, თუ ის ნამდვილად გამიზნულია ხალხის ინტერესების რეალიზაციაზე, *თუ ის გამიზნულია ყოველი ადამიანის*

ინტერესების რეალიზაციაზე – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების სოციალური მიზნის რეალიზაციაზე, ობიექტური აუცილებლობით მოითხოვს შესაბამისი თეორიულ-სამართლებრივი საფუძვლებისა და აგრეთვე შესაბამისი საკანონმდებლო ბაზის – თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობის შესაბამისი სამართლებრივი მექანიზმების არსებობას.

ამასთან, აღნიშნულ თეორიულ-სამართლებრივ საფუძვლებში და სამართლებრივ მექანიზმებში თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა დაბალანსებული უნდა იყოს მათ უფლებებთან, და, შესაბამისად, ეს საფუძვლები და მექანიზმები, თავის მხრივ, დაფუძნებული უნდა იყოს თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების ჩემს მიერ შექმნილ თეორიაზე.

თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის შესაბამისად, თუ გარკვეული თანამდებობის პირების “მოღვაწეობის” შედეგად ფაქტობრივად გაიძარცვა, მაგალითად,

სახელმწიფოს ხუთმილიონიანი ან ათმილიონიანი მოსახლეობა, მაშინ ეს თანამდებობის პირები უნდა იქნენ დასჯილნი – მათ პასუხი უნდა აგონ არა მხოლოდ დაკავებული პოსტებიდან წასვლით (გადადგომით ან გათავისუფლებით), არამედ როგორც მძარცველებმა, რომლებმაც გაძარცვეს, მოცემულ შემთხვევაში, ხუთი ან ათი მილიონი ადამიანი.

მაგრამ, სამწუხაროდ, მძარცველებად ითვლებიან მხოლოდ ისინი, ვინც უშუალოდ ფიზიკურად განახორციელეს თავდასხმა ადამიანზე, დაწესებულებაზე, ორგანიზაციაზე ან საწარმოზე და მოახდინეს მათი ძარცვა.

ხოლო ის თანამდებობის პირები, რომლებიც თავისი უცოდინარობით – არაკომპეტენტურობით, ან თავისი ანგარებითი ინტერესებიდან გამომდინარე და ა.შ. არსებითად ქმნიან ხალხის ძარცვის სამართლებრივ და ეკონომიკურ მექანიზმებს ან ხელს უწყობენ ასეთი მექანიზმების შექმნას, მათთვის უარეს შემთხვევაში

სამუდამოდ უზრუნველყოფილნი მიდიან (გადაღებებიან ან გათავისუფლდებიან) დაკავებული თანამდებობებიდან.

ამრიგად, ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორია არის ადამიანის უფლებების, თავისუფლებებისა და ინტერესების დაცვისა, და, შესაბამისად, სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი.

თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია არის წინააღმდეგობის გადაჭრის – დაძლევის – საფუძველი, ერთი მხრივ, იმ უფლებებსა და მოვალეობებს შორის, რომლებიც სახელმწიფოს, და, მაშასადამე, იმ სახელმწიფოებრივ თანამდებობის პირებს გააჩნიათ, რომელთა მოღვაწეობითაც ხორციელდება საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფუნქციონირება და მართვა, და, მეორე მხრივ, ამ თანამდებობის პირთა მოღვაწეობის შედეგებზე მათი კონკრეტული თეორიული და პრაქტიკული იურიდიული პასუხისმგებლობის

არარსებობას შორის, რამეთუ თანამდებობის პირები, ასრულებენ რა თავის უფლებებსა და მოვალეობებს, რაც, საბოლოო ჯამში, კონკრეტულად გამოიხატება იმაში, რომ ემსახურონ საზოგადოებას – ემსახურონ ხალხს, ზოგჯერ ისე “ემსახურებიან ხალხს“, რომ მათი “მოღვაწეობა“ იწვევს ხალხის ძარცვას და გაღატაკებას, ხოლო შესაბამისი პასუხისმგებლობა ამისათვის არ არსებობს.

გარდა ამისა, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია საშუალებას იძლევა გადალახულ იქნეს წინააღმდეგობა, ერთი მხრივ, რიგითი მოქალაქეების კანონსაწინააღმდეგო ქმედებებზე არსებულ მათ პასუხისმგებლობასა და, მეორე მხრივ, თანამდებობის პირთა დანაშაულებრივ ქმედებებზე მათი პასუხისმგებლობის არარსებობას შორის, რომელიც (თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა) დაბალანსებული უნდა იყოს მათ უფლებებთან – მართონ ან უშუალო მონაწილეობა მიიღონ საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მართვაში, და ამით ეს თეორია

გზას უჩვენებს პრაქტიკას თანამდებობის პირთა უფლებებთან დაბალანსებული იურიდიული პასუხისმგებლობის მექანიზმების შექმნისა და ამოქმედების ასპექტში.

მაშასადამე, იურიდიულ პასუხისმგებლობაში, ჩემი ღრმა რწმენით, აუცილებლად უნდა იგულისხმებოდეს თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობა, რომელიც დაბალანსებული იქნება მათ უფლებებთან, და არა პასუხისმგებლობა მხოლოდ ამჟამად მოქმედი კანონმდებლობის ფარგლებში, რამეთუ მოქმედ კანონმდებლობაში არ არსებობს თანამდებობის პირთა უფლებებთან დაბალანსებული მათი პასუხისმგებლობა.

ხოლო რაც შეეხება თანამდებობის პირთა სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის არსებობას მათ მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების გადამეტებისათვის, და აგრეთვე სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებისათვის, *აუცილებელია აღინიშნოს, რომ, მაგალითად, თანამდებობის პირის მიერ*

(თანამდებობის პირების მიერ) ანტიკონსტიტუციური, კანონსაწინააღმდეგო ნორმატიული აქტების მიღება, რომლებიც ლახავს მრავალი ადამიანის ინტერესებს, პრაქტიკულად არ იწვევს ამ თანამდებობის პირის (ამ თანამდებობის პირების) სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას.

თუმცა აღნიშნული ფაქტები უდავოდ უნდა კვალიფიცირდებოდეს როგორც თანამდებობის პირთა მიერ მათი სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების გადამეტება, და აგრეთვე როგორც მათ მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენება, რაც აშკარად სისხლის სამართლის დანაშაულს წარმოადგენს.

ამიტომ თანამდებობის პირთა ჩემს მიერ შემოთავაზებულ იურიდიულ პასუხისმგებლობაში უნდა იგულისხმებოდეს მათი პასუხისმგებლობა იმ კანონმდებლობის საფუძველზე, რომელიც უნდა შეიქმნას ჩემს მიერვე შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების

თეორიის საფუძველზე, რითაც კიდევ ერთხელ დასტურდება ამ თეორიის პრინციპული მნიშვნელობა, რომელიც წარმოადგენს ახალ პერსპექტიულ მიმართულებას იურიდიულ, პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სახელმწიფო მართვის მეცნიერებებში.

ამრიგად, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის პრაქტიკული რეალიზაციისათვის აუცილებელია შესაბამისი სამართლებრივი მექანიზმების შექმნა.

* * *

უპირველეს ყოვლისა, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის მოთხოვნები უნდა აისახოს სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში – იმისათვის, რათა გადაილახოს წინააღმდეგობა, მაგალითად, პარლამენტის წევრთა (საკანონმდებლო ხელისუფლების წევრთა) უფლებებსა – მიიღონ კანონები და სხვა ნორმატიულ-

სამართლებრივი აქტები, და მათი პასუხისმგებლობის მექანიზმის არარსებობას შორის, მათ მიერ ანტიკონსტიტუციური გადაწყვეტილებების – ანტიკონსტიტუციური ნორმატიულ-სამართლებრივი აქტების ან მათი ანტიკონსტიტუციური ნაწილების მიღებაზე, რაც იწვევს ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების შელახვას, ხოლო ზოგჯერ იწვევს, როგორც ცალკეული ადამიანების, ისე თითქმის მთელი ხალხის ძარცვასაც კი (პარლამენტის წევრთა პასუხისმგებლობასთან და საქართველოს კონსტიტუციაში შესატან შესაბამის ცვლილებებთან დაკავშირებით ჩემი კონკრეტული წინადადებები იხილე: კურატაშვილი ალფრედ. თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ადამიანის ინტერესების დაცვისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი (მონოგრაფია ქართულ,

ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი“, 2003 [47, გვ. 131-142]).

* * *

თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის აქტუალობა და მისი პრაქტიკაში განხორციელების აუცილებლობა კიდევ უფრო იზრდება იმ ფონზე, როდესაც სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით “დაკანონებულია” ადამიანების უთანასწორობა კანონის წინაშე, მაშინ როდესაც თვითონ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებისა და საერთაშორისო სამართლებრივი აქტების თანახმად საყოველთაოდ აღიარებულია ყველა ადამიანის თანასწორობა კანონის წინაშე [55, მუხლი 14; 56, მუხლი 7].

კერძოდ, მაშინ როდესაც ყოველი ადამიანი, რომელიც თანამდებობის პირი არ არის, პასუხს აგებს მის მიერ ჩადენილ დანაშაულებრივ ქმედებაზე,

სახელმწიფო ხელისუფლების წარმომადგენლებს, მაგალითად, პარლამენტის წევრებს, რომლებიც ხმას აძლევენ ანტიკონსტიტუციური – ადამიანების უფლებებისა და თავისუფლებების შემლახავი კანონების მიღებას, რაც მათ მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების აშკარა გადამეტებას, სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებას და სისხლისსამართლებრივად დასჯად დანაშაულს წარმოადგენს [41, მუხლი 332, 333], არავითარი პასუხისმგებლობა არ ეკისრებათ (!!).

* * *

რაც შეეხება აღმასრულებელ ხელისუფლებას, უნდა ითქვას, რომ აღმასრულებელი ხელისუფლების ცალკეული წარმომადგენლები ზოგიერთ შემთხვევაში აღასრულებენ კანონსაწინააღმდეგოდ “დაკანონებულ” კანონებს და სხვა სამართლებრივ აქტებს, ხოლო

ზოგჯერ თვითონაც არიან ანტიკონსტიტუციური, სრულიად უსამართლო “სამართლებრივი” აქტების შექმნის ინიციატორები, შემქმნელები და აღმსრულებლები, რითაც ილახება ადამიანების უფლებები და თავისუფლებები, თუმცა თავის ქმედებაზე ამ შემთხვევაშიც პასუხს არავინ არ აგებს, რამეთუ ამაზე პასუხი არავის არ მოეთხოვება (!!).

ამრიგად, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის მოთხოვნათა შესაბამისად, აღმასრულებელი ხელისუფლების მიმართ ასევე უნდა შემუშავდეს და დაინერგოს სამართლებრივი მექანიზმები, რათა აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენლებსაც დაეკისროთ სრული იურიდიული პასუხისმგებლობა თავისი მოღვაწეობის შედეგებზე – პასუხისმგებლობა, რომელიც დაბალანსებული იქნება მათ უფლებებთან და მოვალეობებთან [47].

* * *

თანამდებობის პირთა პასუხისმგებლობის პრობლემასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს, რომ, *მაგალითად*, იაპონიის კონსტიტუციის თანახმად (თავი 3, მუხლი 15): “ყველა საჯარო თანამდებობის პირი არის მთელი საზოგადოების, და არა მისი რომელიმე ნაწილის მსახური” [57, გვ. 329].

ამასთან, ცხადია, რომ ეს იაპონელების აღმოჩენა კი არ არის, არამედ საყოველთაოდ ცნობილი ჭეშმარიტებაა, რამეთუ სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირები ნებისმიერ ქვეყანაში უნდა იყვნენ თავისი ხალხის – მთელი საზოგადოების – მსახურნი, თუმცა პრაქტიკაში ამის განხორციელება ყოველთვის არ ხდება, რაც მწვავე სოციალურ და პოლიტიკურ-სამართლებრივ პრობლემას წარმოადგენს.

კერძოდ, როდესაც თვითონ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით “დაკანონებულია” ადამიანების უთანასწორობა კანონის წინაშე, როდესაც კანონსაწინააღმდეგო – დანაშაულებრივი – ქმედებების (სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტების,

სამსახურებრივი უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების და ა.შ.) შემთხვევაში სახელმწიფოებრივ თანამდებობრივ პირებს “კონსტიტუციური” ეგრეთ წოდებული “კრიშა” იცავს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან, აშკარაა, რომ სახელმწიფო ხელისუფლება არის არა ხალხის – არა მთელი საზოგადოების მსახური, არამედ ის არის სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირების, ანუ მხოლოდ თავისი თავის მსახური, რაც ხალხის – ადამიანების – ღირსი უმრავლესობის დისკრიმინაციის უდავო ფაქტს წარმოადგენს (?!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

* * *

სამართლიანობისა და ხალხის ინტერესების უზენაესობის დამკვიდრებაში განსაკუთრებული როლი უნდა ითამაშოს სასამართლო ხელისუფლებამ.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსამართლეს, ისევე როგორც სხვა სახელმწიფოებრივ თანამდებობრივ პირებს, აუცილებლად უნდა ეკისრებოდეს პასუხისმგებლობა მის მიერ თავისი უფლებების გამოყენებაზე – სასამართლო ხელისუფლება პასუხს უნდა აგებდეს თავისი მოღვაწეობის შედეგებზე, ის პასუხს უნდა აგებდეს თავის დანაშაულებრივ ქმედებებზე – მის მიერ კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებების მიღებაზე, რომლის არაერთი ფაქტიც არსებობს, და რაც მოსამართლის მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების აშკარა გადამეტებას და მის მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებას, ანუ მოსამართლის მხრიდან სისხლისსამართლებრივად დასჯად დანაშაულს წარმოადგენს, რაზედაც მას პასუხი საერთოდ არ მოეთხოვება (?!).

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ საერთო სასამართლოებში მოღვაწეობს მრავალი ღირსეული

— კომპეტენტური, პრინციპული და სამართლიანი — მოსამართლე, რომელიც ალბათ არავისთვის, არაფრისთვის და არავის ზეგავლენით არ მიიღებს კანონსაწინააღმდეგო — დანაშაულებრივ — გადაწყვეტილებას, რომელიც არავითარ შემთხვევაში არ გადაამეტებს თავის სამსახურებრივ (თანამდებობრივ) უფლებამოსილებას, რისთვისაც ის მხოლოდ მადლობას იმსახურებს, მაგრამ, სამწუხაროდ, ყველა მოსამართლე ასეთი არ არის (!!).

სასამართლო ხელისუფლების — მოსამართლის — უფლებებთან დაბალანსებული მისი შესაბამისი პასუხისმგებლობის არარსებობის ერთ-ერთ აშკარა მაგალითს წარმოადგენს თუნდაც ის ფაქტი, რომ თუმცა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლეს, რომელსაც, ისევე როგორც ნებისმიერი სხვა ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლეს, უფლება აქვს და ვალდებულიც არის, რომ მიიღოს მხოლოდ კანონიერი და სამართლიანი გადაწყვეტილება, მაგრამ ზოგჯერ ეს მოსამართლე დებულობს აშკარად

კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებას, რაც მის მიერ სამსახურებრივი უფლებამოსილების გადამეტების უდავო ფაქტს წარმოადგენს, რომელიც ლახავს ადამიანის უფლებებს, თავისუფლებებს და კანონიერ ინტერესებს, და რაც არცთუ იშვიათად შემდგომში დასტურდება ზემდგომი სასამართლო ინსტანციის მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გაუქმებით, რაც პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილების მიღების უდავო მაგალითს წარმოადგენს (?!).

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, ამისთვის პირველი ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლეს არ ეკისრება არავითარი პასუხისმგებლობა, რადგან „მიჩნეულია“ და „ითვლება“, რომ თითქოსდა მოსამართლეს „შეცდომის“ დაშვების (ფაქტობრივად კი, თითქოს დანაშაულის ჩადენის) უფლება აქვს, რასაც თითქოს ზემდგომი ინსტანციის სასამართლო „გამოასწორებს“ (?!).

უფრო მეტიც, ზოგიერთ სასამართლოში მიაჩნიათ, რომ თითქოს ზემდგომი ინსტანციის სასამართლო სწორედ იმიტომ არსებობს, რომ ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოს „შეცდომები“, ფაქტობრივად კი, დანაშაულებრივი ქმედებები „გამოასწოროს“ (?!).

გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია (?!).

ამსთანავე, შეიძლება ადგილი ჰქონდეს და ზოგჯერ ნამდვილად ადგილი აქვს კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებების მიღებას სააპელაციო (მეორე ინსტანციის) სასამართლოში, და აგრეთვე საკასაციო (მესამე ინსტანციის) სასამართლოში.

თუმცა, სამწუხაროდ, ამ შემთხვევებშიც არავის – იმ მოსამართლეთაგან, რომლებიც ღებულობენ კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებებს, რაც სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების აშკარა გადამეტებას და სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებას წარმოადგენს, არ ეკისრებათ სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, ანუ არ

გკისრებათ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაბალანსებული იქნებოდა მათ უფლებებთან და მოვალეობებთან – მიიღონ მხოლოდ კანონიერი, სამართლიანი გადაწყვეტილებები.

განსაკუთრებულ ყურადღებას იმსახურებს აქ ის გარემოება, რომ ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოს მიერ ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გაუქმება, როგორც ზემოთაც აღინიშნა, ფაქტობრივად წარმოადგენს ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოს მიერ კანონსაწინააღმდეგო – დანაშაულებრივი – გადაწყვეტილების მიღების აღიარებას, რაც უნდა კვალიფიცირდებოდეს სწორედ როგორც ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლის მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების გადამეტება, როგორც მის მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენება, და, შესაბამისად, როგორც ამ მოსამართლის მიერ დანაშაულებრივი გადაწყვეტილების მიღება, რაც უნდა წარმოადგენდეს ქვემდგომი

ინსტანციის სასამართლოს მოსამართლისათვის ბრალდების წაყენების საფუძველს და ფაქტობრივად უნდა წარმოადგენდეს საბრალდებო დასკვნასაც კი.

ხოლო ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ რომელიმე კონკრეტული სახელმწიფოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილების გაუქმება უნდა კვალიფიცირდებოდეს როგორც ამ სახელმწიფოს ყველა ინსტანციის სასამართლოს კონკრეტული მოსამართლეების მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების გადამეტება, სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენება, და, შესაბამისად, როგორც ამ კონკრეტულ საქმეზე მათ მიერ დანაშაულებრივი გადაწყვეტილებების მიღება, თუმცა ამ შემთხვევაშიც არცერთ მოსამართლეს არ ეკისრება სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა (?!).

უფრო მეტიც, განსაკუთრებით აღმაშფოთებელია ის ფაქტი, რომ სახელმწიფოთა კონსტიტუციები

ფაქტობრივად ასრულებენ თვითონ კონსტიტუციის არსის, პრინციპებისა და დანიშნულების საწინააღმდეგოდ “დაკანონებული” ეგრეთ წოდებული “კრიშის” ფუნქციას მოსამართლეთათვის, რამეთუ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით ფაქტობრივად “დაკანონებულია” მოსამართლეთა სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლება — „დაკანონებულია” მოსამართლეთა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის დაუშვებლობა, რაც ათავისუფლებს მოსამართლეებს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან კანონსაწინააღმდეგო — დანაშაულებრივი — გადაწყვეტილებების მიღების შემთხვევაში (?!).

რას ნიშნავს ეს, თუ არა კრიმინალ მოსამართლეთა სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან გათავისუფლების სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით “დაკანონებას”?!

აბა რას ნიშნავს ეს, თუ არა მოსამართლეთა დანაშაულებრივი ქმედებებისათვის მათ

პასუხისმგებლობაზე სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით
“დაკანონებულ” “იმუნიტეტს” და ამით მრავალი სხვა
ადამიანის დისკრიმინაციას?!

რას ნიშნავს ეს, თუ არა კანონის წინაშე
ადამიანების უთანასწორობის „დაკანონებას“, როდესაც
დაუშვებელია – როდესაც კონსტიტუციით აკრძალულია
– მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში
მიცემა?!

ნუთუ შესაძლებელია, რომ სამართლებრივი
საფუძველი გააჩნდეს სახელმწიფოებრივი თანამდებობის
პირის (თანამდებობის პირების) დანაშაულებრივ
ქმედებაზე (დანაშაულებრივ ქმედებებზე)
კონსტიტუციურად “დაკანონებული” “იმუნიტეტის”
არსებობას?!

ნუთუ შეიძლება, რომ ადამიანი იურისტად – თანაც
„კონსტიტუციონალისტად” – ითვლებოდეს (ანდა,
საერთოდ, თუნდაც საშუალო განათლების მქონე გონიერ
ადამიანად ითვლებოდეს) და ამავე დროს ის მხარს
უჭერდეს, ან ამჩნევდეს და მაინც უყურადღებოდ –

პროტესტის გარეშე – ტოვებდეს ამ კანონსაწინააღმდეგო, ამ უმსგავსო, თანაც კონსტიტუციურად “დაკანონებულ” დანაშაულებრივ ვითომდა „სამართლებრივ ნორმას“?!

თუმცა აქვე ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ ამ შემთხვევაში ძნელია საყვედური გამოთქვა ყველა იურისტის – თუნდაც ყველა კონსტიტუციონალისტის – მიმართ, რამეთუ ხშირ შემთხვევაში მეცნიერების სფეროს წარმომადგენელი იკვლევს გარკვეულ პრობლემას, მაგრამ არ აქცევს ყურადღებას – არ უკვირდება და არ ამჩნევს სხვა პრობლემას, რომელსაც ის უშუალოდ არ იკვლევს, და რომელიც ამავე დროს ტრადიციულად პრობლემად არ ითვლება, რადგან ეს უსამართლო, მაგრამ კონსტიტუციურად “დაკანონებული” ვითომდა „სამართლებრივი ნორმა” საყოველთაოდ აღიარებული და მიღებულია, მათ შორის, საერთაშორისო მასშტაბით (!!).

ამასთანავე, არავითარი გამართლება არ შეიძლება ჰქონდეთ იმ იურისტებს – განსაკუთრებით კი

კონსტიტუციონალისტებს, რომლებიც გაეცნობიან კანონის წინაშე ადამიანების უთანასწორობის კონსტიტუციურად „დაკანონების“ არსებულ ფაქტებთან და ამით მრავალი ადამიანის დისკრიმინაციასთან დაკავშირებით ჩემს მეცნიერულად არგუმენტირებულ კრიტიკას, და რომელი იურისტებიც, მიუხედავად ამისა, მაინც რეაგირების გარეშე დატოვებენ ამ პრობლემას.

სხვა რომ აღარაფერი ვთქვათ – რომ აღარაფერი ვთქვათ ამ შემთხვევაში კონსტიტუციურად „დაკანონებული“ დანაშაულის არსებობაზე, რომლის დამალვაც ასევე სისხლის სამართლის დანაშაულია, კანონის წინაშე ადამიანების უთანასწორობის და, შესაბამისად, მრავალი ადამიანის დისკრიმინაციის კონსტიტუციურად „დაკანონების“ ფაქტების არსებობა, განსაკუთრებით ცივილიზებულობაზე პრეტენზიების მქონე სახელმწიფოებისთვის, გასაკვირია, მაგრამ უდავო ფაქტია (?!).

ნუთუ არ ესმით „ცივილიზებულ“ სახელმწიფოებში მაინც, ანდა ნუთუ სულ დაავიწყდათ

ეგრეთ წოდებულ “კონსტიტუციონალისტებს”, რომლებიც კონსტიტუციის შექმნაზე, თუ მასში ცვლილებების შეტანაზე მუშაობდნენ და/ან მუშაობენ, რომ ყველა ადამიანი კანონის წინაშე თანასწორია?!

ეს – ყველა ადამიანის თანასწორობა კანონის წინაშე – ხომ სამართლიანობის ელემენტარული მოთხოვნა და ანბანური ჭეშმარიტებაა, რომელიც თითქოსდა ყველასთვის გასაგები უნდა იყოს, მაგრამ...?!

ნუთუ ამას ნიშნავს “კონსტიტუციონალისტი”?!

ნუთუ “კონსტიტუციონალისტების” ფუნქცია იმაში მდგომარეობს, რომ უცხოეთის სახელმწიფოთა კონსტიტუციებიდან სათანადო გააზრების გარეშე – ბრმად – გადმოიწერონ თავისი სახელმწიფოს კონსტიტუციაში ადამიანების უფლებების, თავისუფლებებისა და ინტერესების შემლახავი ანტისამართლებრივი “ნორმები”?!

აღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით, ისმის კითხვა:

ნუთუ საქართველოს სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისია ამჟამადაც უწყურადღებოდ და უცვლელად დატოვებს ადამიანთა კონსტიტუციურად “დაკანონებულ” უთანასწორობას კანონის წინაშე?!

ნუთუ საქართველოს სახელმწიფო საკონსტიტუციო კომისია ამჟამადაც „ვერ შეამჩნევს“ საქართველოს კონსტიტუციაში არსებულ დანაშაულებრივ ვითომდა „სამართლებრივ ნორმებს“?!

ნუთუ სახელმწიფოს კონსტიტუციით (სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით) სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირების დანაშაულებრივ ქმედებებზე “დაკანონებული” “იმუნიტეტის” არსებობა, და ამით მილიონობით ადამიანების დისკრიმინაცია, არ არის “ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის” (რომი, 1950 წლის 4 ნოემბერი) მე-14 მუხლით გათვალისწინებული – “დისკრიმინაციის აკრძალვის” [58] საწინააღმდეგო ქმედება სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან?!

ნუთუ ეს არის ყველა ადამიანის თანასწორობა კანონის წინაშე, როდესაც სახელმწიფოებრივ თანამდებობის პირებს გააჩნიათ “იმუნიტეტი” დანაშაულებრივ ქმედებაზე, რაც ამავე დროს მილიონობით ადამიანების კონსტიტუციურად “დაკანონებული” დისკრიმინაციის უდავო მაგალითს წარმოადგენს?!

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამართლიანობის დამკვიდრებისა და კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებების მიღებისათვის საერთო სასამართლოების მოსამართლეთა მიმართ სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის ამოქმედებისათვის აუცილებელია, რომ საქართველოს კონსტიტუციიდან (ისევე, როგორც სხვა სახელმწიფოთა კონსტიტუციებიდან) ამოღებული იქნეს „სამართლებრივი“, *ბოლო, უფრო სწორად თუ ვიტყვით, ანტისამართლებრივი* „ნორმები“, რომლებითაც კონსტიტუცია (სახელმწიფოთა კონსტიტუციები) მფარველობს მოსამართლეთა დანაშაულებრივ ქმედებებს,

და რომლებითაც აკრძალულია მოსამართლეთა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა.

კერძოდ, საქართველოს კონსტიტუციის 87-ე მუხლის პირველ პუნქტში [55] უნდა დარჩეს მხოლოდ სიტყვები: “მოსამართლე ხელშეუხებელია”, და ისიც უნდა დარჩეს გარკვეული დაზუსტებით, ხოლო სიტყვები: „დაუშვებელია მისი სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა“, და ყველაფერი დანარჩენი ამოღებული უნდა იქნეს ამ პუნქტიდან.

ამასთან, სიტყვები: “მოსამართლე ხელშეუხებელია”, უნდა დაზუსტდეს შემდეგი სიტყვებით: „მასზე ზეგავლენის მოხდენის დაუშვებლობის თვალსაზრისით სასამართლოში საქმის განხილვისა და მის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში“.

ამრიგად, საქართველოს კონსტიტუციის 87-ე მუხლის პირველი პუნქტი [55] უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგი სახით:

“მოსამართლე ხელშეუხებელია მასზე ზეგავლენის მოხდენის დაუშვებლობის თვალსაზრისით

სასამართლოში საქმის განხილვისა და მის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში”.

მაშასადამე, საქართველოს კონსტიტუციაში ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილების შეტანით მოიხსნება გარკვეული – *თუმცა კი კანონსაწინააღმდეგო, მაგრამ კონსტიტუციურად „დაკანონებული“* – წინააღმდეგობა ადამიანის უფლებათა დაცვის გზაზე, მოიხსნება წინააღმდეგობა კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის დამკვიდრების გზაზე.

კერძოდ, ამ შემთხვევაში მოიხსნება წინააღმდეგობა თანასწორობის დამკვიდრების გზაზე, *ერთი მხრივ, მოსამართლეებს – როგორც სახელმწიფოებრივ თანამდებობის პირებს – შორის, ხოლო, მეორე მხრივ, იმ ადამიანებს შორის, რომლებსაც სახელმწიფოებრივი თანამდებობები არ უკავიათ, და ამით გარკვეულწილად დაძლეული იქნება მილიონობით ადამიანის დისკრიმინაცია.*

თუმცა მოსამართლეების პასუხისმგებლობასთან დაკავშირებული აღნიშნული პრობლემის

მოსაგვარებლად შესაბამისი ცვლილებები უნდა შევიდეს არა მარტო საქართველოს კონსტიტუციაში (და, საერთოდ, არა მარტო სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში), არამედ აგრეთვე საქართველოს ორგანულ კანონში „საერთო სასამართლოების შესახებ“ [59].

ამ კანონიდან [59] – კერძოდ კი მე-40 მუხლის პირველი პუნქტიდან, და აგრეთვე მე-7 მუხლის პირველი პუნქტიდან – ამოღებული უნდა იქნეს ის „სამართლებრივი ნორმები“, რომლებითაც აკრძალულია მოსამართლეთა მიცემა სისხლის სამართლის პასუხისგებაში, რათა დაძლეულ იქნეს „დაკანონებული“ უსამართლობა და მოსამართლეებს პასუხი მოეთხოვოთ კანონსაწინააღმდეგო – კრიმინალური – გადაწყვეტილებების მიღებისათვის.

კერძოდ, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-40 მუხლის პირველ პუნქტში შეტანილი უნდა იქნეს ისეთივე ცვლილებები, როგორც საქართველოს კონსტიტუციის

87-ე მუხლის პირველ პუნქტში, და „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-40 მუხლის პირველი პუნქტი [59] უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგი სახით:

“მოსამართლე ხელშეუხებელია მასზე ზეგავლენის მოხდენის დაუშვებლობის თვალსაზრისით სასამართლოში საქმის განხილვისა და მის მიერ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში”.

რაც შეეხება „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის პირველ პუნქტს, ამ პუნქტიდან ამოღებული უნდა იქნეს ბოლო წინადადება, ანუ ამოღებული უნდა იქნეს შემდეგი სიტყვები: „არავის არა აქვს უფლება, მოსთხოვოს მოსამართლეს ანგარიში კონკრეტულ საქმეზე“ [59], ისევე, როგორც საქართველოს კონსტიტუციიდან ამოღებული უნდა იქნეს 84-ე მუხლის მე-3 პუნქტი, რომელიც ფორმულირებულია შემდეგნაირად: „არავის არა აქვს უფლება მოსთხოვოს მოსამართლეს ანგარიში კონკრეტულ საქმეზე“ [55].

„საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტიდან აღნიშნული სიტყვების ამოღების აუცილებლობა, ისევე, როგორც საქართველოს კონსტიტუციიდან 84-ე მუხლის მე-3 პუნქტის ამოღების აუცილებლობა, განპირობებულია იმით, რომ მოსამართლე – როგორც სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირი – უნდა ემსახურობოდეს ხალხს და ანგარიშვალდებული უნდა იყოს მის წინაშე ყოველ კონკრეტულ საქმეზე, რამეთუ სწორედ ხალხის ხარჯზე ცხოვრობს და სწორედ ხალხის ხარჯზე ღებულობს მოსამართლე ყველაზე მაღალ ხელფასს, ხოლო, როგორც ცნობილია: „ვინც ფულს იხდის, მუსიკასაც ის უკვეთავს“!!!

გარდა ამისა, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის მეორე წინადადების ბოლოს, სიტყვები „...თავისი შინაგანი რწმენის საფუძველზე“ უნდა შეიცვალოს სიტყვებით – „...თავისი შინაგანი რწმენის გათვალისწინებით“, რომლის შემდეგ უნდა დაისვას

მძიმე და უნდა დაემატოს შემდეგი სიტყვები: „რომელიც არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს საქართველოს კონსტიტუციას, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ ნორმებს და სხვა სამართლიან კანონებს”.

„საერთო სასამართლოების შესახებ” საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის მეორე წინადადებაში ზემოაღნიშნული ცვლილებების შეტანის აუცილებლობა განპირობებულია იმით, რომ მოსამართლე მკითხავი არ არის და სრულიად დაუშვებელია, რომ მან გადაწყვეტილება მიიღოს თავისი საკუთარი დაუსაბუთებელი „მოსაზრებების” და „თავისი შინაგანი რწმენის საფუძველზე” (!!).

ამიტომ, თუმცა მოსამართლემ შეიძლება გაითვალისწინოს და კიდევაც უნდა გაითვალისწინოს თავისი შინაგანი რწმენა, მაგრამ ყველა მოსამართლეს კარგად უნდა ესმოდეს, რომ მან თავისი შინაგანი რწმენა შეიძლება გაითვალისწინოს მხოლოდ კანონის ფარგლებში, ანუ მოსამართლემ თავისი შინაგანი

რწმენით შეიძლება მიიღოს და უნდა მიიღოს არა კანონსაწინააღმდეგო – დანაშაულებრივი – გადაწყვეტილება, არამედ მან უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება მხოლოდ კონსტიტუციის და კანონის ფარგლებში.

ამრიგად, „საერთო სასამართლოების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტი [59] უნდა ჩამოყალიბდეს შემდეგი სახით:

„მოსამართლე თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია. მოსამართლე ფაქტობრივ გარემოებებს აფასებს და გადაწყვეტილებებს იღებს მხოლოდ საქართველოს კონსტიტუციის, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებული პრინციპებისა და ნორმების, სხვა კანონების შესაბამისად და თავისი შინაგანი რწმენის გათვალისწინებით, რომელიც არ უნდა ეწინააღმდეგებოდეს საქართველოს კონსტიტუციას, საერთაშორისო სამართლის საყოველთაოდ აღიარებულ ნორმებს და სხვა სამართლიან კანონებს“.

ამასთანავე, ჩემი ღრმა რწმენით, ყოველთვის გასათვალისწინებელია, რომ მოსამართლე – ღმერთი კი არ არის, არამედ ისიც ადამიანია, რომელიც (ისევე, როგორც ნებისმიერი სხვა ადამიანი) შეიძლება ცდებოდეს.

ხოლო ზოგიერთი მოსამართლე ცალკეულ შემთხვევებში შეიძლება განზრახაც კი “ცდებოდეს” (!!).

ზემოაღნიშნული აუცილებლად მოითხოვს, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის [46; 47; და სხვა] შესაბამისად, მოსამართლეების მიმართ შესაბამისი სამართლებრივი პასუხისმგებლობის მექანიზმების ამოქმედებას, და აგრეთვე ახალი სამართლებრივი მექანიზმების შექმნას და დანერგვას სახელმწიფოთა კონსტიტუციებისა და სხვა სამართლებრივი აქტების, მათ შორის, სისხლის სამართლის კოდექსის დონეზე.

სასამართლო პრაქტიკაში არის აგრეთვე შემთხვევები, როდესაც მოსამართლე ვერანაირად ვერ გარკვეულა — ვერ ერკვევა (ანდა თითქოსდა ვერ ერკვევა) სამართლებრივი თვალსაზრისით უმარტივეს სადავო პრობლემაში, რომელიც არა მარტო იურისტისათვის, არამედ ნებისმიერი ნორმალურად მოაზროვნე ადამიანისათვის იმდენად ხელოვნურად მოჩანს, რომ სადავოც კი არაფერი არ არის, და, მიუხედავად ამისა, სრულიად უსაფუძვლო ვითომდა “არგუმენტებზე” — ფაქტობრივად კი ჭორებზე — დაყრდნობით, ის — მოსამართლე — აშკარად კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებას ღებულობს, რაც მოსამართლეს არ უნდა ათავისუფლებდეს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან, რომელიც მას უნდა დაეკისროს — მის მიერ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების გადამეტებისათვის და სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებისათვის.

უფრო მეტიც, საერთო სასამართლოების მოსამართლეებს უნდა დაეკისროთ არა მარტო სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა ყოველ კონკრეტულ დანაშაულებრივ ქმედებაზე – მათ მიერ მიღებულ ყოველ კონკრეტულ კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებაზე, არამედ მოსამართლეებს უნდა ეკისროდეთ აგრეთვე პასუხისმგებლობა მათი კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილების შედეგად დაზარალებული პირის მორალური ზიანის ანაზღაურებაზე, რაც სათანადოდ უნდა იქნეს ასახული კანონმდებლობაში.

საქართველოს კონსტიტუციის 87-ე მუხლის პირველ პუნქტში ჩემს მიერ შემოთავაზებული ცვლილებების განხორციელების აუცილებლობა განპირობებულია იმით, რომ, როგორც ზემოთაც გამახვილდა ამაზე ყურადღება, თუმცა მოსამართლე მართლაც ხელშეუხებელი უნდა იყოს კანონიერი და სამართლიანი გადაწყვეტილების მიღებისას – არავის არ უნდა ჰქონდეს მისზე ზეგავლენის მოხდენის უფლება

და შესაძლებლობა, მაგრამ მოსამართლე არ უნდა იყოს თავისუფალი სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობისაგან მის მიერ კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილების მიღებისათვის – მის მიერ საშსხურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების გადაშეცემისათვის, საშსხურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებისათვის და ა.შ., ანუ მოსამართლე არ უნდა იყოს თავისუფალი მის მიერ ჩადენილი დანაშაულებრივი ქმედებებისათვის.

მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემის ამკრძალავი “სამართლებრივი ნორმის” ამოღება საქართველოს კონსტიტუციიდან აამოქმედებს მოსამართლეების მიმართ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის მოთხოვნებს [41, მუხლი 332, 333], რაც კანონის მიმართ თანასწორ პირობებში ჩააყენებს მოსამართლეებს და ჩვეულებრივ ადამიანებს, ანუ იმ ადამიანებს, რომლებსაც სახელმწიფოებრივი თანამდებობები არ უკავიათ.

რაც შეეხება იმას, რომ თუმცა საქართველოს კონსტიტუციის 87-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად დაუშვებელია მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა, მაგრამ მოსამართლე შეიძლება მიეცეს სისხლის სამართლის პასუხისგებაში და ა.შ. მხოლოდ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარის თანხმობის შემთხვევაში, ეს სრულიად უსამართლო, კანონსაწინააღმდეგო – დანაშაულებრივი – და ალოგიკური ნორმაა (!!).

ზემოაღნიშნული “სამართლებრივი ნორმის” კონსტიტუციიდან ამოღების აუცილებლობა უდავოა, რამეთუ უმთავრესი ის არის, რომ თუ მოსამართლემ გადაამეტა თავის სამსახურებრივ უფლებამოსილებას, თუ მან ბოროტად გამოიყენა თავისი სამსახურებრივი უფლებამოსილება, მაშინ ამ მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემას არავისი ნებართვა – თანხმობა – არ უნდა სჭირდებოდეს, რადგან ამით ირღვევა კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის კონსტიტუციურად დაკანონებული და

საერთაშორისო მასშტაბით საყოველთაოდ აღიარებული სამართლებრივი ნორმა, რითაც ამ შემთხვევაში ხდება კრიმინალი მოსამართლის სრულიად უსაფუძვლო „გამართლება“ ყოველგვარი გამოძიებისა და სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გარეშე, და რითაც ხდება მოსამართლის მიერ მომავალში ახალი დანაშაულებრივი ქმედებების ჩადენის წახალისება (?!).

ამრიგად, ყოვლად გაუმართლებელია, რომ უზენაესი სასამართლოს თავმჯდომარეს (მიუხედავად მისი დამსახურებისა, სამართლიანობისა, კომპეტენტურობისა და ა.შ., ანუ მიუხედავად კონკრეტული პიროვნებისა) უფლება ჰქონდეს დაარღვიოს ყველა ადამიანის თანასწორობა კანონის წინაშე და მან განსაზღვროს – დაუშვას თუ არა კრიმინალი მოსამართლის სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემა, რადგან არცერთ კრიმინალს, მიუხედავად მისი თანამდებობრივი მდგომარეობისა, კონსტიტუციით “დაკანონებული” ფრთხილად წოდებული “კრიშა” არ უნდა იცავდეს, რამეთუ ეს

აშკარად “დაკანონებული” უკანონობა და სისხლისსამართლებრივად დასჯადი დანაშაულია (!).

ცხადია, რომ მოსამართლე თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია და, როგორც არაერთხელ აღინიშნა, ეს ასეც უნდა იყოს, მაგრამ მოსამართლე უნდა ემორჩილებოდეს მხოლოდ კონსტიტუციას და კანონს, ხოლო თუნდაც მისი „შინაგანი რწმენით” (!) კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებების მიღებისათვის, ანუ სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების გადამეტებისათვის, სამსახურებრივი (თანამდებობრივი) უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენებისათვის – მას უნდა ეკისრებოდეს სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა, რის გარეშეც სახელმწიფოში სამართლიანობა მხოლოდ ხალხის მოსატყუებელ ცრუ ლოზუნგად დარჩება.

აქ სამართლიანად და ლოგიკურად ისმის კითხვა:

ვინ მისცა სახელმწიფო ხელისუფლებას, რომელიც ხალხს უნდა ემსახურებოდეს, იმის უფლება, რომ კონსტიტუციურად „დააკანონოს” ადამიანების

უთანასწორობა კანონის წინაშე, რომ მოსამართლეები – სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირები – „იბუნიტეტის“ საშუალებით „ღმერთებად“ გამოაცხადოს, რომლებსაც ყველაფრის უფლება ეძლევათ და, ამავე დროს, რომლებსაც არავითარი პასუხი არ მოეთხოვებათ თავის კანონსაწინააღმდეგო – დანაშაულებრივ, აშკარად კრიმინალურ – ქმედებებზე, რომლებსაც არავითარი პასუხი არ მოეთხოვებათ მათ მიერ კანონსაწინააღმდეგო გადაწყვეტილებების მიღებაზე, და რომ ამით ხალხის – მილიონობით ადამიანის (რომლებიც თანამდებობის პირები არ არიან და პასუხს აგებენ თავის კანონსაწინააღმდეგო ქმედებებზე) – დისკრიმინაცია „დააკანონოს“?!

ნუთუ თავისი დანაშაულებრივი ქმედებებისათვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა არ უნდა ეკისრებოდეთ იმ თანამდებობის პირებს, რომლებმაც სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით „დააკანონეს“ ადამიანების ზემოაღნიშნული უთანასწორობა კანონის

წინაშე, რამაც მილიონობით ადამიანის დისკრიმინაცია გამოიწვია?!

უდავოა, რომ ნებისმიერ უდანაშაულო ადამიანს უნდა ჰქონდეს და აქვს კიდევ „იმუნიტეტი“ სისხლის სამართლის პასუხისგებაში მიცემაზე, მაგრამ დანაშაულებრივ ქმედებაზე არავის და, მათ შორის, არც მოსამართლეს არ უნდა ჰქონდეს არავითარი „იმუნიტეტი“, რამეთუ ამ შემთხვევაში „იმუნიტეტი“ არის ადამიანების კონსტიტუციურად „დაკანონებული“ უთანასწორობა კანონის წინაშე და მრავალი ადამიანის დისკრიმინაცია, რაც სისხლის სამართლებრივად დასჯადი დანაშაულია (?!).

ამრიგად, ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის მოთხოვნათა შესაბამისად, სასამართლო ხელისუფლების მიმართ, ისევე, როგორც საერთოდ სახელმწიფოებრივ თანამდებობის პირთა მიმართ, აუცილებლად უნდა დაინერგოს და ამოქმედდეს იურიდიული პასუხისმგებლობის მექანიზმები, რათა

მოსამართლეს კანონით ეკისრებოდა პასუხისმგებლობა, რომელიც დაბალანსებული იქნება მის უფლებებთან და მოვალეობებთან, რამეთუ, წინააღმდეგ შემთხვევაში, სახელმწიფოში სამართლიანობაზე და კანონის წინაშე ადამიანების თანასწორობაზე ლაპარაკიც კი ზედმეტი იქნება.

რაც შეეხება იმ ფაქტს, რომ თითქოსდა მოსამართლეების დანაშაულებრივი ქმედებებისათვის სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობისაგან დაცვის (“იმუნიტეტის”) კონსტიტუციით “დაკანონება” შეიძლება გამართლებული იქნეს უცხოეთის სახელმწიფოებისათვის – *ეგრეთ წოდებული ცივილიზებული სამყაროსათვის* – მიბაძვით (?!), ამასთან დაკავშირებით საჭიროდ მიმაჩნია გამაზვილდეს ყურადღება შემდეგზე:

ჯერ-ერთი, აღნიშნულ პრობლემაზე საზღვარგარეთის სახელმწიფოების კონსტიტუციებში არსებული “სამართლებრივი ნორმების” არსებობა სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ თითქოს ეს ნორმები

სამართლიანია და სამართლებრივად სწორია თვითონ იმ სახელმწიფოებისათვის, რომელთა კონსტიტუციებშიც ასახულია ეს ნორმები;

და, მეორეც, საერთოდ უცხოეთის სახელმწიფოების მიბაძვასთან დაკავშირებით განსაკუთრებით გასათვალისწინებელია ილია ჭავჭავაძის სიტყვები, რომელიც აღნიშნავდა, რომ პროგრესული მოძღვრების გავლენამ მხოლოდ იმ მკვლევარს შეიძლება მოუტანოს სარგებლობა, “ვინც ყოველი დასკვნა გაატარა თავისი კრიტიკის ქარცეცხლში და არ მიიღო და არ ირწმუნა ის ბრმად” [60, გვ. 39-40].

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მით უმეტეს ყოვლად გაუმართლებელია, როდესაც ბრმად ვექცევით უცხოეთის სახელმწიფოების არა პროგრესული მოძღვრების გავლენის ქვეშ, არამედ როდესაც ვბაძავთ ამ სახელმწიფოების კონსტიტუციებში ასახულ ისეთ უსამართლო ვითომდა “სამართლებრივ” ნორმებს, რომლებითაც ილახება მილიონობით ადამიანის უფლებები, რამეთუ ამ ეგრეთ წოდებული

“სამართლებრივი” ნორმებით უხეშად ირღვევა ადამიანების საყოველთაოდ აღიარებული თანასწორობა კანონის წინაშე (?!).

ამრიგად, სახელმწიფოში ადამიანის უფლებების დაცვა და სამართლიანობის დამკვიდრება მოითხოვს — არა უცხოეთის სახელმწიფოების კონსტიტუციებისადმი ბრძად მიბაძვას, არამედ მოითხოვს იმას, რომ ყველა ადამიანის კანონიერი უფლებები, თავისუფლებები და ინტერესები იქნეს დაცული, ზოლო ყველა ღამნაშავე პირი, რომლის ქმედებები იწვევს ადამიანის უფლებების, თავისუფლებების და ინტერესების შელახვას, უდავოდ იქნეს დასჯილი!!!

მაშასადამე, პრინციპულად მნიშვნელოვანია, რომ სამართლიანობის დამკვიდრება სამართლიანად და სამართლებრივად მოხდეს, რამეთუ სახელმწიფო ხელისუფლება ყოველთვის უნდა ითვალისწინებდეს, რომ კონსტიტუციისა და საერთაშორისო სამართლებრივი ნორმების თანახმად ყველა ადამიანი

და, მათ შორის, ყველა მოსამართლე, კანონის წინაშე თანასწორია!!!

სწორედ კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის კონსტიტუციური [55, მუხლი 14] და ზოგადსაკაცობრიო მოთხოვნა აუცილებელს ხდის თვითონ სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში რადიკალური ცვლილებების შეტანას იმ თვალსაზრისით, რომ კონსტიტუციურად ნამდვილად უზრუნველყოფილი იყოს ყველა ადამიანის თანასწორობა კანონის წინაშე!!!

სახელმწიფოთა კონსტიტუციებში ზემოაღნიშნული რადიკალური ცვლილებების შეტანის აუცილებლობა კიდევ ერთხელ ადასტურებს იმას, რომ კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის უზრუნველყოფა – სახელმწიფო ხელისუფლების უმთავრესი ამოცანა და ადამიანის უფლებათა დაცვისა და სამართლიანობის დამკვიდრების აუცილებელი პირობაა!!!

შესაბამისად, უდავოა, რომ სახელმწიფო – საკანონმდებლო, აღმასრულებელი და სასამართლო – ხელისუფლების გადაუდებელ ამოცანას წარმოადგენს

დასმული პრობლემის დაუყოვნებლივ გადაჭრა, რათა დაცული იქნეს ყველა ადამიანის თანასწორობა კანონის წინაშე, და რათა სამართლიანობა ცარიელ ლოზუნგად – ცრუ ლოზუნგად – არ დარჩეს!!!

* * *

ყოველივე ზემოაღნიშნული კიდევ ერთხელ უდავოდ ადასტურებს, რომ ჩემს მიერ შექმნილი თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია [46; 47; და სხვა] და ამ თეორიის საფუძველზე სახელმწიფოებრივ თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ურთიერთდაბალანსება არის სოციალური სამართლიანობისა და ხალხის ინტერესების უზენაესობის [36; 37; და სხვა] რეალიზაციის აუცილებელი პოლიტიკურ-სამართლებრივი საფუძველი.

თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია ამავე დროს

არის პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება, როგორც საზოგადოების, სახელმწიფოსა და მთლიანად კაცობრიობის ეფექტიანი ფუნქციონირების აუცილებელ პოლიტიკურ-სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს.

ამრიგად, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია, სოციალური მიზნის ფილოსოფიასთან და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიასთან ერთად წარმოადგენს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნის, ფუნქციონირებისა და ეფექტიანი მართვის თეორიულ საფუძველს.

* * *

დ ა ს კ ვ ნ ა

თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია [46; 47; და სხვა], ისევე როგორც სოციალური – ჰუმანოსოციალური – მიზნის ფილოსოფია [1; 2; და სხვა] და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია [36; 37; და სხვა], წარმოადგენს ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს და მისი სამართლებრივი სისტემის შექმნის, ფუნქციონირებისა და ეფექტიანი პოლიტიკური მენეჯმენტის თეორიულ საფუძველს [61].

მაშასადამე, სამართლებრივ სისტემას, რომელიც რეალურად დაფუძნებულია (რომელიც დაფუძნებული იქნება) ჩემს მიერ შექმნილ – სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიაზე და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიაზე, და რომლის ფუნქციონირებაც, შესაბამისად, გამიზნულია

პრობლემებზე მეცნიერთა, პოლიტიკოსთა და ა.შ. თანამედროვე შეხედულებების და მიდგომების მიმართ, რომლებიც ემყარებოდა და ემყარება, როგორც მე მას ეუწოდებ, საშუალებათა ფილოსოფიას.

რაც შეეხება ჩემს მიერ შექმნილ ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიას, ის ასევე წარმოადგენს რევოლუციურ გადატრიალებას მეცნიერებაში.

კერძოდ, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია წარმოადგენს რევოლუციურ გადატრიალებას იმ ვითომდა „უალტერნატივო“, ფაქტობრივად კი სიღრმისეულად მცდარი, შეხედულებების მიმართ, რომლებიც გაბატონებული იყო და არის, როგორც მსოფლიო ისტორიაში, ისე თანამედროვე მეცნიერებაში და პოლიტიკაში, და რომელთა თანახმადაც მიზნის მიღწევის ეკონომიკური (ფული, ბაზარი, მოგება, კაპიტალი), პოლიტიკური (განსაკუთრებით თანამედროვე პირობებში – ევრეთ წოდებული „დემოკრატია“, რაც საერთოდ განუხორციელებადია, და ა.შ.),

ორგანიზაციული (მართვის ფორმები და მეთოდები, რეფორმები და ა.შ.) და სამართლებრივი (კანონები და სხვა ნორმატიული აქტები) საშუალებები თვითმიზნად არის გადაქცეული და გაბატონებულია ადამიანის – ხალხის – ინტერესებზე.

სწორედ სოციალურ – ჰუმანოსოციალურ – მიზანზე, სწორედ ადამიანის ინტერესებზე – ხალხის ინტერესებზე – საშუალებათა ბატონობის აშკარა და უდავო მაგალითს წარმოადგენს ის ფაქტი, რომ მთელ ცივილიზებულ მსოფლიოში „უალტერნატივოდ“ აღიარებულია „კანონის უზენაესობა“ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ანუ ფაქტობრივად აღიარებულია „საშუალებათა უზენაესობა“ ადამიანის ინტერესებზე – ხალხის ინტერესებზე.

ამიტომ, ადამიანის ინტერესებიდან გამომდინარე – ჰუმანოსოციალური მიზნიდან გამომდინარე, პრინციპულად მნიშვნელოვანია აღნიშნული პრობლემისადმი რეკოლუციურად ახალი მიდგომა, რომლის მეცნიერულ საფუძველსაც წარმოადგენს ჩემს

მიერ შექმნილი ხალხის ინტერესების – ადამიანის ინტერესების – უზენაესობის თეორია.

ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია, ჩემი ღრმა და მეცნიერულად დასაბუთებული რწმენით, არის უმნიშვნელოვანესი პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორია, რომელიც განსაზღვრავს ადამიანის ადგილს ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და სახელმწიფოში.

ადამიანის ძირითადი უფლებები და თავისუფლებები, როგორც ცნობილია, და როგორც ზემოთაც აღინიშნა, განისაზღვრება იურიდიული კანონებით და, უპირველეს ყოვლისა, სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით, და აგრეთვე საერთაშორისო სამართლებრივი აქტებით.

ამასთან, საყოველთაოდ აღიარებულია, რომ კონსტიტუციას ეკუთვნის უზენაესობა (თუმცა, უფრო ზუსტად თუ ვიტყვით – აქვს უპირატესი ძალა) სახელმწიფოში მოქმედი “ყველა სხვა კანონისა და კანონქვემდებარე აქტის მიმართ“ [24, გვ. 524], რაც სრულიად ბუნებრივია.

მაგრამ კონსტიტუციის უზენაესობა — კონსტიტუციისათვის უპირატესი ძალის მინიჭება — ყველა სხვა კანონისა და კანონქვემდებარე აქტის მიმართ ნიშნავს არა კანონის უზენაესობას საერთოდ, არამედ ეს ნიშნავს იმას, რომ კონსტიტუცია არის სახელმწიფოს ძირითადი კანონი, რომელსაც აქვს „უმაღლესი იურიდიული ძალა ყველა სხვა კანონის მიმართ“ [24, გვ. 305].

ზემოაღნიშნული კი ნამდვილად არ ნიშნავს კანონის უზენაესობას საერთოდ, რამეთუ ეს ნიშნავს მხოლოდ იმას, რომ კონკრეტულად ერთ კანონს (სახელმწიფოს კონსტიტუციას) გააჩნია უზენაესობა — უპირატესი ძალა — ყველა სხვა კანონის მიმართ, ისევე როგორც კონსტიტუციისა და ყველა სხვა კანონის უზენაესობა კანონქვემდებარე აქტების მიმართ ნიშნავს მხოლოდ და სწორედ იმას, რომ კონსტიტუციასა და ყველა სხვა კანონს გააჩნია უზენაესობა — უპირატესი ძალა — კანონქვემდებარე აქტების მიმართ, რაც სულაც არ არის კანონის უზენაესობა საერთოდ.

მაშასადამე, ზემოთ მოყვანილი ციტატები ადასტურებს მხოლოდ იმას, რომ „კანონის უზენაესობის“ ავტორები და უსაფუძვლოდ მხარდამჭერები ნორმატიული აქტების იერარქიას სრულიად შეცდომით უწოდებენ – კანონის უზენაესობას, მაშინ როდესაც ტერმინი „კანონის უზენაესობა“ ნიშნავს არა ერთი კანონის უზენაესობას სხვა კანონებზე, ანუ ტერმინი „კანონის უზენაესობა“ ნიშნავს არა ნორმატიული აქტების იერარქიას, არამედ ნიშნავს – კანონის უზენაესობას საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, რაც მცდარი „ფილოსოფიური“ მიდგომის – საშუალებათა ფილოსოფიის აშკარა გამოვლინებაა (?!).

ამასთანავე, მიუხედავად იმისა, რომ ტერმინი „კანონის უზენაესობა“ საერთოდ ნიშნავს არა ნორმატიული აქტების იერარქიას, არამედ ნიშნავს – კანონის უზენაესობას საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, იურიდიულ ლიტერატურაში კიდევ ერთხელ ვკითხულობთ, რომ თითქოს კანონის უზენაესობა ნიშნავს კონსტიტუციის, კანონების

ბატონობას — უპირატეს ძალას — „აღმასრულებელი ხელისუფლების მოღვაწეობაში მათ მიერვე გამოცემულ ნორმატიულ აქტებზე და ინსტრუქციებზე“ [24, გვ. 78].

ამის პასუხად არ შეიძლება ისევ ზაზგასმით არ აღინიშნოს, რომ კონსტიტუციისა და კანონების ბატონობა — უპირატესი ძალა — სხვა ნორმატიულ აქტებზე და აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ გამოცემულ ინსტრუქციებზე სულაც არ ნიშნავს კანონის უზენაესობას, რამეთუ კანონის უზენაესობა არის — კანონის უზენაესობა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, რაც რეალურად იგულისხმება კიდევ კანონის უზენაესობაში.

ზოლო კონსტიტუციისა და კანონების უპირატესი ძალა სხვა ნორმატიულ აქტებზე და აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ გამოცემულ ინსტრუქციებზე, მიუთითებს მხოლოდ იმაზე, რომ კონსტიტუცია არის სახელმწიფოს ძირითადი კანონი, და რომ ყველა სხვა სამართლებრივი აქტი, რომლებიც მოქმედებს

სახელმწიფოში, მოყვანილი უნდა იქნეს შესაბამისობაში სახელმწიფოს კონსტიტუციასთან.

ამრიგად, რასაც იურიდიულ ლიტერატურაში განმარტავენ როგორც თითქოსდა კანონის უზენაესობას – ეს კანონის უზენაესობა კი არ არის, არამედ ეს არის ნორმატიული აქტების იერარქია (მათი დაქვემდებარების წესი – „იერარქიული კიბე“), ხოლო ნორმატიული აქტების იერარქიას, მათ ურთიერთმიმართებას განსაზღვრავს საქართველოს კანონი ნორმატიული აქტების შესახებ (მუხლი პირველი და მე-7) [62], რაც, როგორც უკვე აღინიშნა, სულაც არ არის კანონის უზენაესობა, რამეთუ კანონის უზენაესობა ნიშნავს არა ნორმატიული აქტების იერარქიას, არამედ ნიშნავს კანონის უზენაესობას საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, რასაც რეალურად აქვს კიდევ ადგილი – უფრო ზუსტად კი, რაც რეალურად შეცდომით და უსაფუძვლოდ არის აღიარებული თანამედროვე განვითარებულ სახელმწიფოებში და ფაქტობრივად მთელ მსოფლიოში,

და რაც ადამიანის ინტერესებზე – ხალხის ინტერესებზე – „საშუალებათა უზენაესობის“ უდავო მაგალითის წარმოადგენს (?!).

იმ ფაქტს, რომ კანონის უზენაესობა არის არა ნორმატიული აქტების იერარქია, არამედ, რომ ეს არის – კანონის უზენაესობა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში, ადასტურებს ჯერ კიდევ პლატონის სიტყვები, რომელიც აღნიშნავდა, რომ: „კანონი – ბატონობს მმართველებზე, ხოლო ისინი – კანონის მონები არიან“ [63; 24, გვ. 255], ხოლო არისტოტელეს სიტყვებით თუ ვიტყვით: „კანონი უნდა ბატონობდეს ყველაფერზე“ [64, გვ. 256].

კანონის უზენაესობასთან დაკავშირებით არისტოტელე აგრეთვე აღნიშნავდა, რომ: „იქ, სადაც არ არის კანონის ბატონობა, არ არის არც სახელმწიფოებრივი მოწყობა“ [65].

გარდა ამისა, საყოველთაოდ ცნობილია, რომ: „სამართლებრივი სახელმწიფოს ფორმირება და არსებობა ნებისმიერ ქვეყანაში ითვალისწინებს კანონის

არა მარტო ფორმალურ, არამედ აგრეთვე რეალურ ბატონობას საზოგადოების ცხოვრების ყველა სფეროში, მისი პირდაპირი, უშუალო ზეგავლენის სფეროს გაფართოებას საზოგადოებრივ ურთიერთობებზე” [64, გვ. 263].

კანონის უზენაესობის – როგორც არა ნორმატიული აქტების იერარქიის, არამედ როგორც საზოგადოებაში და სახელმწიფოში კანონის უზენაესობის არსებობის განმარტება მოცემულია აგრეთვე ინტერნეტში გამოქვეყნებულ სტატიაში „კანონის უზენაესობა“.

კერძოდ, აღნიშნულ სტატიაში ვკითხულობთ:

„კანონის უზენაესობა – ეს არის ლიბერალური დემოკრატიების ფუნდამენტური კონსტიტუციური პრინციპი, რომლითაც დასტურდება კანონის როგორც ინსტრუმენტის უდავო ბატონობა, რომლითაც რეგულირდება როგორც სახელმწიფოს მოქმედებები თავისი მოქალაქეების მიმართ, ისე ცალკეული

მოქალაქეების მოქმედებები მათ ურთიერთობაში ერთმანეთთან” [66].

ამრიგად, რომ აღარაფერი ვთქვათ იმაზე, რომ ტერმინი „დემოკრატია“ – სრული უაზრობაა, რამეთუ ეგრეთ წოდებული „დემოკრატია“ – ხალხის მიერ უზენაესი ხელისუფლების ფლობა – საერთოდ განუხორციელებადია, და აგრეთვე, შესაბამისად, რომ აღარაფერი ვთქვათ იმაზე, რომ რადგან არ არსებობს „დემოკრატია“ – არ არსებობს ასევე „დემოკრატიები“, და რომ ასევე არ არსებობს ეგრეთ წოდებული „ლიბერალური დემოკრატიები“, ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მთავარი ის არის, რომ დასტურდება ჩემი მიდგომის უდავო სისწორე, რომლის თანახმად მცდარია იურიდიულ ლიტერატურაში კანონის უზენაესობის განმარტება და განხილვა თითქოსდა როგორც ნორმატიული აქტების იერარქიისა, რამეთუ ნორმატიული აქტების იერარქია იურიდიულ ლიტერატურაში შეცდომით განმარტებულია როგორც კანონის უზენაესობა, მაშინ როდესაც კანონის

უზენაესობა, როგორც არაერთხელ აღინიშნა ჩემს მიერ, ეს არის — კანონის უზენაესობა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში.

ამასთანავე, იმისათვის, რომ პრაქტიკაში განხორციელდეს რევოლუციურად ახალი მიდგომა — იმისათვის, რომ ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის საფუძველზე, ნაცვლად კანონის უზენაესობისა, საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ნამდვილად დამკვიდრდეს ადამიანის ინტერესების — ხალხის ინტერესების — უზენაესობა, როგორც მრავალჯერ აღვნიშნე, ყველა ნორმატიული და სხვა სამართლებრივი აქტი, და, უპირველეს ყოვლისა, სახელმწიფოთა კონსტიტუციები მოყვანილი უნდა იქნეს შესაბამისობაში ხალხის ინტერესების უზენაესობასთან, რამეთუ უზენაესობა საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ეკუთვნის (უნდა ეკუთვნოდეს) არა კანონს, არამედ ადამიანს, ადამიანის ინტერესებს — ხალხის ინტერესებს.

მაშასადამე, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის შესაბამისად, კანონი (და, სერითოდ, სამართალი,

რომელიც, ისევე, როგორც ყოველი ცალკეული კანონი, არის ინსტრუმენტი, რომელიც მიზნის მიღწევის საშუალებას წარმოადგენს) უნდა განიხილებოდეს და გამოიყენებოდეს მხოლოდ როგორც ადამიანის ინტერესების – ხალხის ინტერესების – რეალიზაციის აუცილებელი საშუალება.

შესაბამისად, ჭეშმარიტად ადამიანურ საზოგადოებაში და ჭეშმარიტად ადამიანურ სახელმწიფოში კანონს მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა ჰქონდეს იურიდიული ძალა, და კანონი მხოლოდ იმ შემთხვევაში უნდა ითვლებოდეს კანონად, თუ ის არის სამართლიანი და ნამდვილად ემსახურება ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს, და თუ ამავე დროს მისი (ამ კანონის) მოქმედება გამორიცხავს ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს [19, გვ. 93].

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ყველას კარგად უნდა ესმოდეს, რომ სამართალი და სამართლიანობა

ერთი და იგივე არ არის, და რომ სამართალი შეიძლება იყოს როგორც სამართლიანი, ისე უსამართლო.

თუმცა სამართლის დანიშულებაა იყოს – სამართლიანი, რამეთუ უსამართლო სამართალი მხოლოდ დანაშაულებრივ „სამართალს“ წარმოადგენს.

ამრიგად, სრულიად დაუშვებელია საზოგადოებაში და სახელმწიფოში უსამართლო – დანაშაულებრივი – კანონების, დანაშაულებრივი სამართლებრივი სისტემის არსებობა და ფუნქციონირება, რასაც ზოგჯერ სახელმწიფო ხელისუფლებაში „ვერ ამჩნევენ“ (?!).

ამიტომ, სრულიად ლოგიკური და პრინციპულად მნიშვნელოვანია ჩემს მიერ შექმნილი პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორია, რომელსაც მე ვუწოდე:

საზოგადოებაში და სახელმწიფოში სამართლიანობასთან შეუსაბამო კანონების, დანაშაულებრივი სამართლებრივი სისტემის არსებობისა და ფუნქციონირების დაუშვებლობის თეორია.

აღნიშნული თეორიის პრინციპული მნიშვნელობა განპირობებულია იმით, რომ კანონები და მთლიანად

სამართლებრივი სისტემა მხოლოდ სამართლიანობის გზით და საშუალებით შეიძლება ემსახურებოდეს ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესებს.

ხოლო რაც შეეხება ჩემს მიერ შექმნილ თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიას, ის ისევე, როგორც სოციალური მიზნის ფილოსოფია და ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია, წარმოადგენს რევოლუციურ გადატრიალებას მეცნიერებაში, რომელიც ამხელს სახელმწიფოთა კონსტიტუციებით და სხვა ნორმატიული აქტებით „დაკანონებულ“ ადამიანების უთანასწორობას კანონის წინაშე, და, შესაბამისად, ამხელს კონსტიტუციურად „დაკანონებულ“ ადამიანთა დისკრიმინაციას (?!).

ამასთან ერთად, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორია უჩვენებს გზებსა და მექანიზმებს ზემოაღნიშნული და სხვა მრავალი პრობლემის გადასაჭრელად.

კერძოდ, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია წარმოადგენს თანამდებობის პირთა უფლებებთან მათი პასუხისმგებლობის დაბალანსების მეცნიერულ საფუძველს, როგორც არსებული სამართლებრივი აქტების ამოქმედების, ისე ახალი გზებისა და მექანიზმების შექმნის მიმართულებით.

ამრიგად, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია წარმოადგენს სახელმწიფოში ადამიანის ინტერესების უზენაესობისა და სამართლიანობის მიღწევისა და დამკვიდრების აუცილებელ მეცნიერულ საფუძველს.

და ბოლოს, ჰუმანოსოციალური მიზნის, ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების უზენაესობის ეფექტიანი რეალიზაციისათვის ობიექტურ აუცილებლობას წარმოადგენს თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე შექმნილი სამართლებრივი მექანიზმების გამოყენებით სახელმწიფოთა

კონსტიტუციებიდან და სხვა ნორმატიული აქტებიდან იმ ვითომდა „სამართლებრივი“ „ნორმების“ დაუყოვნებლივ აღმოფხვრა, რომლებითაც დანაშაულებრივად არის „დაკანონებული“ ადამიანების უთანასწორობა კანონის წინაშე, რომლებითაც ილაზება ადამიანის უფლებები, თავისუფლებები და ინტერესები, და რომლებითაც ხდება ადამიანების „დაკანონებული“ ძარცვა და ხალხის გაუბედურება, რამეთუ, კონსტიტუციებიდან და სხვა ნორმატიული აქტებიდან დანაშაულებრივი „სამართლებრივი“ ნორმების დაუყოვნებლივ აღმოფხვრის გარეშე, ჭეშმარიტად ადამიანური – ცივილიზებული და ჰუმანოციალური – სახელმწიფოს მშენებლობაზე და ფუნქციონირებაზე ლაპარაკი მხოლოდ ცრუ ლოზუნგად დარჩება.

ამასთანავე, ნებისმიერი სახელმწიფო ხელისუფლების ლიდერებს და სხვა წარმომადგენლებს უნდა ეკისრებოდეთ სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობა კრიმინალური გადაწყვეტილებების მიღებისათვის, მათი აღსრულებისათვის და

ადამიანურობის წინააღმდეგ ჩადენილი დანაშაულებრივი ქმედებებისათვის.

კერძოდ, თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე შექმნილი სამართლებრივი მექანიზმების შესაბამისად, სხვა კრიმინალურ ქმედებებთან ერთად, დანაშაულებრივ ქმედებებს უნდა მიეკუთვნებოდეს:

– სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ „დაკანონებული“ ადამიანების უთანასწორობა კანონის წინაშე (ფაქტობრივად ადამიანების დანაშაულებრივი „დაზარისხება“ თანამდებობის პირებად და იმ პირებად, ვისაც სახელმწიფოებრივი თანამდებობები არ უკავია), და ამით გამოწვეული მრავალი ადამიანის დისკრიმინაცია.

– სახელმწიფო ხელისუფლების წარმომადგენელთა შერჩევითი დანაშაულებრივი უმოქმედობა ზოგიერთი კრიმინალების მიმართ.

– სახელმწიფო ხელისუფლების მიერ დანაშაულებრივად „დაკანონებული“ „იბუნიტეტის“ საშუალებით კრიმინალების მფარველობა.

– სახელმწიფოში აზარტული „თამაშების“ დაშვება, მათ შორის, ინტერნეტით – და ამ ვითარება „თამაშების“ დანაშაულებრივი „დაკანონება“, რასაც მრავალი ადამიანი და მრავალი ოჯახი ეწირება, და რაც სახელმწიფოში ფულის ბატონობისა და ადამიანურობის წინააღმდეგ ჩადენილი დანაშაულის უდავო მაგალითს წარმოადგენს, ანუ რაც წარმოადგენს ადამიანურობის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულს (საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი. მუხლი 408. დანაშაული ადამიანურობის წინააღმდეგ), რომელიც გამოწვეულია სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან (სახელმწიფოთა ხელისუფლებების მხრიდან), ანტიჰუმანური – კრიმინალური – ქმედებით, რომელიც არა მარტო ეკონომიკურად ანადგურებს ადამიანებს, არამედ აგრეთვე „სერიოზულ ზიანს აყენებს ადამიანის ფიზიკურ ან/და ფსიქიკურ მდგომარეობას“ [41], და ა.შ.

ამრიგად, ჩემს მიერ შექმნილი — სოციალური მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის საფუძველზე ყოველივე ზემოაღნიშნულის პრაქტიკაში განხორციელების გარეშე, შეუძლებელი იქნება სახელმწიფოში (*სახელმწიფოებში და მთლიანად მსოფლიოში*) სამართლიანობის დამყარება და დამკვიდრება, კანონის წინაშე ყველა ადამიანის თანასწორობის უზრუნველყოფა, და კანონის, ისევე როგორც სახელმწიფო ხელისუფლების მთელი საქმიანობის ყოველი ადამიანის ინტერესებისადმი რეალური დაქვემდებარება.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სრულიად ლოგიკური და უდავოა, რომ ჩემს მიერ შექმნილი რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებების და რევოლუციურად ახალი

მეცნიერული თეორიების – სოციალური მიზნის ფილოსოფიის, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიის და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიის – პრაქტიკაში განხორციელების გარეშე, ლაპარაკიც კი ზედმეტი იქნება ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს სამართლებრივ სისტემაზე, ისევე როგორც ლაპარაკიც კი ზედმეტი იქნება მთლიანად ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის მშენებლობაზე და ფუნქციონირებაზე,

მაშასადამე, ზემოთ განხილული რევოლუციურად ახალი მეცნიერული მიმართულებების და რევოლუციურად ახალი მეცნიერული თეორიების პრაქტიკაში განხორციელების გარეშე ლაპარაკიც კი ზედმეტი იქნება იმ სამართლებრივ სისტემაზე, რომელიც ადამიანის – ხალხის – ინტერესების რეალიზაციაზე იქნება გაბიზნული, რომელიც არა ფიქტურად, არამედ რეალურად დაექვემდებარება ყოველი ადამიანის –

ხალხის – ინტერესების რეალიზაციას, და რომელიც ამკვე დროს გამოარჩევს ანტისოციალურ, ანტიკუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს.

შესაბამისად, ჰუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად ადამიანური – სახელმწიფოს სამართლებრივ სისტემად ჩათვლება ის სამართლებრივი სისტემა, რომელიც დაფუძნებული იქნება ჩემს მიერ შექმნილ რევოლუციურად ახალ მეცნიერულ მიმართულებებზე და რევოლუციურად ახალ მეცნიერულ თეორიებზე – სოციალური მიზნის ფილოსოფიაზე, ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორიაზე და თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორიაზე, რომელიც გამიზნული იქნება ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების რეალიზაციაზე, რომელიც არ დაუშვებს კანონის წინაშე ადამიანების უთანასწორობას, რომელიც არ დაუშვებს ცალკეული ადამიანებისათვის (სახელმწიფოებრივი თანამდებობის პირებისათვის და ა.შ.) მათ დანაშაულებრივ ქმედებებზე „იმუნიტეტის“ არსებობას,

რომელიც არ დაუშვებს ადამიანების დისკრინაციას, რომელიც, როგორც უკვე აღინიშნა, არა ფიქტიურად, არამედ რეალურად დაექვემდებარება ხალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების რეალიზაციას, და რომელიც ამკვედროს გამორჩეულ ანტისოციალურ, ანტიჰუმანურ, ანტიზნობრივ მოვლენებს.

ლიტერატურა

1. კურატაშვილი ალფრედ. მიზნის ფილოსოფია – საშუალებათა ფილოსოფიის ალტერნატივა (მონოგრაფია ქართულ და რუსულ ენებზე). თბილისი: "მეცნიერება", 1997. თუმცა, სოციალური მიზნის ფილოსოფიის ძირითადი იდეები არაერთხელ იქნა გამოქვეყნებული ავტორის მიერ ჯერ კიდევ 1970 წლიდან.

2. კურატაშვილი ალფრედ. სოციალური მიზნის ფილოსოფია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს ფორმირებისა და ფუნქციონირების ამოსავალი თეორიული საფუძველი (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა "პროგრესი", 2003.

3. Кураташвили Альфред А. Объективные основы преимуществ социализма. Теория социально-экономических законов. Тбилиси: Издательство "Сაბჭოთა საქართველო", 1982. აღნიშნული თეორია გამოქვეყნებულია ჩემს მიერ ადრეც, კერძოდ, 1974, 1977 წლებში და ა.შ.

განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს აქ იმაზე, რომ აღნიშნული მონოგრაფიის სახელწოდებაში – სოციალიზმში და მის უპირატესობათა ობიექტურ საფუძველებში – იგულისხმება არა მარქსისტული განუხორციელებადი სოციალიზმი (იგულისხმება არა მარქსისტული უტოპიური

სოციალიზმი), ან სოციალიზმი ტრადიციული გაგებით, არამედ იგულისხმება სოციალიზმი ჩემი გაგებით – იგულისხმება სოციალიზმი ალფრედ კურატაშვილის გაგებით, იგულისხმება სოციალიზმის გაგება ჩემს მიერ შექმნილი სოციალიზმის თეორიის – რევოლუციურად ახალი (ჭეშმარიტად მეცნიერული) სოციალიზმის თეორიის – საფუძველზე.

შესაბამისად, სოციალიზმის უპირატესობათა ობიექტურ საფუძვლებში იგულისხმება სოციალურად – ჰუმანოსოციალურად – გამიზნული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის უპირატესობათა ობიექტური საფუძვლები კაპიტალიზმზე (იგულისხმება სოციალურად – ჰუმანოსოციალურად – გამიზნული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის უპირატესობათა ობიექტური საფუძვლები საზოგადოებაში და სახელმწიფოში ფულის, ძაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობაზე), ანუ სოციალიზმის უპირატესობათა ობიექტურ საფუძვლებში იგულისხმება ზალხის – ყოველი ადამიანის – ინტერესების რეალიზაციაზე გამიზნული საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემის უპირატესობათა ობიექტური საფუძვლები, რაც უდავო ჭეშმარიტებას წარმოადგენს, განსხვავებით კაპიტალიზმის აპოლოგეტების – მეცნიერების და პოლიტიკის სფეროების წარმომადგენლების – იმ მაზინჯი შეხედულებებისაგან, რომლებითაც ისინი “მზურვალედ უკრავენ ტაშს” კაპიტალიზმს – ფულის, ძაზრის, მოგების, კაპიტალის ბატონობას ადამიანზე, რითაც ფაქტობრივად გამოდიან ზალხის ინტერესების და მთლიანად კაცობრიობის ინტერესების წინააღმდეგ.

ამრიგად, სოციალიზმში – ჭეშმარიტ სოციალიზმში (ჰუმანოსოციალიზმში) – ჩემს მიერ იგულისხმება საზოგადოება, რომლის კრიტერიუმი (ანუ სოციალისტურობის კრიტერიუმი) არის არა კერძო საკუთრებისა და საბაზრო ურთიერთობების არარსებობა, არა ვითომდა ევრეთ წოდებული საზოგადოებრივი საკუთრების არსებობა წარმოების საშუალებებზე, არა გეგმაზომიერება და ა.შ. (რამეთუ ასეთი მიდგომა ეფუძნება ფილოსოფიას, რომელსაც მე საშუალებათა ფილოსოფიას ვუწოდებ და, ჩემი რწმენით, სიღრმისეულად მცდარ მიდგომას წარმოადგენს), არამედ სოციალიზმში ჩემს მიერ იგულისხმება საზოგადოება, რომლის კრიტერიუმს წარმოადგენს სოციალური მიზნის – ხალხის ინტერესების რეალიზაცია, ანუ სოციალისტურობის ჩემს მიერ შემოთავაზებული კრიტერიუმი ეფუძნება სოციალიზმის ჩემს მიერვე შექმნილ რევოლუციურად ახალ (ამასთან, ჭეშმარიტად მეცნიერულ) თეორიას – ჰუმანოსოციალიზმის თეორიას, რაც თავის მხრივ ეფუძნება ისევ ჩემს მიერ შექმნილ სოციალური მიზნის ფილოსოფიას, და რაც – სოციალისტურობის მოცემული კრიტერიუმი – ფაქტობრივად ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და ჭეშმარიტად ადამიანური სახელმწიფოს კრიტერიუმს წარმოადგენს.

4. Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА-М, 1997, с. 427.

5. Маркс К. и Энгельс Ф. Соч., изд. 2-е.

6. Кураташвили Альфред А. О критериях различия экономических эпох. Материалы Республиканской научной

конференции: “Главная цель наших планов” (17-18 мая 1979 г.). Тбилиси: “Мецნიერება”, 1979.

7. კურატაშვილი ალფრედ. საზოგადოებრივ-სახელმწიფოებრივი სისტემების განსხვავების პრინციპულად ახალი თეორია. მეცნიერული შემოქმედების აქტუალური პრობლემები. საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალები (11-12.03.2009). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2009, გვ. 99-110.

8. Кураташвили Альфред А. Теория общественно-государственной системы и коренное отличие сущности данной системы от общественно-экономической формации. Актуальные проблемы государственного управления. *Материалы Международной научной конференции* (27-28.03.2013). Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2013, с. 20-36.

9. Макконнелл Кэмпбелл Р., Брю Стенли Л. Экономика: Принципы, проблемы и политика. В 2-х т.: Пер. с англ. 11-го изд. Т. I. – М.: Республика, 1992. – 399 с.

10. Ленин В. И. Полн. собр. соч., изд. 5-е.

11. Конституция СССР 1936 года.

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%A1%D0%A1%D0%A1%D0%A0_1936_%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0

12. Сталин И. В. Экономические проблемы социализма в СССР. *Участникам экономической дискуссии.*

1952 г. 28 сентября. Государственное издательство политической литературы, 1952.

13. Кураташвили Альфред А. Новый методологический подход в исследовании проблем и преподавании общественных наук. Материалы научно-методической конференции: “Проблемы совершенствования исследований и преподавания в общественных науках” (15 марта 1990 г.). Тбилиси: “Мецნიერება”, 1990.

14. Бальцерович Лешек. Социализм, капитализм, трансформация: Очерки на рубеже эпох /Пер. С польск. – М.: “Наука”, Изд-во УРАО, 1999. – 352 с.

15. Кураташвили Альфред. А. Теория гуманносоциальной революции. *Философские, политико-правовые и социально-экономические основы принципиально новой социальной революции* (монография на грузинском, русском и английском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2002.

16. Кураташвили Альфред. А. Права человека и теории экономического выживания народа. *Экономический и морально-психологический геноцид: политико-правовые и социально-экономические пути и механизмы его искоренения* (монография на грузинском, русском и английском языках). Тбилиси: Международное издательство «Прогресс», 2003.

17. Кураташвили Альфред А. Сущностная природа социализма и революционная перестройка. Материалы

научной конференции: “Актуальные проблемы общественных наук в современных условиях” (13 ноября 1989 г.). Тбилиси: “Мецниереба”, 1989.

18. Кураташвили Альфред А. К гуманносоциализму. Журнал “Партийное слово”, 1990, № 9 (Май). Тбилиси, 1990.

19. Кураташвили Альфред А. Философско-политэкономические миниатюры. Материалы Республиканской научной конференции: “Актуальные проблемы теории” (15-16 мая 1980 г.). Тбилиси: “Мецниереба”, 1980.

20. Кураташвили Альфред А. Сущностная природа рыночной экономики и необходимость диктатуры интересов народа. Сборник научных трудов “Интеллект”, 1998, № 3, с. 113-114.

21. Кураташвили Альфред А. Теория преимуществ социально нацеленной политической системы перед капитализмом. Социальные проблемы и государственное управление. *Материалы Международной научной конференции* (14-15.11.2012). Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2012.

22. Раймон Арон. “Демократия и тоталитаризм”. Мухаев Р.Т. Хрестоматия по теории государства и права, политологии, истории политических и правовых учений. – М.: “Издательство ПРИОР”, 2000.

23. Советский энциклопедический словарь. 4-е изд. – М.: Сов. энциклопедия, 1989.

24. Большой юридический словарь / Под. ред. А. Я. Сухарева, В. Д. Зорькина, В. Е. Крутских. – М.: ИНФРА-М, 1997.

25. Словарь иностранных слов. – 9-е изд., испр. – М.: “Русский язык”, 1982.

26. Гелбрейт Джон Кеннет. Почему правые не правы. “Известия”, 1 февраля 1990 г.

27. Кураташвили Альфред А. На грани необходимости радикальных перемен в ориентации общества и государства. Международный научный журнал “Прогресс”, 2001, №1-2. Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2001, с.13-22.

28. Сталин И. В. Речь на XIX съезде партии. 14 октября 1952 г. М.: Госполитиздат, 1952.

29. Кураташвили Альфред А. Глубинные проблемы общественных наук в свете Мирового экономического кризиса начала XXI века. Материалы Международной научной конференции: «Актуальные проблемы общественных наук» (21-22.12.2009). Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2009.

30 Капица П.Л. Эксперимент. Теория. Практика. Серия: “Наука, Мировоззрение. Жизнь”. Изд. третье, дополн. М.: “Наука”, 1981.

31. Кураташвили Альфред А. Революционные пути и механизмы преодоления проблем научного творчества.

Материалы Международной научной конференции: "Актуальные проблемы научного творчества" (11-12.03.2009 г.). Тбилиси: Межд. Изд-во "Прогресс", 2009.

32. კურატაშვილი ალფრედ. ჰუმანიტარულ ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს მშენებლობის სამი გზა. საერთაშორისო სამეცნიერო ჟურნალი "ეკონომიკა", 2008, №10. თბილისი, 2008. გვ. 50-56.

33. Кураташвили Альфред А. Истинно человеческое общество и государство: Пути и механизмы его построения. Общество и государство: Проблемы и перспективы. *Материалы Международной научной конференции, посвященной 85-летию со дня рождения Академика Владимира Сарычева* (20-21.01.2009). Тбилиси: Международное издательство "Прогресс", 2009, с. 31-40.

34. Кураташвили Альфред А. Хозрасчет и совершенствование экономического стимулирования в условиях хозяйственной реформы. Тбилиси, 1974 (Рукопись депонирована в Груз-НИИНТИ 9 марта 1978 г., № 16). Библиографический указатель ИНИОН АН СССР "Новая советская литература по общественным наукам", "Экономика". М.: 1978, № 10, с. 112, поряд. № 1299. Деп. 2086.

35. Кураташвили Альфред А. К вопросу о характере экономических законов. Материалы научной сессии Тбилисской государственной консерватории (15-16 сентября 1977 г.). Тбилиси, 1977.

36. კურატაშვილი ალფრედ. ხალხის ინტერესების დიქტატურის თეორია. ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების განმსაზღვრელი მეცნიერული მიმართულება (მონოგრაფია ქართულ და რუსულ ენებზე). თბილისი: "მეცნიერება", 1997.

37. კურატაშვილი ალფრედ. ხალხის ინტერესების უზენაესობის თეორია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება და მმართველობითი სამართლის, ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების სამართლებრივი სისტემისა და მთლიანად სოციალურ-ეკონომიკურ მეცნიერებათა სისტემაქმნადი თეორია (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა "პროგრესი", 2003.

38. Кураташвили Альфред А. Теория социально-экономических законов и соответствующая ей теория социально-экономического управления всеми сферами общественной жизни. Материалы научно-теоретической конференции (12 мая 1986 г.). Тбилиси: "Мецниереба", 1986.

39. Кураташвили Альфред А. Конституционные права человека и необходимость радикальной перестройки системы аттестации научных кадров. Периодический научный журнал "Интеллект", 2000, №1(7). Тбилиси: Изд-во "Интеллект", 2000.

40. საქართველოს კანონი ლატარიების, აზარტული და მომგებიანი თამაშობების მოწყობის შესახებ. 2005 წლის 25 მარტი. №1180-1ს.

<http://www.fms.gov.ge/uploads/files/>

11_latariebi%20azartuli%20tamashebi.pdf

41. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსი. 1999 წლის 22 ივლისი. №2287 რს
http://tcc.gov.ge/uploads/kanonebi/sisxlis_samartlis_kodeqsi.pdf

42. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსი. 1997 წლის 26 ივნისი. №786-IIს.
http://tcc.gov.ge/uploads/kanonebi/samoqalao_kodeqsi.pdf

43. Кураташвили Альфред А. Истинно человеческое государство: верховенство справедливости и власти интересов народа. Тезисы докладов Международного симпозиума. Грузинский технический университет (04-06.11.1998). Тбилиси: “Технический университет“, 1998.

44. Кураташвили Альфред А. Верховенство закона или верховенство справедливости и власти интересов народа?! Труды Грузинского технического университета, 1999, №1 (425). Тбилиси: “Технический университет“, 1999.

45. Кураташвили Альфред А. Теория верховенства интересов человека и правовые проблемы ее реализации. Международный научный журнал “Прогресс”, 2000, №1-2. Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2000.

46. კურატაშვილი ალფრედ. თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირება – საზოგადოების ეფექტიანი ფუნქციონირების პოლიტიკურ-სამართლებრივი თეორია (მონოგრაფია ქართულ და რუსულ ენებზე). თბილისი: “მეცნიერება“, 1997.

47. კურატაშვილი ალფრედ. თანამდებობის პირთა უფლებებისა და პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია. პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება – ადამიანის ინტერესების დაცვისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა "პროგრესი", 2003.

48. კურატაშვილი ალფრედ. ერთსულოვნება. გაზეთი "სარანგი" (სრულიად საქართველოს მერაბ კოსტავას საზოგადოება). №4 (12), 25 მაისი, 1991 წელი.

49. Кураташвили Альфред А. Социально-экономический закон движения и проблемы исходного и основного воспроизводственных отношений. Материалы Республиканской научной конференции: "Актуальные проблемы теории" (15-16 мая 1980 г.). Тбилиси: "Медниереба", 1980.

50. Кураташвили Альфред А. Теория истинно человеческого – классического (образцового) – общества. Труды Грузинского технического университета, 1998, №3 (419). Тбилиси: Изд-во "Технический университет", 1998.

51. Кураташвили Альфред А. Социально-экономическая теория будущего – истинно человеческого общества. Известия Академии наук Грузии. Серия экономическая. Том 7, 1999, №1-2. Тбилиси: "Медниереба", 1999.

52. Кураташвили Альфред А. Альтернативное представление об ориентации общества и государства. Bulletin “Medicine, Science, Innovation and Business New” (“Новости медицины, науки, инновации и бизнеса – голос профессионалов и бизнесменов США, СНГ и других стран мира”). Volume 6, Number 10 (60), October, 1999. New York, USA.

53. Голованов Я. К. Этюды об ученых. 3-е изд., доп. – М.: Молодая гвардия, 1983.

54. Кураташвили Альфред А. Проблемы научного творчества. Материалы научной конференции: “Наука и общество” (13-14 декабря 1984 г.). Тбилиси: “Мецნიერება”, 1984.

55. საქართველოს კონსტიტუცია. მიღებულია 1995 წლის 24 აგვისტოს.

<http://www.parliament.ge/ge/kanonmdebloba/constitution-of-georgia-68>

56. ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაცია. დამტკიცებულია და საჯაროდ გამოცხადებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის მიერ 1948 წლის 10 დეკემბერს. თბილისი: გამომცემლობა “სამშობლო”, 1992.

http://www.parliament.ge/files/stajireba_2012/kanonebi/1948-adamianis-ufleбата-sayoveltao-deklaracia.doc

57. Конституции зарубежных стран. Сборник. М.: ООО Издательство “Юрлитинформ”, 2000.

58. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენცია. რომი, 1950 წლის 4 ნოემბერი.

<http://www.parliament.ge/files/international-acts/conventions/3250-Is-09-06-2006.doc>

59. საქართველოს ორგანული კანონი „საერთო სასამართლოების შესახებ“. 2009 წლის 4 დეკემბერი. № 2257 – II ს.

http://tcc.gov.ge/uploads/kanonebi/saerto_sasamartloebis_sesaxeb_saqartvelos_kanoni.pdf

60. Шадури В. Ленинградский университет и деятели грузинской культуры. Тбилиси: Издательство «Мерани», 1968.

61. კურატაშვილი ალფრედ. პოლიტიკური მენეჯმენტის ფილოსოფიურ-სამართლებრივი საფუძვლები. *მმართველობითი სამართალი და ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოების სამართლებრივი სისტემისა და სოციალურ-ეკონომიკური პროგრესის განმსაზღვრელი თეორიული ბაზისი* (მონოგრაფია ქართულ, ინგლისურ და რუსულ ენებზე). თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2003.

62. საქართველოს კანონი ნორმატიული აქტების შესახებ. 2009 წლის 22 ოქტომბერი. №1876-II ს.

http://new.tbilisi.gov.ge/files/c2015/normatiuli_aktebis_shesakheb_kanoni.pdf

63. Платон. Законы. Кн. 4. Правовое государство.

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B5_%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

64. Теория государства и права: Курс лекции / Под ред. М. Н. Марченко. – М.: Зерцало, ТЕИС, 1966.

65. Аристотель. Политика. Кн. 4. Правовое государство.

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B5_%D0%B3%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE

66. Верховенство закона.

<http://politike.ru/dictionary/972/word/verhovenstvo-zakona>

ს ა რ ჩ ე ვ ი

**საზოგადოებრივ მეცნიერებებში მსოფლიო
ღონეზე აღიარებულ ლიდერებს და ლიდერობის
პრეტენზიის მქონე პირებს!!!.....7**

**TO RECOGNIZED LEADERS IN THE FIELD
OF SOCIAL SCIENCES AT THE WORLD LEVEL
AND HAVING CLAIM FOR LEADERSHIP!!!.....8**

**ПРИЗНАННЫМ ЛИДЕРАМ В ОБЛАСТИ
ОБЩЕСТВЕННЫХ НАУК НА МИРОВОМ
УРОВНЕ И ИМЕЮЩИМ ПРЕТЕНЗИЮ
НА ЛИДЕРСТВО ЛИЦАМ!!!.....9**

*** * ***

**კუმანოსოციალური – ჭეშმარიტად
ადამიანური – სახელმწიფოს და მისი
სამართლებრივი სისტემის
შექმენსა და ფუნქციონირების
თეორიული საფუძვლები.
სახელმწიფო მართვის რეკოლუციურად ახალი –
სოციალურად გამიზნული ფილოსოფიური, სამართლებრივი
და პოლიტიკურ-ეკონომიური მეცნიერული თეორიები.....11**

შ ე ს ა ვ ა ლ ი.....11

**მ ო ნ ო ბ რ ა ჟ ი ი ს
მ ი რ ი თ ა დ ი შ ი ნ ა ა რ ს ი.....32**

**სოციალური – კუმანოსოციალური –
მიზნის ფილოსოფია.
პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება –
ჭეშმარიტად ადამიანური საზოგადოებისა და
სახელმწიფოს ფორმირებისა და ფუნქციონირების
ამოსავალი თეორიული საფუძველი.....33**

ხალხის ინტერესების

უზენაესობის თეორია.

პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება და
მმართველობითი სამართლის, ჭეშმარიტად ადამიანური
საზოგადოებისა და სახელმწიფოს სამართლებრივი სისტემისა
და მთლიანად საზოგადოებრივ მეცნიერებათა
სისტემაქმნადი თეორია.....236

თანამდებობის პირთა უფლებებისა და

პასუხისმგებლობის ბალანსირების თეორია.

პრინციპულად ახალი მეცნიერული მიმართულება –
ადამიანის ინტერესების დაცვისა და სოციალურ-ეკონომიკური
პროგრესის აუცილებელი მეცნიერული საფუძველი.....327

დ ა ს კ მ ნ ა.....392

ლიტერატურა.....416

**ალფრედ ანზორის ძე კურატაშვილი
კუმანოსოციალური სახელმწიფოს
და მისი სამართლებრივი სისტემის
შექმენისა და ფუნქციონირების
თეორიული საფუძვლები**

**სახელმწიფო მართვის რეგულაციურად ახალი –
სოციალურად გამიზნული ფილოსოფიური, სამართლებრივი
და პოლიტიკურ-ეკონომიური მეცნიერული თეორიები
თბილისი: საერთაშორისო გამომცემლობა “პროგრესი”, 2017.**

Alfred A. Kuratashvili

**THEORETICAL BASES OF CREATION
AND FUNCTIONING OF HUMANOSOCIAL
STATE AND ITS LEGAL SYSTEM**

**Revolutionarily new - Socially aimed Philosophical,
Legal and Political-Economic Scientific Theories
of State Management**

Tbilisi: International Publishing House “Progress”, 2017.

Альфред Анзорович Кураташвили

**ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СОЗДАНИЯ
И ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ
ГУМАННОСОЦИАЛЬНОГО ГОСУДАРСТВА
И ЕГО ПРАВОВОЙ СИСТЕМЫ**

**Революционно новые – Социально нацеленные
философские, правовые и политико-экономические
научные Теории государственного управления
Тбилиси: Международное издательство “Прогресс”, 2017.**

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 26.05.2017.

ფორმატი 60X84 1/16

ნაბეჭდი თაბაზი 27,0

E-mail: alfredkurat@yahoo.com